Nicolae Motoc

Golful sălbatic

Editura Eminescu

Coperta colecției : Val Munteanu
Ilustrația copertei : Dumitru Ionescu

1977
București, Piața Scînteii 1

Nicolae
Motoc

Golful sălbatic

roman

Editura Eminescu

This above all, to thine own self be true
And ith must follow, as the night the day,
Thou canst not then be false to any man. *

WILLIAM SHAKESPEARE

I

I

DE-AJUNS SĂ VĂD. SĂ SCHIMB mereu unghiul. Dar să păstrez viziunea. Gesturi pe un ecran de valuri. Sau de stînci. Colaje de lumină, forme. Aruncate de un abajur uriaș care se rotește. Să văd. Asta-i. Eu să fiu izvorul, cea care născo-cește, eu cea care vede. Eu, la mijloc ; trupul să-mi ardă cu flacără subțire ; și, în jurul meu, pereții vegetali care glisează, încă mustind de seve, cu spărturi prin care să văd gesturi, nu numai ale mele, proiectate pe ecranul circular al golfului. Pot spune astfel că *văd cu mine*, cu trunchiul ăsta al meu, care n-a cunoscut răsfățul îmbrăți-șărilor nici unui bărbat, cu trunchiul ăsta al meu, întreg, cu mișcări lente, caraghioase, de stea de mare. Eu, la mijloc, și în jurul meu, ceea ce vreau să văd. Gesturi...

Acum, în întunericul albastru al dimineții, țin sub pleoape forme difuze, țîșnind nervoase, grăbite să dispară, uneori înainte de a se naște. Sînt mai neliniștită ca oricînd. Și asta din pricină că Ozana are iar o inițiativă menită să ne zgîlțîie bucuria lenevă, să ne acapareze atenția, să-i urmărim fiecare gest cu emoție, să simțim că depindem de ceea ce gîndește sau vrea ea. Nu mă trezesc bine, n-apuc

* Iar mai ales tu fii cu tine sincer
Și-așa cum nopții îi urmează ziua
Tu n-ai să poți să minți pe nimeni.

să aprind o țigară, să observ cît de amară e cafeaua și să fac un pas cu paharul în mînă, spre culcușul meu de alge, că trebuie să asist la un nou spectacol. Ca de obicei...

Nu, acum nu e vorba s-o găsesc pe Ozana, ca-n prima dimineață, îngropată în nisip, pînă la gît, așteptînd să răsară soarele. Și eu să mă sperii și să-l strig pe Șerban care mai doarme încă. Pentru că e înspăimîntător capul ei fără trup, rostogolit parcă la picioarele mele, cu șerpii negri ai pletelor zbătîndu-se în vînt. Și aproape că nu-i mai recunosc fața, fără zîmbetul ei de copil veșnic bosumflat, acum mai lățită, plină, scăldată într-o lumină rece, verde. Dezgolită și palidă, fruntea îi este mai agresivă, colțuroasă. E un cap de femeie care ar fi urîtă, cu nasul borcănat și mare, terminat cu o nară mai deschisă decît cealaltă, umbrită și de un neg sau o aluniță, dacă n-ar fi ochii, fără pleoape, niponi, cenușii, cu scînteieri verzi, dacă n-ar fi mai ales gura, cu buze groase, de un roz pal, întotdeauna umede. Și degeaba vine, trezit din somn, Șerban, pentru că Ozana are chef să stea așa, cu trupul îngropat în nisip, toată ziua, dacă e nevoie, dacă n-o dezleagă, cum îi cere, de păcate — ce cuvînt blînd, care poate ascunde minciuna sau trădarea — în fața mării, singura divinitate în care mai crede, după un ritual pe care-l cunosc numai ei. Și eu în timpul ăsta trebuie să stau singură, retrasă, cît mai departe. Să-mi deplîng firea care mă constrînge de aproape doi ani să persist într-o loialitate ridicolă și fără sens, împărțită, deopotrivă, între ea și el, între prietenie și dragoste.

Nu, nu trebuie, de data asta, nici măcar să asist la una dintre ședințele lor de ghicit în nisip. Să-i văd cum stau turcește, față în față, în timp ce-și beau cafeaua, un „nes" bine frecat cu puțin borsec și, din cauza asta, foarte spumos. Să văd cum au grijă să lase între ei un spațiu suficient pentru ca Ozana să descrie un cerc cu palma. Și cum tot ea varsă o ceașcă de apă. Și cum apa sfîrîie pe nisipul fierbinte, explodează într-o puzderie de picături care rătăcesc în căutarea unei forme, fără să treacă de marginea cercului. Să asist, apoi, din culcușul unde fumez, întinsă la soare, la toată mascarada semnificațiilor descoperite de ea în faptul că traiectoria cîtorva picături seamănă cu o vulpe, sau o stea, cu un dragon sau mai știu eu ce, care se

întemeiază întotdeauna pe ceea ce știe Ozana că Șerban ține ascuns, sau nu dorește să se afle. Să-i zică, de pildă, „îți dă tîrcoale o blondă" și e lesne de înțeles că ea se referă la Camelia Mitoșeru, „uite-o aici, călare pe un elefant", iar Șerban să rîdă. Și în tot timpul ăsta, cum stă așa turcește, pulpele Ozanei, lungi și subțiri, proaspăt depilate — ăsta-i un secret pe care Șerban n-are de unde să-l știe, deși pielea are un reflex special de bronz lustruit —, să legene în soare, la subsuoara genunchiului, un rămuriș de linii fine, sidefate, suficient ca el să-și piardă răsuflarea, să se zăpăcească și să bîlbîie tot felul de „prostii inteligente". Și eu să rămîn indiferentă și placidă cînd de fapt sînt sfîșiată de spaimă, de îndoieli, nu mai am putere să-i apăr nici în ochii mei.

Nu, de data asta nu e nevoie nici măcar să primesc, aproape voioasă — orice reacție a mea, de împotrivire, ne-ar împinge prietenia pe marginea prăpastiei —, cine știe ce gest de bunăvoință, chipurile, dezinteresat, de o bătătoare la ochi noblețe, dar de fapt menit să-i trîmbițeze — lui Șerban, care se întîmplă întotdeauna să fie de față... — cine știe ce avantaj, avans moral sau intelectual, în cine știe ce domeniu, cel puțin în comparație cu mine...

Să scoată ca din întîmplare din rucsacul ei roșu un exemplar din revista „Universitas" pe care ea și cîțiva colegi o editează îndrumați de un lector de la catedra de filozofie marxistă, Vlad Serenescu, prieten vechi cu Șerban, și să ne-o arunce la picioare. Adică : citiți-o, vă interesează. De ce ne-o fi interesînd ? Să n-apuc să răspund că Șerban o ridică și începe s-o răsfoiască și deodată să mi-amintesc de vizita ei, cu nici o lună în urmă, la tipografie. O văd în biroul directorului Bujeniță, succesorul lui Biliboacă, și-i citesc pe față satisfacția. Auzi, „chemată urgent" pentru a sta de vorbă cu o ziaristă, și ea să nu fie alta decît fosta mea colegă de liceu. E ceva. Și surpriza e cu atît mai mare cu cît ea, întinzîndu-mi mîna, se preface că abia mă cunoaște. Nu pentru mine vine, desigur, pentru Șerban, care, cu o vară în urmă, după operația de stomac, renunță la postul lui din minister și se angajează aici „în provincie", într-o tipografie unde chiar el, cu aprobarea Biroului județean de partid, mazilise un director și instalase altul. Dar

n-are noroc ; pentru că inginerul Șerban se află la București pentru a achiziționa un lot de mașini tipografice. Și așa că se mulțumește cu mine. Ei, ce zici ? mă întreabă din ochi. Nu-i sînt recunoscătoare ? Recunoscătoare ? Da, uite îmi dă o șansă să mă remarc, să devin „o personalitate" în ochii directorului.

Și dă-i cu întrebările, pe un ton cît mai solemn și de sus, da, de foarte de sus. De cînd lucrez ? Păi, intru eu în joc, în orice caz dinainte de a reuși la facultate. Știți, am mai încercat de două ori, dar n-am... Asta n-are importanță, mi-o taie ea ; eroina ei, se înțelege, trebuie să fie fără nici o pată. Un model și așa mai departe. E suficient că azi sînt studentă în anul II la f.f. și muncesc aici în tipografie, caută să mă convingă ea. Ce anume fac ? „Bat" la un fel de „mașină de scris" uriașă cu o claviatură frumos colorată. Am în jur în loc de topuri de hîrtie stive din lingouri de plumb. O, nu ; mă oprește nervoasă ; știe și ea ce este un linotip. Nu se află pentru prima dată într-o tipografie ! Și pentru a-mi pedepsi ironia : cum se împacă munca asta cu facultatea ? Dar eu tac ; nu mai vreau să-i răspund...

Foarte bine, intervine speriat Bujeniță, neînțelegînd de ce tac, foarte bine... Știți la ce anchetă lucrează tovarășa Roua Caraoglu ? Una sociologică, bineînțeles, care poate fi și tema unei lucrări pentru examenul de stat : „Tinerii, pasiunea și gloria muncii". Obsesia tovarășei Caraoglu, de fapt premisa de la care pleacă, este că tinerii care sînt și absolvenți ai unui liceu tehnic în mod firesc ar trebui să fie campioni ai calității. Dar uite că nu sînt. Cel puțin la noi. Și ancheta își propune să afle de ce. Tovarășa pune acolo degetul pe rană. Ne dezvăluie cauze elementare pe care noi le ignoram. Se constată că de regulă tinerii lucrează pe mașinile tipografice cele mai vechi, unele vechi de jumătate de secol ; și noi cînd le apreciem munca nu ținem seama de asta. De aici : indiferența, superficialitatea, absența pasiunii. Cînd condițiile nu sînt egale, nu se poate vorbi de întrecere, de competiție, cu atît mai puțin de calitatea muncii. De obicei nu avem încredere în ei și mașinile moderne le încredințăm lucrătorilor mai în vîrstă, cu mai multă experiență. Un alt aspect : moralul unor tineri e destul de scăzut pentru că vor să-și întemeieze un

cămin, o familie, dar n-au casă... Ei cer casă și noi le răspundem să se însoare, că „vedem noi". Iar ei spun că dacă se însoară n-au unde să-și ducă mireasa. E un cerc vicios și nemulțumirea, bineînțeles, se răsfrînge asupra calității muncii lor. Ancheta sociologică a tovarășei constată toate acestea, și altele încă, și propune soluții concrete. Și nu sînt deloc fanteziste. Sînt atît de serioase încît organizația de partid a ținut să le discute într-una din adunările ei generale. Știți ce s-a hotărît ? Unu. Să se aducă un lot de mașini tipografice și să fie repartizat în exclusivitate tinerilor mecanici. Doi. Să se repartizeze 2—3 apartamente, construite din fondul întreprinderii, tinerilor care ne depun o cerere însoțită de o copie după certificatul de căsătorie. S-au mai hotărît și altele. Să se înființeze un cabinet al perfecționării profesionale cu șase cercuri. La secția linotipe răspunde de cercul de ortografie și gramatică chiar tovarășa Caraoglu...

Și eu, se înțelege, tac furioasă și neputincioasă — cum să-i interzic directorului să vorbească despre mine ? —, deși văd limpede că verva lui Bujeniță o amuză. Așa cum o amuză acum surpriza lui Șerban cînd găsește în revistă articolul ei care relatează vizita asta la tipografie. Același zîmbet ironic. Atunci ca și acum. O lumină subțire, rece pe buzele abia întredeschise. Îi scapără dinții. Nu și-ar fi închipuit, desigur, că aiurita, delăsătoarea, timida, docila ei colegă se va maturiza așa de repede ; că-și va lepăda zăpăceala și frica de a fi ea însăși, ca pe niște rochii rămase prea scurte și prea strîmte... Același zîmbet ironic ; iar Șerban, ridicînd capul dintre paginile revistei, să privească cînd la ea, cînd la mine. Și eu să nu fiu curioasă, cum ar vrea Ozana, să mă reped să văd ce spune despre mine... Oricum, mă laudă ; altfel n-ar fi scos revista. Oricum, nu faptul că articolul e scris *despre* mine, ci faptul că e *semnat* de ea este important. Sîntem invitați să reținem că profesiunea pentru care se pregătește ea la facultate nu este o simplă aspirație, ci încă de pe acum o realitate. Și dacă tac și nu sînt curioasă, iar Șerban citește fără să spună nimic, Ozana să ne întoarcă spatele, să se îndepărteze, lăsînd pe scena golfului să cadă cortina grea, vînătă, a mării. Sigură că pe urmele ei aleargă, ca valurile mici, tăcute, aplauzele

noastre. Sigură că le merită. Sigură de ea. Pentru că, dacă n-ar avea o anumită, misterioasă, ascendență — de care nici eu, nici Șerban, sau Banu, cum îi zice ea, nu trebuie să uităm — oare și-ar permite ea, Ozana, să fie atît de generoasă ?

Nu. În dimineața asta inițiativa Ozanei ne scoate din postura de simpli spectatori, ne obligă să avem o atitudine limpede, să acționăm. De data asta, gestul ei de a se ridica, fără să-și bea cafeaua, și de a începe, cu zîmbetul pe buze, să-și strîngă, să-și împacheteze lucrurile, deși nu pare prin nimic justificat și, din cauza asta, este, poate, comic, incredibil, mă electrizează. Ozana vrea să plece ! Nu, nu glumește ! Îi recunosc zîmbetul ăla trist, atît de rar, pe care îl are cînd e conștientă de zădărnicia oricărei explicații, cînd nu-i mai pasă de ceea ce cred sau simt cei din preajma ei. Ozana vrea să plece...

2

ABIA AM SOSIT AICI, ÎN GOLF. Abia am coborît din barcă. Pescarul Sari a prins, pe drum, cîte cinci-șase stavrizi deodată, la țaparină și acum îi despică. I-aruncă vii pe o tablă albă de sare, așezată pe două pietre, sub care mocnește focul. Vrea să ne facă o saramură. Îi întorc cînd pe o parte, cînd pe alta și, după ce sînt fripți, îi trag de pe tablă cu două bețe într-un castron mare, înflorat. Pescarul e într-adevăr uriaș, chiar așa cum stă aplecat deasupra lăzii pe care curăță și sfîrtecă stavrizi. N-are barbă. E mai degrabă neras. Desime de fire negre și albe... Ochii mici, fără culoare, poate cenușii — explozii de linii albe și negre.

Dar ce spune Sari cu vocea lui spartă, tărăgănată ? Văd straturi succesive de solzi foarte fini, foarte mărunți cum se așternă la țărm, cernuți de valuri egale, foarte mărunți, foarte fini, pînă cînd nu-i mai deosebești de nisipul plajei...

În golful ăsta pustiu, spune Sari, cînd e hulă, care e un fel de vînzoleală ce se petrece în măruntaiele mării, se adăpostesc atît de multe bancuri de stavrizi sau de scrumbii, încît apa se revarsă, înghite plaja și ajunge pînă la

meterezele severe de piatră. Apa golfului, de obicei liniștită, ia repede înfățișarea unui bîlci sau a unui cîmp de luptă. Are loc o canonadă din plesnete de cozi și de aripi, o învălmășeală de fulgerări roșii de bronhii deschise, urmate de pîlcuri, în aer, de boturi argintii, ca niște vîrfuri de lănci, repezite după o fărîmă de oxigen ; cu scurte intervale de acalmie, traversate de răbufniri surde din adînc, cu sunete de tobe și de armuri lovite, care degenerează în explozii, cu vîrtejuri de pulberi de solzi ridicate ca niște trîmbe sărbătorești pe cerul golfului !

Asta îmi spune Sari, în timp ce peste stavrizii fripți din castronul înflorat presară o mînă de ardei verde, tocat mărunt, și varsă o cană de apă fierbinte. Saramura e gata. Asta îmi spune și eu mă gîndesc că el nu face decît să-mi sugereze, fără să știe, ceea ce se întîmplă în adîncuri mai puțin sondabile, la început, între mine și Ozana...

Eu și Ozana mai sîntem, desigur, prietene în clipa cînd sosim aici împreună cu Șerban. Dar fără confuzia și exuberanța adolescenței... Nu, nu mai sîntem o stea dublă dintre care una, eu, fără lumină proprie, se rotește în jurul celeilalte, Ozana, strălucitoare. Nu, nu mai sufăr pentru că imaginea mea esențială, privind condiția mea de elevă, apare deformată în ochii colegilor și ai profesorilor, care nu văd — sau le văd, dar nu le consideră cu totul convingătoare — semnele viitorului meu „eu social". Pentru că, orice aș face, oricît m-aș pregăti, chiar la matematici — unde nu se descurcă fără mine și-mi copiază tezele —, nu pot obține decît cel mult o notă egală cu a Ozanei.

Nu, nu mai descopăr în oglindă, oricît aș privi, nici cealaltă imagine a fetei îndrăgostite de dragoste, slăbănoagă, cu dinții din față, doi, lați și fioros dantelați de carii, care nu poate spera nici să smulgă un zîmbet, dar să trezească curiozitatea unui băiat, decît prin refracție, rămînînd în sfera de atracție a Ozanei...

Nu, nu mai avem șaisprezece ani ! Nu mai sîntem îndrăgostite de un băiat subțirel și blond. Sărmanul Eugen Stoleru ! Într-o zi, strîngeri de mîini, atingeri fade, ale Ozanei ; calculate. În altă zi, ale mele, speriate, simple reflexe sau umbre de gesturi, dar gratuite, spontane. Ca într-un laborator, are loc o experiență pe care numai ea

o controlează. Cu cît gesturile Ozanei sînt mai savant pregătite, mai minuțios elaborate, cu atît ale mele devin mai necugetate, fără sens. Ne deosebim, dar cu premeditare, pentru că vrea ea. Numai ea știe că dacă își compune sau inventează un sentiment, și deci e fals, eu intervin inconștientă, senină cu cel adevărat. Se lansează Ozana într-o acțiune pregătită îndelung, să nu-i rămînă iluziei nici o șansă ; pleacă adică, nu mai vrea să-l vadă ? Hop și eu, la momentul potrivit, în scenă, dar fără să fiu lucidă ca ea și să știu înainte, în culise, să apăs pe butonul care schimbă decorul și crează atmosfera necesară i'uziei.

(Aici mi se pare că Roua Caraoglu n-are dreptate. Ambiția Ozanei, de fată frumoasă care are o colegă nu mai puțin frumoasă, poate funcționa, ce-i drept, uneori în defavoarea unui sentiment real, autentic. Dar Ozana nu poate fi în nici o împrejurare atît de cinică, cum sugerează Roua. Dealtfel. Roua nu are dreptate nici cînd vorbește despre ea însăși ca despre un simplu ecou al Ozanei. Cum se întîmplă în adolescență, ele, ca prietene, învață să gîndească, să iubească, își formează personalitatea împreună. De aceea, mai tîrziu, cînd le cunosc, pe rînd, nici una dintre ele nu are, un timp, curajul să fie ea însăși, în dragoste, fără cealaltă — Șerban Magiru.)

Pleacă, și rămîne băiatul uluit fără să înțeleagă nimic. Pleacă dintr-un capriciu și eu nu pot nici măcar să-l consolez ; pentru că, nu știu cum se întîmplă, dar Ozana pleacă cînd își dă seama că băiatul s-a îndrăgostit de ea, iar eu sînt pe cale să mă îndrăgostesc de el. Pleacă dintr-un capriciu sau pentru că e rea, să ne arate că nu-i pasă de nimic...

Dar, nu ! Chiar înainte de a ajunge în golf, ghemuiți în vechitura aia smolită a lui Sari care numai barcă nu merită să se cheme, cînd alunecăm pe lîngă țărmul înalt, stîncos și observ seninătatea Ozanei, calmul lui Șerban și descopăr că sînt fericită cu ei — liniștită, de vreme ce, după plecarea ei la București, el rămîne, într-un fel, cu mine, chiar dacă inaccesibil, mereu crispat și ursuz ; mulțumită, de vreme ce, am reușit, în sfîrșit, la facultate, dovedind că n-am „rămas de căruță", cum spune tata ; mai sigură de mine, de vreme ce, continuînd în același timp să muncesc

în tipografie, se pare că am început să fiu „un om întreg" —, înțeleg că ar fi imposibil și ridicol să consider hotărîrea noastră de a ne petrece împreună cîteva zile aici, în golf, ca pe o încercare de a relua acest joc de-a dragostea.

Desigur, hula adolescenței nu-i departe și eu și Ozana îi mai simțim puterea nevăzută și tulbure... Desigur, noi mai sîntem prietene cînd sosim aici ; legate una de alta, dar nu atît prin ceea ce ne asemănăm, dacă ne mai asemănăm prin ceva, cît prin ceea ce ne deosebim, prin ceea ce studiem și facem încercînd să ne clădim identitatea și, mai mult ca oricînd, prin ceea ce simțim pentru, prin ceea ce gîndim despre Șerban. Prin ceea ce ne imaginăm despre el, prin ceea ce așteptăm de la el. Și toate astea își au rădăcinile înfipte adînc în viața noastră. Chiar dacă la douăzeci de ani e prea mult spus „viața noastră"... Eu sînt Roua, ea este Ozana.

3

NU VREAU SĂ SPUN CĂ DACĂ NE deosebim, știm exact și prin ce ne deosebim. Firește, nu dintr-un capriciu vrea să plece Ozana în dimineața asta. Dar oare știm să numim, eu sau ea, un motiv pentru care vrea să plece ? Oricît de lucidă ar fi Ozana și presupunînd că este, în sfîrșit, mai matură, că știe ce vrea, simpla prezență a unui bărbat, un bărbat care nu-mi e nici mie indiferent, îi poate devia, deforma orice gînd, orice inițiativă.

Ozana și acum nici măcar nu suportă gîndul, cît timp se află între noi Șerban, deși probabil îi este aproape indiferent, de a fi neglijată sau uitată, de a vedea că el se poate simți bine, fie și o clipă, numai cu mine. Uite, abia ne despărțim de Sari, iar Șerban — în timp ce Ozana se bălăcește în apa caldă care mîngîie plaja, jucăușă, unduitoare, languroasă — abia începe să-mi vorbească despre el... Îmi spune că pescarul nu vine aici în golf decît în zilele fără noroc, cînd trage la lufar sau calcan și nu prinde nimic, iar rezervele lui de chilcă sau de rizeafcă sînt epuizate, vine pînă aici cu o sticlă borțoasă de țuică sau de

votcă și cu un minciog să prindă garizi, de care fierbe întotdeauna, vara, apa dintre pietrele căptușite cu alge. Se așază pe o piatră cu minciogul într-o mînă și cu sticla în alta. Și pe măsură ce-i prinde îi înghite de vii și mai bea o înghițitură din sticla lui borțoasă. Abia apucă Șerban să-mi spună toate astea, că Ozana începe să alerge spre noi și strigă :

— Eu nu cred, și ecoul, care își are difuzoarele în pereții abrupți ai golfului, repetă *eu nu cred* — și îl ia de mînă pe Șerban, care se supune ca un copil, îl aduce mai aproape de mine, îl obligă să se așeze în genunchi, se așază și ea, ne arată în palma dreaptă doi-trei garizi și ne cere s-o ascultăm, să luăm act că fără ea nu se poate întîmpla nimic, nu se poate spune ca lumea nici măcar o poveste — eu nu cred că Sari, bătrînul ăsta apatic și șui, e în stare să se bucure de frumusețea unui asemenea ospăț !

Și zîmbește, arătîndu-și dinții, șirag perfect, îndelung și minuțios șlefuit. Și eu înțeleg că de fapt n-are nici un motiv să nu creadă ; dar Ozana are chef să ne amintească că are o voce limpede, caldă, și strigă așa, pur și simplu, *eu nu cred*, sau are chef să-i admirăm linia suplă a coapselor, cînd stă în genunchi...

— Este o treabă, continuă ea, și abia acum îi dă drumul mîinii lui Șerban să cadă în nisip, este o treabă de un rafinament care îl depășește pe Sari.

Și continuîndu-și pălăvrăgeala despre felul cum se mănîncă garizi, ca și cum ar fi pretins cineva că pescarul îi prinde numai ca să se amuze, Ozana ține să ne arate, așa ca din întîmplare, și pielea perlată din interiorul coapsei, sprijinindu-se într-un picior, pentru a se ridica pe cealalt și a-și regăsi verticalitatea...

4

NU, DE DATA ASTA NU POATE FI vorba numai de plăcerea ei de a ne uimi, sau de a ne cîștiga admirația. Și nici numai de ambiția ei de a ne face să ne simțim că nu existăm cu adevărat fără ea. Ozana vrea să plece. Și asta înseamnă că știe ce vrea. Dar nu și că vrea

ceea ce pare prea limpede că vrea. Pentru că poate să vrea ceva și de fapt să vrea altceva Și, de pildă, în dimineața asta poate nu vrea decît să-și verifice puterea, să vadă : o lăsăm să plece ?

Și, uite, o revăd, abia am sosit aici, cum se dezlănțuie copilăroasă și, probabil, fără nici un gînd ascuns — nu izbutesc niciodată să mă dezbăr de firea mea cenzurată de o sensibilitate curioasă și agasantă care supune cel mai întîmplător gest unui sistem de filtre foarte complicat, începînd prin a-i acorda cele mai incredibile semnificații și sfîrșind prin a-l spăla și de cea din urmă însemnătate —, parodiind zborul avionului care trece cu un zgomot infernal deasupra golfului, și aleargă cu brațele întinse ca niște aripi, în zigzag, călcînd cu picioarele goale cînd pe nisipul umed, cînd în apă, cu pași mari și trîntiți, ca să ne stropească, și asta mi-amintește de împrejurarea cînd îl cunosc pe doctorul Dan Giuglea. În absența ei.

Doctorul, chiar dacă Ozana își închipuie altceva, este bărbatul, singurul înaintea lui Șerban, în preajma căruia mă simt ocrotită, nu spionată, hăituită cu toți cîinii de vînătoare ai simțurilor pe urmele mele. În stima lui, eu, o puștoaică de optsprezece ani, mă ridic de la început pînă la demnitatea de a-i fi camarad, deși, încă, fără nici o investire socială, de a-i fi prietenă, deși fără vreo calitate intelectuală specială care să compenseze defectul esențial de a nu fi femeie. Dacă între Șerban și Ozana întîmplarea pune un obstacol de cîteva luni, în care amîndoi există alături de mine, mă bucur de prietenia lor fără să audă unul despre celălalt, cele două momente în care, mai întîi eu și apoi Ozana, îl cunoaștem pe doctor, nu sînt despărțite decît de un interval fragil de cîteva zile.

Mă aflu undeva, pe malul Dunării, nu departe de Ostrov, în lanurile inundate ale unei gospodării uriașe. Am venit aici toți elevii din clasele mari ale liceului „Mihai Eminescu" din Constanța și muncim din greu, alături de țărani, uneori cu apa pînă la genunchi, pentru a salva porumbul. Ozana lipsește... Ca de obicei... E vremea prînzului, după ploaie, și din pămînt țîșnesc, în valuri, aburi groși care îmi taie răsuflarea. Și e frig, deși a răsărit soarele ; și simt o durere violentă, ca în urma unei lovituri de pumn,

într-o zonă care cuprinde, la început, mai ales partea dreaptă a abdomenului și încheietura coapsei, apoi se mută în partea stîngă și deodată parcă îngheț, mă pietrific... Nu trec de-a binelea pragul absenței. Mai văd... Parcă mă joc de-a baba-oarba în hohotele de rîs ale unor copii — am chiar puterea să mă întreb „de ce blonzi" ? —, undeva pe un platou foarte înalt, deasupra lumii. Mă apropii de marginea prăpastiei. Eu sînt copilul acela legat la ochi, singurul care are ochii negri ? mai pot să mă întreb, și cad...

Cînd mă trezesc, descopăr, în genunchi, lîngă targa de fier în care zac, un bărbat cu ochii înspăimîntător de albaștri. Îmi apasă încheietura mîinii stîngi, cu un deget gros, mare, cu o unghie pătrată, în care plutește, încremenită, floarea mică și violetă a unei explozii, cu petale subțiri pornind divergent de la rădăcină. Poartă o cască de cosmonaut, sau cam așa ceva, de sub care dau năvală șuvițe albe și lungi cu potolite reflexe metalice. Obrazul însă, sfidînd culoarea părului — sau, a perucii ? — deși spuzit de cicatrice argintii și cîteva aluniță, boțit și cutat violent, măsliniu, este al unui om tînăr. Cînd zîmbește cu gura mare, ferm conturată, ca în clipa asta, pare limpede că te face părtaș la o taină — sălășluind într-un spațiu de o incredibilă virginitate sufletească — pe care nici el nu este prea conștient că este stăpîn. Dar, mă rog, toate aceste detalii îmi apar cu atîta claritate nu acum cînd un bărbat cu ochii albaștri îmi ia într-adevăr pulsul și parcă mă întreabă ceva, și nici acum cînd mă gîndesc la o anumită întîmplare petrecută între mine, el și Ozana, ci mult mai tîrziu, cînd alături de Șerban și Ozana stau îndoliată lîngă trupul lui neînsuflețit. Zăpada spulberată e scoasă cu lopețile pentru ultima dată din groapa proaspăt săpată. Nu plîng, ci mă uit ca printr-un binoclu să regăsesc în cele mai mici amănunte clipa asta de acum, cînd el îmi ia pulsul și eu simt o durere îngrozitoare în pîntece. Parcă am înghițit o piatră pe care stomacul încearcă s-o mistuie, îi spun. Doctorul, cine altcineva ?, îmi zîmbește, își scoate casca de cosmonaut. Izbite de revărsarea violentă a părului alb, acum cînd mă aflu aici, în golf, pot să văd, vîrstat de vițe de culoarea cerului, toate lucrurile în jur parcă se luminează. Halatul alb cu o monogramă roșie „D.G." în

dreptul inimii îi justifică gestul ca atare : îmi pipăie pîntecele, elastic de obicei, dar acum foarte dur. Îl privesc în ochi și el evident mă încurajează. Zîmbește. Încep să-mi dau seama că mă aflu într-un avion. Încerc să ridic capul, să văd, și el mă ajută. Da, într-adevăr zburăm. Ce călătorie ! Zburăm într-un spațiu care nu poate fi decît al zîmbetului lui. Zîmbetul lui de om generos și, poate, trist, care ia viața așa cum e, tocmai pentru că știe totul despre moarte, care nu se teme că-i vor fi descoperite naivitatea și candoarea și, mai ales, nici nu bănuiește — unde a trăit omul ăsta pînă acum ? în singurătatea și sălbăticia munților pe care îi iubește ? mă întreb mai tîrziu — că oricine se poate folosi de ele ca de niște arme împotriva lui. Pare stăpînit de o mare bucurie, ca în fața unei descoperiri de care depinde soarta lumii.

Și aflu și, bineînțeles, află și Ozana de la mine, la nici o săptămînă după ce are loc acest zbor de neuitat, după ce începe să mi se cicatrizeze operația, că obiectul acelei formidabile descoperiri sînt chiar eu. Greșeala mea... Pentru că după asta Ozana se arată subit interesată de viața doctorului. Se arată încîntată cînd ne invită de cîteva ori în oraș, la plimbare, sau la un film. Îl vizităm, la sugestia ei, de cîteva ori, la spital. Motivul ei : nu trebuie să-i fim recunoscătoare, să-i mulțumim într-un fel ? Și are grijă, cochetă și capricioasă, tot timpul, să atragă atenția asupra ei. Doctorul se bucură, un timp, de prezența noastră, cu imparțialitate ; dar, treptat, se înmulțesc semnele unui interes special față de ea. Dorite, provocate chiar de ea.

Cînd e mai convinsă de achizițiile ei, se plictisește, are nevoie de o schimbare, de o răsturnare a impresiilor, dacă nu a sentimentelor pe care tot ea le-a încurajat, le-a clădit în inima lui. Începe doctorul să-i ia în serios atențiile ? — Mici atenții, de la prelungirea unei strîngeri de mînă la lăudarea ultimului articol publicat de Dan într-o revistă de specialitate : „Vai, ce interesantă e ideea asta că pentru români basmul tinereții fără bătrînețe reprezintă una din cristalizările esențiale prin care ei se delimitează cu o specificitate certă între celelalte popoare !" — Înseamnă că e momentul unui test prin care să-și verifice puterea. Lipsește ocazia. Și uite, într-o seară, și ocazia. Ne aflăm,

la mine acasă, cu voia mamei, și chiar cu ea de față, angajați într-o discuție despre exigențele unui concurs de admitere în facultate, eu, Dan, Ozana și noua ei cunoștință — „l-am întîlnit de curînd, cînd m-am dus la ziar cu un articol ; e și poet, o să-i apară o carte de versuri“ — sfrijit ca un călugăr, mustăcios, spăsit, chel, ursuz și tăcut, Ghiocel Ribidon. Și cum doctorul întîrzie cu mine, în bucătărie, să preparăm cafeaua, de îndată ce ne întoarcem veseli, deși abia venise, abia se dezbrăcase de pardesiu, Ozana se ridică : vrea să plece ! Insistențele mele și ale doctorului sînt zadarnice. Pleacă, și noul ei paj, Ghiocel, o urmează, bineînțeles, speriat. Pleacă fără nici o explicație și noi cei care rămînem trebuie să ne simțim, într-un fel sau altul, vinovați...

5

AGĂȚAT DE O STÎNCĂ, SE LEAGĂNĂ abajurul ăla scobit de Șerban dintr-un pepene mare, verde ; flacăra lui risipește cu ultimele pîlpîiri, adunate sub forma unor capete de iepure, de țap, sau de lup, tăiate în coajă, negura rece a unei dimineți de septembrie. Aproape stinse, reflexele abajurului se întîlnesc cu primele raze ale soarelui care se ridică încet din mare. O clipă, prelungite peste ape, umbra mea, umbra Ozanei, umbra lui Șerban se încrucișează și se întorc cu violență proiectate pe nisipul plajei. O clipă, umbrele noastre, nefiresc de lungi, se încrucișează ca niște spade.

Sigur, Ozana nu vrea să plece acum pentru a ne umili cu sfidarea ei orgolioasă sau pentru a-și bate joc de noi. Dar Ozana — în urma războiului latent, blînd, cu zîmbetul pe buze care există între noi — vrea probabil să plece, pentru ca fiecare dintre noi să ne simțim vinovați. Eu, vinovată față de Șerban dacă o lasă să plece ; și amîndoi vinovați față de ea, fiecare din alte motive. Ea pleacă și, uite, își aplică cea mai severă pedeapsă : de a se lipsi de prietenia mea și de dragostea lui Șerban. Dar ne pedepsește și pe noi. Și prin asta își creează deja un ascendent moral asupra noastră. Vinovată de ce ? C-am consimțit să le rămîn prietenă, ei și lui Șerban, și după ce, mult timp, îmi ascund că se cunosc ? Vinovată, pentru că prea ușor accept invitația lui Șerban de a veni aici în golf și prin asta îi dau o șansă de a vedea cu un ochi mai rece relațiile lui cu Ozana ? Vinovată ? Cînd de fapt mi-acord cîteva zile de odihnă ; meritată de vreme ce — deși trebuie să-mi împart timpul între studiu și munca în tipografie, deși hărțuită de dăscălelile tatei, de la distanță, prin scrisori, ca și de prezența lor, în București, a lui Șerban și a Ozanei, atît de dorită, dar oricum, neliniștitoare — reușesc să termin primul an de facultate numai cu note mari ?

Vinovată ; dar mai degrabă nu față de Ozana, ci, din alte motive, față de Șerban. Îl cunosc tocmai în perioada cînd încerc să mă smulg de sub tutela Ozanei, să trăiesc pe cont propriu, independentă, bucuria de a cunoaște un bărbat. Bucuria și curajul pasiunii. Dar la început nu izbutesc. Nu înțeleg nici acum de ce, cu două veri în urmă, fără asta de care ne despărțim aici în golf, cînd Ozana nu știe încă nimic despre Șerban, nu știe nici cum arată — poate, doar atît : că există — o las să-i citească scrisorile pe care le vede pe masă, la mine acasă ? Delict de mare indiscreție și de lăudăroșenie infantilă. Oare nu-mi sînt suficientă mie însămi în dragostea pe care mi-o arată Șerban ? Oare, numai înviorată de confruntarea cu sensibilitatea ei jucăușă, proaspătă, satisfăcută de curiozitatea ei lacomă pentru acele scrisori — și pentru tot ceea ce este în legătură cu autorul lor —, afecțiunea mea pentru Șerban, dragoste nu-i pot spune încă, poate spori și, într-un fel, renaște ? Vreau, gest prematur, să-i demonstrez Ozanei că pot să exist și fără ea ? Ca o dovadă cît sînt de bogată ; că, dacă pierd prietenia lui Giuglea, care pare deja îndrăgostit de ea, nici nu-mi pasă ? Poate. Cert este că după ce Șerban îmi trimite scrisoarea aia rea — de ce alege el calea asta de a-mi scrie cînd se află în Constanța și poate avea o discuție cu mine ? ; ultima mi se pare, în care încearcă să-mi explice că își reprimă dragostea și se retrage pentru faptul că nu-i acord prea multă atenție, și poate e așa, dar și pentru faptul că m-ar interesa altcineva, și nu este chiar așa; mă vede probabil o dată sau de două ori pe stradă cu Eugen Stoleru, întîlnit întîmplător, sau cu doctorul Dan

Giuglea, pe care încă nu-l cunoaște, — nu numai că o las să le citească, dar o las să le ia ! Și din clipa asta umbra Ozanei cade între mine și Șerban.

Scrisorile astea îi trezesc într-adevăr curiozitatea și-i oferă un motiv, o șansă de a-l cunoaște. Și într-o perioadă de șapte luni, cînd îmi ascunde că sînt prieteni, nu uită să-i spună, ca să-i zdruncine orice încredere în mine, că scrisorile astea sînt la ea, că i le-am dat ca pe niște hîrtii oarecare. Îmi închipui furia și ura lui! Nu vreau s-o acuz pe Ozana. Vina este a mea. De ce îi arăt scrisorile? De ce uit de curiozitatea ei nesățioasă, de plăcerea ei de a-și exercita puterea, puterea frumuseții, de a stîrni pasiuni imposibile, cum își închipuie că este aceea a unui bărbat deja îndrăgostit de altcineva ?

6

ÎNTRE DEZNĂDEJDE ȘI BUCURIE

nu văd decît transparența albastră a formelor pe care le descriu mîinile Ozanei în aer, în timp ce-și împătrurește o bluză sau o fustă. Gata. Totul este așezat cu grijă în rucsacul ei roșu. Și acum se îndreaptă spre stînca aia albă care poate fi statuia unei păsări fără cap, cu aripile deschise pentru zbor, și de care își leagă barca Sari cînd vine aici. Șade, deja, rezemată cu spatele de stînca aia, într-un picior, iar pe celălalt, îndoit de la genunchi, și-l ține în aer, deasupra apei, cuprins cu mîinile. Este ea însăși o statuie: a plecării.

Așteaptă. Pentru că singură nu poate să plece. Fără mine și fără Șerban. Cum ar fi să plece Șerban cu ea, s-o însoțească pînă la coliba pescarului și de acolo s-o ducă în oraș cu mașina, iar eu să rămîn singură aici? Și nu poate să plece decît așa cum a venit : cu noi, împreună. Pentru că golful ăsta e ca o capcană. Nu se poate ajunge și nu se poate pleca de aici decît cu barca aia prăpădită a lui Sari. Vreau să spun că nu se poate ajunge și nu se poate pleca de aici decît pe mare.

(Cum poate un golf să n-aibă legătură cu uscatul ? Aici simt nevoia să intervin cu detalii pe care Roua le ignoră. Într-adevăr, nu se poate veni în, și nu se poate pleca din

golf decît pe mare. Valuri de stînci, de mari pietre „rostogolite de un zeu capricios", cum ar spune Magiru, taie orice drum de acces dinspre sau spre continent. Și cine vrea să plece din acest golf, escaladîndu-le, trebuie să renunțe la orice calabalîc, să-și asume riscurile, deloc neglijabile, de a traversa o mlaștină, care nu se știe cît de adîncă e și colcăie de pești morți, de lipitori, de șerpi, de crabi, de alge putrede, cleioase, exalînd un miros imposibil de respirat. Și asta pentru că mlaștina, înconjurînd golful, comunică numai pe vreme de furtună cu Marea, în partea dinspre latura sudică a țărmului, mult mai joasă, dar și mai îndepărtată. Și trebuie, de asemenea, să înfrunte gorgane de guncaie, cratere de gelatină, de meduze moarte, și băltoace de păcură. Trebuie să suporte vreme îndelungată scrîșnetul nemilos al unui vast podiș acoperit cu scoici care îți sfîșie nu numai nervii, dar și încălțămintea pînă la carne... — Ozana Orghidran.)

Șerban se plimbă nervos, greoi, de la un capăt la altul al plajei. Din cînd în cînd se oprește. Acum urmărește plictisit zborul lin, planat, al unui pescăruș care deodată coboară, se scufundă în albia dintre două valuri, își mișcă violent, sub apă, capul, se ridică și bate repede din aripi o clipă, șirurile verticale de picături sînt corzile unei lire — îndepărtîndu-se cu un pește argintiu în plisc. Nu se uită la mine. Deși așteaptă un semn. Să-i arunc, să zicem, mărăcinele ăsta în flăcări, cu care mi-aprind țigara, în nisip, la picioare, și în cele cîteva secunde cît ar mai arde, el s-ar decide. Vrea să împartă răspunderea cu mine. Din lașitate ? Dar de unde să știu eu că ar acționa cum îmi convine ? De asta mă tem. Deși, capricios și imprevizibil, dintr-o clipă într-alta, Șerban se poate decide și singur. Și de asta mă tem și mai mult. Pentru că nu știu încă nici eu ce-mi convine. Pentru că, dacă vrea, Ozana își poate face oricînd un aliat din acest bărbat atît de puternic, cînd este încolțit, și atît de slab, aproape pierdut cînd totul depinde de el. Dar, poate că Șerban amînă momentul deciziei din comoditate. Dacă plecăm acum, să-i dea satisfacție Ozanei, trebuie să urce pe malul ăla foarte înalt, abrupt și să aprindă un foc. Înțelegerea lui cu Sari. Fără să vadă focul, pescarul nu vine să ne ia cu barca. Și dacă nu-l vede ?

Atunci, pentru Șerban, care-i obosit și hărțuit — azi-noapte n-a dormit... —, urmează partea cea mai dificilă, trebuie să înoate, și marea e neliniștită, pînă la coliba pescarului, și de acolo să se întoarcă aici cu barca și abia după aia...

Fumez, lenevă și indiferentă, tolănită lîngă ultimele pîlpîiri ale focului, aţiţat cu mărăcini uscaţi. Fumez și nu mai aștept nimic. Sau aștept, pur și simplu, să se decidă într-un fel, fără mine. Știu, n-aș suporta ca ostilităţile să continue așa la nesfîrșit. Știu, acum sau mai tîrziu una dintre noi tot trebuie să plece. Dar acum nu vreau să fac nici un gest pe care mai tîrziu să-l regret. Nu vreau să am niciodată nici cel mai mic argument să-mi reproșez ceva, în favoarea ei, chiar dacă, după ce vom pleca din golful ăsta, nu ne vom mai regăsi niciodată în aceeași dragoste...

II

I

CÎND ACCEPT SĂ VIN AICI ÎN golf — urechea asta uriașă, galbenă, de pămînt, peticită de la un capăt la altul al pavilionului semicircular cu plăci subțiri de calcar, ziua deschisă spre zgomotele barbare ale mării, iar noaptea spre sunetele infinit mai delicate, imperceptibile, ale aștrilor —, nu mai am nici un motiv esențial să vin.

Poate vechea mea naivitate, pe care nu găsesc un cuvînt mai precis s-o numesc altfel, de copil prea mult timp obișnuit să considere perfect ce spune și mai ales ce vrea de la el un om matur — mă gîndesc, evident, la Banu Magiru — este încă o dată cea care hotărăște.

Dar dacă n-am nici un motiv însemnat să vin — și, uite, după cinci zile petrecute aici, de ce să nu recunosc, mă simt destul de bine, ba chiar foarte bine —, nu înţeleg de ce am nevoie, să-l strig în gura mare, de un motiv limpede ca să plec ?

Stau rezemată de stînca sub care își trage barca Sari, uimitoare stratificare de scoici mărunte și albe, zidite de vii — nicăieri, în preajmă, nu se află un perete asemănător de unde să-mi închipui că s-a desprins — și sînt gata să plec...

Stau rezemată, dar de fapt parcă sînt legată de stînca asta înaltă de cîţiva metri despre care aș îndrăzni să spun că e un paralelipiped dacă n-ar avea o formă atît de ciudată : de flacără albă încremenită sau de creastă albă de cocoș. Laturile paralele cu marea îi reprezintă verticalitatea, iar cele ciopîrţite, pe toată lăţimea ei, în douăsprezece trepte sau piscuri, depinde de unde le privești, sînt orientate parcă spre a urma, pe cer, drumul soarelui.

Și uite, pot găsi, dacă vreau, chiar în stînca asta, în statornicia ei un motiv să plec. Mă neliniștește enigma ei ; deși sînt convinsă că nu e decît un monument al brizelor sărate și, evident, al valurilor. Aud cum îmi zvîcnește, la înălţimea frunții, dunga aia mai întunecată săpată în piatră, semnul la care ajunge apa uneori în golf. Am astfel o dovadă că nici o mînă omenească n-a trudit cioplind-o, ca stînca să capete semnificaţia unui simbol. Dar enigma ei nu se spulberă de îndată ; continuă să mă impresoare și după ce îi arunc în față, ca o sfidare, gîndul meu limpede.

Parcă ar fi un monument al dragostei lui Banu. Numai a lui. Exact așa mă neliniștește dragostea lui față de care zadarnic procedez aproape întotdeauna rațional, începînd prin a mă convinge, la lumina zilei, prin a avea certitudinea c-ar fi mai bine, nu numai pentru mine, să nu-l mai văd un timp, dacă vreau să-l păstrez ca prieten, prietenul matur care să m-ajute să mă despart frumos de adolescență, și sfîrșind, de nenumărate ori, prin a simţi nevoia sfîșietoare, implacabilă să-l revăd și, învăluită subit de pasiunea lui, să bîjbîi în ceaţă pe un drum care nu duce decît spre casa lui.

Sau, dacă admit — cît de greu ! — că între noi nu este decît dragostea lui, dorința lui, iar calma, dar capricioasa mea bucurie cînd mă constrînge să-l revăd, să-l caut c-o încredere nouă, c-un elan proaspăt nu se cheamă dragoste — cel puţin așa susţine el cu o cruzime cînd

glumeață, cînd patetică de aproape doi ani, reproșîndu-mi neputința de a trăi un sentiment la fel de tulbure, de adînc ca al lui — și dacă tot n-am acum un motiv, un singur motiv, și plec, atunci, uite, pot spune că e de vină forma umbrei pe care stînca asta o aruncă pe nisipul umed al plajei ! Acum.

Pentru că numai acum aproape că aud umbra asta cum se mișcă încet, îngrozitor de încet — sau așa mi se pare ; deși eu nu mă grăbesc de obicei —, îmi lasă picioarele treptat inundate de lumină și, în tăcerea dintre două valuri prăbușite succesiv la țărm, mi-arată cu vîrful cel mai ascuțit ora dimineții care poate și trebuie să fie, dacă vreau eu, ora plecării...

2

DAR DE CE VIN AICI CÎND BANU se așteaptă mai puțin să vin ? Nu, evident, nu naivitatea, după ce în ultimul an mă răzvrătesc, mai poate fi cea care hotărăște. Vin din curiozitate ? Poate. Dar și dintr-o nevinovată — nu e răzbunătoare ! — plăcere de a-l contraria.

Orice împotrivire, sau nepotrivire între ceea ce presupune sau prevede el și reacțiile mele, după ce în primul an s-a obișnuit să mă știe cuminte și supusă, îl derutează prea ușor... Și nici măcar nu sînt vicleană sau perfidă. N-am nici un scop în afară, poate, de acela de a-i bicîui comoditatea, suficiența cu care uneori rămîne la aparențe... Cum de nu pricepe ? Sînt tunsă băiețește. Și cînd vreau să-i arăt că nu mi-e indiferent, mă port ca un băiat, unul năstrușnic, mofturos. Mă port ca un băiat ciudat și zăpăcit, am inițiativa, îl trag de mînecă, cum s-ar zice. El însă nu poate trece, prudent, de aparențe ; mă ține, ursuz, la distanță. Dimpotrivă, cînd mi-e cu adevărat indiferent — de obicei cînd mă obligă să ne întîlnim ; e în stare să stea toată noaptea în parcul din fața casei dacă nu ies la fereastră —, îl pedepsesc frumos folosindu-mă de un artificiu. Îmi pun peruca aia cu plete lungi și prin asta știu că sînt foarte aproape de imaginea lui secretă despre mine. Dar în loc să fiu tandră, voioasă și supusă, cum se așteaptă, sînt mai mîndră ca oricînd și inaccesibilă...

Se înțelege, cu timpul plăcerea asta de a-l contraria din surpriză în surpriză, încîlcit și uimit Banu ajunge să nu mai ia în serios nimic — se întoarce împotriva mea. Lui îi sporesc neliniștea, dragostea ; dar și incertitudinile, suspiciunile. Iar eu nu mă apropii cu adevărat de șansa, scontată, de a scăpa de o stare sufletească amorfă, opacă, rar cutreierată de scîntei de duioșie veselă și spaimă.

Cu timpul, după îndelungi hărțuieli de care, răsfățată și rea, cum spune Banu, poate mă fac și eu vinovată, dar și terorizată de rigorile lui — ce-i drept, fermecătoare, explicabile prin achizițiile lui de om matur, chiar dacă nu desăvîrșit, oricum, deasupra înțelegerii unei adolescente — încep să admit, idee sugerată și de drăcească lui intuiție, că n-a izbutit să clădească în mine conștiința că este cel chemat...

N-am vreun motiv special să cred asta. Dimpotrivă, nici mie nu-mi vine să cred că nu știu ce simt — ar însemna să-mi recunosc neputința și de asta mă tem — în preajma unui bărbat ca el, chiar dacă nu frumos, oricum, puternic și mîndru ca un zeu. Este, poate, ceea ce simt stimă, admirație, recunoștință. Este mai mult dorința de a-l păstra ca prieten. Și ce prieten inegalabil, îngăduitor și îndatoritor poate fi uneori Banu ! Dar dragoste ?

N-am vreun motiv să cred asta ; așa cum n-am un motiv cînd accept să vin aici. Așa cum n-am, sau aproape n-am nici un motiv acum cînd vreau să plec. Deși, un motiv, unul imediat, am întotdeauna. În dimineața asta pot spune că vreau să plec, pentru că, și e și nu e adevărat, aștept de cîteva ore ca Banu să-și dea seama că ziua de 13 septembrie nu este și nu trebuie să fie o zi indiferentă pentru noi. Aproape că-i și sugerez, întrebînd-o pe Roua la cafea, somnoroasă și, e drept, cam la întîmplare :

— Ce zi e azi, Roua ?

Și Roua ridică din umeri ; și atunci el, opac, îmi răspunde :

— O zi oarecare.

Și asta mai adaugă un argument convingerii că nici dragostea lui Banu nu mai este de mult perfectă. Or, pentru mine o dragoste dacă nu e perfectă, nu e dragoste ! Cum de nu-și amintește că pe 13 septembrie, exact cu doi ani în urmă, îi dau primul telefon, fără să-l cunosc, și îi spun, știindu-l singuratic și trist, că merită să afle că locuiesc și eu în același oraș cu el ?

DRAGOSTEA LUI BANU... DACĂ mai e nevoie de vreun argument...

Pentru că în clipa cînd zice că azi este „o zi oarecare", împinge spre mine ceașca de cafea așezată pe lada încărcată cu sticle de apă minerală și aud un uruit prelung, scrîșnit, îl aud și acum, și mă văd în ascensorul ăla care, cu nici o lună în urmă, la Iași, zboară cu mine singură și furioasă — pe Banu îl las în hol —, la ultimul etaj al blocului turn.

Și aud desigur — Banu mă urmărește pînă acolo sus, pe terasa blocului turn. Mă cheamă, gest vulgar, mișcare autoritară a unui deget. Mă ridic de la masa unde beau o cafea cu Sever, întîlnit din întîmplare, și nu cum își închipuie el ; știu, ce-i drept, că se află în Iași, în vizită la colegii de la „Alma mater", dar nu-mi trece nici o clipă prin cap să-l caut. Mă îndrept supusă spre Banu care așteaptă în cadrul ușii deschise... — și aud, scrîșnit, cu ură, cuvîntul acela teribil, singurul, cu care mă neantizează : tîrfă !

Atît. Adică : te prefaci că ești supărată, te desparți de mine în hol, urci în lift, dar nu cobori la etajul unde se află camerele noastre, ci aici unde ai întîlnire cu Sever... Va să zică de asta ai insistat, în drum spre mănăstiri, să trecem prin Iași ? Atît. Și-mi întoarce spatele. Și rămîn siderată...

Lipsește toată noaptea. Vine în zori și-mi cere, la telefon, să fiu gata în cinci minute că plecăm. Și nu pot, evident, să fiu gata în cinci minute și nici nu încerc. Ar

însemna să accept umilința ca o condiție a înțelegerii dintre noi. Și el pleacă și mă lasă singură în Iași...

Și uite, după întîmplarea asta mai accept să vin aici, în golf...

Cît timp, la început, cred că dragostea lui Banu există deplină, întreagă, fără nici o fisură, ca un lingou de metal, chiar dacă nu nobil, aproape că nu are importanță cum se cheamă ceea ce simt pentru el...

Ceea ce simt însă cînd alerg la prima întîlnire cu Banu după interminabile, misterioase convorbiri telefonice și nu avem încă, unul pentru altul, un chip, nu mai am șansa să simt, la fel de adînc și de adevărat, în preajma lui, niciodată.

(Într-o agendă pe care o uită în mica mea cameră din Splaiul Independenței — Mă transferasem deja la „zi", facultatea de Sociologie. Șerban îmi luase primul în serios ideea, după cele petrecute aici în golf, de a ne supune toți trei unui test de sinceritate. Cînd i-am spus Ozanei, care pînă atunci a evitat să-mi dea un răspuns, că am deja caietul lui a cerut, firește, să-l vadă. I-am precizat că nu i-l dau să-l citească decît în schimbul „povestei" ei, fără de care nu-mi pot realiza ancheta. A refuzat, s-a supărat, dar pînă la urmă a învins curiozitatea. Venise să-mi aducă caietul cu aceste însemnări și, înainte de a face „schimbul", a simțit nevoia să-l confrunte cu agenda... —, la data de 31 ianuarie 1972. Ozana își notează, într-adevăr, cu îndrăzneală și maliție zitate, poate și pentru că abia îi murise tatăl și are conștiința că-l neglijase și chiar îl neglijase, împărțindu-și timpul în mod cu totul nedrept și net în favoarea lui Șerban : „Banu nu e nimic, nici măcar un simbol. Dacă am simțit ceva vreodată, dacă sufletul meu a tremurat vreodată, plăpînd ca o hîrtie japoneză, asta s-a întîmplat desigur atunci cînd alergam la întîlnirea cu o Voce — ce altceva era, dacă nu-l văzusem încă ? — singuratică, tristă, capricioasă, stranie, neliniștită, curajoasă, dreaptă, melodioasă, clară, frumoasă, nostalgică, dragă. Celălalt Banu, pe care-l cunosc mai tîrziu, n-a făcut altceva decît să ucidă încet și sigur acest început de dragoste. Dorința apoi, el m-a silit, mi-am construit-o ; nu se poate să fie

de vină numai „neputința“ mea, „infirmitatea mea psihică“, cum sugerează el. Nici nu știu dacă s-a născut vreodată spontan. Era instrument, era joc, sau cum vrei să-i spui — discut cu mine însămi — El, celălalt Banu, a fost egoist și las, a fost nedrept și nehotărît, și las și mincinos și doamne cît de las“...

Dar părerea asta vine în contradicție cu multe dintre opiniile ei exprimate aici, în altă parte. Ca să nu mai vorbesc de faptul că Ozana nu are niciodată curajul să-i spună asta lămurit, deschis, în față, lui Șerban Magiru... De ce ? — Roua Caraoglu.)

În preajma lui Banu, datorită convingerii și elanului cu care îmi vorbește, datorită firii lui ciudate de om care trece ușor de la o atitudine copilăroasă la alta autoritară, puțin pedantă și rea, și mai ales datorită acelui fel special al lui de a da o semnificație simbolică unui gest sau eveniment în aparență banal — de pildă, cînd ne aflăm sub un dud, pe o terasă și-mi cade o dudă neagră în pahar, îmi spune că e o pedeapsă, a lui, pentru că nu-i spun adevărul ; sau, în timp ce ne plimbăm și descopăr un fluture ca o insignă pe reverul bluzei, el îmi spune că e o răsplată, a lui, pentru că sînt voioasă — trăiesc, la început, momente de bucurie adevărată, de fericire chiar ; întreaga lui comportare mă silește într-un fel plăcut să mă simt vulnerabilă, adică să am nevoie de ocrotire, de tandrețe.

DESPRE BANU, CÎND ÎI DAU PRImul telefon, nu știu nimic. Sau aproape nimic. Aud despre el, într-o după-amiază ploioasă de august, la Roua, unde împreună cu Dan Giuglea, Ghiocel și cîțiva adolescenți, de curînd absolvenți de liceu, îi sărbătorim ziua de naștere.

Stăm la o masă încărcată cu mere mari, galbene și sorbim rar din cupele mici un vin alb, catifelat, îngăduitor cu noi. Deodată îmi întorc capul spre fereastră și văd un bărbat, nu-i deslușesc chipul, care se plimbă prin fața

casei, în ploaie. Ghiocel Ribidon tocmai ne anunțase publicarea în ziarul de a doua zi a unei poezii de Roua Caraoglu. Nimeni nu știuse pînă atunci că Roua scrie versuri. Explozie de „Aaa“-uri și „Eee“-uri. Rîsete, felicitări etc. De aceea, abia se aude soneria de la intrare. Dar nu se potolește bine entuziasmul zeflemisitor că, deodată, se deschide ușa și apare mama Rouei ținînd în mîini, ocrotită de o peliculă de plastic, o superbă pană roșie odihnindu-se într-o călimară neagră, pătrată. Abia fusese adusă, probabil de bărbatul văzut pe fereastră, pentru că scăpără de picături de ploaie. Se declanșează un vacarm ! Eu mă reped prima și i-o smulg din mîini. Alți cîțiva, printre care și doctorul Giuglea — aceasta cred, nu vreau să fiu răutăcioasă, pentru că mai găsește un pretext să se apropie de mine, ba chiar să mă îmbrățișeze, pentru că mi-ascund mîinile, în care țin pana, la spate —, năvălesc spre mine strigînd că vor s-o vadă și ei. Numai Roua așteaptă liniștită. După ce ne mai potolim, o cere și ea. Pana e într-adevăr frumoasă. Are în vîrf, montată de o mînă dibace, o peniță subțire și lungă, de aur. Călimara conține o cerneală ciudată ; e transparentă. Dar în contact cu hîrtia, devine imediat de un albastru violent, culoarea penelor de păun pe care le văd acasă la Banu, mai tîrziu, cînd îi fac prima vizită. După ce o privește răsucind-o pe toate părțile, pînă cînd la un moment dat este gata s-o scape din mîini și varsă cîteva picături pe rochie, dar fără să se păteze — de unde înțeleg că misterioasa cerneală nu-și capătă culoarea decît pe hîrtie —, Roua o așază ca pe un trofeu de preț în mijlocul mesei.

Curios este că nimeni nu întreabă cine a adus pana. Se alunecă repede într-o discuție despre felul cum se poate caracteriza un om făcînd un dar. Doctorul Giuglea, ca să ne amuze, ne spune o poveste cu un turc ciudat, unul Ali Bechir, care lucrase un timp la depozitul de cărți al Centrului de librării din Constanța, celebru prin zgîrcenie. După ce suportă o intervenție chirurgicală — era, dealtfel, un om harnic și se repezea deseori să ridice baloturi de cărți care-i depășeau puterile ; de aici

și hernia —, cam la o săptămînă, mulțumit că se simte bine, Ali îi face o vizită doctorului :

— Vrem să dau la tine ceva.

— Nu-mi trebuie nimic, Ali.

— Eu insist la tine, bre. Îi strălucesc ochii de bucurie, își frămîntă mîinile la spate.

— Nici nu vreau să aud, Ali...

— Dau la tine, bré, ceva bun. Și întinde mîinile, căuș, în care se leagănă, răsfățată, ocrotită cu o infinită grijă, de parcă ar fi cel mai de preț dar din lume, o portocală.

Ajunsese atît de zgîrcit, încît aduna sforile, galbene, roz, verzi, albastre, roșii, cu care erau legate pachetele de cărți. Aveai o sfoară ? Te duceai la Bechir și-i spuneai :

— Uite o sfoară, Ali.

— Mulțumesc, bre, ajută Alah la tine. Și mai să-ți sărute mîna pentru o sfoară prăpădită... Nu se știa ce face cu ele. Pînă într-o zi, cînd îl caută un prieten acasă — lipsise cîteva zile de la serviciu și asta nu i se întîmplase niciodată, stătea în baraca lui de la marginea orașului — împinge ușa, care nu e încuiată și constată că se spînzurase de cîrligul beculul cu o funie împletită din sforile astea multicolore.

Povestea, pînă la urmă, ne întristează. Și Ghiocel simte nevoia să intervină :

— Dar ce v-a apucat ? Aici e „sărbătoare", — zice el, stîlcind ușor cuvîntul și încercînd să facă un calambur — sau priveghi ?

Dar nimeni nu rîde. Roua iese brusc din cameră trîntind ușa, crezînd că doctorul Dan Giuglea, cu povestea lui, încercase să-și bată joc de gestul bărbatului necunoscut care-i trimisese de ziua ei o pană roșie...

5

PESTE CÎTEVA ZILE, MAI PRECIS pe 29 august, Roua mă cheamă la ea acasă. Fusesem într-un tur de recunoaștere în ziua aia la Dulcești, un sat de pe malul mării, unde urma de la 15 septembrie să lucrez ca suplinitoare la catedra de franceză. Mă primește veselă în aparență, ciripitoare. N-are ceva special

să-mi spună. Mă sîcîie cu întrebări anapoda. Dacă îmi place de Giuglea, ce cred despre Ghiocel, ce trebuie să facă o fată cînd nu știe dacă iubește un bărbat, iar el simțind asta, o provoacă, și, demonstrîndu-i că nu este chemat, se retrage, pleacă pur și simplu. Îi explic, firește, că depinde de cine e bărbatul. Și ea drept răspuns îmi arată o scrisoare. Pe masă mai sînt și alte scrisori acoperite cu același scris foarte mărunt, dar clar, ușor de citit. Mă uimește, de la început, tăietura frazei, personală, viguroasă, incisivă. Iată un mic citat dintr-o scrisoare care se voia ultima : „Înțeleg cît se poate de limpede că sîntem stăpîniți, deopotrivă, mai degrabă de orgoliu decît de dragoste, și de aceea, înainte chiar de a începe cu adevărat să ne cunoaștem, să punem capăt unui joc care are nevoie de învinși și învingători, și care în loc să ne aducă bucurie ne aduce tristețe..."

— Îmi place, îi spun. Dar este, într-adevăr, prea mîndru. Cred că ar merita o lecție.

Îi răspundem împreună. La fel de sever. Apoi citesc și alte scrisori.

Știu și acum pe de rost un fragment :

— „Te iubesc, Roua, cu deznădejde, pentru ochii tăi negri și obosiți, pentru aleea din curte, străjuită de cîrciumărese, unde îți cîntă, și în absență, pașii, pentru gangul casei, rece și sărăcăcios care păstrează fantomele trupului tău, cu vîrsta mereu altele, pentru cele patru ferestre cu jaluzele verzi ale camerei tale, în care rulează în fiecare seară filmul escapadelor tale de peste zi, pentru mama și bunica ta, cărora le las, pentru tine, bilețele pline de reproșuri,..."

La plecare, Roua mă uimește, oferindu-mi un pachet cu toate scrisorile :

— Știu că vrei să le citești acasă, în liniște...

Nu le refuz, bineînțeles. Cînd desfac pachetul, acasă, găsesc printre scrisori și pana aia roșie și asta mă face să înțeleg mai limpede de ce îmi spune, pe alcea străjuită de cîrciumărese, pe un ton foarte ciudat, de parcă încheiasem o afacere :

— Dar pe doctor te rog să-l lași în pace!

(E aici probabil o mică inexactitate. Roua afirmă că Ozana îi ia scrisorile, iar Ozana că Roua îi dă aceste scrisori și că prin asta își plătește rugămintea de a-l lăsa pe doctor în pace. Care o fi adevărul? — Șerban Magiru.)

Pe doctor nu este nevoie să-l las în pace, pentru că un timp nu-și mai amintește de mine. Dar pe Banu, cum îi spun din prima clipă în loc de Șerban, îl caut peste două săptămîni la telefon. Acasă. Vreau să-i spun cuvinte frumoase, concepute ca un balsam care să-i facă mai suportabilă singurătatea aspră de bărbat care abia eșuase în dragostea lui pentru Roua. După o degringoladă de vorbe scăpărătoare, de spirit, care nu te ocolesc, cînd ai avantajul de a nu vedea în carne și oase persoana cu care vorbești, și de care rîdem amîndoi cu poftă, discuția ia repede un aspect mai romantic, inevitabil:

— Cum te cheamă, Riset Cristalin?

— N-am nume. Sînt o parte din sufletul tău. De care ai uitat. Locuiesc acolo, pe un nor albastru.

— Bine, dar pentru ce mă cauți?

— Se adună uneori în preajma unui bărbat singur niște triste și nostalgii în tovărășie și atunci el își dorește mai mult decît orice ca necunoscutul din el să prindă glas. Sînt glasul tău. Tu m-ai chemat.

Partea asta mai ales, finală, a discuției, acum mi se pare destul de artificioasă, sentimentală. Sper că o reproduc întocmai. Pentru că deși este atît de copilăroasă, sau tocmai din cauza asta, ea poate fi o dovadă a gîndului curat cu care îi dau acest telefon. Roua, probabil, nu m-a iertat niciodată! Dar dacă ar ști cît pledez, în convorbirile următoare, mai puțin confuze, dar nu mai puțin misterioase, avînd în vedere că nu ne cunoaștem, pe care Banu acceptă să le continuăm, dacă ar ști cît lupt spre a-i reîmprospăta dragostea pentru ea — treptat, îi spun cîte ceva despre mine, și el, la un moment dat, intuiește foarte clar, nu știu de ce, că sîntem prietene — ar înțelege altfel scopul, cel inițial, evident, cu care îi dau acest telefon...

6

NU MĂ GÎNDISEM NICI O CLIPĂ că nu se poate să vorbești cu cineva, care n-are un chip pentru tine, atît de mult la telefon fără să vină un moment cînd trebuie să-l cunoști. Apare mai întîi spaima. Dacă emoția cu care abia aștept să vorbesc cu acest necunoscut se cheamă dragoste? Apoi spaima se schimbă în dorință, în sete de certitudine. Trebuie să-l văd! Să străbat drumul de la iluzie la realitate. Deși, în privința asta, mă tem puțin... Oare „nu poți iubi un om decît dacă-și ascunde fața?" Să fie suficient „să-i vezi chipul ca dragostea să dispară pe loc"? Începem prin a ne îndoi unul de existența celuilalt. El îmi cere un semn, o dovadă că respir, că sînt o ființă reală. I-l trimit sub forma unei cărți de vizită cu un nume fictiv. Îi scriu pe verso cu „carioca" verde: „În semn că ea există, împotriva voinței mele, într-un spațiu și un timp binevoitoare cu noi toți, dincolo de realitate". Apoi mă întreabă la primul telefon pe care i-l dau, dacă există vreo pictură cu un chip de fată care să-mi semene. Da. Există. Să caute o reproducere după un tablou de Renoir, care se cheamă „În timpul verii". Caută cîteva zile și nu găsește nici o reproducere, deși are, după cum constat după aceea, o întreagă bibliotecă cu cărți de artă. E necesar să-i trimit chiar eu reproducerea respectivă; pentru că, de fapt, nici nu știu dacă este după un tablou de Renoir. Reprezintă o fată așezată comod pe un scaun — în spate, frunzișul unui copac — cu mîinile, una peste alta, în poala fustei cu multe pliuri. Atitudine calmă, de abandon, de lene chiar. Decolteul bluzei albe n-are ce să descopere; fata are sînii mici, pe jumătate ascunși și de pletele lungi. La chip, mai ales, îmi seamănă: fruntea înaltă, ochii mari, iscoditori, melancolici, sprîncenele, ca ale mele, ridicate mult deasupra orbitelor, groase — eu a trebuit să le răresc cu penseta pentru a le aduce la linia ceva mai fină de azi —, lăsînd între ele și pleoape spații libere, ca două aripi albe, deschise de zbor, iar gura aproape mare, cu buze ferm conturate.

Ochii acestei adolescente, trădînd emoția de care e cuprinsă, poate pentru că-i pozează pictorului, în ciuda

faptului că întreaga ei înfățișare respiră odihnă, sînt însă sașii. Nu altfel sînt ochii mei într-un moment de tensiune sufletească. Acum nu mai are rost să ascund asta...

7

BANU ÎMI DESCOPERĂ ACEST DEfect abia anul trecut, cînd, la cîteva săptămîni după ce iese din spital, luăm masa la „Cherhana", pe malul lacului Siutghiol. Venim aici de la solar numai noi doi ; nu știu cum ne rătăcim, pe plajă, de Roua și de doctor. Bem vinul nostru, ca de obicei, o fetească de Cotnari, un demisec, și mîncăm filé de șalău pane, foarte bun, stropit din belșug cu lămîie. Dintr-un difuzor prăpădit curge și ne învăluie o melodie. Cîteva cuvinte : „Mi stringero a suo corpo, Mi donava la suo bocca, Mi diceva : sono tuo"... Vocea : Celentano. Mi-amintesc totul cu precizie, pentru că este una dintre după-amiezele cînd mă simt foarte bine cu Banu, cînd trăiesc euforia unei înțelegeri depline cu el. Tăcem, într-un decor lacustru, sorbim puțin vin, ficcare ridicînd paharul cînd celălalt îl coboară, îndeplinim parcă un ritual. Și ne privim drept în ochi, îndelung, stăruitor, dar fără crispare, chiar cu o anumită bucurie a unui plonjon în gol, cu senzația că putem în același timp să stăm comod în fotolii, ca niște spectatori, și să asistăm la giumbușlucurile, la tumbele noastre, invizibile pentru alții, într-un spațiu imponderabil. Sînt foarte emoționată și deodată Banu îmi apucă mîna și mi-o strînge cu putere tocmai cînd vreau, obosită, să-mi aplec privirea, și-mi spune :

— Rămîi așa, nemișcată, te rog !

Continui, deci, să-l privesc, puțin descumpănită, întrebătoare.

— Dar cînd te emoționezi ești sașie, draga mea ! Cea mai frumoasă fată sașie din lume !

Ce spaimă ! Observase în sfîrșit ! Dar spaima mea de îndată amplifică, paradoxal, în loc să diminueze, ceea ce simt pentru Banu ! Pentru că el se lansează repede

— pasiunea lui de a scoate simboluri din aproape orice — într-un discurs despre ochii mei sașii. Îmi vine să cred că datorită lui sînt așa. Se arată bucuros că este stăpîn pe un secret teribil. Descoperirea lui echivalează cu semnificația predestinării dragostei lui pentru mine. Numai cei care au dreptul la dragostea mea, să reținasta, primesc și puterea de a descoperi acest defect fermecător, sublim, conchide el. Pentru acest discurs, mă ridic, cu mișcări lenești, parcă înotînd, mă aplec peste masa ciopliță grosolan, dintre noi, și deodată, pe terasa mirosind a pește prăjit și a mujdei de usturoi, plină de lume zgomotoasă, că abia se mai aude apa lacului clipocind, dedesubt, încolăcindu-i stîlpii de lemn, îl sărut lung pe gură. Poate că e dragoste ceea ce simt acum pentru Banu. Dar mai tîrziu...

8

CU TOATE CĂ-MI SEAMĂNĂ FAȚA pictorului necunoscut — mă întorc la perioada telefoanelor — în esență are ceva fals, ceva care în orice caz o deosebește de oricare fotografie de-a mea, ca să nu mai vorbim de ceea ce sînt eu în realitate, în carne și oase, eu cu zîmbetul meu, cu gesturile mele, eu cu tăcerile mele, în prezența cuiva. Este ceea ce îmi spune și Banu într-una din convorbirile noastre. Simte nebunește nevoia de a mă vedea. Nici eu nu trăiesc mai puțin intens aceeași dorință. Cum să mă mulțumesc numai cu umbra, cu silueta lui de atlet — cu un mers surprinzător de elastic, chiar elegant pentru o masivitate ca a lui, impresionantă — văzute, de la distanță, prin fereastră, în seara aia ploioasă cînd Roua își sărbătorește ziua de naștere ? Așa că hotărîm să ne întîlnim în holul Teatrului din Constanța, în pauza unui spectacol. Se joacă „Rața sălbatică". Mă gîndesc, la început, cu o minte mai limpede decît a lui, să-i propun să ieșim în holul pustiu chiar în timpul spectacolului pe o replică, de pildă cînd Hjalmar zice : „Uneori e bine să te scufunzi în adîncurile

întunecate ale existenței...“ Singuri în hol, ar fi fost usor să ne cunoaștem sau să ne recunoaștem. Dar las totul cum stabilește el : să ne vedem în pauza dintre actul I și II. Lui îi este suficient amănuntul că voi fi îmbrăcată în alb. În pauză, învălmășeală, cum e și firesc. Umblu zăpăcită și descurajată printre spectatori, mai mulți ca oricînd, care, ieșiți în hol, se strîng în grupuri și formează un întreg labirint viu. O clipă am impresia că-l zăresc. Dar îmi scapă imediat. În afară de asta observ că mai sînt și alte fete îmbrăcate în rochii albe, ceea ce îl lipsește și pe el de șansa de a mă identifica. E un eșec, din care, evident, la primul telefon pe care i-l dau a doua zi, el se pricepe să scoată cele mai tragice semnificații simbolice. Descurajarea lui, probabil, mă determină — și eu nici măcar nu pot suporta în sine ideea eșecului, a neputinței, sau a umilinței și cu atît mai puțin ideea de a fi chiar eu sursa lor — să iau o hotărîre :

— Ne vom vedea chiar azi.

— Unde ?

— Imediat. În după-amiaza asta.

— Unde ?

— Nu-ți pot spune decît că trebuie să stai liniștit acasă și să aștepți. Vei afla la timp.

Nu știu dacă înțelege ce vreau să-i spun. Sînt deja îmbrăcată. Port un costum din stofă albă, jachetă și pantaloni lungi, mult evazați, tiviți cu șnur roșu. Arunc o privire păsărilor croșetate chiar de mine, tot cu șnur roșu, subțire, în dreptul fiecărui buzunar al jachetei. Înviorednicesc cu o privire și paletele, cu pensule, grele de toate culorile, țesute lateral, în exterior, deasupra manșetei pantalonilor. Îmi strîng cu grijă ciuful rebel, ondulat, tăiat scurt, și îmi fixez peruca foarte lungă, bogată, care îmi dă un aer romantic. Îmi umezesc puțin buzele. Mi-arunc pe umăr traista împletită din funie roșie, groasă și cobor repede să iau un taxi. Exact la ora 17 mă aflu în fața micii citadele a lui Banu, îmbrăcată în iederă, care are o intrare cu vitraliu, pictat în culori explozive, din strada Karatzali.

III

1

UN NĂVOD ? DA, UN NĂVOD. IL trag, abia îl trag din apele golfului. Un năvod de umbre. *Din umbre ?* Da, dar și încărcat cu umbre. Cu umbre de lucruri, agere, negre, licăritoare, cu imagini care rețin traiectoria unui gînd, a unui sentiment. *Și cuvinte ?* Și. Un năvod care acum, uite, e în flăcări : umbre și imagini se zbat ca niște pești argintii cu spinările albastre. *Astea sînt detalii de care începe să-mi fie greață.* Nu văd de ce. *Pentru că încearcă să dea unei metafore false fardul credibil al autenticității. Sărăcesc, nu îmbogățesc adevărul. Uite, în cazul nostru, dacă peștii sînt umbre de lucruri sau imagini, înseamnă că au o viață aparentă, n-au consistență, nici pondere. Și deci, despre un năvod de sau din umbre, încărcat cu umbre și imagini nu poți spune că „abia îl trag“. Iar dacă peștii ăștia sînt și cuvinte, n-au nici formă, nici culoare. Și atunci chiar dacă presupui că tragi un năvod trebuie să admiți că îl tragi gol sau „plin“ cu pești nevăzuți. Și apoi, dincolo de falsitatea sau adevărul unei metafore există adevărul realității. Apele nu sînt ale memoriei, sînt totuși ale golfului. Și nu există nici un năvod. Nu faci, în dimineața asta, decît să privești, căzută jumătate pe plajă, jumătate în apele golfului, umbra stejarului ăla moțat de pe creastă.* Poate, dar asta vreau eu să văd. *Ce orgoliu !* De fapt, nu, nu vreau, ci asta văd.

Este vorba de un joc. Mi se întîmplă cînd sînt singur : îmi place să întrețin spectacolul subtil, cu măști, al aparenței lucrurilor. Ca atunci cînd privesc insistent, îndelung mozaicul din baie : îngrămădirea aia de pietre mărunte, albe și negre, de forme încremenite într-o ordine care nu este decît a hazardului. Și izbutesc să distrug această ordine pentru a introduce alta, a fanteziei. Aici răsare un cap de clown care se strîmbă, cu limba scoasă, la mine. Dincolo descopăr un cal cu joben care suge cu paiul dintr-o sticlă de pepsi-cola, sprijinit cu picioarele din față pe tejgheaua unui bar. Dincolo, o jumătate de

femeie își dezvelește pulpele, stînd picior peste picior; ceialaltă jumătate, de la șolduri în sus, lipsește. Și așa mai departe.

Da, un joc... Dar acum nu ești nici singur și nici măcar împăcat cu ce ți se întîmplă. Ești dimpotrivă furios că Ozana vrea să plece, iar la Roua te întrebi dacă te mai poți întoarce. Și între prietenia uneia și dragostea alteia se întîmblă să ți se pară că este exact invers ce aștepți tu de la fiecare... Iar ordinea pe care o introduci dincolo de forma, de carapacea lucrurilor nu este numai a fanteziei, ci și a spaimei de a înfrunta realitatea. Îți închipui că tragi un năvod. Uiți, deci, că nu faci decît să privești umbra stejarului și, implicit, te sustragi clipei cînd Ozana vrea să plece iar Roua ți-așteaptă decizia. Din lașitate. Vrei să nu iei parte la un deznodămînt care amenință să-ți fie nefavorabil. Dar memoria te hărțuiește : și așa-zisul năvod, uite, e plin de toate cuvintele și imaginile care nu-ți vorbesc insistent decît despre Ozana și Roua. Nu este adevărat ; eu asta văd : un năvod de umbre pe care îl trag. Repede, oho, deși încet. Foșgăind de solzi. Cuvintele n-au solzi ? Cele dovedite găunoase, fără sevele sufletului. Straturi de rugină și de mîzgă. Dar imaginile, sentimentele ? Și ele : sila și indiferența în straturi. Trag un năvod și stîrnesc o învălmășeală de solzi ruginii, argintii, albaștri...

2

ALUNEC LENEȘ — PAȘI IMPONDERABILI, aproape fără să ating nisipul — de la un capăt la altul al plajei, urmînd linia aia sinuoasă care desparte nisipul umed, rece, lins de valuri, de nisipul fierbinte, rontăit de soare. Mă aflu exact la mijlocul distanței, de-a lungul țărmului, dintre Ozana și Roua. Fragmente, amănunte din viața, din alcătuirea golfului : stîncile, lanul de stuf verde, baloanele de puf de păpădie, tufele răzlețe de flori galbene de pojarniță, grămezile de scoici negre și albe, cei cîțiva crabi mici și roz care-mi răsar pe neașteptate în cale îmi strigă în față vina de a fi nehotărît și laș.

Ca să scap de această intimitate ostilă, e de-ajuns să-mi fixez îndelung privirea asupra unui detaliu. Să zicem, asupra focului care-n dimineața asta mai arde încă. Caut dincolo de flăcări, îndelung, o zare... Ca-n prima noapte petrecută aici, în golf... Și deodată mă trezesc undeva în munți, pe culmea Zamorei. Focul se preschimbă într-un pîrîu subțire. Stau pe un mal și privesc la celălalt mal. O creangă de mălin îmi biciuie fața cu muguri de frunze, migdalați ca ochii Ozanei. Dar nu la Ozana vreau să mă gîndesc. Și tac și pîrîul țipă, mă mușcă de glezne. Și tac și nu înțeleg de ce mă îmbie fagul cu lalele ghimpoase care și-au scuipat de mult fructele. Și tac și tace și buburuza din palmă, învelită în armura ei neagră, lucioasă. Și tac, și ea scoate aripi mai gingașe decît petalele ghiocelului sălbatic, mai albe decît obrazul pe care și-l arată din întuneric sînii Ozanei. Dar nu la Ozana vreau să mă gîndesc. Stau pe un mal, și sînt gata să trec pe celălalt mal. Dacă nu sînt atent, cad în el. Un mal mișună de rime, de lăcuste, de furnici, e survolat de vrăbii. Celălalt e negru, pustiu, măturat îndelung de ape. Sau de foc ? Stau pe un mal și-o țin de mînă pe Roua. Dar ce caut cu ea aici, în munți, unde n-am fost decît cu Ozana ?

Stau pe un mal ; asta, da. Pîrîul de foc pornind de sub șopronul lui Il, de pe dealul galben, curge, își face loc șerpuind, sîsîind roșu printre pepenii verzi, îi lasă să sugă cu lăcomie seve proaspete și să doarmă ascunși sub frunze mari, adînc crestate, nu se ia la întrecere decît cu vrejurile lor tîrîtoare : cine ajunge mai repede pe plajă ? Pîrîul ajunge, dar nu încremenește speriat în fața valurilor, se ridică deasupra lor și nu se oprește decît în preajma bărcilor care se întorc din larg. Pe plajă nu se vede de aici de sus nimic ? Poate. Dar eu le știu acolo în ceață adunate toate femeile satului. Unele își țin copiii mai mari în spinare — să vadă ei înaintea lor —, altele călări pe cai, unele, în genunchi, legănîndu-și în ritm cu valurile copiii prea mici, toate așteptînd să li se întoarcă bărbații.

Asta da ; cît mai stau pe un mal și nu trec pe celălalt, rămîn în puterea copilăriei. O țin de mînă pe Roua... Eu sînt băiatul cu o felie uriașă de pepene în mîini. Muște din ea și privesc marca, aștept și eu pescarii, ca femeile, cu gemetele, în urechi, venind de sub șopronul lui Il, ale fierului încins și silit să ia o formă, să accepte, pentru a de-

veni util. un chip. Nu, de data asta n-am fugit de la școală. Sînt în vacanță. Uite, acolo, nu prea departe, e satul Năvodari. Nu l-a înghițit încă orașul și nici Uzina de superfosfați și acid sulfuric nu există încă. Ea, Roua, abia dacă s-a născut. Este roșie și urîtă și țipă de i-a îngrozit pe toți în casa aia cu multe ferestre din strada cu nume de împărat și filozof roman...

De ce vin aici să-l văd pe unchiul Il ? Nu pentru că nu-mi place să învăț. Îmi place cum scîrțîie creta pe tablă sau vocea învățătorului Coconcea mai ales cînd îmi cere, mereu încruntat, dar sigur că n-o să-l dezamăgesc, să rezolv problema în fața căreia clasa e neputincioasă. Mama, dacă nu se ridică împotriva mea cu furia, agresiunea inocenței — nu cred să fi rămas vreun cuvînt sau gest de-al meu, necuviincios, nepedepsit ! — și mai ales după ce mă „ascultă" ca, înaintea lui Coconcea, îmi spune cînd o rog să mă lase să mă duc la unchiul Il :

— Du-te, deși mă mir ce tot cauți acolo. Nu te duci tu numai pentru fierăria lui. Mai e și bostănăria...

Și asta așa e.

Tata nu zice nimic. Pentru că el, cînd abia trec în clasa a doua, pleacă undeva departe, într-un sat de pe malul Dunării. De ce s-o fi dus el într-un sat de oameni străini cînd aici, în satul lui Il, îi cunoaște pe toți, cei mai mulți îi sînt rude ? Așa mă întreb cu mintea mea de atunci. Pleacă, și patru-cinci ani aproape că nici nu-l văd. Vine rar noaptea acasă și pleacă tot noaptea grăbit de parcă ar arde mereu ceva în satul ăla și țăranii ar fi, fără el, în mare primejdie. Descopăr într-o noapte, cînd mă scol buimac să beau o cană cu apă, sau mi se pare că descopăr, pe masă, în porthartul lui, un pistol... Dar nu-mi închipui — deși e revoluție, nu ? ; iar tata îi reprezintă puterea acolo... — c-ar fi în stare să-l folosească. Așa cum îl știu : mărunt, voinic, cu o față rotundă de om cu stomacul sănătos, cu ochii mici, căprui, îngropați sub o frunte înaltă — în război îi cade părul, părul lui negru și ondulat, mama îmi zice, și cînd se întoarce aproape să nu fie rece nescut e mai degrabă dispus să rîdă, să facă o glumă d... ajungă la o înfruntare pe viață și moarte. Cu cine ... nu știu. Știu însă că, dacă trebuie să stea la ... trimis ca pe front, eu aici n-am tată. Și mă simt singur...

Cînd îmi spune bunul Coconcea, într-o zi, să vin cu tata la școală, pentru nu știu ce năzbîtie, iar eu îi răspund că „tata nu e acasă", colegii rîd și mă aleg cu o pedeapsă pentru că aș fi vrut să-mi bat joc de învățător. Și mă simt și mai singur cînd sînt nedreptățit. Înțelege Roua ?

Pentru asta mă duc să-l văd pe Il. Dar nu numai pentru asta. De fapt, dincolo de absența tatei, de bostănăria și farmecul lui Il, oricît nu m-ar crede mama, mă duc în primul rînd pentru fierărie. Îmi place că Il mă ia în serios și de cum intru pe ușă mă pune la treabă. „Ia mai mișca foalele alea puțin, ia adu tu un coș de cărbuni, știi unde sînt, în pivniță, pe stînga. Ține aici de fierul ăsta, cu cleștele, pe nicovală ; dar ține-l bine..." Și eu strîng din dinți și-l țin cu amîndouă mîinile și privesc cu un fel de spaimă amestecată cu bucurie cum sar scînteile din bucata de fier înroșit pe care Il o lovește nemilos cu ciocanul... Și tot așa pînă seara cînd ies să aștept cu femeile pescarii și las ușa deschisă de la fierărie pentru ca pîrîul de foc să le-arate calea. Stăpînit de o mare bucurie.

Bucuria asta intensă, vie, răscolitoare poate Roua să-mi spună ce este ? Mîndrie. Pînă la mîndrie mă ridic și acum cînd o țin de mînă și vreau să trec pe celălalt mal. Deși mă despart de copilărie. E o bucurie mai matură, înțeleaptă. Iată-l pe Il. E bătrîn, dar tot țeapăn. Stă cu brațele încrucișate. Ne așteaptă. Noi sîntem pescarii de duminică. Și femeile astea, ieșite la gard, ne așteaptă ; așa cum ne-au așteptat pușlanii ăștia, băieții ăștia care ne însoțesc. Cîți sînt ? Treizeci-patruzeci, sau exagerez ? Mulți, nu ? Ne-au scos mașina — era să spun barca — împotmolită pe drumul ăla sfîrtecat de tractoare... Au ridicat-o, au luat-o pur și simplu pe sus și acum ne însoțesc, cu ea pe brațe, pînă la casa lui Il. Știe Roua cine sînt ? Sînt toți din neamul meu ; numai dinspre partea tatei : veri de toate nuanțele, nepoți, strănepoți, cumnați, cumnate sau cum vrea să le spună, pentru că nici nu mai știu ce rude sînt cu mine. Este în ceea ce simt eu acum o fărîmă din mîndria lui Il. Pe toți i-a îndatorat muncind. Le-a împărțit pămîntul din preajma fierăriei, i-a ajutat să-și ridice casele. I-a ținut pe lîngă el. Numai tata i-a scăpat. Și e singur. Și eu. Și sînt singur...

Și acum, dacă tot trecem pe celălalt mal al pîrîului de foc, înainte de a-l îmbrățișa pe Il, nu vrea Roua să mai arunce o privire Mării ? Nu vede nimic ? Trebuie să-și imagineze. Acolo în adîncuri, nu departe de țărm, se află cel mai modest și neobișnuit muzeu din lume. Acolo, înfipte în nisipul din adîncuri, stau înșirate, într-o ordine desăvîrșită, stau cuminți cele mai multe dintre obiectele de fier care au ieșit din mîinile pricepute ale lui Il : puzderii de cîrlige și de cîngi de tras peștii mari cînd se zbat în năvod și amenință să-l rupă, platoșe și ciocuri de barcă, ancore, mai ales ancore de toate formele și mărimile rămase înțepenite între stînci, toate vorbind despre lupta lui Il de o viață, care nu l-a pus, totuși, niciodată față în față, cu marea... Și încă ceva, acum cînd trecem pe celălalt mal și Il se apropie să ne îmbrățișeze, înconjurat de tot neamul Magirilor, să se uite Roua stăruitor în ochii lui mici și verzi, de un verde galben cum e coaja de pepene copt ; n-o să descopere nimic, nici o umbră care să-i vorbească despre singurătate sau teamă de moarte... Dar ce caută Roua cu mine aici unde n-am fost decît cu Ozana ?

La o parte cu munții, cu pîrîul de foc și fierăria lui Il, la o parte cu Ozana ! Sîntem aici, numai eu și Roua, în golful pe care îl descoperă doctorul Giuglea. Și golful se deschide ca o gură uriașă de balaur să muște din trupul mării. Și Roua e goală. Dar nu e adevărat ; eu n-o văd niciodată goală pe Roua. Și gura de balaur a golfului se deschide și-mi spune, tunînd : „ce dacă ! O vezi acum". Dar nu e adevărat ! Și balaurul izbucnește în hohote de rîs. Și eu cu un gest îl fac să redevină ceea ce este : un țărm indiferent de piatră. Sîntem, ca la început, numai eu și Roua, îmbrăcată în rochia ei neagră... Înotăm în aerul golfului. Îl străbatem cu mișcări încete care își uită pe drum traiectoria. O privesc. Părul îi cade negru pe frunte și pe umeri. Ca un coif de războinic. Are buzele roșii, acum deschise anume pentru a spune ceva, știut numai de ele, soarelui care dispare undeva, departe, în valuri. Și eu tac vrăjit, intimidat, și Roua tace. Nu-mi rămîne decît să mă grăbesc, să dau — Roua să continue să înoate cu aceleași mișcări lencșe — de cîteva ori tîrcoale golfului și cînd mă întorc lîngă ea să mă simt mai liber, mai dezinvolt, pentru că oboseala ia locul emoției. Îmi închipui că dau

tîrcoale golfului, firește; și acum înot liniștit alături de Roua, care, între timp, a ajuns deasupra lanului de stuf. Ne îndreptăm spre largul mării. Înotăm în aerul de deasupra valurilor. Plutim. Ar trebui să am curajul să fac un gest oricît de banal, la îndemîna oricui, de pildă a lui Ghiocel Ribidon, și simt că sînt ridicol pentru că vorbesc despre curaj, curajul de a-i prinde mijlocul subțire, fragil și să înot calm, în continuare, prin aer, numai cu o mînă, fără să îmi pese de ceea ce ar spune sau ar gîndi ea despre asta. Să i-l cuprind cu brațul stîng pur și simplu și să-i simt, sub palma cu degetele răsfirate, osul șoldului, fierbinte. Ce naiba ! Nu se întîmplă nimic. Nici o catastrofă. Dar, nu ! Eu mă mulțumesc să înot, să plutesc lîngă ea, nu împreună cu ea. Și sînt fericit că respir alături de ea.

Ne întoarcem spre fîntîna golfului. Sîntem deasupra ei și deodată în mîna stîngă a Rouei strălucește un bănuț de aluminiu. Zîmbește. Îi dă drumul în apa golfului. Ne încordăm atenția să auzim clipocitul apei. Tăcem, ne privim. Da, chiar acum i se aude sunetul cînd atinge fața apei. Și eu știu că fîntîna golfului ăsta de piatră, deasupra căruia ne oprim să ascultăm cum clipocește un bănuț de aluminiu, fără ca mîinile noastre să se caute — ale mele păroase, grosolane, ale ei lungi, foarte lungi, ca două liane legănîndu-și mugurii degetelor cu unghii roșii —, mă va obseda toată viața... Ochiul meu distinge, acolo jos, o flacără verde și deodată înțeleg că nu poate fi decît o străfulgerare dușmănoasă din ochiul Ozanei !...

3

O PIRUETĂ PE UN CALCÎI ; PAȘI elastici, pași egali spre capătul plajei unde stă întinsă Roua la soare și fumează. În afara timpului. Pot acum să privesc îndelung, încordat, alt detaliu al golfului, ales la întîmplare, frunza aia veștedă, de stejar, să zicem, depusă de valuri pe nisipul umed. S-o privesc pînă mă îmbrac tot în galben. Și pot să mă îmbăt astfel de miresmele părului galben al Cameliei Mitoșeru. De cîte ori — cînd n-am decît douăzeci de ani ! — nu mă întorc la ea învins, spe-

riat de mizeriile mărunte care mi se par uriașe, gata să-mi înece, să-mi maculeze sensibilitatea, tinerețea...

Sînt deja zincograf de cîțiva ani și am destulă experiență în vara cînd este numit un nou director de tipografie : Țiițu Biliboacă. Cu el nu mă înțeleg. De la început. Vine în secție la noi o săptămînă după ce e numit în funcție și, în absența mea, stabilește cu Parelli altă ordine de copiere a clișeelor care nu mi se pare deloc în interesul tipografiei, dimpotrivă, ne ridică în cap cîțiva clienți. Mă duc să-i spun. Mi-astupă gura : interese care sînt deasupra oricăror aspecte economice îl călăuzesc. Privesc îngust lucrurile, strict profesional și așa mai departe. Mă las păgubaș. Altă dată mă cheamă noaptea de-acasă — de ce pe mine și nu pe Parelli ? — pentru că trebuie să execut niște zincuri pentru o broșură care nu mai suferă amînare. Tot interese politice, înțeleg, și muncesc pînă dimineața. Numai că peste cîteva zile aflu de la Parelli, din întîmplare, că broșura cu pricina nu-i decît o lucrare a unui profesor, cunoștință a lui Biliboacă, tipărită în mare grabă pentru ca omul să se poată prezenta cu mai multe șanse la examenul de gradul I. Sînt furios. Nu-s de acord să mi se pretindă să muncesc peste program cînd e vorba de interese particulare. Îi spun. Și asta cînd sînt de față toți oamenii tipografiei. Nu răspunde. Rămîne în așteptare, la pîndă. Parelli îi oferă prilejul, după un timp, să se răzbune : rătăcește niște clișee. Biliboacă mă cheamă. Nu sînt eu șeful zincografici ? Eu să răspund de bramburcala de acolo ! Semnează o decizie pentru a-mi tăia o categorie din salariu. Fac recurs la o comisie care se ocupă cu validarea sancțiunilor. Mi se dă dreptate și așa mai departe.

De la tipografie, cînd nu sînt prea obosit de asemenea înfruntări și discuții — nu mai stau cu tata ; am deja o cameră numai a mea în subsolul unei clădiri vechi din spatele turnului pătrat, în stil roman, al bisericii catolice —, alerg direct la Camelia acasă. Îmi deschide ușa, calmă, aproape maternă, și lumina galbenă a părului ei mă învăluie ocrotitoare. Un pahar de vin roșu — de la ea, cu ea învăț să beau vin roșu — își face imediat efectul. Copilul devine bărbat. Povestite ei, formidabilele mele întîmplări, furii devastatoare, replici sau acțiuni menite

să mă distrugă, devin ridicol de neînsemnate. Numai așa pot să-i rezist un an lui Biliboacă ; pentru că în vara următoare plec la Politehnică.

Nu mă întreb niciodată ce simte Camelia pentru mine. Dar sînt sigur că numai ea mă înțelege. Am, în preajma ei, un sentiment de securitate. Poate puțin colorat de dorința, totuși rareori manifestată, de a dormi cu capul între sînii ei mari și fierbinți. Camelia este prima femeie, nu neapărat amantă, care după moartea mamei — asta se întîmplă cu mult înainte de a o cunoaște pe Roua și Ozana — cred că-i ia locul.

La Camelia acasă mă duc încă din prima seară de iunie după ce încerc să-i mărturisesc Rouei, abia cunoscută, ceea ce simt pentru ea și ea mă oprește convinsă că mă pripesc, cerîndu-mi :

— *să ne bucurăm în tăcere de această stare tulbure și luminoasă totodată, misterioasă care, dacă este dragoste, continuă să fie și fără să avem certitudinea că este, iar dacă nu este încă, moare înainte de a se naște sufocată de cuvinte.*

— Auzi ce să-mi spună Roua ! mă plîng eu Cameliei — care o cunoaște pentru că sora ei, Emilia, i-a fost colegă de școală —, tolănit într-unul din fotoliile uriașe protejate de huse din pînză galbenă. Și Camelia, înțeleaptă, ascultă ce-i spun despre Roua toată seara. Îi strig că sînt îndrăgostit și ea tace.

Abia la plecare, în cadrul ușii deschise, izbutind cu greu, asaltată de briza jucăușă, să-și țină pe lîngă corp, cu mîinile, cămașa de noapte, albă, vaporoasă, împestrițată cu flori mici, albastre de cîmp, îmi spune :

— Poate că Roua are dreptate..

Graba cu care mă consider îndrăgostit de Roua este într-adevăr ciudată. Eu și Roua nu știm unul despre celălalt decît că ne place să fim împreună. Să tăcem împreună. Să ne plimbăm împreună. Calc, în primele seri, ametit, alături de ea, pe faleza cu mozaic de la Cazino. Și simt cum, prea cunoscuți și banalizați, crabii și delfinii așezați simetric, doi cîte doi, în chenare dreptunghiulare, roșii sau albe, împrumută ceva din prospețimea și bogăția culorilor marelui mozaic antic descoperit în partea de sud a peninsulei, devin niște miraculoase simboluri, mult mai vii,

ale dragostei care ne cuprinde, ne învăluie cu miresmele, cu fulgerele mării. Este suficient ca Roua să întoarcă spre mine capul și cu mișcarea asta să-și scuture puțin pletele, să le facă, parcă, să sune și să privesc în ochii ei negri, de un negru gingaș, luminos, catifelat, ca să fiu fericit, să am un motiv pentru care să mă simt fericit, orice s-ar întîmpla după asta, pentru tot restul vieții.

Aleg anume, apoi, cînd ne plimbăm, cartierele vechi, foarte cunoscute, ale orașului pentru a nu-mi sustrage nimic atenția. Să trăiesc, deplină, bucuria de-a o privi. Trecem printre case — abia acum le văd limpede... — de o frumusețe vetustă, odihnitoare. Unele, cele mai multe, spoite cu var, iar cele prevăzute cu un etaj, ușor povîrnite, scoțîndu-și capul sfioase, ici-colo, din funduri de curți, cu acoperișuri de olane, cu umbră de zorele sau viță sălbatică, cu liane crescute direct din crăpăturile temeliei. Altele, încercînd să țină pasul în hora de beton și culori pastelate a construcțiilor moderne, a căror riguroasă aliniere nici nu le-a mai băgat în seamă, uitate, izolate, în cuprinsul noilor trotuare, unde parcă zac rușinîndu-se că ne împiedicăm de ele, așa, bătrîne și zadarnic sulemenite cu zugrăveli proaspete. Apoi ieșim la un drum prăfuit de pămînt roșu, șerpuitor, urmînd marginea foarte înaltă a țărmului, netaluzat încă, pe care orașul parcă îl ocolește, pentru a-și prelungi ultimele clădiri pînă la micul pîrîu — acum îndiguit, altădată natural — din dreptul punctului pescăresc, de unde începe, strălucitoare, Mamaia.

Ne plimbăm și tăcem. Ici-colo, țărmul ăsta foarte înalt, de unde marea se vede jos, foarte departe, inaccesibilă, cască la stele crăpături uriașe, gîlgîind de izvoare, ca niște defileuri sau fiorduri secate de pămînt galben. Ne așezăm uneori pe buza unei astfel de prăpăstii care ne poate înghiți în orice clipă. Tăcerea e atît de profundă că nici valurile nu se aud. Rar, foarte rar, îndrăznim să ne spunem cîteva vorbe — cel mai puțin înțelept sînt eu — și ele cad ca niște pietre în gol. Ne apărăm tăcerea asta cu îndîrjire, pentru că, simțim, de ea depinde bucuria noastră, inexplicabilă, calmă, luminoasă de a privi împreună marea. Ce vedem ? Marea, ca o urmă albastră, adîncă a degetului mare, ca o pecete a uriașului nevăzut aflat undeva sus,

aplecat asupra noastră. Cine știe ce hrisov important reprezintă pămîntul pentru el dacă ține atît de mult să-l citească, să-l recitească, de veacuri, și abia acum după ce l-a considerat desăvîrșit, în litera și în spiritul lui, a sosit clipa să-și pună pecetea asta a bastră...

Cădem din cuprinsul vizionar al unei imagini în cel al altei imagini. Ciudat, am senzația că ele reprezintă proiecția comună, simultană, a intimității noastre celei mai adînci ; adică, nu ne trec prin cap izolat, numai mie sau numai Rouei. Apoi iar ne plimbăm. Roua fumează de obicei o țigară. Și luminița ei, în noapte, mi se pare supremul țel de credință și de dragoste spre care aș porni în orice condiții, chiar dacă s-ar afla la capătul lumii. Ne plimbăm pe țărmul ăsta pustiu fără să ne spunem aproape nimic și, ceea ce este de neînțeles, fără să simțim, nici unul !, asta e evident, dorința de a ne atinge. Eu cel puțin am senzația că dacă aș încerca să întind brațul, încolăcindu-i mijlocul, sau să-i cuprind în palme gîtul ca un lujer înzăpezit de mesteacăn, silind-o să-și întoarcă fața spre mine, prelungă, fisurată de buze roșii ușor întredeschise, aproape groase și să-i sărut acrul dintre ele, Roua și-ar pierde realitatea, s-ar volatiliza.

4

DESTUL DE REPEDE ÎNCEP SĂ ÎNțeleg, spre nefericirea mea, ceea ce pentru oricine ar fi fost, de la început, foarte simplu și normal, că Roua este totuși o ființă în carne și oase. Prima descoperire care mă întristează o fac într-o după-amiază de sfîrșit de iunie. Abia sosesc din București, după un drum obositor, cu două pene de cauciuc, și ies să mă plimb, înaintez cu mîinile la spate pe mica alee asfaltată a celei mai înalte faleze din Constanța care începe cam din dreptul bulevardului Republicii și continuă pînă dincolo de terasa restaurantului „Zorile", așezat cu fața spre plaja „Trei papuci". Și deodată o văd, fără să mă vadă, pe Roua. Șade pe balustrada de beton a uneia dintre cele patru scări care coboară spre plaja „Modern". Fumează și stă de vorbă cu un băiat

subțire și blond. Mai tîrziu aflu că îl cheamă Eugen Stoleru. Dar nu asta are importanță, ci felul cum fumează. Nimic din eleganța și armonia gesturilor cunoscute. Aceeași mînă subțire și lungă desigur ; dar degetele țin țigara cu un fel de nepăsare băiețească, au, lucru pe care abia acum îl observ, unghiile smălțuite violent cu ojă roșie. Dar nici asta n-are importanță. Fumează cu voluptatea pe care i-o cunosc ; dar liniile mîinii cu țigara, despicînd aerul cînd pentru a o duce la gură, cînd pentru a se sprijini de balustrada de beton, au în ele ceva impur, ceva ezitant și grosolan. Iar gestul final — amintindu-mi de dexteritatea băieților care fumează pe furiș în W.C.-ul școlii — este de-a dreptul dizgrațios : Roua își potrivește chiștocul, încă aprins, între arătător și degetul mare, și-l azvîrle la mare distanță, fără să-i pese unde cade. Sînt uluit. Evident, atenția pe care o acord acestei descoperiri poate să pară exagerată ; dar ea îmi vorbește și despre o altă existență, necunoscută mie, mai pămînteană, a acestei fete pe care nici n-am curajul s-o ating. Desigur, nu-mi este indiferent nici faptul că băiatul ăla blond și spîn, care șade lîngă Roua pe balustrada de beton a scării, o cuprinde familiar cu un braț după umeri.

(Așa-zisa descoperire a lui Banu, relatată atît de minuțios, n-o caracterizează, evident, numai pe Roua. Eu pot considera, pe bună dreptate, ca mai important momentul pentru a afla ceva esențial despre Banu decît despre Roua. Agățîndu-se de un detaliu neînsemnat, insistînd asupra lui, Banu își trădează în primul rînd naivitatea, inocența. Dar nu numai atît. Din dilatarea întîmplării se poate deduce că pe Banu îl tulbură și faptul că Roua e cu Eugen. Atenție, însă ! Banu nu e gelos niciodată. El este egoist, și mai ales orgolios, după cum dealtfel, ceva mai încolo, recunoaște. Suferă crunt numai la gîndul că orice prieten, care nu-i este cu totul indiferent, dacă știe sau bănuiește ce simte el pentru Roua — nu se plimbă ei, de cîteva săptămîni, împreună de la un capăt la altul al orașului ? — și are ocazia acum s-o vadă într-o atitudine atît de familiară cu acest băiat îl poate compătimi, în cel mai bun caz, sau așteaptă un prilej să-și bată joc de el. — Ozana Orghidran.)

...Mă întorc cu spatele și mă îndepărtez copleșit de gîndul că Roua este pentru mine, totuși, o ființă necunoscută.

Iau apoi un taxi din piața Ovidiu, îl salut pe marele poet — cred că în clipa asta nu mă simt mai puțin părăsit sau singur ca el — și îi spun șoferului cu o voce slabă și tristă :

— La capătul dinspre Mamaia al Bulevardului Lenin. Blocul ăla de lîngă atelierele pictorilor, te rog.

Mă duc ca de obicei să mă spovedesc Cameliei Mitoșeru.

5

DAR TRECEM PESTE ASTA, CUM E ȘI firesc. Roua continuă să mă intereseze, mai ales că este inevitabil să n-o întîlnesc. Stă pe strada Marc Aureliu, colț cu strada Karatzali, unde eu m-am mutat cu cîteva luni înainte de-a o cunoaște. Ne reluăm plimbările, dar numai la Mamaia. Pălăvrăgim acum ; pălăvrăgim cu indiferență despre orice, ne plimbăm pierduți în forfota de pe bulevardele largi, prea largi. Tînjesc acum după tăcerea plimbărilor prin cartierul nostru vechi din latura nordică a peninsulei, pintenul acela de străzi înguste, oriental, ascuns de clădirile moderne, mult mai înalte, cînd spiritul meu n-o iscodește încă. Se îndoiește, poate, de realitatea ei, dar nu se îndoiește de ceea ce simte pentru ea ; plutește la mari înălțimi. Tînjesc după penumbra străzilor înguste și intime, fără trotuare, uneori atît de înguste, încît, dacă întind brațele, ating pereții caselor de pe ambele părți. Și în timp ce străbatem bulevardele largi ale Mamaiei, mi-e dor să urc ca altă dată, sub ochii ei uimiți, proptindu-mă cu brațele și picioarele de ornamentele zidurilor, pînă sus la streașinile înverzite de mușchi ale stradelei Vîntului. De acolo, acoperind soarele, să privesc pînă departe în forjeria albastră a mării, să privesc împreună cu ferestrele mici de la al doilea sau al treilea cat, scunde și întărite cu gratii, unele împrejmuite cu marchize, cafezuri sau sanacsii. Să privesc astfel în față vîntul, iar Roua să strige de jos :

— Hei, ce faci ? Nu cobori ?

Și eu să cobor, într-adevăr, și ea să-mi întindă o mînă. Și eu să alunec puțin, pînă cînd ajung la ultimele ornamente ale ferestrelor de la subsol, și să cad. Să mă prefac

bineînțeles. Și ea să se aplece speriată deasupra mea. O clipă pletele ei să-mi acopere fața, să le simt mirosul de foc stins. O clipă să întîrzii, în genunchi, atent la tresărirea nervoasă a trupului ei tînăr îngrijorat pînă la ultima celulă...

Roua capătă repede o consistență fără echivoc și încă una agresivă, imediată, primejdioasă pentru integritatea bucuriei pe care o simțim altădată. Am coborît fără îndoială în goană foarte multe trepte și acum o privesc de aproape. Continuă să ocupe tot orizontul, dar marea, știu, se află undeva în spatele ei, nevăzută. Încep să deslușesc detalii, cu totul necunoscute mie, amărîte și meschine, dar care-i aparțin, nu le inventez eu, ca tot atîtea semne certe ale faptului că Roua, misterioasă încă, există, respiră ca orice ființă de pe pămînt. O întîmpin cu aceeași bucurie a începutului, dar cu un ochi mai rece, mai puțin concesiv.

(Dintr-un jurnal abandonat pot reproduce o însemnare, datată 20 iunie 1970, care explică ceva mai limpede ce gîndesc în această perioadă despre Roua : „Ciudată mai este și Roua. Evident, nu simte nimic pentru mine decît eventual stimă și totuși îmi dă tîrcoale. Are buzele arse de patimă și eu mă uit la ea ca la o ființă extraterestră. Nu mă pot gîndi la ea ca la o femeie. Nu doresc nici măcar s-o sărut. Și totuși îmi închipui că bucuria pe care o simt, cînd sînt în preajma ei, se cheamă dragoste. Probabil că nu este vorba decît de același sentiment de neliniște pe care îl am ori de cîte ori zăbovesc mai mult în preajma unei femei necunoscute“.)

Oare fata asta slabă, mă întreb într-o zi, îngrozitor de slabă și fără sîni și fără șolduri, cu pielea pătată sau marmorată să fie Roua ? Rezistă în continuare examenului meu tot mai sever capul, într-adevăr năucitor de frumos. Ne străduim să avem o comportare cît mai banală, cît mai normală, dar există în continuare un ecran între noi care îmi interzice să o ating. Bat cu pumnul în ecranul ăsta transparent și îmi strig de zeci de ori pe zi că mă comport ca un idiot, că nu se mai poate așa, că dacă sînt bărbat trebuie măcar să vreau s-o sărut. Și uneori vreau, dar toate gesturile rămîn suspendate, ca niște umbre, dincolo de

ecran, prelungite spre ceea ce ar trebui să fie în realitate numai cu și în imaginația mea.

Mă plîng Cameliei de toate astea și ea rîde. Rîde cu o umbră de tristețe în ochii ei albaștri, puțin bulbucați...

IV

1

TIMPUL AICI, ÎN GOLF, TIMPUL așa cum există pentru mine, nu se adună, măruntit ca nisipul, în clipe sau ore. Și, poate, nici nu trece. El e compact, nevăzut, atotcuprinzător ca aerul.

Deslușesc, totuși, chiar în încremenirea lui aparentă și senină alunecări lente de brize, succesiuni de unde care coincid, între două gesturi, cu desfășurarea unei perioade sau durate de o anumită semnificație și intensitate sufletească. Între două gesturi, proiectate pe ecranul lui, ca și cum ar fi semne de hotar, între zi și noapte, fiecare împrumută culoarea reacțiilor lui Șerban și ale Ozanei față de mine.

Cu gestul lui Șerban de a se repezi la Ozana, ca și cum numai ea ar fi pe plajă, abia ieșit din apă, vesel, fericit că poate să-i spună, să-i strige, îmbrățișînd-o, că a descoperit o cascadă subterană, iată, începe aici prima noapte. Iar cînd îi întoarce spatele — cu toate că Ozana îi strigă : „Banule, nu“, chipurile, pentru că marea e furioasă — și înoată pînă la coliba lui Sari pentru a-mi aduce cartea aia, „Collected poems“, a lui Dylan, jinduită de mine, dar uitată-n mașină, mai începe o zi.

Între gestul tandru al Ozanei, cînd abia sosim aici, de a-i bandaja piciorul lui Șerban, prins între pietre ascunse sub apă, și gestul din dimineața asta de a-i refuza cafeaua, de a se ridica să se îmbrace — gata, vrea să plece — deslușesc altă perioadă. Fiecare perioadă poate coincide cu traiectoria imprevizibilă a unui sentiment. Într-o istorie a inimii tot gesturile pot fi cele care mar-

cheză trecerea de la o epocă la alta. Cred în fidelitatea, în adevărul lor...

Dacă a fost vreodată, în absența Ozanei, înainte ca ea să știe că există un bărbat care se cheamă Șerban, care îmi dă tîrcoale, îndrăgostit, înainte ca ea să-i citească și să-i sechestreze scrisorile, dacă a fost pentru el și mine o perioadă mai limpede, mai senină ? Acum pot să spun că nu. Nu, n-a fost ! Pentru simplul fapt că de la început, cînd nu-l cunosc decît eu, de vreme ce continui să accept, chiar dacă formal, autoritatea ei, să privesc cu îngăduință comportarea ei energică și dominatoare, umbra Ozanei este mereu prezentă între noi. Căutînd în orice clipă să atițe curiozitatea lui Dan Giuglea, să-i placă, fără să aibă alt motiv decît acela că i se pare prea legat de mine, nu Ozana mă obligă, implicit, din ambiție, să lupt pentru el, pentru a-i păstra prietenia, și să ajung să-l neglijez, vrînd-nevrînd, să-l persecut pe Șerban ? Și nu spun că eu n-aș avea nici o vină cînd mă las cu atîta indolență tîrîtă în acest joc al Ozanei și nu pot decît pe ascuns și copilărește să mă împotrivesc. Dar în perioada asta cad pentru prima dată la examenul de admitere în facultate — cinematografie ! auzi ce idee ! — și sînt istovită, neputincioasă și furioasă.

Trebuie să continui să lucrez la tipografie ; și nu că nu mi-ar place asta. Dar, fără perspectiva de a mă instrui mai departe, șansele mele de a cîștiga definitiv stima lui Șerban scad vertiginos. Și ăsta e alt motiv să fiu neliniștită, să fiu capricioasă și chiar rea cu Șerban și împotriva voinței mele.

Bietul Șerban ! În perioada asta nu înțelege probabil nimic din comportarea mea. Ascult de cele mai ciudate și contradictorii impulsuri. Îl urăsc, poate, pentru setea lui de certitudini, pentru dragostea lui neîntunecată de nici o spaimă, de nici o neliniște. Ce vrea bărbatul ăsta cu certitudinile lui ? Eu n-am nevoie, deocamdată, de certitudini. N-am reușit la facultate. Iată o certitudine. Și prin asta i-am pierdut încrederea. Iată altă certitudine. Cu fiecare certitudine parcă mai pierd ceva. Mai decedează o nuanță, mai renunț la o posibilitate. Devin, ce-i drept, mai bogată cu o idee limpede despre ceea ce

sînt eu sau ceilalți, dar rămîn mai săracă, în schimb, cu un început de afecțiune, cu o dorință, cu o iluzie ! Cum să-mi explic bucuria, extazul cînd hoinăresc cu el prin cartierele vechi ale orașului, sau pe faleza pustie de la Tataia, dacă sfiala nu-mi îngăduie nici măcar dorința de a-l atinge ? Cum să-mi explic, și cu ce folos, că îl simt mereu departe, neîngăduit de puternic, că n-are nevoie de nimeni și nici de mine ! Nu e firesc, măcar din orgoliu, să-mi păstrez șansa de a avea dreptul la o anumită detașare — din instinct o fată ține la distanță un bărbat care își este suficient lui însuși —, să-mi păstrez încrederea și iluzia că sînt liberă să aleg, să mă gîndesc și la altcineva ?

2

O SĂPTĂMÎNĂ ÎNTREAGĂ, PENULtima din august, îl hărțuiesc pe Șerban, îl pun în situații extrem de dificile, cu o furie tristă și copilăroasă de a distruge totul. Deși îmi pare rău, în același timp ; dar parcă îmi este blocată voința ca un barometru care arată numai furtună. Mai întîi refuz să-l văd. Îi spun la telefon că am căzut și am o rană la un genunchi și nu pot să ies în oraș. Asta se întîmplă după amiază. Am, ce-i drept, un genunchi bandajat. Jumătate din adevăr. Cealaltă jumătate, ascunsă — e aici umbra Ozanei ! —, privește faptul că și Dan Giuglea îmi ceruse să ies cu el în oraș. Decid în favoarea celui slab. Seara ies, deci, cu Dan. Și se întîmplă ca Șerban, ieșit și el în oraș, să ne vadă pe stradă. Îmi închipui ce simte cînd mă vede cu doctorul, pe care nu-l cunoaște încă. Dă să mă salute cu un gest scurt, sobru, înghețat. Dar eu, deși îl observ, îl las să înțeleagă că sînt absorbită de ceea ce spune Dan. Cred că ăsta e gestul care explică prima lui furie și scrisoarea de mai tîrziu prin care încearcă să se dezlege de mine. E prima dovadă — și ce-i trebuie mai mult imaginației lui, prea fertile și tocmai de aceea obsedată, torturată de nevoia de certitudini și de adevăr în dragoste ? — că nu simt nimic pentru el. Îi dau un telefon a doua zi :

— Voiam să-ți aud vocea. Ce mai faci ?

El, la capătul celălalt al firului (îi simt emoția din glas) :

— Nu mai are rost să-mi dai telefon...

— Niciodată ?

— Niciodată.

— Eu însă sînt de altă părere. Mai mult. Vreau să te văd

Și, bineînțeles, el vine a doua zi, dimineața, la tipografie. Îmi spune Parelli, peste cîteva zile, pentru că eu lipsesc. Sînt acasă. Încă tulburată, obosită de gîndul c-am pierdut examenul, dar și furioasă pe el că poate atît de ușor să se lipsească de mine. După amiază se plimbă pe strada mea. N-am telefon și ăsta e singurul mijloc prin care mă poate anunța că vrea să stea de vorbă cu mine. N-are decît să-mi bată strada așa, încolo și încoace, cînd cu fața spre mare, cînd cu spatele la ea, pînă i-o albi părul. Acum nu mai vreau să-l văd.

Sobrietatea, delicatețea lui, de om care are de dăruit ceva și nu pretinde nimic în schimb, îmi sînt necesare. Dar există un perete lichid între noi prin care intențiile și gesturile noastre trec, dar ajung — de la mine la el, de la el la mine — desfigurate. A treia sau a patra zi mă găsește, în sfîrșit, la tipografie. Și nici n-apucă să se bucure de revedere — echilibrul, calmul lui aparent mă enervează — că îi spun clar, hodoronc-tronc, că am chef să ne plimbăm. La Mamaia îi cer — iar umbra Ozanei ! — să conduc mașina. Are un moment de ezitare. Dar e de acord, cu toate că n-am permis de conducere. După mai multe smuceli, încercări de a introduce levierul în viteză, fără debreiere, ambalări în gol, peste care trece păstrîndu-și calmul, iată pornesc. Alunec numai cu viteza întîi pe niște alei pustii. E ora cînd toată lumea se află pe plajă. Preocupat să-mi explice de ce e necesară debreierea, Șerban nu observă că părăsesc aleile și intru pe bulevardul central care traversează Mamaia de la un capăt la altul. Apare mașina miliției. Mi se face semn să opresc. O mașină care rulează prea încet și mai ales neuniform, este suspectă. Opresc. Șerban e palid. Prezintă actele. Urmează o discuție neplăcută cu milițianul gras, solemn. Stau acum pe locul de lîngă șofer. Nu înțeleg ce

discută. Deodată vîntul îi smulge șapca milițianului. Șapca începe să se rostogolească, traversează autostrada îndreptîndu-se, însoțită de o dîră argintie de nisip, spre apa lacului Siutghiol. Izbucnesc în rîs. Milițianul aleargă să-și recupereze șapca și cînd se întoarce, cu ea în mînă, eu tot mai rîd. Asta îl înfurie, evident.

— Are nevoie și de buletinul tău, îmi spune Șerban. I-l dau. Cînd se întoarce, continui să rîd. Șerban, palid și serios :

— Nu văd ce este de rîs !

Atît. Dar suficient ca să am un motiv să cobor din mașină. Mă întorc acasă pe jos...

La sfîrșitul săptămînii, 20 august, ziua mea de naștere. Sărbătoare tristă. Dimineața, Șerban îmi trimite 18 garoafe roșii. E limpede că în acest fel îmi cere să-l invit și să ne împăcăm. Le primesc, dar nu-i dau telefon nici să-i mulțumesc, nici să-l invit. Îi chem pe doctor și pe Ozana. Cîțiva proaspeți bacalaureați, nici ei convingători în fața comisiilor de admitere ale facultăților bucureștene, fete, băieți, vin neanunțați.

Ce figură ar fi făcut Șerban, cu calmul lui imperturbabil, ministerial, cu „staiful" lui de bărbat realizat printre tinerii ăștia neisprăviți ? Nu e vorba de vîrstă. Șerban n-are nici 30 de ani. Iar doctorul e chiar mai în vîrstă decît el. Dar cîtă deosebire ! Doctorul este chiar slujitorul bucuriei și al tinereții. Se lansează ușor, cu o vervă năucitoare, în cele mai imprevizibile perorații despre cele mai năstrușnice lucruri. Veselia noastră, de tineri războinici care au pierdut prima bătălie, explicabilă numai prin faptul că „mai avem tot timpul în față", l-ar fi indispus, sînt sigură, pe Șerban...

Nu-l invit ; dar seara Șerban vine totuși pentru că ține să-mi înmîneze un dar simbolic : o pană roșie. E un pretext frumos. Dar nu-l invit nici de data asta. Nu vreau, din orgoliu, să-și închipuie că, dacă am pierdut examenul, am neapărat nevoie de el. Mă arăt puternică și mîndră cînd sînt mai slabă și mai umilită ; îl țin afară în ploaie...

(Din instinct se teme. Se teme de ceea ce crede despre ea Banu. Dar din ce cauză se teme ? Asta evită, n-are

curajul, sau uită să ne spună Roua ! Afirmă că după ce se întoarce de la facultate îl hărțuiește o săptămînă întreagă. Se teme, și totuși îl hărțuiește ? De ce ? Pentru că fără să știe, poate, „îndrăgostita de dragoste“ de altă dată este, în sfîrșit, cu adevărat îndrăgostită... Vina, dacă există vreo vină, nu-i aparține însă numai ei, cum crede Roua. Deși mai matur, orbit de orgoliu, preocupat numai de ceea ce i se întîmplă lui, de felul cum îi este „pedepsită“ dragostea lui, Banu nu este în stare să înțeleagă motivele, în fond trecătoare, pentru care Roua se comportă atît de reprobabil. Dacă ar fi fost mai înțelept, mai puțin egoist, Banu ar fi căutat să afle care e sursa reală a reacțiilor ei derutante și ar fi insistat să aibă o discuție lămuritoare. A considerat repede, copilărește că i s-a declarat război și s-a simțit îndreptățit să dea o ripostă sub forma unei scrisori foarte mîndre cuprinzînd o decizie dureroasă și lașă. Fără să mai aștepte vreun răspuns ; cu gîndul, probabil, la vechiul dicton după care în dragoste singura victorie posibilă este fuga... — Ozana Orghidran.)

NE LĂSĂM LEGĂNAȚI, TOROPIȚI, aici, în golf — uneori am senzația că plutim pe o mare nevăzută — de tăcerea, de liniștea, de monotonia și căldura unei dimineți de septembrie. Oricine ar putea invidia plenitudinea bucuriei noastre, chiar dacă e lenoșă, chiar dacă e clădită pe pragul de spaimă dintre aparență și realitate. Întîrziem, lungite una lîngă alta, pe plajă. Cum șade în picioare, cu mîinile întinse, cu ochii închiși și fruntea ridicată în soare, Șerban se află la hotarul din sunete nedeslușite pe care o viespe îl trage survolînd chiar acum genunchii mei și ai Ozanei. Numai mîinile lui Șerban se află între noi — să le sărute briza sărată și lumina mării —, ocupă, adică, micul spațiu de deasupra nisipului netezit cu grijă dintre trupul meu și al Ozanei. Mari, grele, negre, mursicate de flăcări și de acizi, furnicînd pînă la cot de pete galbene, de cicatrice, unele roz, încă vii. De la cot în sus, mai ales pe partea ce se încheie la subsuoară, albe, incredibil de albe. Întinse în față, mîinile astea par încremenite într-un gest reflex, cu palmele în sus și degetele răsfirate, de parcă abia duc povara soarelui. Așa e gestul lui Șerban cînd cunoaște pe cineva. Așa le întinde în față ; gest de o familiaritate care contrastează, evident, cu firea lui suspicioasă, neliniștită și labilă și, poate, tocmai de aceea, însetată de certitudini.

Văd limpede momentul — țin minte și ziua : 2 iunie 1970 — cînd, așa, îmi întinde mîinile, cu palmele deschise și degetele răsfirate, mă primește într-un fel poate prea voios, care este numai al lui, deși abia îl cunosc, iar întrevederea e oficială. Nu, nu e vorba de senzația aia misterioasă, pe care o am din copilărie, cînd un gest oarecare mi se pare că se repetă, pentru că l-am mai văzut cîndva, în altă viață. De data asta sînt sigură că mă primește așa, în calitate de proaspăt angajată — trebuie să muncesc, după bacalaureat, ca în fiecare vară dealtfel, pentru că salariul tatei nu ne ajunge, mama n-are serviciu, Sonia e la facultate și nici nu sînt încă hotărîtă, la început, să merg mai departe — la tipografia din Constanța. Și deși nu e singur — în spatele lui, așezați în fotolii, ascunși după o masă enormă, acoperită cu pluș roșu, se mai află cîțiva bărbați în cameră — îmi apucă mîna, mi-o leagănă în palme, mirat că e atît de fragilă și imponderabilă, se apleacă, îmi sărută încheietura dintre inelar și arătător, dar și inelul cu piatră verde, și mă invită să iau loc. Am senzația că se uită la mine fără să mă vadă. Ține puțin aplecat capul într-o parte cu părul de un negru scînteietor, parcă răvășit de vînt. Fața rotundă, albă. Nas drept, ochi grei, încercănați, verzi, și gura mare, senzuală. Îmi explică ceva și poate pentru a-și dezmorți picioarele sau pentru a avea un aer cît mai puțin oficial, nu stă la masă împreună cu ceilalți, se plimbă, lateral, de la un capăt la altul al biroului. E înalt, masiv, alură de jucător de rugby. Știu deja de la Parelli — cînd mă anunță că sînt invitată la sediul organizației de partid — că „Biliboacă s-a ars“, că e pe capul lui o comisie ministerială și că între șeful comisiei, care a lucrat cîndva [illegible] și el, există o veche ură și așa mai departe. Comisia, într-adevăr — mă informează bărbatul care-mi

șoptise că se cheamă „inginer Șerban Magiru“ —, se interesează de niște mișculații tipografice. Au fost imprimate niște cartoane fără pungă de comandă. În perioada respectivă — care coincide cu vacanța mea de vară din penultimul an de liceu — lucrez în sala de mașini la o semiautomată de tipărit cărți de vizită și invitații de nuntă. Ce așteaptă comisia de la mine, ca, dealtfel, și de la ceilalți tipografi anchetați ? Dacă pot furniza amănunte din care să reiasă în ce măsură directorul Biliboacă facilitase tipărirea cartoanelor.

(Trebuie să intervin cu amănunte poate plicticoase, dar necesare : clientul, un pîrlit de tehnician din port, confecționase, acasă, din aceste cartoane, cîteva mii de bilete false de tren. Reușise să le vîndă în cîrdășie cu o casieriță din gara Constanța și se găsise, la el acasă, aproape un milion de lei. — Șerban Magiru.)

Nu știu mai nimic, așa că mi se îngăduie, destul de repede, să mă întorc în secție. După o oră, cînd plec, mă reîntîlnesc cu Șerban în holul de la intrare. Îmi zîmbește, se apropie de mine și își ia la revedere, cu același gest. Înainte, însă, mă întreabă dacă doresc să merg acasă cu mașina care se află în fața tipografiei. Nu pot, pentru că afară, venit să-i înlesnesc tipărirea unor cărți de vizită, mă așteaptă doctorul Dan Giuglea pe care Șerban nu-l cunoaște încă.

— Nu, mulțumesc, îi spun, prefer de obicei să mă duc acasă pe jos.

Și, ciudat, cînd ies pe ușa tipografiei și mai arunc o privire în urmă, observ că Șerban mai ezită o clipă așa cu palmele deschise și cu toate degetele răsfirate, întinse după mine, înfricoșător de mari.

I

ACUM ȘERBAN ȘADE LUNGIT, PE burtă, la picioarele noastre. Mîinile i le văd printre vîlvătăile negre ale părului, adunate pe jumătate sub frunte. Mă fascinează inelul lui ciudat cu o efigie, înscrisă într-un romb, înfățișîndu-l pe Hefaistos gol pînă la brîu, aplecat deasupra nicovalei. Abia acum descopăr o legătură între

această efigie și viziunea pe care o am cînd Șerban începe, aici, împreună cu Ozana, să ridice cortul ăla roșu. El bate cu ciocanul primul țăruș și eu văd cum golful devine interiorul unei vaste fierării. Flăcările mari ale forjei — cortul roșu. Apoi în locul forjei văd scînteierile unui năvod de aur, peste care Șerban, gol pînă la brîu, negru de funingine, stă aplecat, ținîndu-l în mîini. Citesc pe chipul lui șiretenia și gîndul ascuns cu care își făurește acest năvod și mă întreb unde-am mai văzut imaginea unui bărbat încremenit într-un astfel de gest ? A, da, în holul casei doctorului Giuglea... Cînd îi fac o vizită. La nici o săptămînă după ce Șerban îmi trimite scrisoarea aia, ultima, prin care se dezleagă de mine — mă anunță, adică, solemn că renunță să mă mai obosească cu dragostea lui — și care este menită să clatine ceva în mine, să declanșeze eventual, o atitudine, oricare, cel puțin limpede, față de el. Și scrisoarea reușește într-adevăr să clatine ceva în mine, dar în favoarea lui Giuglea...

Doctorul locuiește nu departe de mine, pe strada Mircea cel Bătrîn, într-o casă mare, ceva mai sus de sinagoga de rit spaniol. Nu sun. Pătrund în holul vast, dominat de o scară monumentală de marmură roz. Plafonul e ornamentat cu chesoane din lemn sculptat; în fiecare colț al plafonului, un medalion din gips încărcat cu diferite motive; aici, două săbii încrucișate, un nai și un corn al abundenței din care se revarsă struguri și mere, dincolo o căprioară în frigare, o vioară și o tolbă cu săgeți. În pereții laterali, acoperiți cu oglinzi venețiene, încadrate de coloane din marmură roz, sînt tăiate, la mare înălțime, dreptunghiuri pentru ferestre grilate.

În sfîrșit, în față, în stînga scării, văd pictată direct pe zid scena aceasta cu Hefaistos în imensa lui fierărie, aplecat deasupra nicovalei. Se uită de-aproape, luminat de flăcările forjei, la împletitura de ochiuri mari, de aur, a năvodului. În dreapta scării, pictura continuă cu altă secvență reprezentînd momentul cînd Afrodita și Ares, goi, se zbat în acest năvod. Cu mîinile încrucișate, crunt, sigur de puterea lui, Hefaistos îi privește disprețuitor...

Cînd văd scena asta aproape că nici nu mai am curajul să urc scara. Și chiar sînt gata să mă întorc, dar mă oprește doctorul, care apare sus, pe ultima treaptă, cu înfățișarea

lui de zeu al bucuriei, dacă o fi existînd un astfel de zeu, de bărbat tînăr cu plete albe și lungi și îmi spune zîmbind:

— Bine ai venit, domnișoară. Nu urci ?

Urc, ce să fac ; și am ocazia să observ că încăperea în care stă doctorul este aproape banală față de frumusețea holului. O intervenție nefericită a scos tapetul, îmi imaginez, de mătase aurie și l-a înlocuit cu o imitație ordinară de calcio vecchio, a uniformizat plafonul, i-a ras ornamentele și l-a spoit cu var. Mobila puțină, modernă, covorul albastru, simplu, creează totuși o ambianță plăcută: o canapea, cîteva fotolii, foarte suple, o bibliotecă... Gust, așezată într-un fotoliu, cel de lîngă fereastra deschisă prin care pătrunde briza mării, un vermut fin, un Florio Marsalla, dacă nu mă înșel, cu aromă puternică de sîmbure de migdală. El mă privește, nu face nici un gest, nu spune nimic. Trăiește un fel de extaz al privirii. În privința asta, acum înțeleg, cred că îi seamănă lui Șerban : el e obsedat mai ales de această formă de comunicare, mai pură, a privirii, în stare să transmită direct, ca un fluid telepatic, ceea ce simți sau gîndești. Mă ridic în picioare să depun paharul gol pe masă și Dan încearcă să mi-o ia înainte și-mi cuprinde cu toată palma mîna arcuită pe pahar, îi zîmbesc și deschid mîna și paharul, ca o lalea galbenă, cade și se sparge pe porțiunea de parchet neprotejată de covor. Lui Dan nici nu-i pasă de soarta paharului ; continuă să mă privească, dar fără să zîmbească, parcă întrebător. În cameră e tot mai cald și-i spun deodată : hai să mergem...

Cînd ieșim, în hol, mai arunc o privire celor două scene mitologice și Hefaistos îmi rînjește. Dar nu mai mi-e teamă. Coborîm spre Cazino. Trecem pe lîngă statuia lui Ovidiu. Doctorul tace, de obicei îmi recită, în latinește, versurile săpate pe soclul statuii : „Hic ego qui jaceo tenerorum lusor amorum"... Îl simt crispat și-l rog să mă ia de braț. Rătăcim pe faleză, privim jocul pescărușilor din micul golf al cazinoului despărțit de port prin peretele digului care înaintează în mare pînă la farul vechi. De aici se deschide, ca un arc de piatră, alt dig, abia construit — pentru a îmbrățișa o suprafață imensă de apă — străjuit, la capăt, de farul nou. Privim. Stîncile mai îndepărtate de mal, care primesc mai întîi șocul valurilor,

sînt ca niște babe îmbrobodite cu alge negre. Pescărușii, într-un stol care urmează linia digului, se zbat ca peștii într-un năvod — iar un năvod ! — încă netras pe uscat. Se mențin deasupra apei după ce se sparg primele valuri, căutînd în spuma clocotitoare crabi amețiți sau scoici sparte ; iar cînd sosesc alte valuri, coboară sau urcă repede ca împinși de un resort nevăzut, după forma, schimbată, cu care acestea ies dintre stînci. Cît cuprinzi cu ochiul, orizontul e punctat de silueta vapoarelor care așteaptă să intre în port. Ne întoarcem pe niște străzi foarte înguste, întortocheate. Continuă să fie foarte cald, deși e seară. În dreptul sinagogii îl opresc și-i spun :

— Vreau să intrăm înăuntru...

— Bine, dar n-avem ce vedea. E de mult părăsită... E o ruină, într-adevăr. Deși în timpul războiului o bombă pătrunde prin acoperiș explodînd în interior, pereții foarte înalți, prevăzuți cu cîte șapte contraforturi, care îi dau un aspect de cetate, mai sînt în picioare. Acoperișul, cît a mai rămas din el, contraforturile, bolțile, coloanele, dezvăluie ochiului liniile și unghiurile severe ale stilului gotic. În ramele ferestrelor, foarte înalte și înguste, cu vitraliile sparte de suflul exploziei, se leagănă delicate împletituri din fier care reproduc misteriosul contur al stelei alcătuite din două triunghiuri drepte, suprapuse, fiecare cu vîrfurile în dreptul laturilor celuilalt, și închizînd, în centru, un hexagon

Poarta principală e zăvorîtă cu un lacăt mare, ruginit. Ne strecurăm pe o ușă laterală, mai mică, din lemn. La început nu distingem nimic ; apoi, treptat, o învălmășeală de infern. În centru, direct pe podea, un policandru uriaș de forma unei piramide octogonale, acoperit pe jumătate de moloz, abia licărind dintr-un hățiș de stinghii și șine de fier care țîșnesc spre cer încrucișîndu-se, alcătuind un fel de monument al deznădejdii. În jur, alte grămezi mai mici din resturi de icoane, de candele sau cădelnițe, din țăndări de vitralii, de ornamente cu stucaturi, cu poleiala galbenă, murdară sau scorojită, parcă anume ridicate, fiecare, în dreptul unei strane răsturnate. Urcăm niște trepte care scîrțîie îngrozitor ; într-un loc lipsesc trei trepte, dar bara de care ne sprijinim e întreagă ; trecem de acest obstacol și ajungem într-un fel de balcon sau galerie care, am im-

presia, urmează ca un culoar aerian linia destul de calmă a naosului.

În peretele opus se distinge cealaltă galerie, care, pretinde Dan, chiar dacă n-o vede, este construită în maniera bizantină a gineceelor. Ne oprim. Mi-e puțin teamă și deodată simt foarte aproape respirația lui Dan. Și cînd vrea să mă îmbrățișeze, îi văd deodată mîinile uriașe, puternice, de parcă nu sînt ale lui, ci ale lui Șerban, și alunec speriată pe scîndurile pline de praf și de moloz ale galeriei. Dan cade în genunchi lîngă mine. Rămînem așa tăcuți, nemișcați, mult timp, în preajma acelui monument al deznădejdii, abia deslușind freamătul oțetarului uriaș din curte care se leagănă, încărcat de vrăbii, în briza mării... Cu privirea îngropată în păienjenișul de stele din spărtura acoperișului gotic.

II

MÎINILE LUI ȘERBAN. SE ODIHnesc în nisip acum, între mîne și Ozana... Dar cu le știu, le văd, cu degetele mereu neliniștite, adunîndu-se sau risipindu-se, gata să rețină sau să îngîne formele lumii. Fiecare cu viața ei, cu individualitatea ei. Independente, poate, una față de alta, dar nu independente, nu rupte de ceea ce gîndește, simte sau spune Șerban.

El, Șerban, stă rezemat cu spatele de grilajul de fier al unui pat de spital, cu mîinile întinse pe pajiștea unei pături albastre. Zîmbește tăcut, distrat, privind în gol. Dar mîinile lui n-au astîmpăr. Parcă îmi vorbesc, mă întreabă :

— Ce mai faci, Roua ? Cum ne-a fost nouă dor de tine în aceste șapte luni în care Șerban a avut tăria să nu te mai caute, să nu te vadă ? Cum ne-a fost dor, deși nici măcar nu te-am atins ? Sau poate tocmai din cauza asta ?

Șerban mă ocolește, în acest răstimp, sistematic. E atît de mîhnit, de absent cînd ne întîlnim totuși, din întîmplare, la cîteva zile după ce se întoarce de la Hamburg... E atît de trist, de bolnav ; și de aceea acceptă să facem cîțiva pași împreună. Coborîm pe strada lui spre mare. De cîteva ori se încovoaie, apăsîndu-și cu o mînă

stomacul și cu alta sprijinindu-se de mine. El e atît de urîcios și e o dimineață atît de limpede, de însorită. Și ne ocrotește un cer atît de albastru, ici-colo, mai spre margini, traversat de fîșii subțiri de spumă, de parcă cineva s-ar fi jucat toată noaptea încercînd să-l spele. E atît de ostenit, sau cel puțin așa mi se pare. Și eu sînt atît de fericită pentru că, după ce șapte luni îl cred cu desăvîrșire înstrăinat, mîna lui dreaptă îmi caută umărul să se sprijine ! Și cînd mi-amintesc cît de mult l-am hărțuit, cu o vară în urmă, fără nici un motiv, îi apuc mîna și i-o aez cu palma deschisă, fierbinte să-mi cuprindă obrazul. Și aproape că, fără să observe, i-o sărut. Și el, în fața casei, cît stă o clipă aplecat, și vîntul i-aruncă părul meu în față, uitînd de durere, mai găsește putere să-mi spună :

— Ce frumos îți miroase părul...

— Da, știu, a foc, a foc stins ; mi-ai spus.

— Nu, nu, nu știu ; poate acum miroase a unelte curate frumos rînduite într-o ladă.

— Oh, nu-i decît miros de păcură sau... Nu stau toată ziua în vaporii fierbinți ai unei căldări pline cu plumb topit ?

— Poate : dar mie îmi place mirosul ăsta...

Și apoi brusc : De mîine mă internez în spital. Ai să vii ?

— Da, am să vin...

Și iată îl revăd acum... Dar n-apuc să mă bucur, să înțeleg ce vor să-mi spună mîinile lui — în timp ce el tace —, pentru că ușa se deschide larg și apare, îmbrăcată în alb, strălucitoare Ozana ! Sînt uluită. Camera se clatină cu mine și ea observă, probabil, că mă ajută să mă așez pe marginea patului. Ozana aici ? Ozana ? Trebuia să-mi închipui că interesul ei pentru scrisorile unui necunoscut nu era chiar strict estetic. Și de fapt am bănuit întotdeauna că nu se va mulțumi numai cu lectura lor. O privesc cum îl îmbrățișează, așa ca un camarad ; el tace în continuare cu mîinile întinse, ca un copil. Numai degetele îi aleargă, în derută, pe marginea păturii. Se cunosc, asta e. Se cunosc. Și amîndoi — dar mai ales ea, pe care o văd aproape zilnic ! — timp de șapte luni îmi ascund, îmi ascund cu înverșunare că se cunosc ! El, mă rog, se fe-

reşte de mine, mă ocoleşte, din orgoliu, pentru că vrea să mă pedepsească pentru nelegiuiri închipuite sau adevărate. Şi, firesc, avînd în vedere caracterul prea abstract, rămas la un stadiu contemplativ, la un fel de beţie a privirii, al relaţiilor dintre noi, avînd în vedere că nimic concret nu-l leagă de mine, nici un gest şi nici măcar o simplă mărturisire de dragoste, pe care el încearcă totuşi s-o facă, într-o seară, de mult, dar eu îl opresc, nici nu este dator să-mi spună, cînd ne întîlnim, că, uite, îmi dă telefoane de cîtva timp o fată, o prietenă de a ta, şi, uneori, vorbim despre tine. Şi, poate, din discreţie sau delicateţe, nu-mi spune, cînd ne întîlnim, întotdeauna din întîmplare, pe stradă : „Ascultă, Roua, o cunosc pe Ozana. Ai putea să-mi explici de ce i-ai dat scrisorile alea ?“ Furios şi răzbunător, îl ştiu, el nu mai are nevoie de ceea ce eventual pot spune eu. „Gata. I-a dat Ozanei scrisorile mele ? Ce altă dovadă mai îmi trebuie că fata asta nu simte nimic, dar absolut nimic pentru mine ?“

Pe Şerban îl înţeleg. Dar Ozana ?

Caută să pară indiferentă acum, cînd stă la capătul patului lui Şerban, şi-mi zîmbeşte. Îmi zîmbeşte ! Vin aici, anunţată şi condusă de Camelia, pe care o frecventez de cînd aflu de la Ghiocel că-i oferă acestui bărbat singuratic, un timp, iluzia unui cămin, ambianţa unei familii. Vin aici fericită că am un motiv, în sfîrşit serios, să fac eu primul pas pentru a recîştiga prietenia lui Şerban. Şi totul se duce de rîpă din cauza Ozanei. Ozana, care în ciuda faptului că vrea să pară indiferentă, este evident tulburată pentru că trebuie astfel, umilită, să-şi recunoască minciuna. Auzi, şapte luni să-mi ascundă că-l cunoaşte pe Şerban ! Şi măcar dacă ar veni aici şi acum cu cele mai curate gînduri. Dar chiar faptul că vine însoţită de doctorul Dan Giuglea spune mult despre obiceiul ei copilăresc, uşuratic — cît de mult trebuie să-i fi semănat în săptămîna aia de neuitat ! — de a sfida, de a nu ţine seama de suspiciunile unui bărbat care e probabil îndrăgostit de ea...

Nu mă uit decît la mîinile lui Şerban... Ele, cu degetele încovoiate, cînd se reped ca nişte berbeci, pe pajiştea albastră a păturii, unele asupra altora, cînd se retrag încet, în lumina palidă a unui soare de mai, ca nişte valuri, în derută, pierzîndu-şi forma după ce s-au prăbuşit peste stînci. El, Şerban, nu îndrăzneşte să se uite nici la mine, nici la Ozana...

V

I

OSTENIŢI, DUPĂ O DIMINEAŢĂ tulbure, prima, pe care ne-o petrecem cuprinşi de febra întemeierii sălaşului nostru — Roua şi Sari caută un loc, între stînci, unde e umbră şi răcoare, să depoziteze proviziile, pregătesc masa de prînz, în timp ce eu şi Banu încercăm să ridicăm cortul, dar nu izbutim, pentru că ne jucăm — facem o baie şi ne întindem cu burţile la soare. Nu vorbim. Doar sîntem aici, între altele, cum spune Banu, şi pentru a ne „scutura urechea de vorbe“. Ne bucurăm de tăcere. A noastră, dar şi a golfului. O tăcere însă, pe care, cel puţin eu, o simt ca fiind fluidă, materială, alcătuită din sunete de o intensitate mai redusă, constante şi uniforme. Nu ştiu. Probabil că tăcerea, în stare pură, nici nu există. Dar şi sensibilitatea mea este mai vie pentru că stau îngropată, aproape goală, în pelicula de nisip a plajei care poate fi chiar timpanul urechii uriaşe a golfului.

Uneori tăcerea se comprimă, se retrage undeva, în adîncurile mării. Alteori însă se revarsă leneşă dincolo de ea înşăşi. Sau se destinde brusc aruncîndu-se furioasă, cu valuri de sunete, asupra golfului. Cînd le vorbesc despre asta Banu şi Roua izbucnesc în rîs. Ei nu aud nimic. Solidaritatea lor, opacitatea asta faţă de felul în care încerc să-nţeleg tăcerea mării mă întristează. Şi totuşi, desluşesc sunete neobişnuite care revin în serii de intensităţi diferite, la intervale egale, parcă filtrate, codificate mai întîi în adîncul golfului şi redistribuite, tîrziu, bietei mele urechi uimite. Numai aşa, aici în golf, tăcerea mării se schimbă pentru mine în sunete. Între sunetele imediate, reale, şi cele pe care le aud eu este probabil concentrată o cantitate uriaşă de timp. Aud, apoi, sunetele care se re-

trag din golf, atît de lent, fără un interval distinct între ele, ceţoase, încît aproape că pot preciza momentul cînd reîncep să se schimbe în tăcere.

Dar tăcerea aceasta poate nu-i decît o formă — iată, prima zi trece repede, e seară deja — sub care se ascunde o stare de alarmă, de neliniște, a creierului, de vreme ce, odată cu întunericul, golful devine subit ostil, străin, amenințător chiar, prevestind primejdii, vrea parcă să se răzbune pentru că-i tulburăm singurătatea.

Poate nu-i decît tăcerea tuturor nedumeririlor și nemulţumirilor noastre pe care n-am avut curajul să le rostim la timp și le-am lăsat să se înece într-o resemnare lașă și vinovată. Mă întreb și acum : oare Roua mă împinge spre Banu, vorbindu-mi despre el, aţîţîndu-mi curiozitatea ? Pentru că speră, în felul acesta, să mă îndepărteze de doctorul Giuglea ? Dar pînă în după-amiaza aceea de august cînd mi-arată scrisorile lui Banu — asta încearcă să ne ascundă, și lor și mie — este prietenă cu amîndoi. Iar doctorul nu dăduse nici un semn mai limpede că este îndrăgostit de mine. De ce se grăbește Roua, totuși, să ia o decizie cînd de fapt nu știe nimic precis despre ceea ce simte pentru unul sau pentru celălalt ? Din orgoliu ? Sau pentru că Banu pare hotărît s-o părăsească, ca nu vrea decît să-și prelungească, prin mine, puterea asupra lui ? Roua are inițiativa, trezește interesul acestui bărbat, dar se sperie repede, se zăpăcește cînd i se cere să opteze clar, nu știe cum, sau n-are curajul să continue, nu știe ce simte, dar nici nu poate să se despartă de el și preferă să-l cunosc, să intervin eu, sperînd să fiu pentru el, un timp, purtătoarea ei de cuvînt. Raționamentul pare a fi corect. Și este, pînă la un punct. Pentru că, deși nu este adevărat că Roua mă împinge spre Banu, ci este curiozitatea mea cea care hotărăște, cînd îi dau primul telefon, și un timp după aceea, eu nu mă gîndesc decît la posibilitatea de a pleda pentru ea, de a o „reprezenta". Dar, din moment ce ignoră posibilitatea ca și eu, Ozana, cu timpul, să fiu ispitită de gîndul de a place acestui bărbat, să am ambiția să-i redau încrederea în dragoste — altfel de ce-i ascund șapte luni Rouei că-l cunosc pe Banu ? —, raționamentul se dovedește fals.

Deși mai lucidă decît Roua, sau poate tocmai din cauza asta, în privința lor evit mult timp să înțeleg că trebuie și eu să aleg între două sentimente, între ea și el, și încerc să-i păstrez pe amîndoi. Nu știu, nici dacă mă gîndesc la ceea ce simt numai pentru Banu, sau nu vreau mult timp să disting limpede între prietenie și dragoste. La perpetuarea confuziei bănuiesc că nu e de neglijat contribuția lui, de atîtea ori nehotărît și laș, mulţumit că poate să fie — și cum se amăgește ! — măcar în ochii lui un bărbat aproape disputat.

2

ACUM, ÎN NOAPTE. AUD FELINARELE scobite de Banu din pepeni verzi cum se clatină și sîrmele de care atîrnă, hîrșîite de colţuri de stîncă, ne învăluie cu un zumzet muzical. Aud cum flăcările felinarelor — unul e aprins de Roua pentru Dan Giuglea — pîlpîie în briza mării cu sunete moi, aproape lichide...

Ciudată venerația asta a Rouei pentru doctor ! Nu, nu e vorba de dragoste, dar nici numai de recunoștință. S-ar zice că se simte datoare din solidaritate — nu se poate socoti și ea printre cei nefericiți din dragoste ? — și îi întreține, după moarte, îi prelungește prezența printre noi. Instinctul ei îl descoperă, înaintea mea, copilăros de neașezat, de o sinceritate aproape cinică în orice împrejurare...

Pasiunea lui pentru Roua nu mi-e indiferentă, dar nici nu-mi trezește curiozitatea, ambiția de a-l întoarce din drum, cum își închipuie ea, de a-l convinge, treptat, că dacă simte ceva pentru ea, care este *creația mea*, nu poate, de fapt, decît să simtă pentru mine. Nu, nici la început, cînd de-abia îl cunosc și mai vechea mea îndrăzneală din timiditate, la un pas de obrăznicie, mai poate răbufni fără voia mea, nu am nici un gest cît de cît provocator. Cu o singură excepție, poate... Pentru că există un moment, la început, acum înțeleg, cînd am față de doctor o reacție necugetată, dar în nici un caz pornită dintr-o intenție rea, ascunsă

Împrejmuită de zumzetul ăsta și de lumina jucăușă, palidă, a luminărilor, mi-amintesc tocmai de acest moment... La nici o săptămînă după ce Roua iese din spital, îi facem împreună o vizită. Îl găsim într-un cabinet radiologic. În întunericul răcoros, fluorescent din cabinet: același zumzet muzical din noaptea asta cînd în golf a căzut — mi se pare, evident — prima zăpadă. Doctorul nu aude nici cînd batem la ușă, nici cînd — știm unde să-l găsim de la Camelia Mitoșeru — pătrundem în cabinet. Șade pe scaun, la masă, și este adîncit în contemplarea filmului fixat dinaintea lui pe un geam mat, îngropat în perete. Singura sursă de lumină este dreptunghiul geamului, dincolo de care arde becul ascuns într-o nișă. Filtrată astfel încît să pună în relief fiecare detaliu al filmului, încă ud, abia developat, lumina e lăptoasă, fierbe. Filmul înfățișează viscerele văzute din partea dorsală. De aceea imaginea este dominată de coloana vertebrală care se clatină în ritmul vibrațiilor aparatelor electrice din cabinet. Coloana asta, descopăr acum, se înalță alcătuită parcă din lumînări albe, groase și scurte, ca de nuntă, așezate una sub alta — vertebrele desigur —, cu spații arcuite muzical între ele, îngăduind măduvei să ardă, străbătîndu-le, pentru fiecare. O coloană din segmente de lumînări, și tot atîtea flăcări albe. Flăcări care parcă tremură sub răsuflarea doctorului. Cînd ne observă, în sfîrșit, nu este deloc mirat, nici de prezența mea, chiar dacă mă vede acum abia a doua oară.

Prima oară — cînd mă duc s-o văd pe Roua, la spital. Pe hol, în fața salonului, întîlnesc un bărbat înalt care cu un gest elegant, dar scurt, neceremonios, mă invită să pătrund pe ușă înaintea lui. Roua, sprintenă, se dă jos din pat și mă îmbrățișează. Apoi, înțelegînd că mă interesează bărbatul, mi-l prezintă :

— Doctorul Dan Giuglea...

— Mă poți socoti salvatorul acestei fete năstrușnice, găsește el de cuviință să se laude — atîtîndu-mi mîndria, pentru că mi se adresează ca unei puștoaice —, în timp ce o împinge cu delicatețe pe Roua și o obligă să se așeze pe pat.

Rîde tot timpul. Nu-mi place în mod deosebit, deși nu mă lasă indiferentă înfățișarea lui stranie, de om încă

tînăr cu părul alb, accentuată de faptul că are ochi mari, albaștri, imobili. Probabil că nu vede bine, dar din cochetărie nu poartă ochelari. Rîde din orice. Rîs de om schimbător, cînd nervos, cînd calm, sceptic. Despre cît de calm poate fi omul acesta îmi vorbesc chiar ghetele lui cu nu mai puțin de treizeci și șase de găuri și șaisprezece copci — mă amuză să i le număr ! — prin care trebuie, în fiecare dimineață, să-și petrecă șireturile. Parcă îl aud gîfîind, cum stă, mai mult de o jumătate de oră aplecat, ghemuit, cu picioarele vîrîte în ghete, încercînd să-și lege șireturile alea interminabile. Dacă n-ar fi părul și ochii, doctorul ar avea o figură destul de comună. Mai ales părul alb îi înnobilează trăsăturile destul de grosolane : nas mare, lățit, gura prea senzuală.

Cînd mă gîndesc la prima impresie, apropo de ipostaza asta a doctorului de om răbdător și ticăit, nu pot să nu zîmbesc pentru că aproximativ peste un an am prilejul — ca și în alte împrejurări — să-mi dau seama cît de puternice, tiranice, nu numai înșelătoare, sînt aparențele cînd încercăm să-i cunoaștem pe oameni. Într-un sfîrșit de aprilie cețos, cînd Banu se mai află încă în străinătate, coborîm liniștiți spre faleza Cazinoului. Mai sînt Roua și Ghiocel cu noi. Doctorul : visător, tăcut. Deodată îl văd că tresare. Îi năvălește sîngele în obraji, dacă se poate susține așa ceva cînd e vorba de culoarea lor de un negru carbonizat. Uită de mine și începe să grăbească pasul. Alerg după el. Îl strig. Întoarce puțin capul, îmi zîmbește, asta e bine, dar îmi dau seama că nu mă vede și își continuă drumul. Trece de Roua și Ghiocel, aflați înaintea noastră, coboară acum în goană faleza și se oprește, gîfîind, să se sprijine de balustradă. Cînd ajungem lîngă el, speriați, nu e în stare să spună decît un cuvînt :

— Thalassa, Thalassa !

Înțeleg că n-a mai văzut de mult marea. Dar nu-mi închipuiam că doctorul poate fi stăpînit, și încă fără un motiv palpabil, de atîta energie, bucurie și furie tinerească. Dar și de nepăsare, nepăsare tinerească față de orice convenții... Pentru că imediat — și faleza nu e chiar pustie ! — începe să se dezbrace, dar nu ca un înțelept, calm. Ci își smulge pur și simplu hainele de pe el și le aruncă din mers. Înțeleg că vrea să facă o baie. Acum în aprilie ! Eu

și Ghiocel ne repezim pe urmele lui. Îi culeg, pe rînd, maioul, cămașa, haina... Ghiocel, rîzînd tot timpul, îl cuprinde pe la spate... Scena e caraghioasă. Doctorul, rămas numai în slip, stă, sprijinit în călcîie, pe bombeurile pantofilor lui Ghiocel și încearcă să-i scape din brațe. Eu, cu hainele lui în mînă, îl rog stăruitor să renunțe. Roua privește indiferentă la noi. Fumează... Doctorul scapă, totuși, din brațele lui Ghiocel, coboară ultimele scări ale falezei, ajunge pe ciotul ăla de dig de sub terasa Cazinoului și plonjează în mare...

Acum, în cabinetul radiologic, doctorul trăiește ipostaza lui de om calm, înțelept. Se poartă cu noi de parcă am fi cunoștințe vechi.

— Ați remarcat, desigur, armonia coloanei vertebrale, ne întîmpină el în loc de orice altă formă de politețe. — Intră direct în subiectul prin care simte că ne poate cîștiga atenția și pare să ne spună, totodată, printr-o atitudine familiară, tandră : Ce nevoie avem noi de bietele forme de politețe folosite de oameni cînd se revăd sau se despart ? Nu sîntem tot timpul, aici și acum, împreună? — Numai Coloana fără sfîrșit este alcătuită din vertebre la fel de suple. Întîmplător, radiografia asta aparține prietenei noastre Roua. Și asta o salvează de banalitate. Am văzut mii de asemenea coloane. Cea de la Tîrgu Jiu este o sinteză unică. Chiar dacă nu va mai exista, cîndva, nici o ființă pe planeta noastră, coloana lui Brâncuși va rămîne să vorbească veșniciei despre verticalitatea fără sfîrșit, cosmică, a sufletului omenesc... Dar să revin la „clipa cea repede ce ni s-a dat". Mă interesează, de fapt, viscerele. Mai precis, stomacul Rouei. Uite-l aici. Este și el frumos, ca o orhidee. Dar asta are mai puțină importanță...

Înțelegem că vrea să vadă cum i-a reușit operația. Roua își aprinde o țigară, indiferentă. Eu însă sînt atît de emoționată de priveliștea radiografiei și de „speech"-ul lui despre coloana fără sfîrșit, că simt nevoia să-mi manifest într-un fel bucuria și uimirea ; și deodată, ascultînd de un impuls copilăresc, îl îmbrățișez... Gest spontan, în spatele căruia nu stă nici o intenție la pîndă, cum poate își închipuie Roua. Trăiesc dealtfel pentru prima oară, în preajma lui, acea bucurie a generozității și a lipsei de premeditare, pe care o degajează întreaga lui personalitate ; ca dovadă, la plecare, uit de scopul vizitei, vream să-mi recomande un stomatolog foarte bun la care să nu-mi pierd timpul cu „programări și reprogramări" mereu amînate...

De unde să bănuiesc eu că tocmai acestui impuls nu i se va acorda nici o clipă șansa de a se justifica prin gratuitate. Sărmanul doctor Giuglea ! De ce trebuie, nimicind orice gest spontan, să ne gîndim întotdeauna mai întîi la urmări ? Asta înseamnă să fii un om matur ? Cum ne agățăm de orice amănunt cînd vrem să ne întemeiem dragostea !

3

SÎNT DEJA NELINIȘTITĂ, TRĂIESC, chiar dacă nu conștientă încă, emoția unui sentiment de dragoste — ce-i drept inexplicabil, pentru faptul că bărbatul nu are încă un chip — în clipa cînd sun, zumzet cristalin care-mi stăruie și acum în urechi, la ușa casei lui Banu. Cîteva secunde de așteptare se așternu fulgerător ca niște cărămizi într-un zid care tinde să acopere intrarea. Dacă mai întîrzie, nu mai găsește decît acest zid al așteptării ; voi fi departe. Dar uite-l că deschide. Intru, și el, înainte de orice urare de bun venit, de a mă invita să iau loc într-unul din cele două fotolii cu suporturi metalice, nichelate, din hol, sau de a-mi spune mai știu eu ce altceva, mă întreabă cu glas scăzut — poate că e derutat sau pur și simplu nu procedează decît ca un bărbat care știe ce vrea... —, răgușit :

— Să dau drumul taxiului ?

Nu înțeleg imediat. Sînt prea emoționată. Dar mai tîrziu, cînd îl cunosc mai bine, înțeleg că întrebarea asta este prima lui lipsă de delicatețe. Totuși, din instinct, cum se întîmplă mereu după asta, cînd își arată colții firea lui primitivă, grosolană, îi spun :

— Nu ! Lasă-l să aștepte !

Cînd îmi deschide, în hol e întuneric și nu-i văd decît capul, mare, cu părul puțin răvășit, ondulat, căzîndu-i pe frunte. Ține rama de fier a ușii cu mîna stîngă, și umbra capului îi cade direct peste vitraliul strident colorat, pu-

nîndu-i în valoare profilul clasic, de grec. Mă impresionează asemănarea dintre acest bărbat, văzut pentru prima oară, și zeul ursuz și șchiop, din vitraliu, care, probabil, îi patronează casa. Bărbatul din fața mea cel puțin zîmbește ; dar ochii lui verzi sînt reci.

Cîteva clipe îmi rotesc privirea prin hol, uimită. În afară de fotolii și de cîteva pene de păun așezate ca niște flori într-o vază înaltă din aramă, se mai află o măsuță, de fapt un trepied susținînd placa de calcar a unui mozaic înfățișînd ciulini de mare cu măciulii grele, bătute în zeci de ținte subțiri, roșii, unele galbene, care fac ape. Parchetul este acoperit în întregime de un covor roșu, silențios, simplu. În dreapta ușii, care dă în altă cameră, descopăr o gravură uriașă, dreptunghiulară de aramă. Scena gravată înfățișează femei goale călare pe delfini, atacînd o triremă. Pereții laterali sînt rezervați ferestrelor. Una, cea din stînga, sub care se zărește coborînd în spirală o scară la subsol, dă în stradă. Cealaltă, într-o curte interioară. Toate obiectele, se observă repede, sînt unicate și aparțin unui singur artist. Cînd aflu, mai tîrziu, că ele și altele încă sînt făurite de stăpînul casei, „cu timpul, din amuzament", nu-mi vine să cred ; cum poate exista în sufletul acestui barbar loc pentru atîta sensibilitate și rafinament ?

Banu continuă să-mi zîmbească tăcut, ținîndu-și mîna stîngă înfășurată într-un șorț de piele. Auzi, să mă primească exact ca un fierar. Bolborosește ceva ca o scuză. Aruncă șorțul pe un fotoliu și mă invită, în sfîrșit, în camera alăturată. Aici pășim pe un covor galben, un galben potolit, copt, dominat, la mijloc, de flăcări roșii, adunate într-un chenar rombic subțire, albastru. Pereții sînt acoperiți în întregime de rafturile unei schelării metalice, nichelate, care nu conțin numai cărți, ci, intercalate, și plăci de alamă, stivuite, discuri de pick-up, cupe ciudate din mărgean roșu, casete de aramă, carapace de scoici uriașe și multe statuete, ipostaze ale aceleiași femei goale înconjurate de valuri. Spațiu numai pentru o ușă, care dă în altă cameră, și pentru o fereastră uriașă prin care se vede marea. Mă instalez într-un fotoliu de lîngă masa foarte scundă și lungă, realizată în același stil ca și cea din hol și încărcată cu tot felul de plăci subțiri de zinc, de cartoane, făcute sul, de compasuri, creioane, fotografii, clișee, rigle, pixuri, mici recipiente de sticlă, eprubete pline cu acizi sau cerneluri de toate culorile. Observ că n-are de gînd să spună nimic, e mai emoționat decît mine, și probabil că îl sîcîie îndrăzneala mea de a-l cunoaște chiar în bîrlogul lui ; sau șovăie contemplînd îndelung și confruntînd ceea ce își imaginase despre mine cu ceea ce, iată, sînt în realitate, și iau, ironică, inițiativa :

— Fii bun, așează-te la masă și scrie !

Îi dictez un text menit să consemneze gîndul meu cel mai intim din clipa cînd îi trec pragul casei. El se supune fericit. Apoi se apleacă să-mi ridice geanta căzută pe covor. Cu o mînă mi-arunc geanta cu toartă lungă pe umăr, iar cu cealaltă îl salut voioasă și plec imediat, aproape fugind, și-l las așa, în mijlocul camerei, mirat, descumpănit...

4

ACASĂ MĂ AȘTEAPTĂ ROUA. PRE-simte ceva ? Nu, n-are cum. Și apoi, pe ea o preocupă Dan Giuglea... Cel puțin așa pretinde. Dealtfel vine să-mi povestească ce li s-a întîmplat cu o seară înainte. Coborau spre faleză. Se afla cu ei și Ribidon și cam în dreptul statuii lui Ovidiu sînt acostați de două namile :

— Ia fă-te-ncoa, gagiule, n-ai nevoie de un ghiul ?

— Un ghiul ?

— Te pomenești că nu știi... Aur turcesc. Încearcă-l în dinți.

— N-am dinți, zice doctorul și dă să le arate gura cu dinți, într-adevăr, puțini. Dar namila, crezînd că este luată peste picior, îl lovește, aruncîndu-i, înainte de a se îndepărta :

— Las-o larg, nene. Ce, vrei să ți-i pun eu ?

Doctorul se clatină, dar nu se lasă, îl prinde pe unul de haină. În timpul ăsta Ribidon, foarte curajos, aleargă pe trotuarul de vizavi, de unde, suficient de sigur că cei doi nu-l urmăresc, începe să strige bălăbănindu-se ca un clown :

— Săriți ! Bișnițari nenorociți !

Doctorul se alege cu cîteva cucuie și curajosul Ghiocel cu o nobilă răgușeală.

Îmi povestește toate acestea în camera mea, stînd cu spatele la mine și contemplînd peretele acoperit în întregime cu fotografii de actori de teatru sau film și cîntăreți de muzică ușoară. Și, deodată, se întoarce spre mine, de parcă pînă atunci nu povestise nimic și eu abia am intrat în cameră — Roua are, uneori, puterea copilărească de a ignora, de a sări peste perioade de timp, cînd te aștepți mai puțin, lăsînd fără sfîrșit ceea ce spune și nu gîndește la un moment dat și continuînd cu ceea ce nu spune dar gîndește la început; sau mai bine zis are capacitatea de a-ți lăsa impresia că poate să țină timpul în loc, ca și cum ar trăi într-un prezent continuu... — și mă întreabă cu glas limpede, dar cîntat:

— Ce-i cu mirosul ăsta înțepător de pilitură de fier tăvălită prin acid sulfuric? Nu cumva școala din Dulcești, de unde s-ar zice că vii, s-a transformat într-un atelier în care se învață arta prelucrării metalelor?

Nu-i răspund. O privesc lung, în tăcere. E o intuiție care n-are, evident, nici o legătură cu mirosul ei foarte fin. Își imaginase că-l vizitasem pe Banu și fusesem, bineînțeles, și în atelierul lui de metalo-gravură de la subsol. Dar, uite, acolo nu fusesem. Își construise logic suspiciunea și căzuse în propria-i cursă. Dacă n-ar fi procedat așa, poate ar fi trebuit să-i spun adevărul. Așa însă... Se mai gîndește la el... Zăpăcită mai este și fata asta...

5

UIT, ÎN GRABA CU CARE PLEC DE la Banu, uit, oricît ar părea de necrezut — lucrul cel mai firesc cînd cunoști un bărbat —, uit să-i spun cum mă cheamă.

Mă gîndesc la semnificația pe care o poate trage Banu din asta într-o după-amiază cînd, abia plecată de la școala generală unde predau franceza, hoinăresc pe plaja de la Dulcești. Hoinăresc pe plaja pustie, în așteptarea ultimei curse spre Constanța, și mă gîndesc că el poate foarte bine să înțeleagă din asta — adică, din faptul că nu-i

spun cum mă cheamă — că am vrut să dau tuturor „întîmplărilor noastre verbite" o încheiere meritată, provincială. Și o clipă mă simt atît de singură, înspăimîntată ca de obicei cînd există primejdia să mi se atribuie sau mi se atribuie intenții străine de ceea ce vreau, cînd vreau ceva cu adevărat... Și în clipa următoare trebuie să fug, altfel înspăimîntată, de un val uriaș care parcă mă urmărește, mă ajunge și-mi îmbrățișează bolborosind picioarele pînă la genunchi. Cînd se retrage îmi lasă pe nisip, la cîțiva pași înaintea mea, o piatră ciudată, toată numai orificii, ca un burete. O ridic și-o privesc îndelung, uimită. E cam de mărimea unui pumn sau a unei inimi de bărbat. Jumătate roșie, jumătate neagră. Orificiile? Goale. Doar în cîteva dintre ele, pe partea neagră a pietrei, scăpără două cîte două scoici mici și albe. De parcă o zeiță trufașă și-a vîrît degetele în aluatul pietrei, încă fierbinte, și cînd și le-a retras și-a lăsat unghiile acolo... Cînd duc piatra la ureche și o clatin, aud sunete stinse, delicate de clopoței vegetali. Unghii sau scoici joacă libere în capcanele lor de piatră. Înțeleg că marea îmi cere să-i duc piatra asta lui Banu și să-l dezleg cu puterile închise în ea de tristețea de a nu se gîndi frumos la mine...

Cînd mă urc în autobuz nu mă mai gîndesc decît cum să ajung mai repede în Constanța să-l văd pe Banu. La cîțiva pași de casa lui o întîlnesc însă pe Roua care urcă — strada e în pantă — la braț cu doctorul Giuglea.

— Veneam la tine... Stoleru... Ne-a invitat...

— Îmi pare rău, dar avem bilete la film. Nu vrei să mergi și tu cu noi?

Insistă, desigur, și doctorul. Îi refuz net, pentru că oricum, Stoleru mă așteaptă... Roua acceptă explicația. Dar cînd îi strîng mîna este deja nervoasă, neliniștită.

— Poate trecem și noi pe la el, după film...

E ca o amenințare: „Vezi că am să verific dacă te duci la el". Presimte, nu știu de ce, că mă duc la Banu. Fac un ocol ca să-i înșel vigilența — se uită de cîteva ori după mine! — și ajung, în sfîrșit, în fața casei lui Banu. Intru fără să sun. Dacă ușa e deschisă, e semn bun. E acasă. Holul e străbătut de sunete înăbușite și luminat, la intervale egale de timp, de fulgere jucăușe, albe. Sursa lor, îmi dau seama repede, e la subsol. Cobor scara în

spirală, încet, să nu fiu auzită, dar cînd mai am cîteva trepte ușa din fața mea se deschide brusc și mă orbește lumina lăptoasă din atelier, intermitentă, a arcului voltaic.

— Nu te-am auzit, dar vizita ta mi-a fost anunțată. Știu întotdeauna cînd vine cineva. Cînd se deschide ușa de la intrare, se strecoară pînă la mine o briză rece care îmi dă de veste că am musafiri. De data asta mi-a adus cu ea și o boare de parfum. Bine ai venit...

— ...Ozana, continui eu, înțelegînd că așteaptă, în sfîrșit, să-i spun cum mă cheamă.

Și-mi întinde brațele pline de funinginc și este într-adevăr frumos cum stă așa, în ușă, cu lumina nervoasă, ireală, care îi cade pe ceafă, cu părul, parcă albit. Nu-i văd ochii, dar gura îi e întredeschisă, și dinții puternici îi scapără în întuneric și-i întind, aproape fără să vreau, parcă vrăjită, și eu brațele. Nu-i spun încă nimic despre piatră. Mă las ridicată și așezată ca un copil pe o canapea dintr-o mică anexă a atelierului, o odaie ca o grotă zugrăvită cu scene din adîncurile mării : Aici — stînci, liane de alge ; dincolo — pîlcuri de pești mici argintii, și crabi, tufe de mărgean ; dincoace — pești uriași, negri, gata să se sfîșie ; și iar liane de alge, și iar tufe de mărgean... Observ toate astea într-o fracțiune de secundă printre sărutări și mîngîieri, întinsă pe canapea. Și deodată înțeleg ce vrea și sar brusc în picioare. Și nu sînt furioasă.

— Dă-ți măcar șorțul ăla de piele jos, îi spun.

Și el stă zăpăcit, în picioare, paralizat de îndrăzneala mea...

— Bine, îi spun, primește mai întîi acest dar din partea mării...

Și el ia cu amîndouă mîinile piatra, curios și uimit ca un copil.

— Așteaptă aici... îi mai spun...

Întîrzii cîteva clipe, dincolo, în atelier ; și cînd mă întorc Banu mă privește și mai uimit : sînt goală, dar absolut goală...

6

PRIMA NOAPTE ÎN GOLF NE CULcăm pe nisip, în jurul focului, pentru că nu reușim să instalăm cortul, sau mai exact spus nu mai vrea Banu să-l ridice după ce i-l dărîm de cîteva ori. De aceea nu dorm deloc. E o noapte vîscoasă cu umbre pe cer, ale focului aproape stins. E o noapte adunată deasupra mea ca pîntecul unui cal aflat în galop. Sub copitele lui mute, plutesc ca un nor alb. Dimineața sînt înghețată. Tremur. Și cafeaua e rece.

Duc ceașca la gură și mă mir cît este de grea. Dau asta pe seama oboselii. Roua și cu Banu se uită lung la mine și, parcă ar fi înțeleși, izbucnesc în aceeași clipă în rîs. Ai naibii mai sînt amîndoi ; ce solidaritate în rîsul lor ! Asta îmi amintește, nu de veselia lor, firească, din vara anului trecut cînd ies din sala de examene și-i îmbrățișez fericită că am reușit, ci de veselia lor, ciudată, cîteva luni mai tîrziu, în decembrie, cînd vin amîndoi în București și-mi fac o vizită la cămin. Îmi sună în urechi aceleași hohote de rîs, de atunci, ca o dovadă că ei încep iar să se înțeleagă, în absența mea de om absorbit de studii, mai uniți și, în sfîrșit, fericiți, acolo, departe, acasă. Roua, supusa, ascultătoarea Roua, cea care, în liceu, nu face un pas fără să-mi ceară părerea, a devenit — trebuia să se întîmple și asta, nu ? — independentă ! Nu cumva ați ajuns să fiți mai intimi decît vă permite prietenia ? Mă întreb acum ca și atunci... Dar nu cred. Nu e decît jocul lui prin care vrea să deștepte în mine îndoiala și un interes nou care poate echivala cu dragostea.

Dar Banu, după ce intru la facultate și află că am în Sever Iordan un prieten adevărat, îmi scoate zadarnic ochii cu „ce mai face Roua“ și cu „ce spune Roua“. Pentru că nu-l cred. El și acum încearcă să sugereze că mai are încă de ales. Dar astea sînt aparențele. În realitate, și asta vreau să-i spun Rouei, ceva mai devreme, cînd el se duce înot pînă la coliba lui Sari, să-i aducă, uitată în mașină, cartea poetului ăla englez, Dylan mi se pare, din care ne recită mereu, că n-are rost să fie atît de neliniștită, că între mine și el lucrurile nu sînt destul de lim-

pezi. Că Banu este, de fapt, singur. Și asta-i în favoarea ei ; dar, uite, nu-i spun.

Ai naibii, cum știu ei să rîdă de frumos împreună. Feţele lor îmi dansează în preajmă cu gurile pînă la urechi... Duc ceașca la gură și mă mir cît este de grea. Dar nu mai pot să dau asta pe seama oboselii, pentru că, iată, acum, cînd n-a mai rămas decît zațul, descopăr și motivul pentru care sînt atît de veseli : am în ceașcă cîteva scoici mici, albe, rotunde, culese de pe plajă. Și n-am încotro, trebuie să rîd și eu...

VI

I

REGĂSESC, CU O PRIVIRE, GOLFUL și clipa, cu bătaia de aripă a sîngelui din acest trup al meu. Aici și acum. Clipa ţipă cu nisipul sub tălpile mele goale. Clipa are gust de sare și iod. Are miros de alge. Clipa scapără cu solzii peștelui zbătîndu-se în pliscul pescărușului. Frunza aia galbenă își recîștigă, subit, consistența și forma. Redevine ceea ce este, o frunză căzută din stejarul ăla moţat de pe creastă. Pot să mă conving de asta, să o pipăi. Mă aplec, dar vîntul mi-o ia înainte. Uite-o, acum se leagănă în aer, deasupra apei. O libelulă se așază pe ea din zbor. Plutesc, acum, așa, împreună. Deodată, frunza cade în apă. Atentă, libelula se desprinde la timp și se îndepărtează cu tumbe scurte în spaţiul dintre valuri.

Regăsesc, dacă vreau să întorc spatele mării, plaja. Plaja, care acum, poate pentru că ochiul mai păstrează conturul valurilor, începe să se clatine, să se legene. Clipa se umflă ca un balon în care suflă cineva, poate chiar eu, pînă se sparge, se pulverizează. Fiecare detaliu al plajei, sub vîntul privirii, se contractă și dispare, sau, dimpotrivă, se dilată enorm, pînă cînd iar dispare. Nu știu ce lege hotărăște ca fiecare detaliu, în acest proces, să

aleagă o cale sau alta. Mai rămîn în preajma mea, nu știu prin ce întîmplare nu-și pierd încă forma și consistența, cîteva tufe de mierea ursului. Cu ce s-or fi hrănind rădăcinile lor ? Cu apa sărată a mării ? Cînd aceste tufe de mierea ursului își sună ciorchinii de boabe argintii-aurii se adună toate scoicile mari de pe plajă în jurul meu. Și toate, ca la un semn, ca niște guri negre, uriașe, cu cerul gurii alb, perlat, se deschid și încep să rîdă... Rîd de mine. Se prăpădesc de rîs.

Mă simt caraghios ca în seara de august cînd, deși nu ne-am mai văzut de mult, Roua refuză să iasă cu mine în oraș. Și mă simt caraghios nu pentru că refuză să iasă în oraș, invocînd un motiv stupid — că s-a zgîriat la un genunchi —, și nici pentru că, totuși, iese în oraș și o văd pe stradă cu un bărbat la braţ, ci pentru că n-o văd numai eu. Sînt cu Lurian Bujeniță, care acum nu este încă directorul tipografiei, e activist al comitetului municipal de partid. Într-un fel, nu atît năzbîtiile ei mă neliniștesc — și asta explică de ce dorința, bucuria de a o reîntîlni sînt amestecate cu spaima și îngrijorarea că poate n-am un motiv mai grav s-o revăd, un sentiment mai puternic decît prietenia —, cît ceea ce cred ceilalți, cunoștințele, prietenii mei. Ei nu știu ce relații există între mine și Roua, cînd mă văd cu ea pe stradă, și presupunînd că sînt îndrăgostit, sînt probabil în ochii lor un caraghios și un tîmpit dacă nu știu că se mai plimbă și cu alții. Și chiar sînt. Mă uit la Bujeniță — în timp ce ne facem loc, pieziș, prin mulțimea de tineri care alunecă uniform, du-te-vino, chiar pe partea carosabilă a bulevardului Tomis, alcătuind un miriapod uriaș — să-i observ pe față umbra unui gînd mai ascuns, după ce Roua trece pe lîngă noi sprintenă, preocupată numai de bărbatul de lîngă ea. Lurian, în întuneric, zîmbește. Asta e. Rîde în sinea lui de mine. Și dacă ar ști că Roua a refuzat să iasă cu mine în oraș ? Ar rîde cu hohote. Și îl părăsesc, fără o vorbă, umilit...

Peste cîteva zile o revăd totuși pe Roua ; dar n-o întreb cu cine se plimba în seara cînd n-a vrut să iasă cu mine în oraș. Și ea se străduiește să fie cît mai indiferentă. Deși știe c-am văzut-o, deși știe că știu că m-a văzut.

Pînă la sfîrșitul săptămînii, cinică, rea, îmi oferă o mulțime de motive ca să iau o hotărîre : să ne despărțim. Și eu mă simt iar caraghios cînd, după ce ne despărțim, trebuie să mă duc din nou la tipografie. Spun trebuie, să nu se înțeleagă că mă duc pentru Roua care, dealtfel, este acum concediată ; da, trebuie să mă duc împreună cu Lurian Bujeniță pentru a-l instala în locul lui Biliboacă. Și mă duc cu senzația asta că intervin în viața, în destinul a sute de oameni pe care îi cunosc bine, dar care nu mă cunosc la fel de bine, deși ei știu cel puțin două lucruri despre mine : unu, că-i dau tîrcoale domnișoarei Roua ; doi, că între mine și Biliboacă există un conflict latent încă de cînd lucram la zincografie. Și uite, acum vin la tipografie să-l înlocuiesc așa cum hotărăște ministerul, punîndu-i în circă toată povestea cu biletele false de tren. Caraghios, asta-i. Pentru că mă doare, mă interesează ce spun, ce gîndesc tipografii ăștia care, uneori, grăbiți, luați de treburile lor, de grijile, de necazurile lor, se pot opri la suprafața lucrurilor. Caraghios, asta-i. Pentru că, deși Țîntu Biliboacă este vinovat, cum să le explic eu tipografilor — deși nu trebuie să le explic nimic — că dacă vin să-l schimb din funcția de director nu vin nici pentru că n-am avut niciodată o părere prea bună despre el, nici pentru că tot el a concediat-o recent pe Roua Caraoglu care mi-e prietenă ? Nu-i decît o coincidență între părerea mea despre Biliboacă și întîmplarea că el e băgat pînă peste cap în afacerea asta cu biletele false de tren. Așa cum concedierea Rouei nu-i decît o întîmplare sau o provocare, o ultimă încercare a lui Biliboacă de a încurca lucrurile, de a le arunca tipografilor praf în ochi, să li se pară că nu fac decît să mă răzbun în eventualitatea că, după cercetările pe care le întreprind, ajung la concluzia că e vinovat.

„Înarmat" cu scrisorile lor de protest — ale cui ? ale lui Parelli, Furtișag et comp., în primul rînd —, Biliboacă mai poate spera să tărăgăneze lucrurile un timp, cerînd o altă comisie de anchetă cu un șef mai puțin subiectiv și... îndrăgostit. Mă simt caraghios, pentru că nu le pot explica oamenilor toate astea și, totuși, mă duc.

2

N-APUC SĂ OPRESC LÎNGĂ MICUL parc din fața clădirii în care se află și ziarul local, că mă pomenesc cu Biliboacă, transpirat și emoționat, lîngă mașină ; îmi deschide portiera.

— Bine ați venit pe la noi ! A, și tovarășul Lurian Bujeniță ! Poftiți, poftiți. Parelli — se adresează el răstit fostului zincograf, aflat în spatele lui, care se lăsase de meserie și se pripășise prin birourile administrației ; i s-a părut mai important acestui tînăr, pentru viitorul lui, să învîrtească două-trei hîrtii pe zi și s-o facă pe „omul de casă" al lui Biliboacă — bagă repede mașina în curtea tipografiei. La umbră și la adăpost de alte primejdii. Repede, băiete. Așa te-am învățat eu ? Parelli și Furtișag, doi grăsuni nedespărțiți, care mai au și defectul să semene între ei, se uită, speriați, cum răsucesc cheia în broasca portierei, ceea ce înseamnă că n-am de gînd să-i las să execute ordinul lui Biliboacă.

Nu putem scăpa de zîmbetul rînced de pe fața buhăită a lui Biliboacă preț de un sfert de oră cît bem o cafea, ce-i drept, bună, făcută de Sachelarița, o femeie venită de la țară care îmbătrînise stînd în picioare și vîrînd coli în mașinile de tipărit și acum oficiază în calitate de secretară :

— Ca pentru dumneavoastră. Mai amară. N-am uitat...

Biliboacă, nebănuind probabil care e scopul vizitei noastre, pornește la atac ; mi se adresează, cu voce joasă, discret, dar în așa fel, încît să audă și Bujeniță :

— Știți, domnișoara Roua n-a mai vrut să lucreze ; dealtfel, vream să vă previn mai de mult — și în timpul ăsta își șterge sudoarea abundentă de pe frunte cu mîneca hainei, o haină cenușie de care nu se desparte, ca și de vulgara lui cravată împodobită cu o ancoră, nici pe căldurile cele mai mari din toiul verii — că domnișoara nu-i chiar așa de cuminte. Frecventează barurile de noapte. Am văzut-o chiar eu și Parelli de cîteva ori, o dată cu un om mai în vîrstă, cu părul alb. Știți, fetele astea o iau razna repede...

— Asta nu te privește pe dumneata, Biliboacă ; iar dacă ai văzut-o, înseamnă că și dumneata îți petreci nopțile prin baruri... i-o retez eu. Și sînt îndreptățit cu atît mai mult cu cît primul adjunct al ministrului, cu puțin timp în urmă, mă cheamă să stea de vorbă cu mine despre o „anonimă", abia primită, și care nu mă descrie în culori prea roz. Se vorbește acolo și despre faptul că tulbur treburile tipografiei din Constanța făcîndu-mi de lucru prin secții, animat de interese personale. Că oamenii vorbesc despre insistențele mele pe lîngă o linotipistă pe care aș teroriza-o cu vizitele și propunerile mele certate evident cu normele codului eticii noastre ș.a.m.d. Cine putea fi curajosul informator dacă nu Biliboacă ?

Dar povestea cu „frecventarea barurilor de noapte" — încep atît de tîrziu să înțeleg că numai pe dorința de a ne vedea și pe bucuria de a fi împreună nu se poate întemeia un sentiment de dragoste — nu mi-e deloc indiferentă.

Îl las cîteva clipe să-și savureze plăcerea de a-mi spune ce crede el despre Roua față de Lurian Bujeniță, care lucrează la comitetul municipal de partid și, de, cine știe cînd îi poate fi de folos și, în timp ce așez încet, meticulos, ceașca de cafea pe birou, pornesc și eu la atac:

— Dealtfel avem treburi mai importante. Peste o jumătate de oră, în pauza dintre schimburi, să se adune toți oamenii în sala de lîngă zincografie.

Și după o clipă — în care-i vorbesc în gînd, parodiind stilul în care mi se adresează odată un zețar mucalit : „domnule sau tovarășe, nu știu cum să-ți spun, mie-mi doarme dumnezeu pe-o nară și dracul pe ocalaltă ; miros că ai o nedumerire"... — continui :

— Din clipa asta nu mai sînteți director.

Și mă ridic să fac cîțiva pași prin încăpere, să-mi dezmorțesc picioarele. Și cînd mă ridic mi-amintesc că aici, în biroul lui Biliboacă, o văd pe Roua prima dată. Și-mi vine să rîd de coincidența asta. Și chiar rîd. Dar în mine, de mine. Și mă simt iar caraghios. Dar în alt sens. Adică de ce-i suspectez eu pe tipografii ăștia cu care urmează să mă reîntîlnesc că nu știu să vadă dincolo de coaja lucrurilor ?

3

FAC CÎȚIVA PAȘI SPRE LANUL DE stuf. În dreapta, apa golfului. În stînga, plaja, pereții înalți de calcar ai țărmului, cortul împărătesc, roșu. Roua stă acum în genunchi. Stă în genunchi, puțin aplecată, foarte preocupată de imaginea pe care-o schițează cu un deget în nisip. Conturul unei flori. De fapt, nu al unei flori anume. Ci simbolul florii. O imagine schematică, fără identitate precisă : patru sau cinci petale în jurul unui cerc. Scrisoarea ei din Constanța, la o lună după „seara genunchiului bandajat", și cele din anul următor, trimise din București, cînd încearcă din nou să intre la facultate, se încheie invariabil cu imaginea acestei flori.

Flori asemănătoare își desenează Ozana, în locul ochilor, în veșnicele ei autoportrete idilice pe care mi le trimite cînd mă aflu la Hamburg, ca să n-o uit de tot, probabil. Flori ca astea, mai multe la un loc, descopăr chiar în vara asta sub niște însemnări ale Ozanei, care se vor răutăcioase, despre „sărmanul Banu". N-am ce face și, în absența Ozanei, care întîrzie jos în atelier, căutînd niște clișee — ăsta e scopul vizitei —, îi răsfoiesc agenda. Dar nu-mi trebuie mult, cu toată emoția de care sînt cuprins, pentru că am prilejul să-i aflu gîndurile cele mai intime, secrete, și cu toate reproșurile pe care mi le aduc în același timp, pentru că procedez ca un hoț, ca un spion, nu-mi trebuie mult, zic, să observ că numai însemnările care mă privesc pe mine, așa răutăcioase și chiar nedrepte, sînt însoțite de aceste flori.

Rouei sau Ozanei, căreia dintre ele îi aparține acest simbol ? Dar parcă asta are importanță ? Cînd apar în ceasul ultim al adolescenței lor întîrziate, deși le cunosc pe rînd, sau poate tocmai din cauza asta, la un interval mare de timp, îmi dau seama că mai sînt destule aspecte, atitudini, deprinderi care, ca prietene vechi, le aparțin deopotrivă. După ce îmi dă primul telefon, cît timp nu vrea să-și spună numele iar eu nici nu bănuiesc de unde a aflat despre mine, în vocea Ozanei nu descopăr reflexe din vocea Rouei ? Dar scrisul — după ce la insistențele mele Ozana se hotărăște să-mi dea „un semn că există" —, grafia de pe cartea de vizită, semnată cu un nume fals,

pe care o găsesc într-o dimineață în cutia poștală ? Nu mă surprinde că seamănă, că pare chiar să fie, poate puțin mai ferm și mai mare, al Rouei ? Aceeași silință de școlar, care s-a săturat să i se tot spună că tezele lui sînt indescifrabile, de a scrie cu litere de tipar și urmînd o linie cît mai dreaptă. Și mai ales același obicei de a desena cu grijă un mic cerc, ca o aureolă de sfînt, deasupra literei „i" în locul punctului obișnuit, pus în grabă și la întîmplare.

(Din același jurnal abandonat pot reproduce și alte precizări prilejuite de constatarea că scrisul Rouei seamănă cu al Ozanei : 21 sept. 1970 — „Dar oare nu e straniu că scrisul misterioasei voci, care pretinde că o cheamă Dona, seamănă cu al Rouei ? Ce legătură poate exista între ele ? În orice caz, ele se cunosc. Sînt prietene. Dar este foarte puțin probabil ca Roua să știe că... Dona discută cu mine ceasuri întregi la telefon... Inițial, interesul meu, în convorbirile cu această voce, se mai îndreaptă din cînd în cînd și spre Roua. Apoi vocea îmi acaparează toate gîndurile. Roua vrea totuși să-mi aducă aminte că există. Ca o liceană, îmi trimite în plic o floare presată. Gestul ei romantic este frumos și probabil că m-ar fi emoționat mai mult dacă n-ar fi apărut, hai să-i zicem, Dona. Acum sînt convins că dacă au fost, și poate mai sînt prietene, în mod sigur fiecare are ceva din firea și obiceiurile celeilalte. Abia au împlinit optsprezece ani. La vîrsta asta inițiativele, gîndurile, gesturile, aspectele caracteristice ale caligrafiei lor pot să treacă pe neașteptate de la una la cealaltă, le aparțin în egală măsură. Probabil că Roua a făcut imprudența să-i citească scrisorile mele. Dar pentru a afla cine este Dona ar fi o greșeală să o întreb pe Roua...").

3

MĂ ÎNTORC ȘI MERG APROAPE repede, uniform. Am în față acum stejarul ăla moțat de pe creastă. În stînga, apa ; în dreapta, plaja. Mă joc. Uite, așa : un pas pentru Roua, altul pentru Ozana. Urmele tălpilor goale sînt clare în nisipul umed, simetric-identice.

Și totuși, opusc. Corespondența inversă a imaginii reale cu imaginea din oglindă. Ajung în dreptul stejarului. Mă întorc și o iau de la capăt : un pas pentru Roua, un pas pentru Ozana. Un val leneș îmi înghite urmele. Cînd se retrage, nisipul rămîne perfect neted. Pînă la firul ăla de papură din marginea lanului de stuf socotesc în continuare așa. Mă joc : un pas pentru Roua, un pas pentru Ozana. Pasul cu care ajung, primul, în dreptul firului de papură îl fac în numele celei care mă tulbură mai mult. Oare și în privința asta își seamănă ?

Un pas pentru Ozana... Cel puțin Roua nu e rea cu premeditare. Ci în mod inconștient. Ea acționează întotdeauna ascultînd de primul impuls. Dar Ozana gîndește. Își calculează cu luciditate fiecare gest, fiecare acțiune. Ea hotărăște, cunoscînd foarte bine urmările. Ca în clipa asta cînd vrea să plece. Ca orice om care n-a învățat că e mai comod, pentru a-ți apăra independența, să fii sincer, ea nu lasă nimic la întîmplare. Și totuși, întîmplarea face ca într-o dimineață, ultima, de decembrie a anului trecut, s-o întîlnesc pe stradă, cu bagajele în mînă... Și asta, după ce, cu o seară înainte, îmi spune... Și dacă, în dimineața asta, cînd o întîlnesc din întîmplare, m-aș gîndi cu indignare numai la faptul că sînt pur și simplu mințit, aș suferi mai puțin. Dar sufăr cumplit pentru că abia acum, cînd Ozana ezită cîteva clipe cu bagajele în mînă, în fața mea, înțeleg mai limpede și comportarea ei, și conținutul scrisorii pe care mi-o înmînează cu o seară înainte.

Vine, într-o scurtă vacanță, și-mi dă un telefon. Vrea să mă vadă. Mă așteaptă în piața Independenței. Mă duc. E calmă și solemnă. Mă privește ca și cum nu s-ar întîlni cu mine, ci s-ar despărți de mine. Eu sînt bucuros c-o revăd, dar și puțin îngrijorat că la repetatele mele insistențe, în scrisori, de a ne căsători, Ozana nu găsește nimic de spus, un timp. Abia cu o săptămînă în urmă, îmi scrie limpede : „Va fi cum vrei tu". Și acum vrea să-mi dea „o scrisoare foarte importantă". Coborîm spre Cazinou, ne așezăm pe o bancă, în fața mării, și îi cer voie să citesc. O citesc și nu înțeleg, dincolo de detalii, prea bine despre ce e vorba. O mai citesc o dată și în sfîrșit înțeleg cîte ceva : vrea să-mi explice de ce îmi cere să amînăm căsătoria cu încă șase

luni. Sînt furios și nu mai am chef să comentăm scrisoarea, cum se așteaptă probabil. O conduc pînă acasă. Tăcut, resemnat și mai ales umilit. În fața blocului nu-mi întinde mîna ca de obicei, mă privește mîndră, de la distanță. Deși știu că e inutil, o întreb dacă mai e de acord să mergem la Sinaia de Anul nou. ...Îmi spune senină, melancolică, aproape zîmbind, că nu, că trebuie să rămînă cu tata, care e într-adevăr bolnav, că petrece Anul nou cu părinții.

Asta, cu o seară înainte... Și acum, în dimineața asta de ajun, cînd o caut să discutăm despre scrisoarea ei, o întîlnesc pe stradă, cu bagajele în mînă, la cîțiva pași de troleibuzul care merge spre gară. Va să zică, de fapt, se duce totuși undeva să petreacă Anul nou. Cu altcineva. Nu cu mine și nici cu părinții. Cu altcineva. Și dacă ar fi numai asta. Dar scrisoarea — pe care o citesc și răscitesc toată noaptea —, acum înțeleg, de fapt mai mult îmi ascunde, decît îmi explică, adevăratele motive pentru care deocamdată nu se căsătorește cu mine.

(Din toate scrisorile Ozanei trimise din București, nu se poate desprinde nici un amănunt, nici un semn care să prevestească și să-i justifice cît de cît comportarea din ultima zi a anului 1971. Dimpotrivă, peste tot numai vorbe de înțelegere, de bucurie, de pace, de dragoste împlinită: „Ceea ce simt pentru tine e dorință înceată și calmă pentru că nu întotdeauna am dreptul și nu e înțelept să poruncesc : Vino, vino dragul meu, te aștept, ești oaspetele meu cel mai de preț. Nu vei putea afla și înțelege probabil niciodată, și nici nu știu dacă e bine sau rău așa, că nu pot înlocui cu nimic ceasurile de taină pe care le petrec cu tine, cînd te împresor cu întrebări la care tu răspunzi liniștit și grav, pătruns de importanța pe care o poate avea fiecare cuvînt al tău în fața unui copil năstrușnic, ciudat și curios ca mine. Ceasurile în care îți ceream un sfat sau altul, iar tu, înțelept, nu mi-l dădeai, lăsîndu-mă să gîndesc, să aleg, să hotărăsc singură, repetîndu-mi acel vers frumos din Machado : „Sfatul meu : nu-mi asculta sfatul". Ceasurile saturate de înțelepciunea ta, pe care negi că o ai, și din care eu am sorbit de fiecare dată, de grija, ocrotirea și dragostea ta. Ceasurile în care îmi îndeplineai toate capriciile cu bucuria și satisfacția unui alt

fel de a fi capricios, al tău. Ceasurile de încredere și de dragoste, în care te-am simțit și înțeles întreg, nu numai ca bărbat, dar și ca prieten. Ceasurile cu ninsori de vorbe frumoase, cu vîrtejuri de vorbe aspre și de tăceri, tăceri de nisip, tăceri de aramă care așteaptă mîinile pricepute s-o modeleze, tăceri limpezi și senine, tăceri întunecate prevestitoare de explozii".

În altă parte, într-o scrisoare tot din luna decembrie : „Nu te temi pentru mine ? Scrisorile tale ca o avalanșă de bucurii nu-mi lasă nici răgazul să fiu pe deplin fericită pentru fiecare în parte. Nu te temi pentru zilele cînd nu voi mai găsi acolo, pe masa de la poarta căminului studențesc, nici o veste din partea ta, pentru pustiul și spaima care îmi vor da tîrcoale atunci ? Te simt așa de aproape grație scrisorilor tale. Sînt prea fericită. Mi se pare că mă răsfeți și asta mă neliniștește puțin. Mă neliniștește gîndul că nu mai pot trăi fără scrisorile tale, fără dragostea ta, fără tine".

Și deodată, acum, în ajunul Anului nou, îmi înmînează scrisoarea asta : „Nu m-am gîndit niciodată foarte atent, foarte limpede la ceea ce urmează să-ți spun. Poate înadins m-am ferit s-o fac, presimțind împotmolirea. Poate așa s-a întîmplat să fie. Asta, acum, aproape că nu mai are importanță. Bine că în cele din urmă am înțeles că — prea tîrziu, din punctul tău de vedere — cel mai important lucru pentru amîndoi este clarificarea.

Te-am socotit de la început, împotrivindu-mă de multe ori voinței tale însetate numai de dragoste, drept cel mai drag prieten al meu. Erorile au apărut din nesăbuința cu care m-am amăgit, și te-am amăgit, crezînd că sînt nu numai sursa dragostei, dar și sensul, rațiunea vieții tale. Pentru asta, nu mi-am închipuit că este suficient să-ți ies surîzătoare înainte. Ți-am primit dragostea vrînd să fac din tine un înțelept, să învăț de la tine totul — inclusiv dragostea —, mai mult decît te poate învăța un prieten. Am avut întotdeauna pentru tine un sentiment ciudat, pe care, copilul zănatic care am fost — și care mai sînt, chiar dacă acum și aici îți înmînez cea mai gravă și mai serioasă scrisoare — l-a numit uneori „de dragoste" și de foarte multe ori „de prietenie". Și numai pentru că am avut pentru tine un astfel de sentiment, te rog să nu te

îndoiești de asta, ți-am îngăduit și înțeles, ți-am blestemat și iertat păcatele de om de multe ori arbitrar, pripit, suspicios, doamne cît de suspicios!, și lipsit mai ales de delicatețe.

Aș minți dacă aș spune că mă pot lipsi în vreun fel de tine. Nici nu vreau și nici nu e bine să știi cîtă nevoie am de fapt de dragostea, de încrederea ta, de care nu m-am bucurat niciodată deplin tocmai pentru că n-am știut în numele cui să ți le cer, al dragostei sau al prieteniei. Dar sînt obligată să-ți spun, în numele adevărului despre care îmi vorbești întotdeauna, că, cel puțin deocamdată, nu am curajul, nici puterea, nici dîrzenia de care aș avea nevoie, nici fărîma de nebunie ca să pot porni cu tine pe un drum în care am fi hărțuiți mai ales de propriile noastre îndoieli, slăbiciuni și vechi neînțelegeri". Scrisoare nesemnată, ca și multe altele, dar riguros datată, și care începe abrupt, fără obișnuitul apelativ : „Dragă Banu".)

Surprinsă, dar netulburată, tace, nu-mi cere nici măcar să mă dau la o parte. Uluit, nu sînt în stare nici eu să-i spun nimic. Deși, răzbunător, în gînd îi strig : „Întotdeauna m-ai mințit ! Neputincioasă și lașă, incapabilă de dragoste". Mă ocolește, trece pur și simplu pe lîngă mine ca pe lîngă un obiect rostogolit din întîmplare în calea ei și se îndepărtează cu pași grăbiți spre troleibuzul care așteaptă în stație.

Mă întreb acum, cînd o văd urcîndu-se în troleibuz — și știu că sînt meschin și răutăcios —, dacă ar fi avut curajul ăsta înainte de a reuși la facultate, cu numai cîteva luni în urmă ?

5

UN PAS PENTRU ROUA... ROUA SE deosebește. totuși, net de Ozana ; fie și pentru faptul că între mine și ea relațiile n-au depășit intimitatea unei strîngeri de mînă ; dar mai ales pentru că ea nu e niciodată stăpînită de ambiția de a se folosi conștient de puterea frumuseții. Departe de plăcerea Ozanei de a mistifica și de a amăgi, Roua, acum îmi dau seama, nu face, la capătul săptămînii aceleia de neuitat — o săptămînă nu poate fi comparabilă cu doi ani ; nici măcar în privința intensității sentimentelor trăite ; și totuși o săptămînă mi-e de ajuns ca să mă despart de Roua, iar doi ani, nu, ca să mă înțeleg cu Ozana ; dar asta e altă poveste... — decît o greșeală esențială prin care îi este egală Ozanei. Am o discuție despre asta cu doctorul Dan Giuglea, după una din expedițiile noastre cu „starul" pe mare, cînd descoperim golful și ne instalăm pentru cîteva ore aici. Întinși la soare, pe locul unde se află cortul acum, doctorul mă întreabă la un moment dat :

— Ascultă, Șerban, tu i-ai trimis de ziua Rouei pana aia roșie ?

— Să zicem că da...

— De ce n-ai vrut să intri în casă atunci ?

— Păi, cine a spus că n-am vrut ?

— Nimeni ; dar dacă tu erai „necunoscutul" văzut pe fereastră dînd tîrcoale casei, de ce n-ai intrat ?

— Pentru că n-am fost invitat...

Și-i povestesc doctorului, fără să intru în alte amănunte privind caracterul ciudat al relațiilor dintre noi, ce se întîmplă atunci. Sînt pedepsit pentru naivitatea cu care încerc să-i vorbesc, prea devreme, necugetat de pripit, despre dragostea mea. Dar acum, de ziua ei, am prilejul și sînt hotărît să ne înțelegem. Mă plimb prin fața casei cu pana aia roșie în mînă și plouă mărunt și mă simt neajutorat ca un copil, invidios, de cei care dincolo de ferestrele luminate au privilegiul să rîdă, să spună orice prostie le-ar trece prin cap și, mai ales, să respire aerul aceleiași încăperi, în preajma ei. Mă hotărăsc, în sfîrșit, și împing poarta grădinii, străbat aleea cu pietriș și la ușa casei mă opresc, gata să apăs pe butonul sonerici, respirînd greu, de emoție. Dacă nu aude și nu-mi deschide ? Nu aude pur și simplu. E o hărmălaie de care se cutremură toată casa. Dar nu, soneria trebuie să se audă în holul lung și întunecos. Și prima ușă, pe dreapta, aflu asta cu altă ocazie cînd o mai caut pe Roua, din acest hol, e de la bucătărie, și acolo trebuie să se afle cineva. Mama sau bunica, care pregătesc gustările. Sun lung de trei ori, și dincolo de ușă aud șoapte și foșnet de rochii. Ușa se deschide și în prag apare chiar Roua ! Mă privește liniștită, cu un zîmbet imperceptibil pe buze, poate ironic, poate de milă, sînt furios pentru că îmi zîmbește ast-

fel. Entuziasmul, gîndul cu care vin se volatilizează. Acum știu că numai dacă mă invită și insistă pot intra în casă. Altfel m-aș simți ca un intrus, și-i spun cu o voce tărăgănată, falsă :

— Am trecut pe aici. Aș fi vrut să mergem amîndoi undeva. Dar văd că nu se poate. Iartă-mă, ți-am adus pana asta.

— Mulțumesc, Șerban. Mulțumesc și pentru garoafe, pentru tot. Acum petrecerea e pe sfîrșite...

Mai arunc o privire primelor picături de ploaie care-i strălucesc pe lujerul alb al gîtului, în întuneric, și plec, fără să-i mai spun altceva, fiind limpede că nu i-ar fi plăcut să intru în casă...

Asta e tot.

— Da, spune Giuglea, acum înțeleg de ce nu Roua, ci mama ei aduce pana și o așază pe masă...

— Evită, probabil, să apară cu pana pentru a nu se ști că a primit-o chiar ea din mîinile mele. Ar fi fost întrebată de ce nu m-a invitat în casă și ar fi dezaprobat-o toți pentru comportarea asta, inexplicabil de rea. Așa, pentru toată lumea rămînea limpede că nu Roua se comportase odios, fără să aibă un motiv măcar ; nu ea nu mă invitase în casă. Ci eu, Șerban, de fapt, „necunoscutul" acela, n-am vrut să intru... Așa, îi mai rămînea o șansă, secretă, de a-i demonstra Ozanei, acolo de față, și necunoscută încă de mine, că, fie și pentru un moment, îi este egală.

(Din nevoia de a-și duce pînă la capăt demonstrația, Banu îi atribuie aici Rouei intenții și gînduri care nu-i aparțin în nici un fel. Roua nu face greșeala de a nu-l invita în casă pe Banu cu intenția de a mă uimi pe mine. Nici nu se gîndește să ascundă cuiva că stă de vorbă cu el și că primește chiar ea pana din mîinile lui. Este ciudat cum un bărbat orgolios ca Șerban nu-și dă seama că, în esență, comportarea Rouei este aceea a unei fete orgolioase. Roua nu-l invită pe Banu pentru că în conștiința ei mica aniversare apare puțin cam nescrioasă după primul ei eșec la examenul de admitere în facultate. Iar pana roșie n-o entuziasmează și nu ține s-o aducă ea, fie pentru că i se pare un dar nemeritat, din aceleași mo-

tive, fie pentru a scăpa de glumele răutăcioase care se fac, în prima clipă, în asemenea ocazii. Prezența, autoritatea mamei o scutesc de toate astea... — Ozana Orghidran.)

6

...UN PAS PENTRU OZANA... OZANA mă pedepsește mult mai aspru lipsindu-mă, de îndată ce vine acasă, în vacanță, aproape două săptămîni, de bucuria simplă, îndreptățită, de a o revedea. Asta se întîmplă chiar în vara asta, la începutul lui iulie, pentru că nu vine singură în vacanță, la Constanța, vine cu colegul ei de facultate Sever Iordan.

Simt că se întîmplă ceva ; dragostea, dragostea mea pentru Ozana, care nu este, poate, decît o prelungire a dragostei, întrerupte brusc, pentru Roua, se află în primejdie. În fiecare dimineață îi dau tîrcoale blocului. Uneori urc la etajul II și sun. Nu răspunde nimeni, deși puștii mei, care joacă fotbal în parc, îmi spun că mama Ozanei e întotdeauna acasă. Că aproape nici nu iese din casă. Și că, dealtfel, și Ozana e acasă. Deci, nu vrea să mă primească. Îi las un bilet, la cutia poștală, traversez strada și mă întorc în parc.

Ore întregi, speriat și umilit, neliniștit, mă plimb prin parc, la început pe alei și apoi tot mai mult pe platoul acela de beton, reprezentînd o sferă împărțită în trei părți egale, din fața bazinului cu statuia lui Pan. Pași de du-te-vino — ca aici în golf — și priviri rapide, tot mai dese, tot mai deznădăjduite, dincolo, peste drum, la fereastra de deasupra acelui „R" din „Romarta" ; poate deschide și-mi dă un semn.

Știu ori de cîte ori se află acolo, în camera ei. Tremură perdeaua. Se află în camera ei, desigur, și stă de vorbă cu cineva, și puștii pe care-i întreb îmi spun că da, au văzut-o cînd a venit acasă, și aștept să deschidă fereastra, aștept zadarnic să-mi facă un semn. Îi trimit pe puști cu bilete și continui să aștept ore întregi un răspuns pe banca de sub un castan bătrîn, pîndindu-i fereastra.

Aștept în fiecare zi și uneori și noaptea. Și uneori mi se pare c-o văd : o văd în fereastră, îmbrăcată în rochia ei albă, zimbindu-mi în semn că mă dezleagă de toate chinurile și ridicînd mîna și arătînd cu palma deschisă, cu cele cinci degete răsfirate, că în cinci minute e jos, și trec cele cinci minute și, bineînțeles, Ozana nu coboară.

Și iar aștept ; stau de vorbă cu micile vietăți întîlnite în parc. Ele, mi se pare, știu totul despre mine și despre Ozana, despre tristețea mea de a o aștepta fără speranță. O vrabie mă compătimește din niște tufe de gard viu, o lăcustă îmi iese în întîmpinare. Nu știu ce-mi spune mișcîndu-și repede labele lungi și subțiri. Lăcusta asta mă înțelege, mă primește în lumea ei, mă strigă pe nume, dintre firele mici și rare de iarbă. Ozana nu mă primește. Ce-ar fi, îmi zic, s-o pun într-un plic și cînd l-o deschide Ozana, să-i vorbească despre mine ? Să-i spună cît sufăr, că mi-e dor de ea, și cum o aștept de ore, de zile și nopți acolo în parc. Dar nici nu întind bine mîna spre lăcustă că vrabia, parcă spre a-și bate joc de viziunea mea idilică, o ciugulește din zbor și se îndepărtează cu ea în cioc. Și rămîn iar singur, îngrozitor de singur, s-o aștept, fără nici o sansă, pe Ozana...

După două săptămîni primesc, în sfîrșit, un telefon.

Să ne întîlnim în parcul arheologic. Da, pe aleea aia străjuită de chiupuri de lut. Acolo, da, unde doi copii se jucau, se țineau cu mîinile de creanga unui salcîm și se legănau. Și au căzut amîndoi. Și unul a căzut în gura deschisă a unui chiup. Și celălalt, pe aleea de beton. Și chiupul s-a răsturnat și l-a strivit. Copilul din chiup n-a pățit nimic. În fine, îmi va explica ce-a făcut două săptămîni.

Întîrzie, ca de obicei. Vine, trebuie să vină. Douăsprezece și zece. Ce oră, pe zăpușeala asta, pentru o întîlnire ! Și mai ales pentru o explicație. Dealtfel nici n-am nevoie să-mi explice nimic. E limpede, puștii mei — cărora le-am dat o minge pentru treaba asta —, puștii care joacă fotbal sub privirile melancolice ale lui Pan mi-au spus că au văzut-o cu un băiat, un coleg de facultate probabil. Și cine poate fi dacă nu Sever, băiatul pe care Ozana îl caracterizează în agenda ei drept excepțional și așa mai departe.

Uite-o, apare în sfîrșit. Lejer îmbrăcată. Poartă o rochie simplă cu bretele care-i pune în valoare linia fină a umerilor. Mă privește cu ochii ei cînd cenușii, cînd verzi, care rîd. Și în loc de bună ziua și de orice altă explicație îmi cere să-i împrumut 25 de lei. Sînt uluit...

— O diferență necesară pentru a cumpăra un bilet de tren...

Biletul lui, al lui Sever, desigur. Presupun eu. Gîndesc fără să-i spun. Și ea înțelege și, poate, recunoaște, dar fără să-mi spună. Gîndește ; și eu îi înțeleg cuvintele nerostite. Are deja bancnota în mînă și mă privește lung. Și e gata să plece. Probabil că Sever o așteaptă liniștit la agenția de voiaj. Asta presupun eu. Și ea înțelege. Și, poate, recunoaște. Dar nu-mi spune nimic. Nici eu nu-i spun nimic... Dar privirea mea o acuză, o ceartă, o întreabă. Și ea, fără cuvinte pe buze, prin care să se disculpe măcar, senină și rece, îmi întinde mîna și pleacă :

— Pe curînd, Banule, pe curînd...

VII

I

DAR CINE POATE SPUNE ÎNTOTdeauna exact ce se ascunde cu adevărat în spatele gesturilor noastre ? Chiar aseară, uite, să-mi explice cineva de ce arunc cu mărăcinii ăia în foc, cu floarea roșie, cărnoasă ? Umblu mult după ei, urc pînă sus pe creasta stîncoasă a țărmului, îi culeg pentru Șerban, cu degetele picurînd de sînge. Și, deodată, rîzînd, cînd mă întorc, îi arunc în foc. Niciodată n-o să recunosc că-i arunc în foc numai pentru că îi văd pe Șerban și Ozana că se țin de mînă... Pot să spun că așa am chef sau, pur și simplu, pentru că mi-e frig și vreau să mă încălzesc la flăcările pe care le stîrnesc astfel. Și așa mai departe... Niciodată n-o să știu dacă Șerban își retrage mîna de spaimă că-i arunc în foc

sau numai pentru că îi surprind și nu vrea să vadă că suferă, dacă ceva din tot ce se petrece aici în golful ăsta blestemat poate să nu-i fie indiferent.

Mereu, Șerban preferă să aibă o atitudine detașată, de o imparțialitate ciudată, refuzînd pur și simplu să ia în seamă înfruntarea care există între noi, bănuind că dacă ar face greșeala de a opta clar pentru una dintre noi ne-ar pierde pe amîndouă. Într-un fel îl suspectez pentru că : sau este îndrăgostit de una dintre noi — de amîndouă este omenește imposibil ; și atunci este îndrăgostit de Ozana, iar eu sînt șansa lui pentru a-i aduce liniștea și mulțumirea, cetatea de scăpare, dacă ea ar avea chef să-l părăsească, sau amîndouă îi sîntem destul de indiferente pentru ca, după ce dispare amuzamentul, să ne lase într-o derută totală.

Dar dacă există vreun merit în faptul că mai sîntem prieteni, deși înfruntarea asta ascunsă continuă să aibă loc și aici, în golf, poate pentru ultima dată, jumătate ne revine nouă — și riscul ! — și nu propriu-zis nouă cît mai ales întîmplării care ne-a impus atenției lui, iar cealaltă jumătate îi revine lui Șerban, pentru că își învinge subiectivitatea. Cel puțin, aparent.

Între mine și Ozana, în intimitatea noastră secretă, deconspirările se petrec pendulînd între trei sentimente — dragostea mea pentru Șerban, prietenia noastră, reciprocă și dragostea ei pentru Șerban — și de obicei căutăm fiecărui sentiment un punct vulnerabil. Înfruntarea are loc numai între noi ; Șerban deține formal un rol principal. El alunecă prea des în plăcerea de a fi spectator, nu știu cît de conștient și competent și cît de ușor de cucerit. În orice caz, una dintre noi trebuie, ostenită, să renunțe și măcar dacă ar ști de ce, în numele cărei rațiuni ! Fie că dorește să pună capăt acestei înfruntări, fie că se lasă mai departe în voia ei — a fi puternic nu înseamnă numai să schimbi, ci și să reziști menținînd o stare de lucruri —, fiecare dintre noi se teme de ceva, într-un fel aproape inconștient. Și nici o teamă nu e mai firească sau morală. De aici, poate, și preocuparea noastră, consecventă, fără ca Șerban

măcar să bănuiască, de a ne convinge reciproc, niciodată prin vorbe, să facă cealaltă primul pas.

Eu cred în prietenia Ozanei. Nu mă supără prea mult, mai ales la început, felul ei de a se purta autoritar cu mine ; o privesc ca pe un alt eu al meu, mai îndrăzneț și mai sigur de el, mai puțin vulnerabil decît mine în fața vieții, a primejdiilor și capcanelor ei de tot felul. O admir pentru inteligența, pentru curajul ei de a înfrunta situațiile dificile cu sînge rece, pentru deznădejdea ei de a nu urî, sau de a nu se îndrăgosti decît compunîndu-și, inventîndu-și sentimentele, chibzuindu-și îndelung gesturile, calculînd urmările, pentru lăcomia ei de întîmplări noi, neobișnuite, care-i dau iluzia că se ridică deasupra banalității și rutinei, pentru reacțiile ei de copil încăpățînat, mofturos și pofticios, căruia totul i se cuvine. Și nu pot, cel puțin deocamdată, oricîte suspiciuni ar avea, să mă despart de tot ceea ce înseamnă ea pentru mine.

E curios cum, uneori, mă simt tentată să lupt împotriva voinței mele, împotriva mea însămi. Îmi place să cred perfectă prietenia Ozanei. Mă încăpățînez să n-o pun sub semnul îndoielii pentru ca în felul acesta să n-am suspiciuni nici în privința dragostei ei pentru Șerban care, bănuiesc, se dorește totală, violentă, definitivă și, încă o dată mai mult, perfectă. De aceea, o parte a sufletului meu este aliată cu Ozana, așa cum cred că o parte a sufletului ei este aliată cu mine. Lupt pentru Șerban știind totuși foarte bine că nu pot renunța la nimic ; nici la prietenia ei, deci.

Am uneori, în prezența lor, aici, în golf, senzația unei dedublări. Eu și Ozana sîntem un animal ciudat, primejdios, cu patru brațe, care-l doresc pe Șerban deopotrivă, dar care niciodată nu s-ar împăca să-l îmbrățișeze împreună. Cred că dacă cineva ne-ar obliga să alegem între ceea ce simțim una pentru cealaltă și ceea ce simțim amîndouă pentru Șerban ne-am opri fiecare, cu o jumătate a sufletului nostru, la prima posibilitate, dar pe de altă parte, fiecare, cu cealaltă jumătate, ușor înstrăinată, dar nu mai puțin puternică, am trăda de mii de ori esența prieteniei noastre în favoarea dragostei pentru el.

X

ABIA SE INTOARCE ȘERBAN AZI-noapte din ultima lui escapadă în largul mării, că se stîrnește un vînt năpraznic, rece. Eu îl stîrnesc. Uneori mi se întîmplă să am senzația asta. Sînt furioasă. Bate în rafale, schimbîndu-și capricios direcția, după cum vreau eu. Cînd dinspre continent, cînd dinspre mare. Acum plaja se revarsă, însuflețită subit, peste marginile ei cunoscute, iar apa golfului se întoarce spre ea însăși, se comprimă. Acum plaja se contractă brusc, iar apa golfului, calmă, senină, indiferentă se destinde. Le împrumut gesturile mele.

Nu pot decît în felul acesta să-l pedepsesc pe Șerban pentru că nu-i pasă de spaima mea cînd intră în mare, să se scalde, după miezul nopții. Nu pot decît în felul acesta s-o pedepsesc pe Ozana pentru că nu-și poate stăpîni bucuria cu care îl întîmpină pe Șerban cînd iese din mare, zgomotos, triumfător, aureolat de o lumină umedă, netransparentă. Și cum îi mai dă tîrcoale — n-are el nevoie de un prosop, sau să-i maseze spatele cu spirt ? —, încîntată de fiecare atingere întîmplătoare sau nu...

Trimit pîlnii de nisip, ridicate vertical în aer, să străbată plaja de la un capăt la altul. Numai așa pot să mă pedepsesc pentru că, nedibace și profană, în acest timp, îmi închipui că mă amuză gesturile ei, stau deoparte în culcușul meu și fumez, fericită numai că pot să-l privesc ; n-am curajul — caraghioasa ! — nici măcar să-i ating căldura pe care i-o lasă în aer trupul cînd trece pe lîngă mine ; nici măcar să i-l descojesc, din depărtare, cu gîndul, de sărutările ei năuce !

Asist placidă și tristă cînd bucuria lor — auzi, să se joace de-a v-ați ascunselea, cu noaptea în cap !... — se prelungește insuportabil de mult. Și sînt indignată cînd observ că Șerban poartă pe umeri un prosop alb parcă dinadins să fie mai ușor de găsit. Și nu știu ce simt cînd Ozana îl vede, ghemuit după o stîncă, și se repede, în timp ce el se ridică rîzînd, și alunecă, apreciind greșit distanța, și cade în brațele lui... Gelozie ? Dar cred că nu ; fie și pentru faptul că în fața calmului și lucidității Ozanei eu n-am nici o șansă. Și dacă da, nu știu pe cine sînt geloasă ; pe Șerban, pentru că mă lipsește tot mai mult, și probabil,

pînă la urmă într-un fel irevocabil de prietenia Ozanei, sau pe Ozana, care, intervenind cu pasiunea ei, adevărată sau nu, izbutește să mă jefuiască de dragostea lui Șerban ?

Și în clipa cînd Ozana se desprinde din brațele lui Șerban, care e gol pînă la brîu, și mă întreb dacă sînt geloasă, descopăr ramura aia de ferigă argintie, fosforescentă, tatuată pe toată suprafața plexului lui puternic, bronzat. Și-mi amintesc că nu altceva mă întreb cînd, cu o vară în urmă...

Dar să potolesc vîntul, pentru că, uite, sîntem acum într-o barcă și este și Dan cu noi ; o barcă cu pînzele negre ; nu, nu e adevărat, pînzele sînt galbene, și plutim pe lacrima aia imensă, paralelă cu marea, care se cheamă Siutghiol. Și văd ramura asta de ferigă numai o clipă — — care nu-i decît o tăietură dibace făcută cu bisturiul —, între două gesturi ; cînd Dan nu se mai gîndește decît la Ozana, iar Ozana la Șerban, cînd Șerban e la fel de nehotărît, iar eu tot nu știu dacă sînt și pe cine sînt geloasă. Plutim, deci, în barca asta, pe lac. Un timp — gesturi calme, indiferente de oameni preocupați de mersul bărcii lor. Dar de fapt fierb pentru că remarc înfruntarea ascunsă dintre cei doi bărbați ; iar cauza nu sînt eu, bineînțeles. Dan șade la cîrmă, la pupa, și de acolo ne strigă cu vocea lui răgușită, de fumător vechi, cînd își schimbă vîntul direcția :

— Hei, cei de la pataraţe, trageți stînga. Sau : trageți dreapta.

Și asta înseamnă că Șerban și Ozana, care se află la mijlocul bărcii, trebuie să tragă de funia aia de care e legat singurul capăt liber al pînzei — celelalte două capete fiind prinse de catarg — și s-o încolăcească repede pe cabestan. În felul acesta, pînza primește iar vîntul din față. Sau :

— Atenție, focul ; lasă liber focul !

Și asta înseamnă că eu trebuie să dau drumul funicii de care e legată pînza mai mică, care se cheamă așa, de la prova. Și cel mai bine se simte Ozana cu Șerban și Dan în preajma ei care duelează elegant cu vorbe de spirit pentru a-i stîrni admirația. Și pentru că Dan observă ce bucurie copilăroasă, amestecată cu frică, îi produce Ozanei cînd se

apleacă barca, cirmește brusc — primul gest — și aproape că ne răstoarnă culcînd pînza pe apa lacului. Ozana se ține rîzînd de scîndura copastiei, Șerban este retezat de la brîu în sus de un jet de apă, iar vîntul îi smulge cămașa care-i flutură liberă pe lîngă corp. N-apuc să văd bine, strălucitoare, frunza asta de ferigă pentru că imediat barca tinde să revină la poziția inițială și o aruncă — al doilea gest ; al ei, al vîntului ? — pe Ozana în brațele lui Șerban. Și rîsul mi se sleiește pe buze. Și ei rămîn așa îmbrățișați, sub ochii mei, cîteva clipe în care simt ceea ce simt acum — poate gelozie —, pînă cînd doctorul, cu mișcări repezi, nervoase, reușește să redreseze barca...

3

PE UN ECRAN INTERIOR, CU CÎTE un mic declic luminos, marcînd trecerea de la primul la al doilea moment, cu cîte un stop-cadru asupra unui detaliu sau altul, un spiriduș rulează, parcă din greșeală reprodusă la nesfîrșit, aceeași scenă. O privesc, o reprivesc cu liniștea descurajării. Cred că asta i se întîmplă și lui Dan. Pentru că, parcă ascultîndu-mă, vîntul cade și doctorul lasă cîrma și ne întoarce spatele. Sîntem prizonieri ai apelor. Plutim în derivă. Tăcem. Și doctorul, privind în depărtare cum siluetele blocurilor noi de la marginea orașului decupează cu îndrăzneală din cuprinsul nopții dreptunghiuri uriașe, înstelate, se lansează cu o voce tărăgănată într-un mic discurs despre geneza vieții, despre singura cale de reînnoire a celulelor : diviziunea — și eu le văd, în întuneric, ca niște puncte luminoase din care se nasc alte puncte luminoase ; despre „ceasornicul biologic" al omului care este întors pentru un număr limitat de diviziuni celulare. Și cum durata vieții este în legătură cu acest număr de diviziuni programate. Scurtă. Îngrozitor de scurtă. Și în timpul ăsta întoarce capul spre Ozana și o privește în ochi... Că tinerețea e și mai scurtă... Obsesia lui Dan : tinerețea. Și începe deodată să recite, pe alt ton, grav și solemn :

— „Locuitorii rîdeau de dînsul ca de unul ce aiurează sau visează deștept, iar el, supărat, plecă înainte, fără a băga de seamă că barba și părul îi albise"...

Și la vorbele astea farul unei bărci cu motor care înaintează spre noi îi luminează brusc fața : și el pare îmbătrînit subit ! Și deodată, în timp ce barca cu motor ne remorchează — „unde să vă ducem ?", întreabă o voce din întuneric. „Pe insulă", răspunde Șerban —, înțeleg de ce doctorul își schimbă atît de ușor, atît de repede ținta pasiunii, cu o seninătate și o candoare pe care nu le poți pedepsi fără a comite o nedreptate. El nu este niciodată îndrăgostit de mine, cum nu e nici acum de Ozana. El este fascinat de tinerețe... O tinerețe de care nu prea a avut parte, întîrziată, și de care acum se desparte.

(Tinerețea propriu-zisă a doctorului, din cîte cunosc eu, nu este deloc norocoasă. Student fiind, cam prin 1948, vara, Dan Giuglea este victima unei întîmplări stupide. Împreună cu un profesor și alți cîțiva colegi, urcă, pentru a-l vizita, pe un vas al crucii roșii din Suedia, „Neverland", aflat în portul Constanța. În timp ce sînt conduși de secund, un uriaș gras și chel, și străbat saloanele de la pupa, vasul ridică ancora. Este prins la cîteva mile de țărm de două crucișătoare anunțate prin radio. Întîmplarea e stupidă pentru că, un vas, chiar tras la o dană îndepărtată, nu poate să iasă dintr-un port fără să-l vadă nimeni ! Cei cinci studenți și profesorul sînt arestați sub acuzația că au fost înțeleși cu marinarii suedezi. Și ăsta este adevărul. Dar numai în privința profesorului și a doi dintre studenți, nu și în privința celorlalți, printre care și Dan Giuglea — deși profesorul declară că pe ei nu-i prevenise de intenția lor de a părăsi țara — care sînt siliți astfel să-și petreacă tinerețea în recluziune ! — Șerban Magiru.)

Pe Dan îl înțeleg. Dar pe Ozana ? Ozana, care, uite, șade cu tîmpla rezemată de umărul lui Șerban ? Și numai pentru ea recită doctorul acum, cînd ne apropiem de țărmul insulei, privind-o în ochi :

— Vieillesse, veilleuse, souvenirs : arènes de la mélancolie. (Bătrînețe, insomnii, amintiri : arene ale melancoliei).

Iar Șerban, imparțialul Șerban, intră și el în joc, completînd parcă gîndul doctorului :

— The ball I threw while playing in the park / Has not yet reached the ground (Mingea azvîrlită, cînd mă jucam în parc, n-a atins încă pămîntul...).

Simt cu spaimă și umilință că totul este numai pentru Ozana. Ca și cum copilăria și tinerețea după care oftează ei au trecut pe lîngă mine, m-au atins, poate, dar au luat numai chipul Ozanei...

Sînt aproape furioasă cînd eșuăm la cabana de pe insulă.

Aici, în afară de cabanier, nu-i decît un cerșetor bătrîn care ne întîmpină cu brațele întinse. Un fel de a spune. Pentru că, ce fel de cerșit e ăla și ce fel de brațe sînt alea cu mîinile retezate? Giuglea îi vîră ceva în traista aia neagră care-i atîrnă de gît și imediat observ că cerșetorul are ochi albaștri. Iar Șerban îmi șoptește că dacă există un Dumnezeu cu siguranță că în ziua în care „a făcut" lumea semăna cu acest cerșetor fără mîini. Bem toată seara vin roșu, asistați de la altă masă de acest cerșetor. Comentăm : o fi fugit de la Căminul de bătrîni, în mod sigur e căutat de miliție, ș.a.m.d. și nu ne atingem de minunatele hălci de somn fripte la grătar, tăvălite în usturoi.

Doctorul își reia pălăvrăgeala despre misterul vieții. Și continuă să privească numai la Ozana care, nu știu cum se întîmplă, stă la masă lîngă Șerban. Și observ consternată, la lumina slabă a singurului bec din cabană, că Șerban ține, senin și calm, palma dreaptă, încolăcindu-i mijlocul, pe șoldul Ozanei. Și deodată revăd, în barcă, ramura aia de ferigă argintie, înainte ca Ozana să se agațe speriată — sau după ce se desprinde... ? — de gîtul lui Șerban ; și constat, cum ar spune chiar el, că ramura asta, care este simbolul vechimii și al rezistenței, al unei rezistențe agresive, proliferante, amenință să ia, pentru mine, chipul multiplu — sugerat de fiecare

frunză ? — al deznădejdii, nenorocului, al spaimei și al despărțirii...

Și în clipa cînd bătrînul cerșetor, retras la masa lui din colț, apucă cu destulă siguranță, între brațele fără mîini, ca într-un clește, paharul cu vin roșu oferit de Șerban, îl duce la gură și se aud în toată cabana înghițiturile lui gîlgîite, mă simt și eu ca o cerșetoare, fără mîini și, umilită și furioasă, mă ridic și le cer să plecăm.

4

VÎNTUL ÎL STÎRNESC IAR. ÎN cîteva clipe trupurile ne devin fosforescente, apoi, treptat, sîntem acoperiți de nisip. Respirăm tot mai greu ; dar parcă am fi înțeleși, nu ne ridicăm nici unul spre a ne adăposti între stînci. Și de fapt, n-avem de ales, pentru că, la lumina unui fulger, le vedem albe, viscolite de valuri.

Dar iată că începe să plouă. Și de asta ne temem, în sfîrșit. Sărim în picioare toți deodată și care cum apucăm, cu un prosop, cu o carte, cu o rochie pe cap, alergăm spre mormanul de pînză roșie al cortului neridicat. Eu și Ozana improvizăm cu două lăzi, drept puncte de sprijin, sub pînza întinsă, un mic interior unde se poate respira. Șerban întîrzie afară, aleargă după lucrurile rămase în ploaie. După ce le pune la adăpost, începe, în sfîrșit, să ridice cortul pe stîlpii care sînt bătuți de ieri. Îl văd, aprig, gol pînă la brîu, orbecăind, apucînd, întinzînd pînza grea, udă și legînd-o cu funii de stîlpul central, șiroind de apă, plescăind cu picioarele goale în bălțoacele adunate în jurul cortului.

Acum, pe ecranul ploii, fiecare gest al lui Șerban lasă în aer o dîră subțire de aburi. E transpirat și o să răcească... Mă gîndesc la el, la faptul că mult timp, de cînd apare Ozana între noi, nu înțeleg ce simte cu adevărat pentru mine ; pentru că nu cred în așa-zisa lui indiferență sau imparțialitate. Mi-amintesc serile, serile ploioase de vară cînd mă plimb cu el pe străzi și mă întreb „de ce nu simte nevoia măcar să mă atingă ?", îmi repet în-

truna : „de ce nu simte niciodată nevoia să mă atingă ?“ Ei bine, și în serile astea ploioase de vară, cu un an în urmă, ne aflăm toți trei în București pentru a încerca încă o dată să intrăm la facultate. Abia coborîți din tren — mașina lui Șerban se află într-o revizie tehnică —, trebuie să ne despărțim, să ne găsim un culcuș peste noapte. Suport cu bine primul lui gest, „foarte imparțial“. Pe cine să conducă Șerban mai întîi, acasă ? Pe mine, cu taxiul, la ruda mea din Balta Albă, sau pe Ozana, la o colegă care a reușit cu un an înaintea noastră și stă în gazdă într-un bloc vechi de lîngă Cișmigiu ? Am fi putut amîndoi s-o conducem pe Ozana și apoi el să mă conducă pe mine, pentru că stau mai departe, și să se întoarcă singur în centru, la hotel. Invers nu, pentru că ar fi însemnat ca Ozana să-și piardă noaptea parcurgînd un drum atît de lung, dus și întors, și a doua zi, la examene, ar fi fost obosită. Dar Șerban alege o soluție mai simplă. Mă expediază cu un taxi, angajat din piața Amzei, și rămîne s-o conducă pe Ozana...

Uităm în graba cu care ne despărțim să stabilim o întîlnire pentru a doua zi. Ne revedem după o săptămînă tot într-o seară ploioasă, după ce eu ratez examenul — încerc de data asta la Sociologie —, în holul de la etajul II al facultății de filozofie. Cît timp stăm amîndoi în fața ferestrelor întunecate, înlăcrămate și o așteptăm pe Ozana, Șerban este foarte neliniștit. Se plimbă nervos de parcă ar sta sub ploaia torențială de afară. N-a mai rămas nimic din siguranța, din atitudinea lui calmă de altădată. Abia dacă găsește cîteva vorbe să mă consoleze. Se gîndește numai la Ozana. Transpiră. Se bîlbîie. Ce-o fi făcînd de nu iese din sală ? mă întreabă. Și deodată se simte vinovat că timp de o săptămînă, de cînd sîntem în București, a uitat complet de mine. Și începe — ca o justificare ? — în mod vulgar să-mi vorbească, rîzînd fără nici un rost, de seara cînd mă vede pe stradă cu doctorul Dan Giuglea — el era, nu ? — și am un genunchi bandajat... Se trădează, ascunsă cu grijă, firea lui slabă de bărbat care, de aceea, este uneori brutal, lipsit de delicatețe. Poate mă contrazic ; dar el în împrejurarea asta așa se poartă. Desigur, rămîne formal amabil, nu renunță la

masca politeții... Am nevoie de o țigară și intră pentru asta la catedra de istoria filozofiei. Cînd iese cu țigara între degete, iese și Ozana din sala de examene. E veselă și de îndată ce ne vede, se agită, împinge, își face loc cu coatele printre grupurile de tineri din hol și uitînd de toate precauțiile — și după ce ne întîlnim în camera lui de spital și nu-mi mai poate ascunde că se cunosc, îmi ascunde caracterul relațiilor dintre ei — se repede și-l îmbrățișează, îl sărută pe Șerban :

— Am luat 9, am reușit !

Și eu trebuie să am puterea să înfrunt cu tristețea și descurajarea mea bucuria succesului ei și, mai ales, realitatea că între ei există o intimitate despre care bănuiam, dar nu știam cît e de adîncă. Și plecăm împreună de la facultate. Îi însoțesc zăpăcită și pierdută... Îi însoțesc și rîd cu lacrimi în ochi — de bucurie sau de ciudă ? — ca un copil pe care vorbele lor nu-l mai consolează. Hoinărim. Prin magazinele de artizanat. Și el ne oferă, ei un pisoi uriaș, verde, iar mie un robot, da un robot, care, acționat cu o cheie, merge, vorbește și mișcă o lanternă de parcă e preocupat să găsească niște urme, un drum. Și, uite, vine și clipa cînd trebuie să ne despărțim. Și în ciuda faptului că seara este a Ozanei, Șerban, îngrijorat, nu mă lasă să mă duc singură acasă. Insistă, dealtfel, și Ozana. Și o conducem mai întîi pe ea acasă, pe ploaie, cu un taxi, și apoi, Șerban și cu mine ne întoarcem pe jos, tot pe ploaie. Coborîm pe Calea Victoriei, apoi o luăm la dreapta, pe drumul ăla unic care se numește Splaiul Independenței ; în stînga curge tulbure și egală, nepăsătoare, apa Dîmboviței. Și plouă cu găleata, exact ca aici în golf, cînd apa mării își pierde culoarea și desigur consistența, compoziția, „se poate bea“ cum zice Șerban. Și înaintăm, tăcuți, fără să ne privim. Mai stăruie, parcă, în aer, învăluindu-ne, parfumul Ozanei.

— Ascultă, îndrăznește el să-i risipească puterea, n-am văzut niciodată, încadrat de bucle negre și ude, un obraz mai palid ca al tău...

— Ei, și ?

— Crede-mă, heruvimul care ne-a izgonit din rai, chiar dacă mai sever, nu putea să aibă decît chipul tău...

— Ei, și ?

— Dacă nu mă înșel, n-ai nici nouăsprezece ani ; nu știu cum să-ți spun, dar tristețea la vîrsta ta...

— N-ai vrea să mă bucur ? Ce crezi c-o să-mi spună tata : „sînt fericit că n-ai reușit nici a doua oară la facultate !“ El nu e decît un biet vopsitor de vapoare. Nu-i plac decît culorile simple, clare, cărora nu le este rușine să fie ceea ce sînt. Complicațiile, amestecurile ? Nu înseamnă decît neputință din partea lor de a-și cîștiga, de a-și asuma, de a-și apăra condiția. Pentru el nu există situații intermediare. Ori e albă, ori e neagră ! Numai la el mă gîndesc. La tipografie, cel puțin n-am bătut toba. Ei mă știu în concediu...

— Și totuși mai există o șansă. Te rog să mă asculți... Azi e în 15 iulie... Peste aproximativ două luni este programată o sesiune la „fără frecvență“. Stai, nu te grăbi să-mi respingi gîndul. Ascultă, mai întîi. Poți să lucrezi în continuare în tipografie — sper să nu te deranjeze că voi lucra și eu acolo...

— Tu ? În tipografia din Constanța ?

— De ce nu ? Nu mai pot duce o viață de om aflat mereu pe drumuri. Am plătit deja scump asta. Și de Constanța nu sînt în stare să mă despart... Dar nu despre mine e vorba. Poți, deci, să lucrezi și, în același timp, dacă reușești să iei examenul ăsta, să te pregătești în continuare.

— Crezi că am vreo șansă ?

— Da. La Filosofie. Ca și Ozana. După un an te poți transfera la zi. Chiar la Sociologie care, ai dreptate, este cea mai serioasă și, poate, cea mai importantă facultate, azi cînd problemele societății au devenit probleme intime, personale ale fiecărui individ. Se vor prezenta puțini candidați...

— Bine, înțeleg că și proastă fiind, tot reușesc...

El nu-mi mai răspunde, probabil jignit, pentru că, de fapt, nu-l înțeleg...

La intersecția Splaiului cu bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej ne oprim. Pentru că ne dăm seama că

mergem în direcția opusă celei în care se află casa mea. Ne oprim chiar în mijlocul pieței uriașe din fața Operei, acolo mă aplec și mă descalț de sandale. Îmi place să simt caldarîmul rece, ud, sub tălpile goale și cînd mă ridic îmi dau seama că Șerban mă privește încordat, preocupat de un gînd care îmi este ostil. De ce ? Pentru că nu-i spun ce-am de gînd cu Sociologia ? Pentru că mă descalț ? Nu, nu ; cred că și-a amintit de năzbîtiile acelei săptămîni după care el se hotărăște să se despartă de mine. Așa îl întîmpin, cu picioarele goale, de ziua mea, cînd îl las să aștepte în ploaie, în fața casei !... Dar brusc se relaxează. E aproape vesel cînd vreau, vinovată, să-mi aplec fruntea. Îmi ia capul între palmele lui uriașe. Se apropie și încet, foarte încet, îmi culege de pe tîmpla stîngă, cu buzele, o picătură de ploaie. Atît. Apoi îmi oferă brațul și ne întoarcem tot pe Spaiul Independenței, fără sfîrșit parcă, de-a lungul Dîmboviței. Ne plimbăm toată noaptea. Și sînt fericită. S-a întîmplat, atît de tîrziu și poate inutil, atît de descărcat de orice fior erotic, atît de despuiat de ultima urmă de dorință, s-a întîmplat în sfîrșit, atît de amînat — nu știu, din vina lui, din vina mea ? —, s-a întîmplat acel lucru atît de simplu, de banal, la îndemîna oricui, dar atît de greu de îndeplinit cu toată puterea gratuității, s-a întîmplat, s-a întîmplat — cînt eu toată noaptea — miracolul unei atingeri !

5

CORTUL E GATA, ÎN SFÎRȘIT. DAR nu mai plouă. Șerban vine din întunericul de-afară ușor șchiopătînd, și-a scrîntit iar piciorul, gîfîie, strănută, e ud leoarcă. Sărim amîndouă, eu cu prosoapele, Ozana cu halatul lui de baie să-l ajutăm să se usuce mai repede. Peste cîteva clipe ne cere, înfofolit, să-l lăsăm în pace. Mai e pînă la ziuă. Să încercăm să dormim. Ne invită la asta și liniștea sticloasă, cu umbre jucăușe de valuri pe pereții de calcar, la care se întoarce golful.

Renunț la jocul meu prin care îmi imaginez că stîrnesc vîntul și ploaia. Nu, n-am nevoie de atîta putere... Dar

n-ajung să mă împac cu gîndul ăsta că o văd pe Ozana cum sare în picioare înspăimîntată. Ce se întîmplă? Aud și eu, ea probabil aude înaintea mea, bubuituri tot mai apropiate, tot mai puternice. De data asta nu pot să mă mai laud că stîrnesc tot vacarmul. Sînt surprinsă și eu. Sare și Șerban ; și n-apuc să-mi dau seama ce vrea, că își încleștează o mînă pe brațul meu, cu alta o cuprinde de mijloc pe Ozana, și ne smulge, aproape ne tîrăște afară din cort, la adăpost, între stîncile inundate de apa rece care ne ajunge pînă la genunchi. Dar frigul e de preferat primejdiei care amenință plaja ; pentru că, uite, cresc deasupra ei bubuituri de turmă dezlănțuită, stăpînită de groaza morții ; ajung pînă la noi, cînd mai slabe, cînd mai puternice, icnete înăbușite, gemete rîgîite, grohăituri răgușite de spaimă. Și deodată se ridică un nor pe creasta înaltă a țărmului și norul nu e nor și dacă e nor se deschide într-adevăr și începe să plouă ; și plouă cu porci, într-o mare învălmășeală de capete sparte, burți sfîșiate și picioare rupte. Unii cad, într-un salt disperat, făcînd gropi în nisipul golfului. Alții alunecă cîteva clipe pe panta dulce, la început, a stîncilor, apoi se dau peste cap, se rostogolesc și pînă ajung pe plajă lasă în urmă poteci însîngerate. Se opresc lîngă pietrele negre, forme nemișcate, ca și ele, reușind sub ochii noștri să schimbe treptat relieful golfului. Unii, mai norocoși, se prăbușesc în apă și, morți sau vii încă, încep să plutească legănați de valuri. Cîțiva, mai costelivi, scăpați aproape întregi pentru că au alunecat sau au căzut pe spinările altora, se tîrăsc șchiopătînd și dispar în lanul de stuf. Cîțiva, nevătămați dar zăpăciți, aleargă de colo-colo răscolind nisipul, iscodind, în jur, cu ochii lor mici și roșii. Este greu de înțeles și acceptat că spectacolul la care privim îngroziți este real. Poate visăm. Dar iată că Ozana vrea să iasă din ascunzătoare. Șerban o prinde de braț și o trage îndărăt cu violență. Cade și se lovește la cap. Nu e nimic grav, dar Ozana se supără. Nu-mi place să iau parte la „împăcarea" lor. Și acum vreau eu să ies din ascunzătoare și el mă lasă pentru că între timp golful a încremenit, vrăjit, sub o liniște grea, tragică. Porcii care nu se prăvăliseră peste stînci se în-

torc probabil să moară în mlaștină ; se mai aude, foarte slab, bubuitul turmei care se îndepărtează. S-au potolit și cei cîțiva porci scăpați cu viață ; s-au retras în preajma lanului de stuf unde se bucură că mai respiră. Mă duc direct spre cort, rămas printr-o minune în picioare în mijlocul dezastrului, căruia nu pot, deocamdată, și nici nu vreau să-i găsesc o explicație. O turmă de porci îngrozită, dezlănțuită ? De cine și de ce ? Asta nu mă privește pe mine. Și mă arunc în culcușul meu, dar nu pot să dorm. Fumez. Ozana, Șerban n-au decît să stea acolo între stînci toată noaptea. Să facă dragoste ca niște...

6

PĂTRUNDE BRUSC ÎN CORT, SAU abia acum îl văd, soarele dimineții.

— Trezește-te, Roua, avem oaspeți !

E glasul lui Șerban. Ce fel de oaspeți ? Mi-arunc ceva, în grabă, pe mine. La lumina zilei priveliștea celor cîțiva porci, unii morți, în apă sau pe plajă, alții încă vii, adunați în colțul cel mai îndepărtat al golfului, nu mai are nimic înspăimîntător.

De țărm se apropie, într-adevăr, o barcă — cum de nu i-am auzit duduitul motorului pînă acum ? — în care se află trei sau patru bărbați. Cînd încep să tragă barca pe plajă, ajutați și de Șerban, îmi dau seama repede ce vor oaseții. Un ofițer de miliție, care îl cunoaște pe Șerban, se vede asta după felul cum îl salută, pocnind călcîile, se interesează de porci. Din barcă mai coboară și fostul director al tipografiei, Biliboacă, mai gras și mai transpirat ca oricînd, încercînd, chipurile, să-și aplece capul, în loc să ne spună „cum e ziua", gest imposibil de realizat din cauza a trei-patru rînduri de osînză care-i atîrnă sub barba nerasă. Cînd mă recunoaște, în ochii lui mici și apropiați de nas, de guvide speriat, apare o lumină jucăușă, dar se ferește să-mi adreseze vreo vorbă. Ascultă încordat dialogul ofițerului cu Șerban, privind într-o parte, în gol.

— Azi noapte, tovarășe inginer ? La ce oră ?

— Spre dimineață...

— Mă întreb cum de-au ajuns pînă aici ?

— Asta mă întreb și eu. O parte din turmă s-a întors spre mlaștină.

— Ați auzit focuri de armă ?

— Nu ; sau, la început, niște tunete. Dar plouase și ni s-a părut firesc...

— Nu erau tunete, ci focuri de armă.

— Vă dau cuvîntul meu, domnule ofițer, intervine umilit Biliboacă, sughițînd a plîns, că nu mai am armă de anul trecut, cînd mi-a fost furată din mașină...

— Dumneata să vorbești numai cînd ești întrebat. Cine să te creadă ? Asta trebuia s-o declari la timp. Poftim în barcă, îl punc la punct omul legii.

Biliboacă se execută fără nici o vorbă. Ofițerul îi întoarce spatele și continuă discuția cu Șerban, făcînd cîțiva pași împreună pe plajă. Îi însoțesc. Înțeleg că Biliboacă își întemeiază, în apropierea mlaștinii și a unor gropi uriașe din care este extras pămîntul galben, bun pentru chirpici, și unde se aruncă gunoaiele orașului, o mare creșcătorie de porci. Porcii se hrănesc cu resturile menajere ; iar Biliboacă își inspectează zilnic turma din care scoate bani grei fără să investească mai nimic. Are o colibă săpată chiar într-unul din malurile galbene de pămînt. Vine cu mașina, un Ford Capri, trimis și plătit cu valută de către o cunoștință a lui din Germania Federală, care vara trage la el, în gazdă. Despre creșcătoria lui nu s-ar fi aflat niciodată dacă nu apărea o boală, într-un cartier al orașului, al cărei microb putea foarte bine să fie suportat de porci, dar nu și de cei care se ospătau din carnea lor. Cineva, strîns cu ușa, dintre intermediarii cu care lucrează pentru a desface carnea de porc, nemulțumit, se răzbună depunînd o informare la miliție. Biliboacă află la timp și se grăbește să-și distrugă turma, fugărind-o spre mlaștină. De două ori vinovat, fostul director de tipografie pare acum resemnat ; continuă să transpire în barcă, aruncîndu-i din cînd în cînd cîte-o privire dușmănoasă lui Șerban în care vede un martor posibil la proces.

Din barcă, cînd sosește aici, mai coboară o cunoștință comună, poetul și ziaristul Ghiocel Ribidon. Ca de obicei, mustața lui uriașă, ca o potcoavă, grea, parcă îl obligă să-și țină puțin capul aplecat înainte, într-o poziție agresivă. Asta îl dezavantajează evident, pentru că interlocutorul îl privește drept în chelia nu suficient ascunsă de cele cîteva fire lungi de păr, torturate insistent cu pieptenul, să urmeze un drum paralel cu fruntea, numai din partea stîngă spre dreapta.

Ozana, îmbrăcată în costumul ei croit bărbătește — bluză și pantaloni — din mătase galbenă, îi iese în întîmpinare cu mîinile întinse. Hei, dacă ar putea Ozana să prevadă ezitarea umilitoare a lui Șerban din dimineața asta cînd vrea să plece — la o distanță de numai o zi și o noapte —, ar părăsi golful chiar cu simpaticul gălbejit Ghiocel Ribidon. Dar n-are cum să prevadă asta, așa că Ozana e calmă și chiar veselă în timp ce stă de vorbă cu Ribidon. Vine, fără îndoială, aici în calitatea lui de ziarist dornic să relateze primul cazul lui Biliboacă. Mutra lui, nu știu de ce, mă face să rîd. Și rîd. Șerban mi-aruncă o privire rea : „Ce este, ai înnebunit ?“. Îi întorc spatele, mă așez pe nisip, lîngă cort, și mi-aprind o țigară. Are dreptate. Nici eu nu pot să-mi explic firea asta sucită a mea, poate copilăroasă, deși am douăzeci de ani, de a vedea partea hazlie a lucrurilor tocmai atunci cînd oamenii din preajmă sînt mai solemni și mai încordați, preocupați să limpezească o problemă foarte serioasă, foarte gravă...

VIII

I

ÎL URMEZ ÎNTOTDEAUNA. VOIOAsă, supusă, cuminte. Ca un copil. Așa cum sînt gata să-l urmez și acum la miezul nopții, cînd el intră în mare să se scalde. Cît timp îl aud — după ce-mi face semn cu mîna : „hei, nu vii și tu ? — cum înfruntă zgomotos, cum

despică apa cu pieptul, deși îl înghite întunericul, nu-i simt absența. Îl aud, de parcă aș fi lîngă el, cum respiră. Aerul absorbit și azvîrlit cu putere afară din plămîni subliniază efortul brațelor de a lopăta repede și eficace apa, liniștită, senină, primitoare. Deodată zgomotul ăsta ritmic, aproape uniform, se întrerupe. Calmul este acum, ca și întunericul, compact, material. Înțeleg că Banu se abandonează acelei plăceri perfide de a pluti în voia apei, pe spate... Și abia acum, în tăcerea care devine stăpînă pe golf, și nu-l mai aud cum respiră, cum înoată, îi simt absența. Roua doarme sau se preface că doarme. Mă apropii de apa nefiresc de limpede. Și mă tem de guvizii morți care plutesc cu burțile albe în sus, ici colo, legănați. Mă tem ; dar nu ca azi-dimineață, cînd descopăr că țărmul este de la un capăt la altul pardosit cu trupurile lor, cînd negre-cafenii, cînd albe, după cum i-au cernut și așezat valurile pe nisip cu spatele sau cu burta în sus. Mă tem mai puțin, poate, pentru că înțeleg ce se întîmplă. Are grijă de asta Banu. Și n-ar fi pentru prima oară cînd lucruri ciudate devin, în versiunea lui, cît se poate de banale. Și asta nu pentru că el n-ar avea fantezie, dar se grăbește didactic să-mi potolească orice spaimă fără un temei real ; mă ocrotește, s-ar zice. Îl ascult. Ca un copil. Guvizi morți, spune el, aici la Capul Midia, și atît de mulți nu s-au mai văzut niciodată. O explicație ? Săptămîna trecută, cu cîteva zile înainte de a ne hotărî să venim aici, un vas canadian, care transportase acid clorhidric, își spală, la plecare, buncărele în mare ! Văd legătura ?... E simplă. Dar el nu renunță la detalii.

Mă ocrotește. Mă scutește de dificultatea de-a găsi singură o explicație. Deși eu, oricum, o caut. Dar nu-i spun nimic. Îl las să-și închipuie, cum îi place, că lui, înțelegerii lui, nu i se refuză nimic. Că mi-e de ajuns părerea lui. Eu nu știu decît să mă bucur, să mă joc. Îi încurajez astfel orgoliul. De ce ? De ce nu-i spun ce cred eu ? Că e hulă. Și guvizii ăștia cad între falii de ape, ridicate mai la suprafață, din adîncuri, care, se știe, în Marea Neagră, sînt sărace în oxigen și, acum, în plus, străbătute de curenți din pulberi de nisip, adevărate uragane subacvatice. Și guvizii, firește, mor sufocați ; li se blochează bronhiile

prin care absorb mai mult nisip decît apă... De ce nu-i spun ? Pentru că nu cred că ar avea răbdare să m-asculte. Și nici n-am curajul să-l contrazic. Am ajunge ușor la ceartă, cum ni se întîmplă de un an încoace, mai ales dacă i-aș pune întrebarea : de ce mor numai guvizii, de ce nu se află printre ei un stavride sau un lufar ? Asta l-ar enerva în mod sigur, pentru că n-ar fi posibil să-mi dea un răspuns fără să confrunte, să compare explicația lui cu a mea, dovedite, deodată, la fel de incomplete.

Așa că prefer să tac, să-l ascult ; să reții partea bună : că mă ocrotește, că nu vrea să mă tem. Numai cînd nu-l tulbur, nu-l hărțuiesc cu ceea ce nu știe, nu înțelege sau nu vrea să înțeleagă din viața mea, pot, liniștită, să mă bucur de dragostea lui. Îmi place pur și simplu să fiu cu el. Nu-mi pasă dacă uneori îmi explică și ceea ce nu înțelege. Îmi place să-l aud — vesel sau trist, mulțumit sau nemulțumit —, să-l ascult cum îmi vorbește aproape întotdeauna înflăcărat, pătimaș, chiar dacă rămîn la început destul de placidă, fără adică să reacționez ca o femeie, poate pentru că nici nu sînt încă femeie în puterea cuvîntului.

Mult timp îl ascult și-l urmez, ca un copil, la început cu o încredere oarbă, apoi sfîșiată de tot mai multe îndoieli, pe care tot el, mai lucid și mai rațional, mi le strecoară cu abilitate. Și pune atîta patimă în plăcerea asta de a distruge, de a ridiculiza ceea ce simt pentru el !

Îl urmez întotdeauna, într-un fel inconștientă, așa cum sînt gata să-l urmez și acum, la miezul nopții, și intru în mare, deși n-am nici un motiv, deși deosebesc mai limpede între ceea ce simt și între ceea ce ar trebui să simt pentru el, dacă aș fi îndrăgostită. Îl urmez ca și cum aș lua parte la un joc, înaintez printre guvizi morți, și apa golfului, rece, îmi taie răsuflarea, îmi ajunge deja sub sîni, îmi clipocește la subsuori. În dreapta, malurile golfului pînă la care ajung, legănate de valuri mici, reflexele focului de pe plajă. În stînga, marea, întunecată. Pe Banu nu-l văd încă. *Îl aud.* Înoată spre mine. El mă vede probabil. Pe cer nici un prieten. Nori albi.

2

CA ŞI CUM AŞ LUA PARTE LA un joc...

Da, am iniţiativa, mă arăt curioasă, îndrăznesc să-i dau, fără să-l cunosc, telefoane. Mă joc. Da, mă duc apoi poate prea uşor la el acasă, chiar fără să-l anunţ şi fără să-l fi văzut vreodată, din ambiţia de a sfida convenţii. Mă joc. Da, mă arăt foarte sigură de mine şi lucidă de la început de parcă aş fi călăuzită — acum îi înţeleg spaima, uimirea — nu de instinct, ci de experienţă. Bănuiesc, poate, apoi, că toate astea îl constrîng treptat — cît timp le ignor semnificaţia, dincolo de bucuria surprizei — să vadă cuvintele, gesturile mele printr-o prismă care le deformează, îl conving că nu trebuie să aibă încredere în mine, îi interzic să înţeleagă că dacă îl ascult şi îl urmez nu e neapărat ceva superficial, întîmplător în ceea ce simt sau gîndesc despre el. Da, mă joc. Nu văd nici o primejdie în motivele astea formale care se adună împotriva mea. Inteligenţa lui, pasiunea lui puternică şi calmă, bucuria lui în faţa oricărei surprize cu care îl întîmpin îmi sînt ca un scut în trăinicia căruia cred. Mai mult, eu însămi le trimit ajutoare noi acestor motive şi le stîrnesc împotriva mea. Mă joc, supraapreciindu-mi puterea, şi-i aţîţ, ironică, chiar primele reproşuri şi suspiciuni. Îmi închipui, naivă, că de mine depinde, că ar fi suficient oricînd să-i pun un deget pe buze şi să-i spun că n-are motive să fie neliniştit, ca el să nu mai fie, să-şi schimbe deodată părerea. Da, mă joc, pentru că simt că şi lui Banu îi place. Şi el mă încurajează şi se poartă în aşa fel, încît nimic să nu mi se pară imposibil. A cunoaşte şi a avea devin, de îndată ce sîntem împreună, verbe care încep să se confunde. Orice efort de a învăţa, de a munci devine o altă faţă a bucuriei de a şti că există el undeva şi se gîndeşte la mine. Iar cînd ne întîlnim Banu îmi îndeplineşte ca un magician orice dorinţă, orice gînd. Primejdios de uşor şi de repede în faţa mea şi a lui, Sesam deschide-te !, sar în ţăndări uşi capitonate — nu cu el depun cererea de înscriere la examenul de admitere în facultatea de filozofie ? ; nu împreună cu el mă duc la revista „Ştiinţă şi tehnică", unde mi se cere prima colaborare, un reportaj ? — dincolo de care,

cel puţin în adolescenţă, nici nu visam să ajung fără să aştept mult, fără să fiu la un pas de deznădejde, fără să bat cu pumnii furioasă !

Continui să fiu voioasă, supusă, după ce suspiciunile lui Banu se înmulţesc. Sufăr, dar îi primesc reproşurile cu un zîmbet pe buze. Acum văd limpede, împotriva lui nu mai poate să mă apere nici el. Acum trebuie să mă apăr singură şi asta fără să îl las să creadă că nu mai ştiu să mă joc. Continui să fiu voioasă, supusă şi aş rămîne numai aşa cînd mă întîlnesc cu Banu dacă ar trebui să mă apăr numai în faţa lui. Dar mai sînt şi părinţii. Şi sînt uneori cu el vicleană, pîndităoare, tocmai din cauza lor.

Îl ascult şi acum, dar sînt mai liberă, mai independentă şi uneori îl înfrunt din senin sau îmi retrag mîna cînd, pe stradă, mi-o întinde pe-a lui. El îşi construieşte mai departe imaginea lui falsă despre mine şi eu, ca să mă apăr, nu pot să-i vorbesc despre acele întîmplări necunoscute lui, de acasă, care oricum *nu există* pentru el şi care, oricît de mărunte, îşi prelungesc, şi cînd sînt cu el, ecourile în mine. Cum să-i vorbesc despre cîte eforturi trebuie să fac uneori, cîte demersuri umilitoare pe lîngă mama sau tata ca să-mi îngăduie să-l văd ? Între suspiciunile lui Banu şi suspiciunile lor n-am de ales.

3

MAMA — SE PUTEA ALTFEL? — este cea care află mai întîi despre Banu. Are obiceiul — ea ridică corespondenţa de la căsuţa noastră poştală — să reţină numele celor care îmi scriu. Nu mă întreabă nimic despre el pînă într-o zi cînd — din greşeală ? ; în privinţa asta mama îşi are teoria ei : mai bine o greşeală măruntă, a ei, decît să nu prevină o greşeală mai mare, a mea — îmi deschide o scrisoare. Probabil că-i place pentru că nu-i ghicesc în glas decît o uşoară urmă de ironie cînd începe discuţia :

— Am citit în ziar despre un oarecare Şerban Magiru, inginer mi se pare, care a prezentat Institutului de cercetări şi proiectări pentru mecanică fină şi scule cîteva invenţii...

— Da, o întrerup eu, una dintre ultimele tehnologii — de douăzeci de ori mai productivă decît cea veche — create de acest tînăr „oarecare", în atelierul lui din subsolul unei case din Constanța, se referă la producerea de segmenți cu diamant pentru discurile de tăiat marmură... Toate astea le-ai citit nu într-un ziar, mamă, ci în revista „Știință și tehnică" care se află în camera mea deschisă chiar la articolul pe această temă și unde numele lui Șerban e subliniat cu carioca roșie...

— Mda !... Primești prea multe scrisori de la el...

Mi-arată cîteva mai vechi, sechestrate — și eu mă miram de ce nu le găsesc ! — și una abia sosită, deschisă...

— Și mă întreb cînd mai are timp de invenții... Dar nu asta mă interesează. Vreau să știu, draga mea, dacă nu cumva din pricina acestor scrisori nu mai ai chef în ultimul timp să înveți pentru facultate ? Sînt furioasă și ne certăm. Cum de îndrăznește ? Cum de îndrăznesc ? Plîng și așa mai departe. Cînd vreau să ies în oraș, după aceea, „să văd un film", firește, nu mă lasă : „Îți dau eu film". Renunț. Și măcar dacă ar fi consecventă. După un sfert de oră îi pare rău : „Du-te". Dar nu mai vreau eu. Rezultatul ? Banu așteaptă ca un caraghios pe faleză unde urma să ne întîlnim. Ce crede el ? Că de data asta nu mă joc ; îmi bat joc.

Așta a fost începutul.

Apoi, într-o seară, sună la ușă unul din puștii care joacă fotbal în parc. Iese mama și se întoarce cu un bilet, silabisindu-i din mers textul :

— „Mă a-flu în parc. Aș-tept un semn din par-tea ta... Ba-nu..." Așta cine mai e ?

Și deodată traversează repede camera mea și se oprește la fereastră. Mă uit și eu : Banu, într-adevăr, e în parc. Măsoară cu mîinile la spate, de la un capăt la altul, cu pași rari, platoul de beton scăldat în lumina reflectoarelor din preajma bazinului și a statuii lui Pan. Cînd trece prin fața statuii, Banu își ridică brusc ochii spre fereastra mea.

— Și ăsta nu se gîndește decît la invenții ?

Îi explic, n-am încotro, că e tot celălalt, adică Șerban Magiru. Dar așa îi spun eu : Banu. Firește biletul rămîne fără răspuns. Iar nemulțumirile lui Banu se înmulțesc.

Nici după ce-l cunoaște — Banu îndrăznește, în absența mea, în timp ce mă aflu la Dulcești, să-i facă o vizită, și are cu ea o lungă discuție la o cafea — mama n-are față de el o atitudine constantă. Uneori, cînd e bine dispusă, vine chiar ea și mă anunță :

— Vezi că te așteaptă dumnealui. E în parc.

Dar ce urmează ! Mai bine n-ar fi bine dispusă ! Sînt pur și simplu în mîinile ei ca un manechin care are ciudata proprietate de a se dezbrăca și îmbrăca singur. Iau o rochie, mă îmbrac ; nu, că e prea scurtă. Iau alta ; nu, că nu se potrivește la culoare și ea a văzut că „dumnealui" are un pulover galben. Iau alta ; nu, că asta e șifonată. Aștept s-o calce. O îmbrac. Vai, dar e prea lungă și fata ei are picioarele drepte, frumoase. De ce să și le ascundă ? Și așa mai departe, pînă la culoarea genții și a pantofilor.

Întîrzii firește cînd plec — și Banu mă întîmpină furios —, întîrzii și cînd mă întorc :

— Să nu te mai prind cu dumnealui, că te spun lui tata. Unde naiba umblați noaptea ?

— Am fost pe lac cu barca...

Am fost, deci, și cu doctorul ; pentru că mama știe că e vorba de barca lui cu pînze. Asta e altceva. Deslușesc în glasul mamei, imediat, un accent mai puțin aspru. Doctorul, o persoană respectabilă, cu părul alb, îi inspiră întotdeauna încredere.

— Bine, dar ce-mi vii cu pantalonii șifonați în halul ăsta ? Ce, n-aveați loc în barca aia ?

Și dă-i cu observații de genul ăsta — mereu, tot mai insistent, din direcții diferite, suspiciunile lui Banu se întîlnesc cu cele ale mamei ; de multe ori mă gîndesc, dacă m-aș căsători vreodată cu Banu, ce casă bună ar face împreună ! — pe muchie de cuțit, chipurile ironice, dar lipsite de delicatețe.

Cu o zi înainte de a pleca la București, pentru examen :

— Nu te duci cumva cu dumnealui ?

Zadarnic o asigur eu — pot să-i spun adevărul ? — că nu. Ia măsuri. Își notează numărul de telefon al colegei mele din București, unde stau în gazdă, și-mi spune că mă sună în fiecare seară, la ora douăzeci. Să vadă : sînt cuminte, acasă, învăț ?

Chiar în seara cînd iau examenul mă despart de Roua și de Banu, care ar fi vrut să sărbătorim succesul — îi las uimiți pe amîndoi, fără nici o explicație ; indiferent ce i-aș fi spus lui Banu, nu m-ar fi crezut ! — și alerg să primesc la timp telefonul mamei.

În aceste condiții, o singură dată încerc să-i spun lui Banu, cînd mă acuză că mă joc, că de fapt nu mă mai joc de mult. Asta a fost la început. Acum mă apăr. Fără să-i vorbesc despre mama. De unde să știu eu că pentru Banu nimic nu există sau n-are dreptul cu adevărat să existe, n-are semnificație, n-are valoare dincolo de ceea ce își închipuie sau înțelege el. Realitatea e alta ? Cît timp rămîne necunoscută, n-are pentru el nici o importanță. Și dacă ar fi numai mama...

Cînd mă întorc din București, fericită că am reușit la facultate — însoțită de Banu, care e tot mai neliniștit și-mi vorbește de căsătorie —, cine ne așteaptă la aeroport ? Tata ! Îl trimite mama, evident, după ce îl ceartă că nu se interesează deloc de mine. Curios este însă că nu-i vorbește de Banu ! Este secretul ei cu mine. Cînd ne vede — eu merg puțin înainte, Banu mai în urma mea cu bagajele — de îndată ce coborîm din avion, tata presupune, desigur, că s-a întîmplat să călătorim împreună. Banu și tata se cunosc, dar fără să se cunoască. Tata, cu voga lui de persoană politică importantă, de primar al orașului, Banu cu voga lui de inginer, de inventator de tehnologii... tot drumul spre Constanța abia dacă schimbă două vorbe. Ce-ar spune tata, mă întreb eu în timp ce-l privesc, dacă ar ști că sînt prietenă totuși cu Banu și de la un timp mă cere în căsătorie ? Și ce-ar spune Banu dacă ar ști — cum aflu mai tîrziu — că tata, Vlad Orghidran, îl cunoaște foarte bine pe tatăl lui, Ion Magiru, și că a existat un mic conflict între ei, imediat după război, cînd fac parte amîndoi dintr-un grup de comuniști care expropriază un moșier, Rigani, din sudul Dobrogei. Era foamete și, după ce comuniștii au terminat efectiv cu împărțirea pămîntului și inventarierea acareturilor din curtea moșierului, fugit în America, vechilul, un bătrîn, pe jumătate grec, le oferă, într-o românească stricată, un sac de mălai. De aici a pornit cearta. Tata și ceilalți voiau — s-au adunat într-o „ședință", în spatele hambarului — să primească

sacul. Tatăl lui Banu — parcă îl văd, spune tata, voinic, îndesat, cu o carte la subsuoară, găsită în podul casei boierului ; știu și cum se chema : „Trecute vieți de doamne și domnițe" — s-a opus cu înverșunare, și s-au întors la Constanța, după ce au vînturat bunuri de milioane de lei, fără mălai măcar de-o mămăligă...

Acasă nu vorbim despre Banu. Bucuria succesului meu e mai puternică decît neliniștea mamei. Iar tata nu bănuiește încă nimic. Abia peste cîteva zile, cînd mama mă anunță că „dumnealui" e în parc, și tata are ideea să se uite și el pe fereastră, devine limpede, pentru amîndoi, că fusesem la București cu „băiatul lui Magiru".

Amîndoi se reped furioși la mine să afle ce relații există între noi. Tata în special, cînd le răspund rece, ironică, îmi trage o palmă. Dar nu plîng. Și deodată cade cuvîntul : *joc*. Da, că aș lua parte la un joc extrem de primejdios nu numai pentru mine. Pentru liniștea și fericirea familiei. Și așa mai departe. Eu tac și-i ascult și reții partea bună, că-mi oferă ocrotire. *Numai cînd nu-i tulbur, nu-i hăituiesc cu ceea ce ei nu știu, nu înțeleg, sau nu vor să înțeleagă din viața mea, pot liniștită să mă bucur de dragostea lor.* Tac. Și pentru că tac, spre binele lor, ei mă pedepsesc totuși. Hotărîrea lor : să nu-l mai văd pe „Băiatul lui Magiru".

Peste o săptămînă Banu îmi propune într-o scrisoare — am o cheie de la căsuța poștală și cobor des să ridic corespondența înaintea mamei — să mergem în Deltă. Asta coincide cu dorința mai veche a mamei de a mă duce să-i văd pe bunici, la Tulcea. Nu-i greu s-o conving. Și într-un fel mă ajută chiar ei să le încalc hotărîrea. Așa că îl ascult pe el, nu pe ei ; și ca întotdeauna, într-un fel inconștientă — și interdicția lor mă îndîrjește ! —, îl urmez pe Banu supusă, voioasă, dar și vicleană, pînditoare, sălbatică...

4

AUD CUM APA GOLFULUI CLIPOcește, cîntă ca apa pîrîului dintr-o poiană, în munți, unde iar îl urmez pe Banu, deși nu e prea mult de cînd îi înmînez o scrisoare în care îi spun limpede, răspicat — nu și

de ce — că n-am curajul să mă căsătoresc cu el. Îl urmez, acolo în munți, deși am motive să nu-l urmez, ca întotdeauna, într-un fel inconștient.

Ajungem deci, la pîrîul ăsta, pe culmea Zamorei, plecați, de jos, din Sinaia, după o ceartă, o nouă ceartă între noi, îngrozitoare — anul începe cu un șir de certuri și împăcări — și sînt frîntă de oboseală, speriată ca un copil ; și aud cum clipocește apa, exact ca în clipa asta, limpede, senină. Stăm rezemați de trunchiul argintiu al unui fag uriaș, care chiar doborît la pămînt e atît de gros, de masiv, că pare mai înalt decît Banu. Asta e. Cred că pentru asta ne certăm, înainte, la local : înălțimea lui Banu. Sau nu ; pentru că nu vreau să dansez cu el. Sau și una și alta. Masa noastră se găsește nu departe de ringul de dans și orchestra țipă din toate alămurile și, deodată, fără să mă întrebe, Banu se ridică să dansăm. Și eu îl refuz. Nu știu de ce. Dar el, roșu la față de furie, îmi azvîrle în față cuvintele :

— Ce, îți închipui că nu știu să dansez ? Sau ți-e teamă că sînt mai scund decît tine ?

Și mie nici nu-mi trece așa ceva prin cap. Sînt înaltă ; dar nici Banu nu e scund. Mai degrabă mă supără grosolănia lui de a se ridica să danseze fără să mă întrebe. Atît. De aici pornește cearta. Plecăm imediat. Pe drum Banu își strigă nostalgia după o dragoste adevărată, în care „cei chemați" se înțeleg dintr-o privire. N-au nevoie, adică, de acest ceremonial demodat al unei invitații la dans. Îmi strigă că dansul n-ar fi fost unul oarecare. Ar fi fost primul dans pe care l-ar fi făcut cu mine. Pentru el refuzul meu presupune, simbolic, că în cele douăzeci de luni de cînd ne cunoaștem relațiile dintre noi n-au progresat deloc. Sîntem ca la început. Unde e dragostea mea ?

(Intuiția lui Șerban este remarcabilă. Din aceeași agendă a primului an de studenție al Ozanei iată o scurtă însemnare făcută cu două săptămîni înainte de a merge în acest week-end cu Șerban la Sinaia : „1 aprilie. Dacă m-am visat dansînd într-o superbă rochie albă, strălucitoare, la pieptul unui bărbat ? Nu, nici măcar o clipă. Pe bărbatul acela nu-l cunosc încă" — Roua Caraoglu.)

(Și totuși, asta n-o împiedică pe Ozana, la o săptămînă după o ceartă atît de neînțelept provocată, să-mi scrie :

„În toate visele mele dansam împreună, îmbrăcată în alb. Cerul a plîns pentru plecarea ta. Aici e pustiu, atît de pustiu fără tine"... — Șerban Magiru.)

Îi răspund ironic, că dacă sîntem ca la început, după douăzeci de luni de cînd ne cunoaștem, e foarte bine. Îi răspund că nici cu dragostea lui nu ne aflăm prea departe. Ba, poate, mai rău ca la început. Ne certăm tot drumul pînă ajungem pe culmea Zamorei. Dar nu ne oprim la vilă. Mergem mai departe, pe un drum desfundat după ploaie, și ne ferim cu greu de băltoace și de noroi. Și continuăm să ne certăm pînă cînd, obosiți, ajungem la pîrîul ăsta din poiană.

Și stăm aici, lîngă pîrîul ăsta, rezemați de unul dintre cele nouă trunchiuri de fagi, noduroase, doborîte la pămînt, adunate aici, nu se știe cum și pentru ce, uitate aici, pe malul pîrîului, ca niște tendoane uriașe retezate din vastul trup al pădurii care ne înconjoară solemnă, întunecată. Și în comparație cu măreția pădurii, cu liniștea și tragica muțenie cu care trunchiurile uriașe de fag acceptaseră moartea, mi se par atît de meschine certurile noastre și mai ales motivele lor...

5

DAR CE TOT ARE SĂ-MI REPROșeze Banu ? Cît timp străbatem pe jos, noaptea, un drum lung, însoțiți de crestele înzăpezite ale Bucegilor, îmi ține un discurs penibil — e beat ? — despre încredere și fidelitate în dragoste. Că mă joc prea mult. — Că mă apăr, de fapt, i-aș striga acum ! — Că nu-l stimez, că-l persecut. Intuițiile lui, suspiciunile lui. Păcate imaginare.

Banu, de fapt, în discursul ăsta al lui, nu face decît să-mi repete, cu alte cuvinte, ceea ce îmi reproșează de atîta timp în scrisori. Scrisorile, ah, scrisorile lui mereu neliniștite, în care e mereu pus pe harță, înnebunit de depărtare. Poate că Banu acum e îndrăgostit cu adevărat de mine ; chiar dacă la început procedează rațional, cu prudență, rece, iar șovăiala lui se explică și prin faptul că abia se despărțise de Roua. Dar numai ambiția mea, pre-

zența mea îl salvează de lîncezeală și indiferență. Acum e îndrăgostit, desigur ; dar în aceste scrisori el îmi reproșează și păcatele mele, reale sau imaginare, dinainte de a fi îndrăgostit cu adevărat de mine, cînd își mai poate permite, cu nepăsare, să nu țină seama de mine. Și chiar dacă nu are ce să-mi reproșeze își inventează motivele. Citează trunchiat o frază dintr-o scrisoare a mea și începe să-mi demonstreze cu o ploaie de argumente că în fraza aia sălășluiește latent, într-o formă nu conștientă nici pentru mine, *adevărul* că nu simt nimic pentru el. Sau că am intenția să-l trădez... Îi spun într-o scrisoare că de ziua cînd ne vom căsători — pentru că, un timp, cred în posibilitatea asta și eu — vrei să fiu cea mai frumoasă femeie din lume ? Banu îmi răspunde cam în felul următor : „Și de ce trebuie să fii cea mai frumoasă femeie din lume ? E un orgoliu care mă neliniștește. Eu nu vreau, pentru mine, decît să fii așa cum ești. Dacă vrei să fii și poți să fii atît de frumoasă, înseamnă că nu te gîndești atît la părerea mea, de vreme ce eu nu te doresc decît așa cum ești acum, ci la impresia pe care urmează să le-o faci celorlalți bărbați...“ ș.a.m.d.

Sau își aduce aminte nu știu care gest al meu, de nu știu cînd, din nu știu ce împrejurare, reținut inconștient și „developat“, cum spune el, cu întîrziere, și îmi demonstrează iar, negru pe alb, că gestul acela nu este decît tot o dovadă a lipsei mele de dragoste.

(Că măcar uneori ceea ce simte Ozana este aproape de dragoste se desprinde și din notițele ei din agendă. Una dintre ele, după ce silită de Șerban îi scrie, chipurile, ultima scrisoare, sună astfel : „13 mai. Am scris la toată lumea și lui Banu, sărmanul, ultima dată. Auzi, ultima dată ! Ce ființă ciudată ești“. Exclamație care-i pune la îndoială decizia. Iar, în melancolia și regretul cu care întîrzie cu gîndul la scrisoarea asta *rea*, Ozana desenează în dreptul însemnării din agendă nouă flori, ca un simbol al sentimentului ei autentic, inconștient poate, altul decît cel exprimat în scrisoare. — Roua Caraoglu)

Banu are, în privința asta, o capacitate inepuizabilă de-a inventa, de-a mă tortura. Și de obicei aceste scrisori se încheie cu un ultimatum, cu vorbe care se spun la despărțire. Imediat urmează alte scrisori luminoase, poetice,

optimiste, care înseamnă tot atîtea reveniri și nuanțări, întoarceri, în fapt, către o cu totul altă direcție a tuturor reproșurilor, argumentelor, demonstrațiilor anterioare.

Lupt, oricît ar părea de necrezut, văzîndu-l atît de capricios și nehotărît, lupt pentru a apăra dragostea lui — și a mea ? —. Ajung însă uneori, de ce să nu recunosc, să-i dau dreptate.

Dacă are dreptate, și ceea ce simt pentru el nu e dragoste ?

Și cînd ajung să mă întreb așa, ca în noaptea asta, aici pe culmea Zamorei, mă cuprinde spaima — spaima de ce ? De singurătate ? — și mi-e dor de un pic de alint. Și mă duc la Banu, îl iau de mînă și, cu muzica pîrîului în urechi — îl silesc la început, pentru că nu înțelege —, începem să ne rotim pe pajiștea smălțuită cu flori mici, albastre și galbene, fără nume. Ne rotim — la început el e încruntat, ursuz, apoi zîmbește ; ce zîmbet trist ! —, ne rotim pînă cădem osteniți, alunecăm pe iarba umedă, în umbra trunchiurilor de fagi. Între noi : tremură toată noaptea un balon fosforescent de păpădie.

8

AUD ARIPI DE PĂSĂRI DEASUPRA guvizilor morți. Le îngînă jocul umbrele care ajung pînă sus pe crestele înalte de calcar, îndepărtate, ale golfului. Pe cer, în sfîrșit, o veche prietenă aleargă printre nori albi și rochia galbenă îi flutură în vîntul cosmic. Caută să prindă din urmă steaua de care, vara, nu se desparte niciodată.

Uneori mă întreb dacă lui Banu i-ar place să ia parte la un joc fără să-i știe dinainte rezultatul ! Uite, aici în golf, o zi întreagă nu-l las să ridice cortul ăla roșu. La început n-are un țăruș. I-l ascund eu. Ce-l mai caută ! O dimineață întreagă, furios. Pe cine ? Ar fi putut să-și închipuie că l-a uitat în barcă și nu că-l ascunde una dintre noi. Dar nu ; el are încredere în intuiția lui ! Cînd se întoarce din mare, pe la prînz, găsește țărușul la locul lui. Acum, da, poate are un motiv să fie supărat ; refuză să mănînce cu noi. Dar de ce nu acceptă jocul și nu se amuză

împreună cu noi ? Continuă să se învîrtească furios în jurul mormanului de pînză care, tăvălit prin nisip, rostogolit de vînt, poate fi orice, ciorapul pierdut al unui uriaș din basm, al lui Păsări-lăți-lungilă, traista lui Flămînzilă sau mănușa lui Gerilă, numai cortul nostru nu. Bate, în sfîrșit, și ultimul țăruș și luptă singur cu vîntul, tîrînd cortul ca pe o pînză de corabie, hotărît să-l înalțe ; dar cînd nu mai are decît un nod de făcut, ascunsă după el, îi tai funia. Cortul se prăbușește. Nu zice nimic. Renunță să-l mai ridice. Se așează cu burta la soare, așteptînd, evident, să vin să-l împac. Dar îl pedepsesc ; îi întorc spatele și mă adîncesc în lectura unei cărți. Nu admit să se supere dintr-o glumă !

Mai spre seară Banu încearcă din nou să ridice cortul. Înnădește funia tăiată ; dar nu-l las să o lege de țăruș. Aduc apă într-o căldare și mă joc, stropindu-l. Nici asta nu-i place, nici măcar nu-mi zîmbește : renunță leneș și plictisit și intră în mare să se scalde. Și cortul, în urma lui, se prăbușește iar..

Nu știu, poate chiar nici nu vreau să ridice cortul ăsta. Ce rost are să ne adunăm între trei pereți de pînză, într-o intimitate care și așa, avînd în vedere dimensiunile golfului, este împărțită în trei ? Golful, dealtfel, arată ca un cort fără acoperiș. Nu știu de unde începe singurătatea mea și unde sfîrșește singurătatea noastră comună. Dacă mai sînt eu cea ce știu că sînt, adică Ozana, și nu Roua sau Banu, asta se explică și prin faptul că pentru spațiul ăsta limitat există o compensație, pe care ne-o acordă imaginația, a timpului nelimitat. Îl cutreierăm.

Seara Banu își reia cu tenacitate munca. Dar cortul se prăbușește din nou. Nu din vina mea. De data asta, pentru că Banu vrea să ridice cortul chiar lîngă apă, cedează unul din stîlpii centrali. În jurul lui începe să bălțească apa și nisipul se surpă. Cînd vede că și marea este împotriva lui, Banu se înfurie de-a binelea. Nemaiavînd răbdare să dezlege funiile de fiecare țăruș în parte, smulge cortul cu ambele mîini și într-o încordare de pescar îl tîrăște ca pe un năvod cît mai departe de apă, dar și de soare, în umbra stîncilor. Și-l lasă acolo.

Banu e supărat, îmi spune, tîrziu, după ce se întoarce din escapada lui nocturnă în largul mării, nu pentru că

nu reușește să ridice un cort oarecare ; el vede — ar fi fost posibil altfel ? — în asta un simbol. El se gîndește la cei doi ani de cînd ne cunoaștem, în care nu reușește — oare nu și pentru faptul că mie, Ozana, îmi place să mă joc prea mult ? — să clădească pe un teren sigur cortul dragostei noastre.

Și totuși, nu mă joc numai eu. Dar adevărul depinde de ceea ce îi *convine* sau nu lui Banu. Ce face oare Banu în prima noapte, spre zori, pe care o petrecem în golf ? Dormim toți trei, afară, în jurul unui foc, pentru că nu-l las să ridice cortul ăla roșu... Dimineața mă trezesc niște țipete ascuțite de păsări. Roua doarme cu picioarele adunate sub bărbie, cu fața spre mine, de cealaltă parte a focului. Banu lipsește. Țipetele păsărilor devin tot mai stridente. Deodată apare Banu ; nu-l văd prea bine, e încă întuneric, dar nu poate fi decît el. Calcă în vîrful picioarelor, se apropie de Roua. Se apleacă brusc și îi vîră ceva sub pătura cu care e învelită. Roua se trezește și pentru că Banu întețește focul aruncînd un maldăr de mărăcini în el, văd mai bine. E zăpăcită, dar nu și speriată, și pentru că observă că mai are un oaspete sub pătură, bagă mîna și-l scoate, ținîndu-l în palmă în bătaia focului : un pui de vrabie. Îl scapă din mînă și cînd începe să țopăie caraghios îndreptîndu-se spre foc izbucnesc amîndoi în rîs. Banu se apleacă și îl culege din fața flăcărilor și în clipa asta observă că iau și eu parte la bucuria lor misterioasă și îmi spune :

— L-am găsit, între stînci, în apă, căzut probabil din stejarul ăla moțat... Și apoi tace. Și eu continui în gînd cum ar fi trebuit să se desfășoare fraza :

— ...„și m-am gîndit să mă joc puțin, să-l pun s-o trezească pe Roua". Dar de ce pe Roua și nu pe mine ? Asta e altceva...

7

TREBUIE SĂ RECUNOSC CĂ ȘI comportarea mea este de prea multe ori copilărească... De ce nu dau un răspuns imediat, clar și precis, de fiecare dată, suspiciunilor lui ! Uite și acum, în apă, deși îl ur-

mez, ca întotdeauna, aștept în întuneric și nu-i dau nici un semn. Dacă el nu mă vede totuși ? De ce nu-l strig pe nume, de pildă ? Nehotărîrea, ambiția de a-i spulbera orice început de certitudine mi se pare că-mi asigură un ascendent straniu, misterios asupra lui. Știu, greșesc. Dar cum să nu-mi fie dor de-o fărîmă de joc cu atîtea griji pe capul meu, cînd am motive de îndoială, nu mai puțin serioase și importante decît ale lui, privind vocația mea, privind felul cum îmi merg treburile la facultate, privind desigur profesia mea, privind viitorul, liniștea și integritatea familiei mele ? Tata este bolnav, are o rană la picior care nu se mai vindecă de cîțiva ani ; mama, ca de obicei, se plînge că e, chiar dacă nu e, bolnavă. Cum să nu-mi fie dor de un pic de alint, măcar în dragoste, chiar dacă, pentru un timp, îi tulbur și mai mult apele ? Mă joc ; dar nu duc lucrurile niciodată prea departe...

(Probabil că dacă n-aș fi fost atît de orgolios și aș fi știut să citesc mai atent scrisorile Ozanei, aș fi avut mai puține motive de neliniște. Am în față o scrisoare din 9 martie 1972 unde Ozana încearcă în mod sincer, deși poate prea tîrziu, să-mi alunge neîncrederea :

„Toate scrisorile tale au fost pentru mine picături de neliniște, dar asta... Mai întîi, te rog să mă ierți pentru scrisoarea pe care ți-am pus-o ieri la poștă. Era o glumă de copil. Probabil, un capriciu, cu accente mai mult sau mai puțin grave, este și scrisoarea ta. Îmi sînt dragi toate capriciile tale, ca și toate exploziile tale de furie pe care, poate, uneori, mai mult sau mai puțin conștient, le-am încurajat, ba chiar le-am provocat. Dar toate astea nu trebuie să-ți dea dreptul să te îndoiești de tot și de toate.

Cheamă-mă, îndrăznește și cheamă-mă. Așa cum te chem și eu, și voi veni. Ce înseamnă depărtarea ? Nu simți cum delfinii ăia de aramă cu ochii verzi din holul casei tale mă doresc ? Cum penele de păun, din vaza aia ca un gît de lebădă, mă așteaptă abătute, ofilite de dor ! Ascultă piatra aia de mare, ca un burete de calcar, pe care ți-am adus-o astă-vară. N-auzi cum, zidite în aluatul ei milenar, mă strigă scoicile cu toate gurile deschise ? Nu ești tu zeul meu ? Nu sînt eu vestala care are grijă de templele tale ?“ — Șerban Magiru.)

De cele mai multe ori, cînd mă joc, nu încerc, inconștientă, decît să mă apăr, să resping acuzațiile lui, tot mai numeroase, întemeiate și neîntemeiate, mai ales de cînd sîntem despărțiți, el în Constanța, eu în București. Neîncrederea lui Banu dispare de îndată ce nu mai sîntem departe unul de altul, cînd ne plimbăm pe străzile capitalei, și el are posibilitatea, iluminat de o mare bucurie, să mă țină de braț. Sau cînd ne aflăm din nou împreună, la Mamaia, tolăniți pe plajă, și eu îi simt alături căldura șoldului, și el își îngroapă fața în părul meu și-mi spune că îi place cum miroase „a mare, a adîncuri întunecate de mare“. Sau cînd stăm de vorbă îndelung, ca doi înțelepți, așezați în fotoliile lui de acasă, față în față, el puțin aplecat spre mine, și-l las să-și țină palma lui stîngă, grea, pe genunchii mei ; și așa mai departe.

Poate înțeleg prea tîrziu, pentru a-mi cenzura cu mai multă atenție vorbele și gesturile, de multe ori zvăpăiate — dar oare se cuvine să-i răpesc acelui rest de copilărie din mine o ultimă șansă de a se manifesta ? —, poate înțeleg prea tîrziu că Banu privește totul cu un ochi definitiv, dintr-o perspectivă interioară infinită, că întreaga lui viață este clădită pe o mare nevoie de certitudini ?

IX

I

DOUĂ VRĂBII ȚOPĂIE PE NISIPUL umed, la cîțiva pași înaintea mea. Ca de obicei cînd sînt neliniștit, cînd aștept neliniștit un deznodămînt — Ozana vrea să plece —, ochiul își caută un refugiu în lumea ființelor, a lucrurilor mici. Două vrăbii, deci, țopăie în jurul unei coji de pepene și mă amuză cu frumoasa lor înțelegere și bucurie inconștientă. Valuri mărunte, egale, mută felia de pepene, care seamănă cu o corabie, de colo colo, pe nisipul umed. Ciripesc zgribulite și fericite, ciugulesc pe rînd, își scutură aripile ude, iar cînd valurile sînt gata

să le ajungă, țîșnesc și se îndepărtează speriate. După ce așază fragila corabie cu miez dulce pe nisip, valurile se retrag, iar vrăbiile se întorc. Începe ritualul. Prima vrabie ciugulește repede din coajă, iar cealaltă așteaptă, țopăie în jurul ei, pîndește probabil clipa cînd se apropie valurile și țipă, își deschide aripile anunțînd primejdia. Și se ridică amîndouă în zbor. Și iar valurile se retrag. Și iar vrăbiile se întorc ; dar de data asta ciugulește repede din coaja de pepene cealaltă vrabie, în timp ce prima țopăie în jurul ei. Intimitate adîncă. Bucurie a conviețuirii, în stare pură.

Am, în dragoste, cînd o cunosc pe Roua, nostalgia acestei înțelegeri fără cuvinte. Cu oroare de luciditate și de premeditare. Cu oroare de falsitate, convenționalism și combinații abile, cînd dincolo de o îmbrățișare, un sărut sau nu știu ce gest de mare tandrețe, de multe ori, fosgăie interese și calcule ascunse. Îngrozit de ipocrizie, deci, dar și de cinismul celor care își dau pe față, cu sînge rece, tocmai aceste interese meschine, chipurile disprețuind sentimentalismul ; ca și de spiritele sofisticate care pun întotdeauna mîndria sau orgoliul înaintea dragostei.

Cînd o cunosc pe Roua — deși printre cei din urmă mă număr și eu cu siguranță — sînt mai pornit ca oricînd față de aceste păcate care împiedică un bărbat și o femeie să fie fericiți, cu simplitate. Dar dacă mă gîndesc în felul acesta, adică resping cu luciditate — în urma unei experiențe sau a unei analize logice — ceea ce mă supără în dragoste, nu dovedesc că nu mă pot desprinde nici eu de aceste păcate ? Poate. Cert este că Roua îmi înțelege perfect intențiile și unor gesturi cu orice preț spontane, fără un temei logic imediat, ea le răspunde cu o naturalețe superioară. Reușim să transformăm într-o sărbătoare, la început, fiecare întîlnire. Și asta, fără să avem nevoie, prea mult, de cuvinte. Dar între noi, curînd îmi dau seama, absența premeditării nu ne deschide calea unei apropieri mai puțin cenzurate de rațiune, ci ia forma absenței oricărei dorințî. Pasiunea în sine, bucuria că respirăm împreună, poate să semene cu dragostea. Dar, în absența rațiunii, a voinței de a acționa, nu ne duce decît la confuzie și neînțelegeri...

2

NU UIT TOATE ASTEA CÎND, venind din necunoscut și voind să rămînă necunoscută, Ozana îmi dă primul telefon. Poate și de aceea sînt cam sceptic, neîncrezător ; am renunțat la mai vechile mele aspirații falimentare ; mă mulțumesc un timp, în convorbirile pe care le avem, să fiu mai terestru, mai rațional. Nu spun că, după ce telefoanele ei se înmulțesc și nu știu încă cine este, nu sînt plin de speranțe, entuziast, bucuros, aprig, copilăros, curios. Dar sînt în același timp rezervat, prudent. Luciditatea ia locul unei fantezii deja dureros pedepsite.

Așa zisa mea îngăduință — pentru că n-o cert cînd mă sună de mai multe ori pe zi ? — este, recunosc, cam interesată. Curat nu este gîndul cu care ridic receptorul. Dacă este o îndrăgostită din umbră, n-are rost să rămîn indiferent. Dar dacă-și bate joc ? Nu cumva Roua o pune să dea telefoane, în prezența ei ? Sînt și mai circumspect. Mă plîng de Roua fără să-i dau numele, dar avînd grijă să strecor și cîteva vorbe de laudă. Mă plîng ca unei vechi cunoștințe. Pentru a o descuraja — sau pentru a mă amuza ? —, îi spun cu naivitate că sînt bătrîn, gras, urît și mărunt. Firește, inutil.

Vocea revine. Întreruptă de hohote de rîs, puternică și limpede, melodioasă. Probabil Roua se distrează într-adevăr ; mi se pare chiar că aud rîsul ei. Îi vorbesc prin intermediul stăpînei acestei voci, îndrăzneață, inteligentă, despre faptul că dragostea mea n-a murit încă. Un dublu cîștig : dacă nu știe de Roua, Vocea devine mai curioasă. Dacă știe, atunci îi transmite. Și Roua vreau să știe, și pe această cale, că nu-mi este încă indiferentă. Vocea revine insistent. Suspiciunea că telefoanele i-ar fi inspirate, dirijate sau controlate de Roua cade. Înțeleg asta din patosul cu care-mi vorbește, din ceea ce încearcă să-mi comunice. Sînt lucruri pe care o femeie nu le spune niciodată unui bărbat, fie el și necunoscut, în prezența altei femei. Bineînțeles, prudența și orgoliul o opresc să-și spună numele. Și cum prudenței îi răspunzi prin imprudență, încep subit să-i vorbesc aproape cu înflăcărare ; dar nu fără nici un temei. Îi vorbesc cu un elan sincer

despre dragoste ; citez din mari poeți pasaje care o tulbură evident ; dar am și un scop precis, ascuns. Vreau, dacă se ivește prilejul, cuprinși de dragoste sau numai de dorință, să fim unul pentru celălalt, înainte de orice, bărbat și femeie.

Îmi pun totuși uneori întrebarea : dar dacă tocmai acum mă lipsesc de șansa de a participa la o dragoste mai adîncă și tulbure, puternică, în stare să-mi fertilizeze viața — așa cum o visez din totdeauna — și eu o sperii, o primejduiesc cu atitudinea mea perfidă, „răzbunătoare" ? Și pe cine mă răzbun ? Pe Roua ? N-are nici un sens. Pe vocea asta necunoscută ? Și mai puțin. Poate pe mine ?... Îmi pedepsesc candoarea și naivitatea ; și îmi construiesc cu grijă armura nevăzută, armura lașității și a spaimei de a trăi din plin clipa... ? Asta-i altceva. Deși a proceda rece, rațional înseamnă a te lipsi tocmai de ceea ce este mai firesc și de neînlocuit în tinerețe : bucuria pasiunii cu tot cortegiul ei de neliniști, îndoieli și dezamăgiri. Mă rog, mă gîndesc la toate astea și-mi închipui că știu precis ce vreau. Dar în realitate nu-mi pot reprima orice reacție spontană, nu-mi pot stăpîni sensibilitatea. Încep să aștept cu emoție să sune telefonul. Cînd i-aud vocea, se luminează dintr-o dată încăperea și lucrurile își recapătă aureola dintîi.

Nu sîntem unul pentru celălalt decît o Voce. Și totuși, ne închipuim că sîntem îndrăgostiți. Mă întreb, dealtfel, aproape cu vorbele unui filozof — pot preciza, acum, că e vorba de parafrazarea unui text de C. Noica, care la rîndul lui e o interpretare hegeliană — : ce sînt doi îndrăgostiți unul pentru celălalt ? Fiecare își fixează ființa într-un aici și acum. Că pentru fiecare, celălalt ar putea fi și altcineva, să nu mai vorbim ; dar aceiași fiind, tocmai că fiecare, unul pentru celălalt, este desființat și reînființat de fiecare acum și aici ; fiecare reprezintă, unul pentru celălalt, acum-ul neîncetat regăsit : o voce, un parfum, un element de viață, o esență, un nume. Iar dacă ceea ce simte unul pentru celălalt devine pentru fiecare o pură generalitate — un titlu subiectiv, un nume —, înseamnă că esențial pentru certitudinea sensibilă nu este că ei există fizic, ci ceea ce își închipuie unul despre celălalt. Așa se explică și dragostea mea ciudată pentru

Roua. De aceea nu sînt nevoia nici măcar s-o ating ? Dragostea își este suficientă ei însăși ? Nu ! Asta nu trebuie să se mai repete.

Chiar dacă n-are, deocamdată, un chip, un nume, stăpîna acestei voci vine sub semnul cunoașterii, vine să-mi arate altă cale spre dragoste. Vreau să fie foarte frumoasă sau foarte urîtă. Mai ales, foarte urîtă. Urîtă și inaccesibilă, dar numai atît cît să-mi stimuleze, nu să-mi descurajeze dorința. Voi înțelege că, fiind dominată de rațiune și, deci, mai întreagă, dragostea asta este chemată să fie ultima. Voi ieși lucid și pasionat, de partea adevărului, în întîmpinarea oricărei confuzii, neliniști, suspiciuni, neînțelegeri !

3

ALTĂ CALE... DE PARTEA ADEVĂRULUI... ? Îmi vine să rîd. Cînd ești, dacă ești, îndrăgostit, cum poți alege între o bucurie inconștientă și una rațională, cum poți înțelege deosebirea fără să te înșeli, dacă în general poți înțelege ceva fără să ai nici cea mai mică îndoială că nu te înșeli ? Și dacă poate fi ceva sigur sau definitiv în orice dragoste, ceva care să nu fie confuz sau neliniștitor !

(Îmi dau seama, dealtfel, chiar din „perioada telefoanelor", că oricît de rațional aș încerca să fiu, neliniștea, nemulțumirea mea izvorăsc din faptul că există o nepotrivire firească în general, dar la mine foarte mare, între argumentele pe care mi le oferă imaginația și desfășurarea reală a evenimentelor. Cîteva însemnări din același jurnal abandonat sînt deja concludente. Mai întîi, spaima că necunoscuta este totuși prietena Rouei. Asta pune, de la început, noua mea dragoste sub semnul suspiciunii : „Sept. — Achiziționez elemente noi. Din greșeală. Vocea îmi vorbește despre faptul că știe despre mine mai mult decît îmi imaginez eu. Insist. Ce știe ? Și-mi vorbește, trădîndu-se, despre „o pană roșie" și despre niște scrisori. Ale mele către Roua. Acum e limpede. E una dintre prietenele ei. Dar tot nu știu cum o cheamă. Scrisorile alea, dacă înțeleg bine, se află la ea ?" „Sept. — O în-

tîlnire ratată. Cum ar fi putut doi necunoscuți să se întîlnească în învălmășeala din holul unui teatru? Locul ales trădează lipsa mea de experiență. Nu am gustul aventurilor mici, oarecare, care nu mă angajează cu toată ființa, cu toată pasiunea de care sînt capabil". Și apoi prima revoltă, cînd intuiesc firea capricioasă a Ozanei: „Sept. — Vocea refuză în continuare să-și divulge numele. Nici despre înfățișarea ei nu știu mare lucru. Portretul pe care și-l face ea însăși, la insistențele mele, este destul de confuz. Recunosc că-i aștept cu bucurie telefonul. Dar uneori sînt furios că depind numai de plăcerea sau capriciul ei de a da sau nu un telefon. Mi se refuză inițiativa. Sînt furios și nu mai am puterea să continui convorbirile astea aiurite. Prea mult mister distruge misterul".)

Ce simt sau ce mi se pare că simt cînd Ozana îmi face prima vizită este grozav de încîlcit, de contradictoriu. Scena o țin minte perfect și, acum îmi dau seama, nu întîmplător; pentru că ea sintetizează tot ceea ce simt în acești doi ani de cînd ne cunoaștem. Sînt în atelier. Se aude soneria. Urc repede, atelierul e la subsol, și ajung din cîțiva pași, traversînd holul, în fața ușii. Mă opresc o clipă să-mi potolesc respirația. Și deschid. O văd pe fundalul albastru al mării. Parcă s-ar naște din valuri chiar acum cînd o văd pentru prima dată. Mîndră și hotărîtă. Înaltă și subțire. Frunte bombată, puternică; ochi niponi, cenușii, scînteind sub sprîncenele care urmează o linie fină, delicată. O față prelungă, cu obraji poate prea plini care îi dau un aer de copil. Dar gura, ușor umedă, roză, e senzuală, de femeie. Te salut, clipă. Te salut, bucurie, cînd mă traversezi uriașă, cu pași care se aud pînă în adîncul mării. Te salut, soare. Nu trăiesc degeaba. Nu e nici o zădărnicie în faptul că exist, că respir, că duc o viață aspră de paznic al focului. În clipa asta se naște din valuri cea fără nume și ține în mînă un mesaj foarte important, pe care mi-l trimite chiar zeul mării!

O clipă. Atît. Imediat, întreruptă de un declic, bucuria aceasta se pulverizează într-o puzderie de observații și de gînduri mărunte. Trebuie să fiu prudent, îmi spun. Încrederea inconștientă și candoarea... Iată-le pedeapsa:

mesajul zeului. Care nu este, de bună seamă, alcătuit decît din scrisorile mele către Roua. Primul ei gest cînd intră în hol, chiar înainte de a-mi întinde mîna, este să se oprească în fața oglinzii. Fata asta îmbrăcată băiețește, cu jachetă și pantaloni albi, pare mai degrabă îndrăgostită de ea decît de mine...

Ne privim în tăcere, așezați în fotoliile din bibliotecă. Încerc să fiu calm. Se ridică, face cîțiva pași prin fața rafturilor cu cărți. Scoate una la întîmplare, cu coperți roșii, se uită la titlu, e în engleză. Ceva despre tehnica prelucrării metalelor neferoase. Rîde și o pune la loc. Se uită la ceas. Și deodată începe să scotocească în traista ei roșie, azvîrlită neglijent pe un umăr; scoate un pix și o coală de hîrtie. Mi le pune pe masă, dinainte, și-mi spune:

— Scrie!

Mă execut, mirat și puțin intimidat și în locul nepăsării cu care vreau să-mi pedepsesc naivitatea, naivitatea cu care mă purtasem față de Roua, iată din nou bucuria oarbă cu care citesc ceea ce scriu și ea, necunoscuta asta, îmi dictează:

— Cuvinte la clipa-răscruce. Dezlegate, nălucile din adîncul mării m-au izgonit și m-am născut, cu sau fără voia mea, nimeni nu poate ști și am străbătut pînă la tine, un drum dinspre moarte spre viață, și iată-mă gata să te urmez. Și nu asta e pedeapsa, pentru că nu există nici vina... Puternice, am atîta nevoie de tine încît s-ar cuveni să-ți spun că oricît de lung îți va fi drumul de acum înainte și chiar de va trece prin pustiu, la capătul lui nu vom fi decît împreună. Semnează: Cea fără nume.

— Sună ca un legămînt...

— Poate. Acum trebuie să plec. Mă așteaptă taxiul.

Rămîn singur și mă gîndesc că zadarnic încerc să fiu prudent, lucid și așa mai departe; *nu știu ce să înțeleg.* Fata asta care pleacă uitînd — dar eu nu cred că uită, ci așa vrea! — să-mi spună cum o cheamă, ori e îndrăgostită, ori vrea să mă impresioneze, ori nu vrea, pur și simplu, decît să se joace. Mă sfidează cînd nu-mi întinde mîna și se uită mai întîi în oglindă? Sau pur și simplu, copilăroasă, vrea, privindu-se, de îndată ce intră în casă,

să guste și ea impresia pe care mi-o face ? Mi-aduce scrisorile Rouei să-mi atragă atenția că trebuie să-mi iau gîndul de la ea, sau să-mi *demonstreze*, ăsta-i cuvîntul, cît de multe depind de ea ; pînă și trecutul meu. Nu-mi spune nici o vorbă cînd stăm în bibliotecă. Din sfială, din delicatețe, pentru că mă simte emoționat și crispat, sau pentru că se amuză de perplexitatea, de nedumerirea mea ? În sfîrșit, îmi dictează textul ăla ciudat și pleacă pentru că îndrăzneala ei are totuși niște limite, nu suportă să asiste la efectul pe care îl poate avea asupra mea, sau pur și simplu ca să-mi arate că nu face decît ce vrea ? Din clipa cînd îmi intră în casă și pînă cînd pleacă, ori se poartă ca o îndrăgostită, ori complică lucrurile cu premeditare, pentru a-și bate joc de neputința mea de a înțelege exact ce se întîmplă, ce vrea...

4

IAU BRUSC HOTĂRÎREA SĂ FAC O baie. Ca de obicei, mă îndepărtez de țărm cu mișcări repezi pînă îmi pierd răsuflarea. Apa-i rece, sîntem în septembrie, și numai așa pot să mă-ncălzesc. Ajung pînă la ieșirea din golf. Apa, la suprafață, e de un verde pal, transparent ; se distinge clar, în adînc, pragul cascadei, mai galben ; ceea ce înseamnă că în golf se varsă un rîu subteran, cu apă dulce...

Un timp, după ce vizitele Ozanei se înmulțesc, și eu încerc zadarnic să înțeleg ce simte pentru mine, ce simt, la rîndul meu, avînd o ciudată neîncredere de la început în ea — pentru felul neserios în care procedează întreținînd convorbiri telefonice interminabile cu scopul de a mă cunoaște ? ; pentru comportarea ei capricioasă, zvăpăiată, misterioasă ? Nu știu exact de ce ! — tensiunea dintre noi sporește treptat și din cauză că Roua este o prezență permanentă, nevăzută.

Despre Roua evităm să vorbim. E ca un consemn. Ozana, e limpede însă, e preocupată să-i ia cît mai repede locul. Și reușește, de ce să nu recunosc. Dar la Roua tot mă mai gîndesc.

(Pot reproduce o însemnare tot din jurnal care confirmă într-adevăr acest lucru : „2 nov. Cît datorăm întîmplării ? Îmi dau seama că dacă Roua ar veni la mine pe neașteptate, m-ar privi în ochi și mi-ar spune : — Dragul meu, ești un copil. Nu este adevărat că mă jucam, că mințeam cînd îți spuneam că totul e bucurie și extaz în preajma ta, credeam, pur și simplu, în ceea ce îți spuneam. Comedia cu „genunchiul bandajat", isprava de a te ține în ploaie, afară, cînd mi-ai adus pana aia roșie, sau prostia de a-i da scrisorile tale Ozanei nu sînt decît niște fărădelegi, explicabile la vîrsta mea, pentru care, uite, te rog să mă ierți. Zic, dacă mi-ar spune toate astea, eu, bineînțeles, i-aș cădea la picioare".)

Ozana știe probabil chiar de la Roua cît de pură și aproape lipsită de un temei real este dragostea noastră. Iar față de Ozana eu caut sistematic să mă port într-un fel care se opune atitudinii mele față de Roua. Dragoste ? Poate. Dar sub semnul lucidității. Și în tot ce face Ozana, din clipa în care îmi deschide ușa și pînă în clipa cînd pleacă, i se opune Rouei. Toate gesturile ei sînt precise, chibzuite ; nimic la întîmplare, spontan. Liniștea ei mă neliniștește. Liniștea, încetineala Ozanei — se grăbește atît de încet încît gesturile îi trec pe lîngă dragoste — sînt o sursă de tensiune. Cînd o femeie face parte pur și simplu din mine, cum pretinde Ozana, ar trebui să fiu fericit. Or, tocmai asta e ciudat, că eu, în loc să fiu fericit, sufăr. Amenință să devină copleșitoare, insuportabilă, obsesia — care își trage sevele, ceas de ceas, zi de zi, din aproape toate cuvintele și toate gesturile ei —, că nimic din ce simte pentru mine, spre deosebire de Roua, nu e cu adevărat dragoste. E numai curiozitate. Vrea să știe ce simt, cum simt și de ce simt așa și nu altfel. Și cere explicații cu nemiluita. E numai curiozitate.

Despre Roua evităm să vorbim. E ca un consemn...

5

ÎNCEP SĂ PLUTESC PE SPATE, CU brațele desfăcute, de parcă aș fi răstignit. Apare un pui de delfin. Vine din larg. Îmi dă tîrcoale sprinten, are chef

de joacă, se rostogolește, sare în sus, descrie în aer un arc și se scufundă fără cel mai mic zgomot.

Mă întreb dacă mai are sens să mă întorc la țărm acolo unde cele două fete, fiecare în felul ei, mă așteaptă ? Să izbutesc, cu un efort, să ies în larg și să ajung la coliba lui Sari. Să-i spun bătrînului să meargă să le ia cu barca. Eu, însă, să nu le mai aștept. Să le las mașina acolo, între tufele de oțetari pipernicițI. Roua știe să conducă. Și să plec singur, mai departe. Să dispar. Să nu le mai văd niciodată.

Se întîmplă, destul de repede, în perioada cînd mă întîlnesc cu Ozana fără s-o văd pe Roua, niște mutații ciudate pe care nu mi le pot explica rațional. Pe măsură ce încerc s-o înțeleg pe Ozana, nu reușesc, retroactiv, decît s-o înțeleg pe Roua. Cuvintele, gesturile Ozanei mi se par niște taine cu zeci de peceți care cad de îndată ce mă gîndesc la Roua. Prezența Ozanei, voit tulburătoare, provocatoare, nu izbutește decît să-mi facă și mai de nesuportat absența Rouei...

Roua care, cînd o revăd, mă uimește : să n-o mai recunosc !...

De îndată ce mă întorc de la Hamburg n-o caut pe Ozana ; vreau să spun că n-ajung să-i dau un telefon și să-mi reiau pelerinajul prin parcul din fața blocului ei. Poate și pentru că în cartierul meu, din prima zi cînd ajung la Constanța, o întîlnesc pe Roua.

O întreb ce mai face, de parcă n-ar fi trecut atîta timp fără să ne vedem și să ne scriem și mai ales de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic între noi. Facem cîțiva pași împreună pe strada ei, Mare Aureliu. Sînt exagerat de amabil, glumesc cu ea, deși nu uit, bineînțeles, să mă plîng de stomac. Se arată interesată. Nu numai de boala mea. Poartă, acum, ochelari de vedere. Dar asta, cu mutra ei de strengăriță veselă, ocrotită de gulerul uriaș, de blană, al hainei, îi dă un aer și mai simpatic, mai familiar. Am o criză chiar pe stradă, lîngă ea. Senzația că cineva îmi răsucește un cuțit în burtă. Mă sprijin cu o mînă de gard și cu cealaltă mă țin de stomac. Scrîșnesc un fel de scuze. O rog să mă lase acolo. Ea însă :

— Te duc acasă, Manule ; și mă uimește că mi se adresează pentru prima oară ca Ozana ! Și mă duce. Pînă la ușă.

— Am s-o anunț pe Camelia !

Și iar mă uimește, nu pentru că o cunoaște pe Camelia, ci pentru că îmi citește gîndul. Roua, pe care o credeam o fată fără minte, mă uimește cu perspicacitatea ei, și mai ales cu bunăvoința ei. Dar mai ales mă uimește cu un gest aproape inexplicabil. Cînd dau să intru în casă — ca îmi caută cheia sub prețul de la intrare, ca îmi deschidă, aproape exact cu gesturile Ozanei —, face un pas și îmi barează calea. Mi-apucă mîna dreaptă pe care i-o las leneș, uriașă, cu pielea aproape roșie, de prea mult sînge, în mîinile ei mici și albe, și, înainte de a-mi da seama ce are de gînd să facă, mi-o sărută. Fuge apoi. Fără un cuvînt.

II

ROUA, CARE ÎN PERIOADA CÎND îi vorbesc de posibilitatea de a reuși la facultate — dar poate și înainte, dar nu înțeleg eu — are subit curajul să lupte pentru dragostea ei. Ne întîlnim, din întîmplare, într-o zi însorită de septembrie. Tei de pe Bulevardul Republicii, pe care înaintez cu pași mari, legănați, parcă sînt scăldați în aur. Deodată mă aud strigat. Se aud pași sprinteni în spatele meu. Mă întorc ca un lup, cu tot corpul. E Roua.

— Hei, zice, unde te duci așa ca o furtună ?

— La tipografie.

— Păi acolo mergem și noi... Venim de la partid. Ne-au aprobat cercurile profesionale.

N-o întreb. Știu în ce calitate a fost la partid.

Mă uit să înțeleg despre care „noi" e vorba. În spatele ei, la o oarecare distanță, înaintează spre mine, cu mîinile la spate, zîmbitor, Lurian Bujeniță. Reprezentanta tinerilor tipografi și directorul...

— Salut, domnule. Ce mai faci ?

— Să-ți spun un banc...

Cred că nu străbatem împreună nici jumătate din drumul pînă la tipografie și Bujeniță îmi turuie o duzină

de bancuri. În sfîrșit, Roua, presimțind că sînt sătul de vorbăria lui, intervine :

— Ce-ar fi să renunțăm la tipografie — ce naiba, mă duc acolo și cînd sînt liberă ? — și să-i facem o vizită Cameliei ? E ziua ei și... Ideea este bună, pentru că, pentru moment, scăpăm de Bujeniță El trebuie să meargă la tipografie. Dar vine de acolo direct la Camelia.

Luăm troleibuzul de Mamaia care acum, în septembrie, e aproape gol. Stăm față în față și ne privim. S-a mai împlinit puțin. Îmi zîmbește într-un fel provocator ; îi văd picioarele descoperite — rochia e scurtă — pînă la șold. Este frumoasă și, deși presimt că e aprigă, senzuală, deosebindu-se și prin asta de Ozana, mult mai înceată, mai rațională, îmi dau seama că între noi nu s-a schimbat nimic : parcă sînt blocat ; nu mă pot gîndi la ea decît ca la o prietenă. Ca s-o mai cuminţesc, îi vorbesc, exact cînd se așteaptă mai puțin, de Ozana, care se află în București pentru a-și depune cererea de înscriere în anul I al facultății de filozofie. Cuvinte de laudă convenționale. Roua pareazâ frumos. Da, desigur, Ozana este o fată foarte bună. E inteligentă, dar ea, Roua, n-o crede capabilă de dragoste. O cunoaște foarte bine. Mai bine ca mine. La ea cîtă inteligență, atîta neputință. Neputința de a trăi necenzurat un sentiment. Sînt uimit. Superbă caracterizare ! Nu o dată Roua, care pare mai înfeudată simțurilor și fuge de logică, mă uimește cu aprecieri de o marc finețe, perfect întemeiate. Dar, o contrazic eu, citîndu-l pe Pascal, nu există de o parte sentimentele și de cealaltă rațiunea. Sentimentele își au sediul tot în creier. Mă combate furioasă. Pascal n-are dreptate. Vorbim despre inimă, de mii de ani, și nu se poate ca ea să nu aibă decît funcția vitală, dar banală, de a pompa sînge proaspăt în corp. Și așa mai departe. Din greșeală trecem de stația unde trebuia să coborîm. Coborîm la pescărie. Și de acolo ne întoarcem pe jos pînă la blocul Cameliei. Camelia ne primește fericită.

— E și Lurian Bujeniță la noi.

Cum a ajuns înaintea noastră ? Aici ne plictisim. Profităm că toată lumea e subjugată de verva lui Lurian și ne retragem să bem cafeaua în altă cameră. Singuri. Roua

șade pe un pat, rezemată de perne. E din nou agresivă. Mă sfidează. Îmi văd de cafeaua mea. Îmi zic că sînt tare dacă nu simt nici măcar nevoia s-o privesc, ca altădată. Și în același timp, îmi reproșez că sînt un bărbat mediocru. Dar nu ! De la Ozana spre Roua e un drum pe care nu-l mai pot străbate. Cel puțin deocamdată. M-aș simți ușuratic, fără nici o credință, fără nimic sfînt. Exact ceea ce-i reproșez eu Ozanei. Așa că o derutez, o abat de la gîndul ei ascuns, folosindu-mă de un șiretlic :

— Ascultă, Roua, de mult vreau să te întreb : De ce i-ai dat Ozanei scrisorile mele ?

E într-adevăr uimită și speriată. Nu spune nimic. Dar se ridică din pat. Gata, i-am tăiat cheful să se mai gîndească la altceva. Totuși, nu se dă bătută :

— Uite ce e, Șerban, în primul rînd nu e adevărat că i-am dat eu Ozanei scrisorile alea. Le-a văzut pe masă. Le-a citit și, fără să-mi ceară voie, le-a luat și acasă ; să le recitească. I le-am cerut, apoi, dar n-a mai vrut să mi le dea. Nu mă interesează ce ți-a spus ea. Știu că se pricepe să răstălmăcească lucrurile. Și în al doilea rînd, mai scutește-mă de Ozana. Cred că nu sîntem copii să trăim sub papucul ei !

Roua e și mai frumoasă cînd se înfurie.

Ca să nu ajungem prea departe cu înfruntarea asta sterilă, acționez :

— Hai să mergem, Roua. Cred că ne-au putrezit destul oasele pe aici...

7

DE CÎND PLUTESC PE SPATE ȘI privesc cerul cred că am ochii albaștri. Nimic nu-l tulbură încă în dimineața asta. Dar iată două avioane țîșnesc chiar acum la orizont. Iar în urma lor, jerbe fără sfîrșit de pulbere albă. Presupun că sînt avioane ; nu le aud distinct zgomotul. Un timp, avioanele astea merg împreună și jeturile lor de pulbere apar pe cer ca două linii albe, paralele. Apoi se despart pentru a se întoarce unul asupra celuilalt. Vor parcă să scrie pe cer niște cifre sau li-

tere, un 9 sau un O. O, de la Ozana ? O coincidență, desigur...

N-o înțeleg pe Ozana. *Nu înțeleg niciodată ce vrea.* Și am impresia că nici ea nu înțelege ce vreau. Cu o vară în urmă eu și Ozana ne întoarcem cu avionul de la București. Este admisă la facultate. Roua, care plecase cu noi din Constanța, cade din nou la examen și rămîne cîteva zile la mătușa ei din Balta Albă. Zburăm deasupra Bărăganului. Ocupăm două fotolii despărțite — așa s-a întîmplat — de culoarul care străbate, de la un capăt la altul, avionul. Pe măsuța volantă de lîngă mine, un pahar de pepsi ; pe măsuța ei, un pahar de cico. Despărțiți chiar și de culoarea licorilor, acum cînd simt nevoia să mă bucur de prezența ei, să-i respir parfumul, să-i ating mîna, pentru a scăpa de gîndurile mele neliniștitoare. Dar cum să discut cu Ozana ? Ea-mi trimite un bilet jucăuș cu un „ce mai faci ?“ și-mi dă ideea. Îi transmit primul gînd, urmărind să fiu cît mai rece și mai exact. E o capcană :

— Nu-i pentru prima oară cînd ajut pe cineva ignorîndu-mi interesele...

Intră în joc, mirată de brutalitatea expresiei.

— „Interesele“ ?

— Da, îi răspund imediat pe același petec de hîrtie. Am pus și eu umărul la victoria ta, nu ? Asta înseamnă că te-am ajutat să pleci din Constanța. Urmează să stai patru ani în București. Și cu mine cum rămîne ?

— Uiți că ne putem scrie, că poți veni la București, că eu pot veni la Constanța ? Uiți de vacanțe ?

— Ehe ! Eu vreau să fim tot timpul împreună, pentru ca nimic să nu ne pună în primejdie dragostea. Dar cum asta nu se poate, dacă am fi mai înțelepți ne-am despărți chiar acum. Acum e mai ușor. Cel puțin pentru mine.

— Să fim serioși. Ceea ce vrei mai puțin este să ne despărțim. Întîia greșeală pe care aș face-o ar întoarce către mine ura ta victorioasă. Dar fie. Dacă dragostea e atît de intransigentă și exclusivistă — ori o prezență tiranică, ori despărțirea —, ce-i rămîne prieteniei ? Prietenia nu-i o soluție ? Pot să-ți fiu o prietenă adevărată...

Cade în capcană. În curînd nu-i mai rămîne decît să

recunoască adevărul, ascuns cu atîta grijă. Ceea ce simte pentru mine... O ajută faptul că nu trebuie să *spună* ceea ce gîndește. S-ar speria auzindu-și propriile ei cuvinte ; așa, le așterne liniștită pe hîrtie, cu iluzia că interlocutorul nu ar fi de față, și deci nu este constrînsă să-i ascundă partea rea a lucrurilor. Trebuie să fiu și mai rece, indiferent, provocator de sincer, ca s-o determin să-mi răspundă la fel :

— Uiți că există libertate în interiorul dragostei ? Sigur, nu libertatea de a alege pe altcineva. Se presupune că ai ales deja. Ce-i pentru tine prietenia ?

— Comunicare, înțelegere, descoperire, în doi, a lumii, bucuria de a ajuta, chiar dacă e vorba de dorință...

— „Chiar dacă e vorba de dorință...“ Prietenia admite și „pomana“ dorinței în absența dragostei ?

— Ești răutăcios...

— Dar prietenia ta ori e și o formă de „dragoste“, ca între amanți, dacă mă agăț de chestia cu dorința, și atunci nu mai e numai prietenie, ori e numai prietenie și atunci nu mai e dragoste ? Ca prieteni ne-am mai vedea în vara asta de două-trei ori, întîmplător... Asta nu înseamnă despărțire ?

Și apoi definiția ta despre prietenie e sumară și generală, îi spun. *Prietenia noastră* ar fi cu totul altfel. Prietenia noastră ar legaliza libertatea fiecăruia de a se îndrăgosti de altcineva. Eu nu-mi doresc asta. Eu aș fi îndrăgostit tot de tine și ca prieten. Pentru mine singura soluție e căsătoria. Dar tu ? Tu care nu știi dacă ceea ce simți pentru mine este dragoste — și aici vreau să ajung — vei avea această libertate și, sînt sigur, vei ști să te folosești de ea. Oricum, o ai. Și în clipa asta sufăr cumplit numai cînd mă gîndesc la această posibilitate.

— Aha ! Asta e. Desigur, ai dreptate, dar de ce nu te întrebi dacă ești tu cel chemat ? De ce nu-mi îngădui să mă întreb dacă tu ești cel ales ? Înțeleg că nu poți renunța la dragostea ta. Prietenia îți poate îngădui și ție s-o găsești în altă parte. Dar nu vreau asta...

— Atunci ce vrei ; sau ce nu vrei ? Ce știi sau nu știi despre ceea ce simți pentru mine ?

— Vezi, iar te înfurii. Nu știu... Nu știu dacă vreau să ne despărțim. Dacă mă mulțumesc numai cu prietenia

ta. Dacă am curajul să mă căsătoresc cu tine... Ce știu ? Te admir, te respect, nu mi-e indiferentă dorința, pasiunea ta. Te doresc și eu. Nu întotdeauna. Mă agasează un anumit mod al tău de a fi repezit și brutal... Dar, ce e graba asta cu „clarificările" ? Hai să ne împăcăm ! Uite, nu vrei să bei din cupa mea divină sau diavolească o fărîmă de har ?

Nici Ozana, deci, nu știe exact ce vrea ; și atunci cum să înțeleg eu ce vrea ? Nu știe ce vrea ; nu spun că nu vrea să înțeleagă — pasiunea care caută să înțeleagă ceea ce rămîne mereu necunoscut în inima noastră poate, un timp, să semene cu dragostea —, ea vrea să înțeleagă și uneori i se pare că înțelege ce simte pentru mine. Silită să aleagă între despărțire sau căsătorie, Ozana nu vrea nici una, nici alta.

8

NU ÎNȚELEG, NICI ÎN DIMINEAȚA asta, de ce vrea să p'ece...

Nu mai înot. Calc pe mîlul de pe fundul golfului. Din cînd în cînd simt sub tălpi carcasa dură a unei scoici, a unei pietre sau a unui crab. E greu de precizat. Apa îmi ajunge pînă la gît, dar țărmul e încă departe.

Exact în locul ăsta, unde apa îmi ajunge pînă la gît, azi-noapte, cînd mă întorc din obișnuita mea escapadă în largul mării, o găsesc pe Ozana. Nu mai mă așteptam să intre în apă după mine, la un semn cu mîna — hei, nu vii și tu ? — aproape întîmplător ; și, uite, după aproape o oră o găsesc totuși aici ; mă așteaptă stînd în întuneric, deși începe să plouă, iar valurile împing neîncetat spre ea pîlcuri de guvizi morți, plutind cu burțile albe, sparte, în sus.

O văd de departe, la lumina foarte slabă, îndepărtată, a focului care arde pe plajă. O văd șovăind, ocolind cu grijă guvizii morți și înaintînd spre mine. Mă străduiesc să nu fac zgomot. Și mă ascund. Înot sub apă. Numai din cînd în cînd scot capul afară să văd cît e de aproape. Cînd e foarte aproape, înot iar pe sub apă, pînă la ea, și îi ies în spate. Se sperie îngrozitor și mi se agață de gît. E goală ! Pielea ei, sub apă, e încă fierbinte. Liberi sub apă, sînii înoată, albi, despărțiți parcă de trup care e bronzat, aproape negru. Mă aplec și-i sărut sub apă. Pe rînd. Au agilitatea peștilor și-mi scapă. Abia îi ating. Suficient ca să le simt sfîrcurilor, pe rînd, frăgezimea și gustul sărat de algă sau de garide viu strivit în dinți. Mîinile ei îmi alunecă pe spate. Îndeplinesc un ritual inconștient, dar precis. Îi țin trupul suspendat în apă, lipit de mine. Deodată se încolăcește cu picioarele și are exact poziția celui care se agață, se urcă într-un copac. Eu sînt copacul... Alunecă puțin și se lipește și mai tare de mine cînd, pîlcuri-pîlcuri, guvizii morți se adună în preajmă...

Năucit — sub ploaia torențială, caldă — de șoaptele ei de dragoste, de sărutări, de mîngîieri, îi privesc chipul luminat de o bucurie simplă și adevărată...

Și acum, dimineața, cînd încă-i mai simt în brațe trupul lichid și primitor, ca al mării, acum, uite, șade rezemată de stînca aia albă și așteaptă să plece...

I

ÎN SINEA EI, AȘTEPTAREA NU este nici măcar dorință. Nu este, poate, decît o înclinare de a privi. Și ochiul, fie că iscodește, ager și proaspăt, legea, relația, sub strălucirea de aparențe a clipei, fie că se întoarce spre explozia de gesturi și de imagini a memoriei, nu vrea nici măcar să ne scape de monotonie. Nu vrea nimic. Așa, *cînd sîntem singuri și îndrăgostiți,* îmi spune într-o după-amiază de sfîrșit de august doctorul Dan Giuglea...

Conviețuirea noastră într-un loc atît de izolat cum este golful ăsta — deși sîntem atît de singuri, fiecare în dragostea lui, în zarea lui de iluzii — își găsește poate tocmai în așteptarea asta, aparent fără nici un scop, salvarea de a nu fi obositoare. Chiar dacă uneori nu știu ce aștept — sau nu pot să spun exact întotdeauna ce aștept... —,

pentru că simt și văd în preajma mea orice schimbare, oricît de imperceptibilă, nu mă mai înspăimîntă gîndul că, prin obișnuință și inerție, convieţuirea noastră aici amenință să semene cu o căsătorie nereușită. Știu să văd, în timp ce fumez, și asta e poate o formă de apărare inconștientă, cum peste succesiunea uniformă de-o clipă a valurilor, în seara asta, se surpă altă coloană de lumină, mai subțire și mai albă, din sfertul și nu din jumătatea lunii, aflată deja pe cer în alt unghi față de pămînt, decît ieri seară, și răsfrîngînd mai intens sau mai calm altă suprafață a soarelui primordial. Chiar umbrele care, ca și valurile, pot fi gesturi în stare să exprime o intimitate mai adîncă, a mării, umbrele stîncilor, ieri o claie diformă, compactă, în seara asta sînt distinct despărțite unele de altele de fîșii de lumină și în același timp adunate ca niște suliţe, în cerc, gata să amenințe sau să apere tabăra noastră. Dar și în această petrecere a ochiului, tocmai pentru că posibilitățile lui, în singurătatea golfului, sînt limitate, există primejdia monotoniei. Curînd și el osteneşte să se mai bucure de fiecare aspect uneori fără însemnătate, dar cît de cît nou...

Într-un asemenea moment are loc agresiunea turmei de porci și apoi sosirea bărcii cu Biliboacă și Ghiocel între doi grăniceri și un ofițer de miliție. Astea sînt evenimente comparabile, în consecințele lor imediate, vizibile, în schimbarea ordinei naturale cunoscute, cu un seism. Nu ajungem însă, înspăimîntați, să ne punem întrebarea dacă n-ar trebui să nu mai locuim peste noapte aici. Pentru că ofițerul ne dă un răspuns foarte energic și rapid. În nici două ore toți porcii, vii sau morți, sînt încărcați în cîteva bărci cu motor chemate prin radio. Ploaia apoi și vîntul, după plecarea oaspeților, îi redau golfului, într-o după amiază, vechea înfățișare calmă, ușor idilică. De parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Chiar noi, după o zi atît de frămîntată, sîntem destul de liniștiți. Tăcem de parcă n-am avea nimic să ne spunem. Este limpede însă că evenimentele ne stăpînesc încă. În zonele de mare adîncime, ale inimii, se prăbușesc straturi mai noi, renăscînd, incendiate, și se consolidează straturi mai vechi.

Poate de aceea ochiul se întoarce acum spre el însuși ; strigă de fapt după acele gesturi și imagini pe care, atunci

cînd se află prea mult în prezența lor, le ignoră. Poate de aceea abia cînd barca oaspeților se află departe în larg am certitudinea că azi ei ne-au adus aici în golf ceva din clocotul clipei, de acolo de unde bate vîntul istoriei.

Și am deodată nostalgia acelui cotidian banal cu mari și mici obligații, uneori plicticoase, dar necesare, am nostalgia faptelor cetății. Mi-e dor de înghesuiala din troleibuze, de salutul vesel, timid, sau ceremonios-ironic al celor pe care îi cunosc și-i întîlnesc pe străzi ; iată-mă, alerg în întîmpinarea forfotei năucitoare de pe bulevarde : ascult încîntată scîrțîitul frînelor și bubuitul țevilor de eșapament ; trec pe stop, fluierată de milițianul din colț. Mi-e dor să cobor în porți, să văd chipuri de docheri, să văd gesturile lor cînd stivuiesc sacii de ciment sau lingourile de zinc pe platforma pe care dintr-o clipă în alta macaraua uriașă așteaptă s-o ridice și s-o depună frumos în buncărele vaporului grecesc tras la chei... Mi-e dor pur și simplu...

2

CÎND MUSTĂCIOSUL GHIOCEL Ribidon coboară din barcă și se îndreaptă spre mine, cu capul înainte, cu antarctida chelii mai dezgolită ca oricînd, frecîndu-și podul palmelor — așa își exprimă el satisfacția, bucuria —, îmi vine să rîd și chiar rîd, spre furia lui Șerban, prea prins de gravitatea situației, pentru că mă gîndesc la impresia falsă, paralizantă pe care ziaristul i-o face tatei cînd îl cunoaște.

Într-o dimineață de iulie, anul trecut, la nici o săptămînă după ce tata îmi răstoarnă la picioare o căldare de vorbe zoioase menite să mă facă să înțeleg ce m-așteaptă după ultimul meu eșec la concursul de admitere în facultate, pe jumătate fugită de-acasă, pe jumătate, pentru că sînt fugită numai pentru el — mama știe că mă aflu la Ostrov, la unchiul Terente, dar sub interdicția de a-i spune și lui ; și asta îi este pedeapsa... —, mă întorc nerăbdătoare să-l revăd, sfîșiată de regrete, năucă de dor...

Pe el vreau să-l pedepsesc cînd plec, dar, de fapt, nu mă pedepsesc decît pe mine. Pentru că după ce mă cațăr

prin toți cireșii și zarzării din curtea unchiului Terente, mă scald de cîteva ori în Dunăre și scotocesc prin toate cotloanele ruinele cetății de pe insula Păcuiul lui Soare, mă simt foarte singură. La Șerban nu mă gîndesc ; numai la tata. Încep să exagerez consecințele absenței mele de acasă, să-mi închipui ce și-ar putea închipui el și așa mai departe... Mă grăbesc deci, cînd îl întîlnesc pe Ghiocel — aflat la Ostrov într-un „raid", cu mașina redacției —, să mă despart de ochii albaștri ai unchiului Terente ; nu înainte de a-i promite „să-i amintesc lui Vasile, e vorba de tata, de ce i-a promis" — i-a promis că-i trimite niște „resturi de vopsea de-aia bună de vapoare" —, că vrea și el să-și primenească barca cum se cuvine. În drum spre Constanța bietul Ghiocel încearcă zadarnic să lege o discuție ; tac și mă gîndesc la tata. L-am lăsat în ghearele mamei. Ea este o femeie bună, delicată, dar nu-l poate ierta pentru că „tot de gura lui i-a plecat — vorba vine ; așa s-a întîmplat s-o repartizeze facultatea : la Cluj — de-acasă și cealaltă fată, Sonia ; ea pentru ce a muncit, cine să-i mîngîie bătrînețele ?" Așa parcă o aud cum îl dăscălește întruna, cu vorbe luate din basme, de cînd am plecat. Cînd intrăm în Constanța, îl rog pe Ghiocel să mă ducă în port. Trebuie să-l văd imediat pe tata, nu-i spun și de ce...

O secundă, în timp ce mașina ocolește vagoanele de marfă staționate chiar în spatele gării maritime, înainte de a ajunge pe chei, sub picioarele înalte, de girafe, ale primelor macarale, ochiul meu mîngîie, în dreapta, vastul amfiteatru verde al țărmului — pe acolo coboram în copilărie la tata în port — crenelat, la mare înălțime, de șiragul de blocuri noi ridicate chiar pe platforma vechiului triaj feroviar al orașului...

Nu sînt singură cînd pătrund sub primele bolți, foarte înalte, din sticlă și oțel, ale Șantierului Naval ; mă însoțește și Ghiocel. După ce rătăcim un timp căscînd gura la scheletele metalice ale navelor aflate în construcție, ajungem în sfîrșit la docul de uscat unde lucrează tata. Dezvăluindu-și partea care de obicei stă ascunsă sub apă, cargoul trus, răstignit de fapt, pe platforma de ciment a docului, inspiră, prin masivitate, teamă. E greoi ; prova mai ales nu mai are nimic din suplețea și ascuțimea ei de

lance care spintecă apele ; pare în suferință, diformă, ca gușa prea plină de pradă a unui pelican somnoros care se sprijină în pliscul lui lung să nu cadă. Pe tata îl descopăr într-un fel de cabină metalică ca o colivie atîrnînd de un cablu, cam pe la jumătatea înălțimii pîntecului uriaș al cargoului. Îl văd cum pulverizează vopseaua roșie ținînd în mîna stîngă pistolul. După asta îl recunosc, tata e stîngaci ; altfel, de aici, de jos, nu-i deslușesc fața. Îl strig. O clipă vocea îmi sună străină, amplificată de cheiurile largi de piatră. Îl mai strig încă o dată. Inutil, pentru că tata își dă seama din prima clipă cine îl strigă ; de emoție scapă pistolul din mînă. Prevăzut cu un furtun prin care circulă vopseaua, acesta nu cade pe cimentul docului, ci se leagănă caraghios în aer, agățat de grilajul cabinei. O clipă am senzația că se clatină și cade chiar tata. Și mi-amintesc de povestea lui, cum în tinerețe, într-o zi, angajat cu mulți alții să dea un strai nou de vopsea podului de fier de peste Dunăre — sau de peste Borcea ? — se rupe schela pe care lucrează el cu încă doi oameni și se prăbușesc de la o mare înălțime în apă. Îl salvează un pescar tînăr. Îl prinde pur și simplu cu prostovolul și-l duce în spinare pe o potecă străjuită de sălcii bătrîne și ochiuri verzi de apă pînă la o movilă galbenă de pămînt aflată nu departe de ultimul picior de piatră al podului. Acolo, sus, ferită de apele Borcei și ale Dunării, care nu o dată se îmbrățișau peste cîmpiile sălbatice, neocrotite de diguri, își ridicase casa din chirpici. Pescarul nu e altul decît unchiul Terente — abia peste cîțiva ani, după ce mari revărsări de ape îi distrug casa, el se mută cu toată familia, soția și părinții, mai spre sud, fără să părăsească țărmul Dunării — iar sora lui, care îl îngrijește pe tata, o codană blondă, pe atunci, cu ochii negri, nu e alta decît mama...

Dar nu se clatină decît cabina ; acționată de un scripete, aflat deasupra, probabil pe navă, alunecă ușor, planează lin pînă cînd se așază pe albia de ciment a docului, la cîțiva pași înaintea noastră. Tata o părăsește repede Îi alerg înainte. Mă ia în brațe ca pe un copil. Mă sărută. Îi spun unde am fost. Rîde fericit. E emoționat... Dar deodată se încruntă, mă îndepărtează cu mîna stîngă, iar cu dreapta arată spre Ghiocel :

— Și el ? El ?...

La început nu înțeleg sensul întrebării ; mă uit și eu la Ghiocel care, surprins de asprimea din glasul tatei, încetează să-și mai frece podul palmelor. Nu renunță însă la zîmbetul lui rînced, galben.

— El ? îl îngîn eu pe tata...

— Redactor, să trăiți, Ribidon de la ziarul local, își declină funcția Ghiocel, simțind că-l amenință o primejdie.

Și eu înțeleg, în sfîrșit, cam ce vrea să mă întrebe tata și izbucnesc în rîs. Exact ca în dimineața cînd Ghiocel coboară aici din barcă. Crezuse o clipă că fugisem cu el de acasă...

3

ZILE LUNGI DE AUGUST, DUPĂ această întîmplare, sînt numai așteptare, numai privire ; cele în care Șerban și Ozana sînt plecați în nordul Dobrogei. Un ochi interior dislocă în mine straturi masive de încredere și de răbdare și am senzația că lumea a fost creată pentru a-mi măsura neputința.

Sînt zile cînd vara se dăruie străzii, simțindu-și sfîrșitul, cu ultimele brize calde ale mării, se agață de fiecare arbore, cu disperare, se repede și scutură cu violență ciuperćăria colorată a umbrelelor de pe plajă, depune sărutări ucigașe pe florile cărnoase și roșii ale mărăcinilor, întîrzie leneș în dulceața primilor struguri.

E așteptare în fiecare frunză, pe jumătate galbenă ; e așteptare în fiecare val, înainte de a se prăbuși pe țărm, e așteptare nerostită în fiecare vorbă din cărțile rămase nedeschise... Și eu aștept. Ce naiba aștept ? Simt, dar nu pot încă numi ce aștept... Am impresia că toată adolescența nu este decît o lungă așteptare a unui miracol, de care, cînd se întîmplă, probabil că nici nu ne dăm seama.

Mă duc în fiecare după-amiază să văd marea. Încă transpirată, mirosind a plumb și a cerneală tipografică. Fumez, stînd acolo, la capătul digului nou al plajei „Modern", cu picioarele în apă, o țigară, și mă gîndesc la ei, la Șerban și Ozana. Și mă lansez într-o acoladă despre

așteptare și vară, cu ce scop vine și pleacă vara ?, despre legea bucuriei care înseamnă atingere, despre adevăr și dragoste, despre memoria fiecărui gest. Apoi hoinăresc pe străzi. Mă îndepărtez de mare. Nici nu știu cînd iau și de ce — în ce direcție — troleibuzul. Ajung la Mamaia. Cobor și mă pierd în mulțimea de pe plajă. Și iar mă gîndesc la *ei*. Și simt cum așteptarea devine dorință, voință crîncenă, putere...

Îi văd pe amîndoi în aceeași barcă, pe un canal, în Deltă. Vîslește un pescar uriaș cu barba albă. Șerban stă în picioare rezemat de o prăjină uriașă. Barca străbate acum o potecă de apă tăiată printre lanuri de stuf și ajunge deasupra unei cascade și acolo Șerban cade și se înecă. Iată-l acum acoperit cu un cearșaf, întins pe un mic debarcader de lemn ; Ozana, în genunchi, tace, nu știe să plîngă... Dar nu, nu merge ! Ce caută cascada asta în Deltă ? Și apoi pescarul poate să-l salveze ; și apoi Șerban știe să înoate. Să aleg alt unghi. Deci, sînt în barcă, abia au intrat în lacul Fortuna și, deodată, se pornește un vînt foarte puternic. Barca se menține pe linia de plutire datorită priceperii pescarului ; dar Șerban, neatent, alunecă și e înghițit de valuri... Și Ozana nici măcar nu țipă. Privește indiferentă... Dar ce naiba m-a apucat ? Parcă aș vrea să se înece ! De fapt, tot hoinărind pe plajă am ajuns cam în dreptul hotelului „Internațional" și aici privesc o scenă aparent vulgară și ridicolă. Sub o umbrelă de stuf, o femeie șade pe nisip, rezemată de o tonetă la care se vinde bere, cu o sticlă în mînă și plînge. Întins la picioarele ei, cu capul în poala ei, trupul unui bărbat acoperit de un cearșaf alb. Femeia îi leagănă capul bărbatului — care pare foarte docil, indiferent, inert chiar — și vorbește cu el. Bărbatul tace, nu răspunde. Femeia îi leagănă capul și bea din sticla aia și din cînd în cînd face gestul de a-i da și lui să bea. Dar bărbatul stă cu gura închisă și apa sau berea din sticlă îi curge la întîmplare pe față, pe gît. Și în clipa asta îmi dau seama că bărbatul e mort.

„— Abia l-au scos din mare ; e înecat", spune cineva de lîngă mine.

Dar femeia se poartă cu el ca și cum ar fi viu. Și iar mai trage o dușcă din sticlă și iar îi dă bărbatului să bea

și uneori nu-i mai dă la o parte colțul cearșafului care-i acoperă fața și varsă peste el conținutul sticlei. În jur, lume multă, abia ținută la o oarecare distanță de doi milițieni. Unii zîmbesc ; dar eu văd în gesturile inconștiente ale bietei femei — căreia i s-a spus să-l stropească cu apă pînă vine mașina salvării — și în faptul că vorbește cu bărbatul ei înecat, semnele unei credințe naive, de o mare puritate și candoare. Pentru că femeia îndeplinește un ritual, ca în basme, cu iluzia disperării că stropindu-l cu „apă vie" îl mai poate readuce la viață...

Și hoinăresc iar pe plajă și aștept. Ce naiba aștept ? Da, aștept să se-ntoarcă din Deltă. Și iar mă gîndesc la ei. La Șerban și Ozana. Dar nu mai am chef deloc să-l înec pe Șerban. N-au decît să se plimbe liniștiți prin Deltă. Pentru că, dacă nu Ozana, chiar eu, care mă răzbun astfel, în gînd, copilărește, dacă Șerban ar muri, într-adevăr, înecat, aș ajunge să sufăr cumplit, ca femeia aia...

... Și îi dau din nou dreptate doctorului Dan Giuglea cînd în aceeași după-amiază îmi explică, cu o mare melancolie și tristețe în glas — nici el nu se gîndește decît la faptul că Ozana a plecat cu Șerban în Deltă —, că așteptarea, uneori, cînd sîntem îndrăgostiți, în singurătate și *fără speranță*, poate fi ca un ecran luminos, interior, spre care dau năvală și rulează un timp, ca într-un film unic, fantastic, gesturile noastre refulate...

4

DAR DAN GIUGLEA NU-MI VORbește numai despre așteptare, în după-amiaza aia, cînd ne întîlnim la „bowling", în Mamaia. Îmi vorbește — obosit, după o noapte de gardă în care efectuează mai multe intervenții chirurgicale —, îmi vorbește mai ales despre dragoste și noroc. Îl găsesc în sala de jocuri. Bagă fisele de un leu cu nemiluita, într-un pocher mecanic de manivela căruia trage poticnit.

— Da, Roua, dragostea e o chestiune de noroc... Iar în noroc totul se bazează, ca și în dragoste, pe teoria undelor magnetice. Uite, corpul meu emite niște unde electrice mai mult sau mai puțin intense, nu întotdeauna con-

trolate de creier : ele se ciocnesc de undele electrice ale aparatului. Dacă sînt suficient de puternic, dorința mea de a cîștiga se transmite aparatului și el răspunde prompt. Magnetismul meu poate fi negativ sau pozitiv, în funcție de starea mea sufletească. Dacă sînt înăcrit, neîncrezător, pierd. Dacă sînt dispus, cîștig. Dar și magnetismul celorlalți, desigur, al chibiților, îmi poate fi favorabil sau îmi poate deregla relația cu aparatul. Uite, dacă aparatul răspunde : „ten" de trei ori, meritul este și al tău. Întîmplător, tu vrei să cîștigi. Dar ce te faci cînd îți suflă în ceafă un chibiț al cărui corp emite unde mai puternice și, uite, nu vrea el să cîștigi ? Atunci te-ai ars. Pînă mai adineauri pierdeam. Stătea „lada" aia lîngă mine, arată cu o mișcare a capului spre o femeie corpolentă, care joacă la alt pocher mecanic. Ai venit tu, am reluat *contactul* — da, contactul, ce te miri ? — cu circuitele electrice ale aparatului. Iată, ca o dovadă, trei dame —, și sună aparatul, după cum vezi, de te asurzește, de parcă ar sta să-și vomite toate fisele din burta lui nichelată.

Hei, domnule... și-n dragoste e la fel ca în noroc... Dincolo de motivele pasiunii, de instinctul sexual, de interese, de educație sau cultură, dincolo de ceea ce reprezintă frumusețea fizică sau spirituală conform preceptelor unui cod social dat, al clipei, de ce un bărbat se simte *atras* — nu așa se spune ? — de o anumită femeie și nu de alta ? Trebuie să existe o explicație științifică. Nu cumva corpurile comunică între ele chiar fără ca femeia și bărbatul să dorească asta prin unde secrete — hormonii este imposibil să nu fie încărcați cu o anumită electricitate... —, dincolo de ceea ce creierul crede că ține riguros sub controlul logicii ?

(Doi-trei ani mai tîrziu ideea aceasta destul de veche a undelor pe care le-ar emite corpurile noastre, — dincolo de orice teorie fantezistă a atracției erotice, deci și de cea a lui Dan — se confirmă într-adevăr. Doctorul Fl. Dumitrescu reușește să obțină o imagine electronografică. Corpul omenesc din această imagine apare înconjurat de ioni — fenomenul de electroluminiscență — care comunică cu un mediu electric — Șerban Magiru.)

Ai norocul să te simți chemat pentru o femeie, îți petreci ani în preajma ei, fără succes, și deodată apare alt

bărbat — aluzie, evident, la Ozana, la Șerban... —, alt bărbat, cu anatomia lui de cascador, superbă, care emite pe alte unde secrete și cu o altă intensitate. Și deși aproape nici nu se cunosc — asta e legea intimității —, ei se înțeleg dincolo de orice rațiune. Ești pierdut. Sînt sigur că așa stau lucrurile. Și voi cere — și în clipa cînd spune asta rîde, rîde cu hohote —, în mod oficial, în scris, să se rezerve un fond special pentru verificarea teoriei mele a norocului și a dragostei. Sînt sigur că dacă va fi pusă problema unui computer îndopat cu toate cunoștințele despre om, aparatele electronice și teoria probabilității, ea nu va fi rezolvată decît în sensul în care profețesc eu.

/E probabil beat...

-- Domnule Ginglea, hai să mergem, îi spun.

- Zi-mi domnule pînă cînd cade ultima zdreanță de pe mine...

Reușesc să-l duc pînă la urmă acasă, cu un taxi, și-mi vorbește în continuare despre nenoroc, care solidarizează, despre așteptare, care, cînd sîntem îndrăgostiți și părăsiți...

5

DAR AȘTEPTAREA MEA, ÎN DIMINEAȚA asta cînd Ozana vrea să plece, oricît ar părea de necrezut — nu stau cu tot timpul departe și fumez indiferentă ? —, este una activă. Ea este mai mult decît dorință, este voință. Aștept și tremur la gîndul că poate Ozana nu vrea atît să plece cît să fie rugată să rămînă.

Aștept descărcarea aia de fulgere care să ne lumineze pe fiecare atît cît trebuie și care poate fi un gest al lui Șerban. Aștept, deși mă tem de pe acum de acest gest ; pentru că nu știu dacă Șerban vrea într-adevăr să plece Ozana. Aștept și știu ce vreau, dar nu mai am curajul să vreau, pentru că îi știu pe amîndoi la fel de nehotărîți și capricioși și oricînd pot să se împace, la un simplu gest al unuia dintre ei ; de pildă, Șerban să observe că Ozana și-a uitat în spatele cortului șlapii ăia caraghioși, care în loc de bombeuri au capete mici de rățoi și să se ducă spre ea, cu ei în mînă, și să calce șleampăd ca Donald,

unul care ar fi dispus să fie servitorul ei toată viața, și ca să izbucnească în rîs... Și eu să rămîn în ochii mei ridicolă, cu tot ceea ce aștept și vreau !

Aștept ca Șerban, cel puțin cînd nu este Ozana de față, să-și schimbe comportarea asta ciudată de bărbat hărțuit, în care parcă s-a frînt ceva, căruia i-a paralizat voința. Are o privire fixă, disperată, exact ca Dan Ginglea atunci, pe 25 august, la bowling. Și-n dimineața asta, cînd Ozana vrea să plece, îl înțeleg. Între umilință și orgoliu, el e evident sfîșiat din încă două direcții. Pentru că într-o parte îl bate gîndul că starea lui sufletească nu poate fi decît aceea a unui bărbat părăsit de o femeie ; iar din cealaltă parte simțurile lui continuă să fie biciuite de aceeași femeie cu prezența ei fizică ispititoare, tulburătoare, provocatoare, hipnotică.

Dar cînd rămîne numai cu mine, aștept să nu mai joace rolul ăsta al bărbatului care nu-și mai amintește nimic din ceea ce a fost între noi — chiar dacă aparent nici n-a fost decît bucuria de a hoinări împreună pe străzile din preajma mării, înguste, invadate de iarbă, de mărăcini, surpate, bucuria atît de rară de a ne ține de mînă cînd coborîm pe potecile țărmului de la Tataia invadate de bălării înalte, bucuria de a ne privi uimiți, fără vorbe, în timp ce valurile ni se sparg la picioare —, mulțumindu-se să fie amabil, politicos și mai ales să tacă, să nu vorbească din inițiativa lui. Aștept, mă încăpățînez să aștept un gest în care să văd că e încă viu tot ce-a fost între noi, că scrisorile lui, luate de Ozana, n-au fost mizgălite cu vorbe frumoase pentru a ascunde absența oricărui sentiment.

Aștept mai ales acest gest, înainte ca ei să plece în Deltă, aștept, bineînțeles, și o explicație care să-mi dea curaj pentru a încerca din nou să intru la facultate, aștept și lupt pentru asta într-o după-amiază noroasă de august, cînd știu că Ozana se află la Dulcești, și obțin de la Șerban o întîlnire la capătul Mamaiei. Întîlnirea are ceva conspirativ. Plaja vastă e aproape pustie. Ne dezbrăcăm sub cîțiva arbori piperniciți de mierea ursului, în spatele unei coline de nisip. De aici, unde ne dezbrăcăm, trebuie să mergem un kilometru, atît e de largă plaja, pentru a intra în mare. Șerban alege locul ăsta pentru

că în spatele colinei nu se mai simte vîntul și e mai puțin frig, da, frig, pentru că toată vara e capricioasă. Firește, din cauza asta nu putem face baie decît pe rînd, ca niște copii. Unul dintre noi trebuie să rămînă lîngă haine. Asta mă revoltă. Sîntem împreună, în sfîrșit, fără Ozana, și nu putem intra împreună în mare. Blestemata asta a lui de sensibilitate la frig ! Dar Șerban nici măcar nu observă că sînt supărată, că nu-mi place locul pe care l-a ales. Ca și acum, e puțin abulic, indiferent. Poate că are totuși de gînd să discutăm aici liniștiți, la adăpost, pe nisip, decît să înotăm sau să ne zbenguim în apă împreună... Cînd îmi scot rochia și rămîn în costum de baie, îmi dau seama că mă vede pentru prima oară așa, aproape goală. Mă uit la el să observ dacă asta îi spune ceva. O clipă, într-adevăr, în ochi i-apare o lumină jucăușă. Dar numai o clipă. Pentru că imediat ochii lui își recapătă culoarea aceea limpede, sidefată, verde. Tot o clipă îi tremură pe buze un zîmbet aproape ironic. Dar se volatilizează și el imediat. Probabil trupul meu îi amintește de trupul Ozanei și asta, bineînțeles, în defavoarea mea. Mă grăbesc să-i fac un semn cu mîna și alerg spre mare. Cînd ajung sînt deja obosită. Mă bălăcesc la cîțiva pași de țărm ; și apa e rece. Mă întorc, tot alergînd, în spatele colinei, la adăpost, cu pielea marmorată, numai pete, sub care oasele îmi țipă, se înghesuie unele în altele de frig și parcă anume să-i arate lui cît sînt de slăbănoagă... Mă acopăr repede cu un prosop roșu. Dar lui Șerban nu-i pasă de pielea și de oasele mele. Nu-și face pomană nici măcar c-o privire. E îmbrăcat deja și acum e preocupat să-și stringă cataramele la sandale. A renunțat să facă baie. Vîntul mi-aruncă nisip în ochi. Sau, poate, îmi vine să plîng. Întîlnirea, din cauza vîntului ăsta blestemat, e deja ratată. Dar Șerban mai îmi dă o șansă.

6

CÎND NE OPRIM LA PRIMA TONETĂ izolată, pustie, din marginea Mamaiei, ospătarul îl cunoaște probabil pe Șerban și vine, după ce ne pune doi mușchi uriași de porc la grătar, fără să mai întrebe, cu

o sticlă de vin roșu. Șerban îl refuză politicos. Acum vrea un vin alb ; și pentru că, atins din greșeală, paharul din fața mea se rostogolește, cade și se sparge și eu sînt probabil palidă, Șerban îmi zîmbește. Cu mine el bea vin roșu ; e o lege. Cînd e numai cu ea, în absența mea, bea vin alb. Și cînd sîntem toți trei, e iar o lege : bem vin roșu; dar ca o provocare latentă pe care Ozana o acceptă, de obicei, tăcută, prefăcîndu-se că nu înțelege. Și acum, uite, e numai cu mine și vrea să bem vin alb... Noroc că-mi zîmbește cum nu mai mi-a zîmbit de mult. Și asta înseamnă că în faptul că el vrea vin alb nu-i nici o provocare. E numai o fărîmă, poate, de nostalgie și poate de răsfăț. Cu mine se bucură că e, oricum ; dar de ce n-ar fi și ea aici într-un fel prezentă ?

Accept, n-am încotro ; și sînt chiar înviorată după primul pahar, mai ales că zîmbetul lui mă ajută să nu mai văd o catastrofă în întîmplarea că n-am izbutit să facem baie împreună. Iar cînd, la desert — de fapt, la alune, pentru că nu-mi plac dulciurile — schimbăm vinul alb pe unul roșu, sînt chiar veselă și mi se pare, o clipă, că el se mai poate întoarce la mine, că am pentru ce să aștept, pentru ce să lupt... Să fie legată rezerva lui de faptul că n-am reușit încă la facultate ? Trebuie să știe că n-am renunțat, că mă pregătesc :

— Șerban, n-ai cumva cursul de psihologie al lui D. D. Roșca ? Mi-ar trebui...

— Îl am. Ți-l aduc mîine la tipografie...

— Dacă plec în septembrie la București, veniți și voi ? Hai, spune-mi că veniți.

— Ca să dai la Filosofie, la „f. f." ? Firește, dacă vrea și Ozana... Sînt convins că de data asta reușești...

Firește, dacă vrea și Ozana...

Bem vin roșu pînă ne apucă noaptea și rămînem numai noi pe terasa tonetei. Într-un colț îndepărtat ospătarul își face socotelile zilei mai mult la lumina stelelor ; pentru că para de neon de sub streașina barului arde cu întreruperi. Nu văd nimic lipsit de poezie în îndeletnicirea lui. Și nici în preocuparea femeii de la bufet de a sorta cotletele și a le așeza pe un platou în frigider. Bem vin roșu și ne privim ca altă dată, într-o noapte, la Zorile, cu mult înainte de a-l cunoaște Ozana... Numai că el acum

e trist și puțin obosit. Și probabil nu se gîndește la noaptea aia. Bem vin roșu ca în noaptea aia și eu întind mîinile puțin spre el, cu palmele în jos, sprijinite pe masă. Dar nu ca să-și întindă și el mîinile ; numai atît, cît să le vadă. Și el, într-adevăr, le vede, dar rămîne mai departe melancolic, mahmur, parcă abia trezit dintr-un somn scurt, după o noapte în care n-a dormit decît cîteva ore... Le vede și de fapt *nu vede*. Nu vede, ca în noaptea aia, cum pe mîinile astea întinse către el — și eu mai bine mor decît să-i spun, dacă în el totul e mort și nu e în stare să-și aducă singur aminte ! — scapără limpezi trei cicatrice mici, rotunde, argintii. Trei, nu două ca atunci, făcute — de ce barbarii sîntem în stare cînd n-avem decît 17—18 ani ! — cu țigara aprinsă ! Cîte cicatrice, atîtea păcate, îi spun atunci, cînd mă întreabă, în timp ce parcă se ascunde după paharul cu vin roșu din care bea. Ce fel de păcate ? A, da, îi spun atunci, el prea mă crede pură și de neatins, e vorba de păcatele la care ne gîndim de obicei...

Prea directă, prea cinică, explicația îl face să zîmbească. Probabil mă crede ; deși, ce fată ar mărturisi vreodată că ține un răboj de o asemenea cruzime al primelor ei păcate ? Dar cum să-i fi spus adevărul — e aici un orgoliu în care nici Ozana nu mă întrece —, că nu e vorba decît de niște păcate infinit mai banale ? De pildă, că într-o seară, tata, pentru că întîrzii mai mult în oraș, și sînt obraznică, îi resping dădăceala, îmi trage două palme... Și mă retrag în camera mea, plîng, fumez și, ca să nu uit niciodată, îmi fac un astfel de semn... Mai bine vicleană și mincinoasă și crezută că spun adevărul, decît să spun adevărul și să fiu crezută vicleană și mincinoasă ! Oare ar fi trebuit să știe că sînt, cum spune bunica, „fată mare" ? N-ar fi ris de mine ? I-ar fi folosit adevărul ăsta lui, dragostei lui, sau mie ? Și cît e de emoționat atunci, pentru că mă crede... Și nesuportînd provocarea mea rece, ironică, întoarce capul spre mare. Și-aprinde o țigară — lucru rar la Șerban, pentru că el s-a lăsat de fumat din cauza stomacului — ca să-mi facă plăcere. Știe că-mi face plăcere cînd îl văd fumînd. Parcă sîntem mai solidari, mai legați unul de altul cînd fumăm amîndoi. Și-aprinde o țigară și-mi întinde mîna cu palma în jos, sprijinită de masă... Dacă e vorba de asemenea păcate, îmi șoptește — întristat subit, descurajat ; vrînd parcă să-mi ofere șansa de a fi măcar în privința asta egali —, atunci el, el, aici se bilbîie, e mai vinovat decît mine...

Îi fac, bineînțeles, un semn pe dosul palmei stîngi, și mie unul, ultimul, al treilea ; pentru că în clipa aia parcă, începînd să cred chiar eu că semnul a dobîndit aureola cinicei mele explicații, îl doresc atît de mult pe Șerban, încît este ca și cum aș fi păcătuit cu el...

Dar el acum, cînd bem vin roșu la toneta asta din marginea Mamaiei, nu se uită la mîinile mele, nu-mi observă, deci, cicatricele, și nici nu se gîndește, ca mine, la noaptea de-atunci. El se gîndește la Ozana. Știu chiar de la ea cît de mult îl sîcîie faptul — dedus de mine și nu mărturisit de ea — că Ozana îl copleșește, de la un timp, cu atenții pe Ghiocel Ribidon. Și nu că Ghiocel ăsta ar fi un bărbat de temut. Dar drăgălășeniile Ozanei sînt *interesate* de cînd i-apar versuri — da, versuri, pentru că din ambiție, adică ce, numai Roua poate ?, Ozana s-a apucat și de versuri — în cotidianul local. Și asta îl întristează pe Șerban. Ultima dată Ozana îi cere lui Șerban să facă împreună cu Ghiocel, adică să-i ducă Șerban cu mașina, o mică — și văd gestul mîinii ei cu arătătorul și degetul mare puțin întredeschise, indicînd dimensiunile — —, o mică excursie la Histria..

Și acum e atît de abătut încît îndrăznesc să-l întreb :

— Ce-i cu tine, Șerban ?

Și am deja aerul de soră care se interesează de necazurile sentimentale ale fratelui ei.

— Nimic ; hai să mergem...

Și cînd spune asta își pune mîinile pe masă. Și o clipă mîinile ni se ating. Și o clipă văd semnul pe care i l-am făcut eu atunci la Zorile, delicat ca o stafidă argintie îngropată în carne. Și cînd mă ridic și-mi retrag mîinile știu că trebuie să renunț, că nu mai am ce să aștept. Cel puțin în noaptea asta...

A doua zi, joi, 22 august, e ziua mea de naștere. Împlinesc nouăsprezece ani. Îi caut zadarnic pe amîndoi. Șerban și Ozana se află, într-o mașină roșie, în drum spre Deltă...

XI

1

AUD VALURI ÎN DIMINEAȚA ASTA cînd nu mai am de ales, cînd trebuie să plec. Aud valuri și înțeleg : mă ceartă. Așa mi se întîmplă întotdeauna, chiar dacă sînt departe de faleză, cînd sînt foarte tristă sau silită să iau hotăriri dureroase, în armonie, poate, cu ce gîndesc, dar nu și cu ce simt. Aud valuri și sînt pe rînd senină și înnourată, limpede și tulbure, calmă și furioasă. Și acum, cînd stau rezemată de stînca asta albă, deși știu de ce mă ceartă — pentru că plec și mă încăpățînez să le ascund motivul pentru care plec —, nu știu, ca-ntotdeauna, în numele cui mă ceartă : al vîntului sau al mării ? Aud valuri, și ele, poate, nu rostesc decît vorbe care sună mai întîi în mine. Vorbe aspre, rostogolite în perioade ample, distincte, aproape egale, spuse de valuri care se sparg și în mine, pe o plajă interioară.

Aud valuri ca-n după-amiaza cînd, de prea multă căldură, stau lungită, aici în golf, în calea lor, îngropată în nisip pînă la gît. Întîrzii așa, îngropată de Banu, sub pelicula de nisip răcoroasă, moale, lucioasă ca blana a mii de vidre abia ieșite din mare.

Aud valuri și vorbele lor sînt neînduplecate. Deși cînd se apropie de mine își domolesc subit mînia, nu mușcă din nisipul umed sub care îmi visează, ascuns, trupul, îl mîngîie cu infinită delicatețe. Și cîteva clipe o peliculă de apă de un verde transparent, marmorat, se leagănă pe plajă. Și cîteva clipe plaja se schimbă într-o uriașă rochie de spumă care-mi foșnește pe umeri, în jurul gîtului... Și cîteva clipe ele se retrag, se sparg departe de mine și de țărm și tac lăsîndu-mi răgaz *să răspund*. Pentru că ele îmi cercetează viața. Parcă înțelese cu Banu, aliate cu el : mă ceartă, mă acuză, mă întreabă. Și sînt deopotrivă dragostea și suspiciunea lui în judecata lor, dreaptă și nedreaptă. Și *esențial* este pentru ele să răspund de ce — în ciuda faptului că Banu îmi explică în repetate rînduri cît de important este să ne spunem cu naturalețe adevărul dacă vrem ca dragostea să nu moară — mă încăpățînez să-i

ascund atîtea lucruri cărora, el, descoperindu-le, le atribuie scopuri infernale ? De ce îl mint, cu alte cuvinte, cînd știu că el, cu firea lui naivă, fericită numai cînd crede, ajunge repede să se îndoiască de orice, să i se pară că totul este zadarnic și jalnic de meschin cînd e vorba ca doi oameni, din care unul cel puțin e îndrăgostit, să se înțeleagă ?

Și măcar dacă aș fi consecventă ! Dacă i-aș ascunde totul ! Dacă aș fi cu adevărat inaccesibilă ! S-ar înțelege ceva. Dar exact ce le ascund lor, valurilor, acum cînd stau îngropată în nisip, nu-i ascund lui Banu de la început. Și dacă nu-i ascund trupul, de ce continui să-i ascund lucruri de care depind încrederea, bucuria lui de a se simți cu adevărat chemat ?

2

RĂSPUND, RĂSPUND. ÎNCERC SĂ răspund... În primul rînd, eu nu cred că a ascunde ceva cuiva înseamnă întotdeauna a minți. A ascunde, ce și cui ? Ceva important... Celui pentru care ai un sentiment de dragoste sau de prietenie... Dar cum să nu-i ascunzi unui om suspicios uneori chiar lucruri nevinovate dacă, știute de el, ar da naștere unui șir întreg de presupuneri și bănuieli, care, devorîndu-l, tot lui îi fac rău ? Uite, cu o vară în urmă, după ce mă întorc victorioasă de la examenul de admitere, într-o dimineață de duminică — obișnuim deja să facem plajă împreună —, îi dau întîlnire lîngă solar, la Mamaia. El îmi spune că nu poate să vină. Eu îi spun că mă duc, totuși. Și într-adevăr mă duc și-i găsesc la locul cunoscut pe Roua împreună cu Dan și Ghiocel. Mă simt bine în dimineața asta, aproape fără un motiv. Sau, poate, mă bucur, inconștientă, pentru că scap de tensiunea inexplicabilă de care sînt cuprinsă de la o vreme cînd mă întîlnesc cu prieteni și e de față și Banu. Ehei, ce-ar zice Banu dacă m-ar vedea acum întinsă pe nisip lîngă Ghiocel ? Ce-ar zice, mă întreb, pentru că de cînd mi-a citit poeziile publicate în ziarul lui Ghiocel devine brusc rezervat, ursuz, indispus ori de cîte ori aduc vorba

despre el. Îi propun, lui Banu, nu de mult, să facem o excursie cu mașina la Histria și e de acord ; dar cînd aude că vreau să-l luăm și pe Ghiocel, se răzgîndește și-mi spune furios că el n-are de gînd să fie șoferul „nici uneia dintre maimuțele care abia au coborît din copaci". Și acum... Dumnezeule, dar bărbatul ăla uriaș, cel puțin așa pare de aici de unde îl văd, bărbatul ăla care s-a dezbrăcat de cămașa lui galbenă și o ține fluturînd în vînt ca un steag, și înaintează gol pînă la briu, cu umerii lați, cu brațele mari, puternice, azvîrlind soarelui reflexe de aramă; bărbatul ăla care vine spre noi nu e Banu ? E el ! Și primul meu gînd e să mă ridic de lîngă Ghiocel și alerg

întîmpinarea lui bucuroasă într-adevăr, dar exagerat de bucuroasă pentru a nu-mi trăda spaima și îl îmbrățișez și chiar îl sarut. Doamne, dacă m-a văzut ! Oare m-a văzut ? El îmi apucă mîinile încleștate de gîtul lui, pe ceafă, și mi

îndepărtează încet, cu delicatețe, dar și cu forță, cu hotărîre. Îmi zîmbește trist... M-a văzut, asta e, m-a văzut.. Și îmbujorat — cine nu s-ar emoționa să fie primit cu atîta entuziasm de o fată frumoasă ? —, fără să-mi spună nimic, mă împinge din spate, mă obligă să fac cîțiva pași înaintea lui spre micul nostru sălaș.

E calm cu ostentație și tace. Ne aruncă, în treacăt, un „bună" eliptic și răgușit, nediferențiat. Nu existăm în clipa asta, pentru el, ca niște individualități distincte. La Ghiocel nici nu se uită, iar mie, înainte de a se trînti, ăsta e vîntul, pe nisip, la soare, îmi întinde un plic uriaș încărcat cu fotografii. Sînt ale mele, frumoase, toate făcute cu o săptămînă în urmă. Le privim pe rînd. Mai ales Dan își exprimă uimirea pentru că fiecare fotografie spune altceva despre mine.

Lui Banu de obicei nu-i plac laudele ; ba chiar îl enervează. De data asta e indiferent. Nu ne acordă nici o atenție. Șade cu spatele la soare și la noi și privește marea. Probabil e obsedat nu atît de faptul că mă găsește cu Ghiocel, ci de felul *cum ne găsește :* unul lîngă altul, apărîndu-ne fețele de soare cu același ziar... Și se întreabă, bineînțeles, de ce îi ies atît de exuberantă în întîmpinare?

Simt că indiferența lui e numai pînză încordată. Și de aceea, cînd Ghiocel ne propune să facem o baie, sînt prima care sar ; dar cînd aud că Banu preferă să mai stea la soare, renunț și mă îndrept spre geanta mea în care îmi caut oglinda și pieptănul ; chipurile, pentru ele m-am ridicat. Se înțelege că Roua, Dan și Ghiocel sînt hotărîți să intre în apă și ne părăsesc imediat. Eu rămîn cu Banu. Îmi închipui ce-ar fi gîndit dacă l-aș fi lăsat singur. Banu continuă să tacă și în absența lor. Și mie mi-e cald. Curînd se întorc din mare numai Roua și Dan. Ghiocel, ne spune Roua, a rămas la o tonetă să ne aducă pepsi. Și acum îl întreb eu pe Banu :

— Nu vrei să mergi cu mine în apă ?

— Nu.

— Bine, atunci mă duc singură.

— Du-te.

Traversez plaja și cînd să intru în apă îl văd pe Ghiocel alergînd vesel spre mine cu cinci sticle de pepsi în mîini, mișcîndu-le deasupra capului. Îl aștept. Îmi spune gîfîind că mai vrea să facă o baie și cu mine. Cum să mă lase așa, singură ? „— Și sticlele ?" „Le luăm cu noi, ne vom juca, ai să vezi, cu ele". Nu pot să-l refuz, deși spectrul răzbunător al lui Banu mă previne că fac o prostie. Ne jucăm într-adevăr în apă cu sticlele alea ; eu le arunc, pe rînd, ca pe niște grenade la distanțe diferite și el trebuie să înoate pe sub apă pînă le găsește și le scoate la suprafață arătîndu-mi-le triumfător. Cînd ieșim din apă îi spun limpede că Banu nu trebuie să ne vadă împreună. Sălașul nostru se află după o colină de nisip ; îi spun că trebuie să ne apropiem de el din direcții diferite — el ca și cum ar veni atunci de la tonetă, unde, de obicei, sînt cozi interminabile, eu, din mare — și la un anumit interval de timp. Așa și facem. Dar Banu, care este întotdeauna foarte greu de păcălit, observă cel puțin trei lucruri : unu, că Ghiocel, care ieșise de mult din mare, dacă stătea la coadă pînă atunci, trebuia să vină cu slipul uscat, nu șiroind de apă ; doi, că intervalul dintre cele două momente cînd apărem, eu și Ghiocel, e foarte scurt ; trei, că direcțiile din care venim sînt simetric opuse și deci nu întîmplătoare. Pe scurt, toate astea îl conving pe Banu că vrem să-i ascun-

dem că am fost în mare împreună. Și dacă ar fi numai asta... Știu la ce trebuie să mă aștept. Ribidon tocmai îi luase, din greșeală, prosopul galben. Banu i-l smulge furios din mîini :

— Ăsta e prosopul meu !

Apoi începe să-și strîngă lucrurile, să se îmbrace. Și pleacă fără un cuvînt. Înainte de a ne întoarce spatele mi-aruncă o privire dură, rece, cu un zîmbet trist pe buze. Și orice aș spune și orice aș face, din clipa asta, Banu rămîne obsedat de un singur gînd : de ce i-ascund eu că mă întîlnesc cu Ghiocel Ribidon ? Ce caut aici, pe plajă, cu Ghiocel, tocmai în ziua cînd el îmi spune că nu poate să vină ? Și de fapt nu-i ascund decît că mi-e teamă să-i spun că-l întîlnesc aici din întîmplare, cu Dan și Roua, pentru că nu m-ar crede. Îi ascund numai, *silită de firea lui suspicioasă*, că nu vreau să mă vadă pe plajă lîngă Ghiocel, că nu vreau să știe că am fost în apă, tot din întîmplare, cu el, pentru a evita iar un conflict iscat din nimic Îi ascund că ne-am ocrotit fețele, sub același ziar, de soare și că, în același timp, ne jucam. Pentru că dacă i-aș spune adevărul — „știi, Banule, ne amuzam ; un joc nevinovat ; încercam să stabilim care dintre noi e mai ager, mai isteț și-l surprinde pe celălalt, mai întîi, dacă vrea să se uite, chiar în clipa cînd ridică un colț al ziarului“ —, m-ar disprețui. Asta este o intimitate, după el, permisă numai între doi îndrăgostiți ! Iar acum cînd îl văd îndepărtîndu-se și valurile parcă îl urmează ca niște dulăi furioși, i se gudură la picioare, nu alerg să-l întreb de ce pleacă, pentru că e inutil ; acum îi ascund că n-am ce să-i ascund și nu-i spun deschis asta...

Da, în privința lui Ghiocel n-am ce să-i ascund. Între noi nu există nimic. Efectiv îl văd în vara asta o dată pe plajă, acum, și de două ori în chestiuni profesionale, la redacție. Iar prima și ultima oară cînd petrecem o seară e de Anul nou, în absența lui Banu, plecat la Budapesta cu domnișoara Camelia Mitoșeru — iată ce înseamnă să ascunzi ceva important ! —, și atunci împreună cu Dan și Roua...

3

DA, ASTA ESTE ADEVĂRUL, UNUL concret. Despre celălalt adevăr, abstract, zadarnic știe să vorbească atît de frumos Banu ! Spuneți-mi voi, valuri, de ce el nu-mi vorbește deschis, cinstit niciodată despre faptul că-și petrece Anul nou la Budapesta ? De ce îmi ascunde asta chiar acum și aici, în golf ? Și nu-i nevoie să vă întreb, pentru că și voi știți și nu-mi ascundeți asta ! V-amintiți de seara aceea de ianuarie cînd mă plimbam singură pe faleză, la Cazino, și-mi repetați, incredibil, prăbușindu-vă peste stînci : „Banu la Buda, Banu la Buda“ ? Eu mi-amintesc ; dar nu i-am spus niciodată nimic despre asta lui Banu ! Și iar greșesc, nu ? Adică îi ascund că știu ce-mi ascunde ?...

Hotărîm din timp să mergem împreună la o cabană în munți și Banu îmi vorbește mai înflăcărat ca oricînd despre dragostea lui. Și totuși, primul an nou, de cînd ne cunoaștem, îl petrecem despărțiți. Banu mă anunță în ultima clipă, cu tristețe în glas, că de Anul nou rămîne în București, silit să supravegheze niște lucrări de instalare și punere urgentă în funcțiune a unor mașini tipografice. Iată vorbele lui : „Zac de șase luni nefolosite, și abia acum uzina constructoare din Germania Federală trimite doi specialiști ca răspuns la reclamația părții române cu privire la calitatea lor îndoielnică. Nemții sînt convinși că noi nu știm să le folosim...“

Dar Banu nu se întoarce nici după Anul nou acasă. Aflu într-o seară de ianuarie vești despre el de la Ghiocel Ribidon. Acesta își lansează la librăria „Tomis“ — prezentat de un profesor pricăjit și, totuși, abia cuprins de o haină cenușie dintr-o stofă scămoșată și cîrpită pe la coate, purtată adică mult și după ce a fost întoarsă o dată, cu pantofii scîlciați, demodați, probabil un mare chilipirgiu și zgîrie-brînză, dar foarte doct și pedant — prima carte de versuri, „Sunete interzise“. Doctorul Giuglea, care mă însoțește, nu scapă prilejul să facă un calambur :

— „intern-zise“ ?

Așezat la o masă, asaltat de cititori care fac coadă pentru un autograf, Ghiocel Ribidon mă întreabă — noroc că

Roua, care este cu noi, stă ceva mai deoparte și nu-l aude — evident ironic :

— Hei, nu s-a întors prietenul nostru Șerban Magiru de la Budapesta ?

Atît. Fără altă explicație. Și continuă rîzînd, așezat la masa aia, în mijlocul librăriei, să scrie autografe pe pagini întregi pentru liceene și soldați în termen, aduși, se spune, prin ordin de front de către un prieten al lui, comandant de companie sau de batalion. Dar este suficient ca să simt brusc că îngheț, că-mi vine rău, și doctorul mă întreabă dacă n-ar fi mai bine să plecăm. Nu vreau să plecăm. Îl aștept pe Ribidon să-și consume starea de euforie, să-și dea ultimul autograf și, în drum spre „Continental", înconjurat de tot felul de glorii literare locale, unde urmează să dea un banchet, îl întreb aproape în șoaptă :

— Ascultă, Ghiocel, ce vrei să spui cu întoarcerea lui Banu de la Budapesta ?

— Păi, n-a petrecut acolo Anul nou împreună cu domnișoara Camelia Mitoșeru ?

— A, da ; mă prefac eu că știu, dar am uitat, distrată și indiferentă... Deși este inutil. Ghiocel simte că fierb de mînie. Țintise bine. Auzi, să se ducă de Anul nou la Budapesta, și mie să-mi spună că e reținut în București pentru treburi importante ? Și cu cine ? Cu femeia aia destul de trecută...

Nu rămîn la banchet, cu scuzele de rigoare — Giuglea și Roua rămîn —, și îmi petrec toată seara, v-amintiți ?, plimbîndu-mă pe faleză, la Cazino, cu zgomotele voastre în urechi, cînd parcă repetați incredibil, prăbușindu-vă peste stînci, bubuind : „Banu la Buda, Banu la Buda..."

4

POATE CĂ-I ASCUND LUI BANU, un timp, prietenia mea cu Sever ? Admițînd, prin absurd, că n-aș avea dreptul la nici o fărîmă de inițiativă sau independență, de vreme ce astea sînt exigențele dragostei lui Banu, oare am, într-adevăr, în privința acestui băiat ce să-i ascund ?

Cu Sever n-am niciodată decît relații reci, chiar dacă este probabil îndrăgostit. Sever, înainte de orice, îmi este coleg de facultate. Sever nu mă interesează ca bărbat decît în măsura în care poate reprezenta cît de cît un reper, un element de comparație pentru a-l înțelege și, eventual, a-l aprecia mai exact pe Banu. De aceea, Sever nu joacă decît rolul unui paj ; e un băiat bun la toate, capabil să execute tot felul de treburi plicticoase, să cumpere bilete la un film, stînd la o coadă interminabilă, să ducă un plic sau să aducă un pachet la sau de la poștă, să-mi facă rost de niște notițe la un curs important de istoria filozofiei antice la care am lipsit ș.a.m.d.

Ar fi avut rost să-i spun lui Banu toate astea ? Ar fi fost el mai liniștit, mai convins de loialitatea mea ? Dar oare dragostea, dragostea adevărată are nevoie de o asemenea liniște ? Să-i fi spus, ucigîndu-i și ultima umbră de îndoială, de interes pentru ideea de a vedea în el un posibil rival, că Sever, din nefericire, îi rămîne în toate și întotdeauna inferior ? Că e departe de a avea cultura, suplețea intelectuală și fantezia lui ; că n-are personalitate și nu face decît să spună, ca un papagal, ceea ce abia a cules, ici-colo, din cărți necitite pînă la capăt ?

N-am ce să-i ascund cu adevărat în privința lui Sever și asta ar fi trebuit să înțeleagă Banu chiar din faptul că îi spun, amuzîndu-mă, că într-o zi îl sărut ! Și chiar îl sărut. Bietul băiat ; nici nu îndrăznise să-mi vorbească despre dragostea lui. Pe o ploaie torențială, ne adăpostim sub un castan uriaș în parcul de lîngă clădirea Operei ; și, privindu-l cum încearcă să mă ocrotească, cum își scoate bluza albastră din plastic, iar lui îi curge apa în șiroaie pe față, de parcă ar plînge în hohote, cu o mutră de copil rătăcit și, fie că mi-e milă de el, fie că mi-e dor de Banu, îl sărut. Un sărut nevinovat. Pe obraz. Ce caz face Banu din asta, cînd îi spun ! Asta se întîmplă în mai, anul acesta. Imediat concluzionez că de aia n-am vrut să petrec Anul nou cu el. Că degeaba încerc eu să prezint lucrurile în roz. Îi răspund că înțeleg să-i dau socoteală de faptele mele săvîrșite și nesăvîrșite, dacă umărul lui s-ar închipui măcar o clipă altar. Ne certăm, deși pînă atunci ne-am înțeles, cîteva zile, mai bine ca niciodată.

Îmi petrec, într-adevăr, ultimul An nou cu Sever și cu alți colegi de facultate ; dar nu încerc decît să văd — după ce-i spun lui Banu că nu mă căsătoresc, deocamdată, cu nimeni și deci, nici cu el — dacă pot să scap de teroarea pasiunii lui, dacă pot, fără el, să redevin eu însămi, ca altădată, puternică și independentă. Și rezultatul nu-i decît un eșec lamentabil. Pentru că petrecerea asta de Anul nou nu-mi dă nici o satisfacție. Pentru că hohotele de rîs ale celor din jurul meu, inclusiv vorbele fade și naive ale lui Sever, nu-mi sună în urechi decît ca o pedeapsă ; pentru că, iată, în absența lui Banu sînt mai înlănțuită ca oricînd de pasiunea lui. Dar acum să-i spun toate astea lui Banu ? Ar fi trebuit să fiu lipsită de orice mîndrie

5

BANU MĂ TERORIZEAZĂ, MĂ obligă să mint, să fiu rea. Și nu numai cu el. Dragostea lui Dan Giuglea n-am cum să i-o ascund. Doctorul crede că i s-a plîns chiar lui Banu, în candoarea lui, că îl persecut, că îl chinui sau mai știu eu ce. Dar lui Banu îi ascund comportarea mea față de Dan în săptămîna dinainte de a fi găsit mort într-o prăpastie, cu țevile armei de vînătoare, frînte în el, după ce i-au spintecat burta, lîngă inimă. La numai cîțiva pași, pentru că prăpastia n-avea nici-o ieșire, un iepure, încă viu, șchiopătînd, îi da tîrcoale...

În ziua aceea de martie cînd mă caută Dan la cămin își anunță de vizita și Banu ; și îngrozită la gîndul că mă poate găsi cu el, nu-l primesc. Îl alung pur și simplu. Toată dimineața sînt la facultate și cam pe la prînz, Sever, care fusese la cămin, îmi șoptește la cursul de marxism al Ochelaristului :

— Întrcabă de tine unul, Dan Giuglea, la cămin. Mi s-a părut cam cherchelit... Îl cunoști ?

— Nu-l cunosc ; l-o fi trimis mama.

Înseamnă că trebuie să-l vezi și nu mai mergem la film

— Nu, nu cred că e ceva urgent. Poate să aștepte.

(Aici, poate, e necesară o precizare. Dan n-o caută pe Ozana la cămin numai în ziua cînd o anunță Sever. Dan se află cam de o săptămînă în București și încearcă s-o vadă. De asemenea, nu Șerban își anunță vizita în aceeași zi cînd o caută Dan. Ci Ozana îl chemase pe Șerban cu o săptămînă înainte. Toate astea reies limpede chiar din agenda Ozanei. — Roua Caracglu.)

(Da. Roua are dreptate. Iată scrisoarea prin care Ozana mă cheamă, pentru că — după ce înțeleg că, nevrînd să se căsătorească, nu face decît să se joace, să mă amăgească — nu mai vreau să vin în București : „Primăvara a năvălit pe neașteptate, într-o dimineață, în orașul ăsta indiferent, cu trotuare înțesate de trecători grăbiți. Iarba a izbucnit în Cișmigiu nervoasă într-un verde intens, violent. Parfumurile și culorile m-au încolțit. Picioarele femeilor sînt mai zvelte și mai sprintene și brațele lor unduioase. Ochii bărbaților aleargă de la o siluetă la alta, mîngîindu-le. Le ghicesc femeilor sînii sălbatici sub îmbrăcămintea mai ușoară și mai colorată în dimineața asta, le regăsesc fețele scăldate în lumină, de o prospețime miraculoasă, cu ochii scînteind, promițători de bucurii netrăite de nimeni, niciodată. Trec printre oamenii ăștia grăbiți și puternici și eu mă simt atît de singură, liniștită, ciudat de liniștită, resemnată, atît de obosită și mai ales fără nici un rost. Te aștept să vii cu toate spaimele și furiile tale, cu toate nemulțumirile și reprosurile tale, cu toate intuițiile și suspiciunile tale de bărbat care își închipuie că-l mint, că nu sînt în stare să-l întîmpin cu o dragoste adevărată...“ — Șerban Magiru.)

Și mă duc cu Sever la film și după film mă întorc repede la cămin. Uitasem complet de Giuglea și cînd intru portarul îmi spune că am un plic și un pachet de la cineva care a spus că se va întoarce. Și primul meu gînd e că a venit Banu ! Sus, în camera mea de la etajul doi, desfac mai întîi pachetul. Nu conține decît o cutie mică, neagră din piele. În cutia asta, îngropată în pluș negru, o floare de colț montată într-un medalion de aur. Scrisoarea, limpede și totuși misterioasă, mă anunță telegrafic :

„Plec în munți. La vînătoare. Acolo unde am cules floarea asta gîndindu-mă la tine. Plec în munți și vreau să mergi cu mine. Dacă nu te văd în noaptea asta, tre-

buie să reţii că te aştept trei zile la rînd, în gara Buşteni, la toate trenurile.

Cu acecaşi dragoste care nu doreşte decît să fie iertată..."

Nu e Banu... După cîteva clipe Octavia mă anunţă că jos, la poartă, întreabă de mine cineva. Cum arată ? Nu ştie. I-a spus portarul. Cine o fi ? Dan sau Banu ? Cum să mă duc ? Dacă e Dan, nu mai scap de el, şi Banu poate să apară în orice clipă. Dacă e Banu, iar nu e bine ; pentru că în orice clipă poate să apară Dan... Nu mă duc. După cîteva ore urcă şi ne bate la uşă chiar portarul căminului. Deschide Octavia.

— Scoală, dragă, că te caută cineva la poartă.

— Ce este ? îl întreb pe portar, un om încă tînăr, cu mutră de boxer, chel, veşnic cu basculul pe cap...

— Un domn cu părul alb care v-a mai căutat... Zice că nu vrea să plece fără să vă vadă. Că e pentru ultima dată. E hotărît să v-aştepte. Ce facem, domnişoară ? N-ar fi mai bine să vorbiţi cu el ?

— Spune-i că sînt gata să-l văd mîine. Acum, nu.

Este Dan ! Portarul pleacă nemulţumit de mesajul meu pentru că e sigur că doctorul n-o să-l înţeleagă. Şi aşa se întîmplă. Dan moţăie toată noaptea pe scările căminului şi abia în zori acceptă să se urce într-un taxi pe care portarul îl chemase de la Gara de nord. În aceeaşi dimineaţă vine şi Banu, într-adevăr. Şi nu-i spun nimic despre vizita lui Dan. Peste cîteva zile primesc de la doctor o telegramă ciudată... Despre cum se poate petrece „vreme uitată în grădina tinereţii fără bătrîneţe"... Dar nu şi „fără de moarte"...

Dragostea ? Dragostea să fi fost iepurele ăla fricos după care el aleargă şi, cînd e gata să-l împuşte, cade într-o prăpastie ?

6

VALURILE SE REPED IAR SPRE ţărm furioase. Cîteva clipe mi-acoperă faţa. Parcă vor să mă-nece. Apoi se retrag iar şi pot să respir. Şi cînd se retrag mă simt parcă mai uşoară, purificată. Acum se

sparg iar la o oarecare distanţă de mine murmurînd o singură întrebare : dacă am ceva sfînt, dacă am ceva sfînt ? Ca-ntr-o după-amiază cu numai o lună în urmă, cînd eu şi Banu stăm pe faleză la Eforie. Stăm în picioare, şi Banu îmi ţine palmele pe şolduri şi eu îi ţin mîinile pe umeri de parcă ne-am pregăti să începem un dans pe faleza pustie şi deodată mă întoarce cu faţa, mă sileşte, spre imensitatea albastră a mării. Şi mă întreabă atunci, în timp ce mă priveşte în ochi — şi nu e nici ironie, nici sfidare în glasul lui, şi nu e nici măcar mîndrie de om care nu se mai teme de nici una din surprizele pe care i le-aş pregăti vreodată, e numai melancolie şi tristeţe — *dacă am ceva sfînt ?* Şi valurile, la cîţiva paşi sub noi, la Eforie faleza e înaltă..., repetă : dacă am ceva sfînt, ceva sfînt...

Abia mă întorsesem cu Sever de pe Valea Prahovei ; şi deodată îmi dau seama că întrebarea lui Banu, pentru prima oară cu o delicateţe de care nu-l credeam capabil, se referă tocmai la călătoria asta. Lui Banu îi spun cînd plec, dar îi ascund cu cine. Banu nu ştie cu cine, dar bănuieşte ; pentru că are un fel propriu, straniu de a intui, de a deduce aproape din nimic tot ceea ce îi ascund. Îi spun într-un bilet că sînt silită de mama să plec cu unchii mei. Dar Banu nu crede nimic. Cum să plec într-o călătorie tocmai cînd el insistă să-i pregătesc, să-i facilitez o întîlnire cu mama pentru a sta de vorbă despre căsătoria noastră ? Chiar cu o seară înainte ar fi trebuit să aibă loc vizita asta şi abia reuşesc să-l conving că nu e încă momentul, că mama nu se află într-o dispoziţie bună. Şi, de fapt, îi ascund că venise Sever. Banu înţelege, firesc, că nu fac decît să fug, pentru că mi-e teamă de discuţia lui cu mama. În privinţa asta are dreptate. Dar Banu mai înţelege că dacă plec într-un asemenea moment cu Sever sau cu altcineva, asta dovedeşte şi ceea ce simt eu pentru el ; adică : nimic. Şi în privinţa asta n-are dreptate.

Mă gîndesc la toate astea atunci, la Eforie, cînd Banu mă întreabă dacă am ceva sfînt. Şi-i răspund atunci, aşa cum pot să le răspund şi valurilor care mă ceartă acum, că da, am ceva sfînt : dragostea lui ! Dar nu-i răspund la

întrebare cu vorbe, în care el tot n-ar fi crezut, ci sărutîndu-l mult, îndelung, cu furie...

Dragostea lui ; care mă ajută să simt lîngă el mai mult decît bucurie înceată și leneșă. El, cu dragostea lui.

Și în dimineața asta cînd vreau să plec, valurile mă ceartă, mă judecă tocmai pentru că îi ascund lui Banu că nu știu niciodată cum să răspund la dragostea asta a lui. Și uneori ceea ce simt nu e decît repulsie, și uneori e dorință, și uneori nu este decît stimă sau admirație, și uneori e ură. Și asta îmi este *pedeapsa :* să plec de aici și să nu știu niciodată dacă toate astea nu sînt decît forme sub care se ascunde dragostea mea pentru Banu.

XII

I

STRĂBAT DRUMUL ÎNAPOI, SPRE țărm. Apa, pînă la piept. Am senzația că ies astfel din mare pentru prima oară: țărmul nu mă primește. Straturi groase de alge mîloase, putrede alcătuiesc un prim obstacol. Trec peste pragul din straturi de scoici mărunte, tăioase, întinse ca un dig de-a lungul țărmului. Apa, pînă la genunchi. Și pun, în sfîrșit, piciorul pe nisipul umed al plajei care se înalță ca un al treilea obstacol mai blînd. Sînt obosit. Ozana și Roua — poziții neschimbate. Roua fumează. Ozana vrea să plece. Poartă o mască pe chip care o urîțește : a disprețului și a placidității. N-are decît să aștepte. Pași leneși. Întîrzii, din loc în loc, lîngă pietrele sau carapacele de scoici uriașe rostogolite de valuri pe nisipul umed. În sideful lor, dacă m-apropii, ca în clipa asta, pot să-mi privesc chipul... „cîte scoici — atîtea dureri în dragoste ?“ Poate. Dar mie nu mi-a rămas decît, cum spune Roua, „calmul conservat în vată“. Și indiferență. Ozana vrea să plece. N-are decît să plece. Peste cîteva ore vine Sari cu barca. Azi e joi și el vine, așa cum ne-am înțeles, să ne-aducă, dacă prinde, cîțiva lufari.

Ozana nu știe că vine Sari și mai crede că indiferența mea înseamnă că nu vreau să plec.

Am, ascară, după doi ani de hărțuieli, cînd îmi caut oglinda — n-am pierdut nici aici în golf obiceiul de a mă rade seara —, revelația asta că între noi tensiunea a scăzut la zero, că nu mai am de ce să mă tem de măștile Ozanei. Sînt deja sapunit bine și, în timp ce caut oglinda, mă și văd contemplîndu-mi mutra, precizîndu-mi obișnuitul corp alb de clown și cum, înainte de a începe să mă rad, fac o reușită călătorie cosmică. Cum mă descurc eu acolo în rachetă. Cum vine un moment cînd trebuie să mă rad... Și-mi imaginez cum mă rad și în timp ce mă rad îmi imaginez, copilăros ca întotdeauna cînd mă rad, cum cobor pe altă planetă cu ființe barbare care mă divinizează și pe care le învăț obiceiul sacru de a se rade. Dar aici intervine o mică ezitare. Dacă aceste ființe n-au bărbi, nici măcar capete ? Dacă ele se privesc și gîndesc, să zicem, exact printr-o deschizatură în dreptul inimii, nu mai mare decît o oglindă ? Dar nu găsesc oglinda ; tocmai acum Roua se joacă „de-a incendiul“ : flutură niște crengi aprinse în dreptul ușii cortului și strigă „foc“. Eu, naiv, trebuie să cred că a luat foc cortul.

— Bine, bine, Roua. Ia întreab-o pe Ozana, nu știe unde este oglinda ?

Și Ozana știe, bineînțeles. Cine se privește toată ziua în oglindă ? Ozana. Dar Roua continuă să strige : „foc“. Ies din cort. Într-adevăr, se joacă. Ozana, la numai cîțiva pași, în picioare, auzise probabil ce-o rugasem pe Roua, stă cu mîna întinsă. În mînă — oglinda. Și în clipa asta am un moment de *uitare,* de absență, uit pur și simplu că în fața mea se află Ozana care ține în mîna întinsă o oglindă. Stau așa năuc, ridicol, cu o față de clown, preț de cîteva secunde, în care mica lume din jurul meu — golful cu plaja, cu stîncile, cu lanul de stuf, cortul, Roua și Ozana — dispare complet. Se neantizează. Aud rîsul Rouei și al Ozanei. Dar nu-mi pasă. În clipa asta sînt foarte departe, rupt de toate grijile și îndoielile mele. Nu pot să mă concentrez, ciudat, ca să primesc oglinda. O dispersie calmă, fără obiect, mă împiedică s-o văd pe Ozana. Parcă toate măștile i-au căzut deodată și dincolo de ele ea n-are un chip... Știu foarte bine, pot să-mi imaginez că o față

care răspunde la numele de Ozana stă în clipa asta, cu mîna întinsă, dar în realitate nu pot s-o văd, parcă nici nu mai există ! Nu mă gîndesc la nimic. O cantitate imensă de timp se concentrează în cîteva clipe de absență, devenind un *trecut* care nu poate fi traversat nici cu gîndul, devenind *uitare* în stare pură, la capătul căreia mă regăsesc singur. Roua e în apă, Ozana, undeva, departe, culege scoici.

Singur, într-adevăr, ridicol, cu aparatul de ras în mînă. La cîțiva pași înaintea mea, pe jumătate îngropată în nisip, oglinda în care se leagănă primele stele.

II

NICIODATĂ, NICI CÎND ESTE EFECtiv absentă — mă aflu foarte departe de ea —, Ozana nu este atît de absentă. Deși în absența ei mi se mai întîmplă, o dată sau de două ori, să-mi dau seama că Ozana n-are pentru memoria mea un chip anume. Dar, absentă fiind, e totuși prezentă, există în preajma mea cu amintirea parfumului ei, ca o adiere. Aseară însă, cîteva clipe, Ozana parcă nici nu mai există. Probabil că m-am obișnuit atît de mult, știind-o capricioasă, schimbătoare, m-am obișnuit, între măștile ei, să nu îndrăznesc niciodată să aleg, să hotărăsc, care este cea a chipului ei real, încît am ajuns să mă obișnuiesc și cu gîndul că neexistînd într-un anume fel Ozana nu există în nici un fel.

Primul semn din partea ciudatei mele amnezii îl primesc la Hamburg. Lipsesc din țară aproape două luni, în care îi scriu Ozanei destul de des, iar ea îmi dă răspunsuri vagi, docte, ironic-prețioase.

(Într-adevăr, Ozana îmi trimite pe adresa din Hamburg, la 10 ianuarie 1971, o scrisoare rece, distantă — justificată, dacă mă gîndesc că ea știe deja cu cine îmi petrec Anul nou —, dar cît de discret și frumos impregnată de dorința de a mă revedea. Peste asta de ce trec atunci cu vederea ? : „Prea stimate prietene Șerban Magiru, în pofida oricăror gînduri potrivnice, a oricăror îndoieli, care presupun că există și de o parte și de alta, plăcerea de a te face părtaș la tot ceea ce simt și mi se

întîmplă rămîne întreagă. Dumneata trebuie să știi mai bine decît oricine ce putere de vrajă are, sau poate să aibă *comunicarea* în sine, desprinsă de ceea ce sîntem de obicei — de interesele și dorințele noastre zilnice, neîngăduit de mărunte, de ambițiile care ne rontăie pe ascuns sufletul, de obligațiile și răspunderile pe care le purtăm pe umeri, mai mult sau mai puțin infatuați — și totuși atît de strîns legată de ceea ce sîntem în intimitatea noastră cea mai adîncă. Ar trebui, poate, să te întreb, în tradiția veșnicelor mele nelămuriri, dacă într-adevăr comunicarea asta este forma de dragoste, de legătură cea mai puternică și mai importantă, cea mai fidelă și durabilă, firește, tocmai datorită mulțimii de aspecte sub care se poate realiza. Dumneata mă învățai, citindu-l pe Pascal, dacă nu mă înșel, că dragostea supraviețuiește numai prin posibilitatea, conștientă sau nu, pe care o ai sau nu, de a inventa bucurii și situații noi la infinit.

Aici ninge. Dar nu banalitatea acestei întîmplări a provocat scrisoarea mea care îți răpește acum, și pe nedrept, din timpul, nu mă îndoiesc, prețios și puțin de care dispui, ci gîndul — interzis firește înainte de a avea curajul sau mai bine zis obrăznicia să se materializeze într-un imperativ — că aș trăi altfel bucuria că ninge, ar fi mai întreagă, dacă aș colinda cu dumneata la braț pe străzile marelui oraș...")

Noroc că n-am timp să meditez asupra lor. Alerg de dimineața pînă seara, nu mănînc la timp și mai vechile mele crize de stomac revin. Sînt chiar nevoit să stau cîteva zile la pat, în camera mea de hotel, și m-aș simți foarte singur dacă nu m-ar vizita din cînd în cînd Helmut Weber, unul dintre specialiștii în prezența cărora recepționez, cu documentarea de rigoare, un lot de mașini tipografice foarte moderne. Cu el, deal'tfel, îmi petrec cîteva ore plăcute, pentru că, arătîndu-se curios de numele meu, are prilejul să-și dea seama și să mă convingă că tatăl meu i-a fost prieten în tinerețe, prin 35—40, cînd lucrau într-o tipografie din București. Ehei, ce tipografi erau ei, el și tata, îmi evocă, într-o engleză destul de bună. Helmut. Și mă bate pe umăr : eu tot tipograf ! Asta-i place. Tradiția pe care se întemeiază orice familie adevărată, puternică. Tatăl, mă întreabă el, a ajuns probabil un tipograf vestit ?

Și mama, de care el își mai amintește, ce mai face ? Bietul Helmut ! Cum să-i spun că tata nu mai e de mult tipograf. Că meseria lui este acum una politică. El, probabil, acum, în zețăria primăverii, se interesează cît de drepte și dese sînt brazdele sau primele fire de grîu, abia răsărite. Este un gospodar al treburilor cîtorva comune din fundul Dobrogei, sau ceea ce se cheamă un activist. Ce este un activist ? Adaptează la nevoile timpului realitatea prin acțiune. Acțiunea lui privește în primul rînd societatea, se exercită asupra timpului social. Ceea ce în lumea biologică sau fizică este mișcarea, în lumea societății este acțiunea. Activistul este un creator de istorie. Frumos, nu ? Dar explicația ar fi cam abstractă, cum să-l fac eu să înțeleagă pe un bătrîn specialist străin, înrăit în dragostea lui de o viață pentru meseria tiparului, de ce tata a renunțat la ea ? Mi-aș pierde timpul. Despre mama, da, pot să-i spun că a murit. Dar cum a murit ? Să-i spun că mereu departe de casă tata ajunge să-și neglijeze familia ? Că tot se ocupă de oi — dacă fată și cîți miei fată —, de țăran dacă și-au achiziționat semințe de soi, și cum le seamănă —, și de tractoare — cum ară și daca sînt reparate la timp —, și acasă mama e bolnavă și eu sînt un copil, în clasa a șasea sau a șaptea, și n-are pe nimeni care s-o ajute, să-i găsească medicamente, un doctor bun ? Și mama moare aproape părăsită, la 40 de ani, fără să-l vadă, măcar în ultima clipă ? Și tata vine în grabă, o îngroapă și se întoarce la treaba lui ? Cum să-i spun toate astea lui Helmut ? Oricum, n-ar înțelege. Da, desigur ; tata e directorul unei tipografii din București, îi spun. Mama, însă, a murit. Suferea de inimă. Și iată că adevărul este întotdeauna o problemă relativă, omenească. Și iată cum a nu spune adevărul nu este neapărat întotdeauna o comportare odioasă. Există lucruri pe care nici cei mai intimi prieteni, darămite un străin, n-au dreptul să le știe ! Să-mi notez, pentru că în privința asta am obiceiul să o iau razna... Nu mă despart din pricina asta de Roua ?

Firește, în aceste zile, cînd stau la pat, mă gîndesc și la Ozana. Și-n prima dimineață cînd ies iar din hotel, refăcut, simt chiar nevoia să vorbesc cu ea, să-i dau un telefon. Încerc, fără succes, de cîteva ori. O găsesc, în sfîrșit, pe mama Ozanei. Îmi spune că fata ei se află la

treabă, predă franceza la o școală din Dulcești. Vine după amiază. O caut, desigur, și la Dulcești. Vorbesc cu directorul școlii. Nu se poate, e la oră. Insist. Îmi declin funcția, lucrez într-un minister care nu o dată a fuzionat cu cel de care depind școlile. Asta-l convinge. Și cînd Ozana îmi răspunde la telefon, am deodată senzația asta ciudată de uitare și urmează cîteva clipe de tăcere în care aud pînă și stelele cum se mișcă pe orbitele lor îndepărtate, dar numai pe ea n-o aud ! Apoi încep s-o aud, înțeleg ce spune, dar vocea mi se pare străină și, deși mă concentrez, nu-mi amintesc ce chip are, dacă are vreun chip.

Seara mă plimb pe străzile Hamburgului obsedat de întîmplare. De ce nu-i pot vedea chipul ? N-am decît o singură fotografie de la ea. Și acolo nu-i decît un copil cam de trei ani stînd în picioare pe o claie de fîn. Are o privire intensă, concentrată, de copil serios, în contrast cu gestul cochet al mîinii cu care își așază buclele...

II

ULTIMA DATĂ CÎND ÎMI DAU seama de această „formă de uitare" se întîmplă să fiu pe masa de operație și mă gîndesc că poate este efectul anesteziei. Îmi vîjîie capul, și chirurgul, Alexandru Gurnă, un bărbat uriaș și vesel, prieten cu Dan Giuglea, îmi vorbește întruna. Mă întreabă dacă îmi place să înot. Că aș avea un corp de înotător, în orice caz, de om al mării. Îi răspund că da. Și cum am învățat să înot ? Îi răspund că asta presupune o poveste. Povestește, îmi face plăcere. Și încep să-i povestesc și în timpul ăsta el hîrști, mă taie ; nu simt bisturiul. După o injecție în șira spinării sînt de la mijloc în jos paralizat. Dar aud limpede impactul tăișului de oțel cu pielea burții. Da, povestesc acum, cînd sînt puști, mi-e frică să intru în apa aia mare, de dincolo de digul în formă de „T". Și cum stau pe-o stîncă și ceilalți copii se joacă în apă și înoată. Și cum se înțeleg ei, cîțiva, să mă aștepte în apă, călcînd-o cu picioarele, în timp ce unul mă împinge de pe stîncă, să cad. Și cad. Și cum de frică încep să dau din

mîini și ei se reped la mine să mă scape. Și cum eu, din mîndrie, nu-i las să se apropie și cu mișcări dezordonate reușesc să ajung iar lîngă dig și să mă agăț de stîncă. Sînt mort de frică, dar nu-i las să se apropie de mine...

După povestea asta, doctorul mă lasă în pace. E mulțumit că nu mă mai gîndesc la faptul că-mi spintecă burta. Probabil că nici nu mai are mult și poate porunci, curînd, să fiu dus cu targa aia pe roți în rezerva mea de la etajul V. Mă simt brusc foarte singur și descurajat și ca de obicei „o chem" pe Ozana, de mult am senzația asta că este suficient s-o chem în gînd și ea vine. Și ea vine într-adevăr. (Îi spun acestui procedeu, în glumă, „chemoterapie"...) Încă n-am părăsit digul în formă de „T". Abia am ieșit din mare și nu mai sînt un copil printre ceilalți, sînt bărbatul de-acum. Vine din larg călare pe un delfin. E goală, așa cum o știu, probabil, numai eu. Și nu știu, de fapt, decît că, dacă văd bine, ceea ce văd este trupul Ozanei. Pentru că ea ține într-o mînă, în dreptul feței, un evantai de măști. Zadarnic încerc, privindu-le pe rînd, sau pe toate odată, să le descopăr o trăsătură comună! Chipul Ozanei, cel adevărat, nu se încheagă; rămîne, după acest evantai, ascuns, necunoscut.

4

OZANA ȘI ÎNCHIPUIE PROBABIL că dragostea e un joc cu măști. Cît timp o mască ne ascunde chipul adevărat, crede ea, nu ni se refuză în dragoste nici bucuria, nici taina, ne rămîne încă vie, proaspătă pasiunea de a cunoaște. Și eu poate mă complac, un timp, accept cu lașitate acest joc, pentru că îmi convine. Ce rost are să ne privim în față, așa cum sîntem, dacă lucrurile sînt grăbite să se clarifice numai în favoarea unuia dintre noi, dacă prin asta nu ne alegem decît cu neliniște și nemulțumire?

Măștile Ozanei... Petrecere, amuzament fără nici un scop? Sau premeditare lucidă și rea? O adolescentă întîrziată, naivă, care se cheamă Ozana există. Dar o tînără energică, agresivă care se cheamă Orghidran și uneori

se aruncă în acțiuni sau inițiative confuze există de asemenea. O adolescentă energică și o tînără naivă, deopotrivă, se amuză cînd îmi trimit, chiar în vara asta, cîteva reproduceri după măștile lui Bob Călinescu. Superbe, într-adevăr. Una mai ales... O văd limpede, de parcă aș avea-o și acum în mîini, în toate detaliile ei care mă încîntă. E o mască magică, probabil, de alungat urîtul sau răul. Al cui? Hm! Mă sfidează cu o gură mare, executată dintr-un șcul de lînă roșie. Mi-arată dinții din boabe de fasole. Un cocean îi ține loc de nas, călărit de un șnur de lînă roșu, mai roșu decît gura, terminat cu un mic ciucure alb. În locul ochilor, doi colaci enormi din lînă vînătă. Văgăunile ochilor, goale. Arătarea se mîndrește cu mustăți mari și barbă de țîrcovnic, scurtă, rotunjită. Pleoștită peste pletele lungi din mătase de porumb, sluțenia poartă o pălărie țărănească din postav, aproape fără boruri, cu un ciucure, jumătate bleu, jumătate purpuriu, cu două pene, una albă, alta cărămizie, înfipte în panglică. Și peste toate astea pocitania mai are și cercei mari ca niște covrigi croșetați din lînă roșie și albă. Iar de ceea ce ar fi trebuit să-i fie gîtul i-atîrnă legată cu un lanț o tingă ca o pară, încondeiată.

Dar asta este o mască. Un unicat. Are o identitate...

5

MĂȘTILE, IPOSTAZELE OZANEI, NU sînt decît fărîme fugare de stări sufletești, frînturi de identitate, fragmente de personalitate. Și eu, dacă sînt îndrăgostit, ce trebuie să cred, ce trebuie să înțeleg? Mă duc anul acesta la București, să petrecem primele zile din luna mai împreună. Uit de refuzul ei copilăresc sau întemeiat de a se căsători cu mine, uit de minciuna ei cu „petrecerea Anului nou în familie", uit de noaptea de la Sinaia, cînd, după ce o invit pentru prima oară la dans și ea mă refuză dintr-un capriciu, înotăm prin norei, rătăcim furioși prin pădurea aia de brazi și de fagi de pe culmea Zamorei... Sau poate mi se pare că uit... Cert e

că o caut la cămin, cuprins de un elan nou, proaspăt, gata să iau totul de la început.

Am noroc s-o găsesc, deși vin neanunțat. O colegă, Octavia, o văd și altădată, delicată, caldă, surîzătoare, cu ochi albaștri, care urcă la etajul doi și, mi se pare, stă în cameră cu Ozana, îi duce vestea. Coboară destul de repede. Altădată aștept mai mult. E sincer plăcut surprinsă. Hotărîm să ieșim imediat în oraș, deși e o oră nepotrivită pentru plimbare. Dar, mă rog, vom prînzi undeva mai întîi. Ne instalăm în grădină, la „Doina", în fotoliile alea din pai, la o masă rotundă din pai, sub un arbore mic, dar robust, cu frunziș bogat, roșu. Pălăvrăgim, eu mai ales, atent, hotărît să evit orice subiect care ar putea conține vreun reproș la adresa comportării ei din trecut, despre tot ce ne trece prin cap. Sîntem veseli și încrezători. Ne plimbăm, după prînz, prin parcul Herăstrău. Ne așezăm pe o bancă, sub o salcie, pe malul lacului. O privesc. Cît de mult îmi place să o privesc. Chipul ei ? O ipostază, ce-i drept, ironică, a duioșiei, a blîndeței. Sînt primit. Acolo, în adîncul aproape verde, al ochilor ei niponi cu finețe conturați, pe fondul alb, mat, al orbitelor, de o tușă subțire de creion negru. Intervenție inspirată ; ca și aceea de a-și subția sprîncenele, care, fiind prea groase, i-ar fi dat feței un accent vulgar, prea viril. În rest, nici o urmă de fard ; totul respiră naturalețe. Gura umedă, ușor întredeschisă, într-un zîmbet strengăresc, provocator — are ceva de vișină pîrguită, brumată, descoperită dimineața sub o frunză de o rază de soare — lasă să se vadă numai o pată albă din ceea ce ar trebui să fie dinții pe care îi știu mari, puternici, egali. Fruntea severă, boltită, încadrată de zulufi negri, mă ține la distanță. Cu mîna dreaptă îi cuprind totuși talia. Rochia e subțire, alunecoasă, prea scurtă. Îi pun cealaltă mînă, așa ca din întîmplare, pe coapsa stîngă, goală, fierbinte, tare. Tresare și se lipește de mine. Fata asta este Ozana, fata asta supusă, liniștită, primitoare, cuminte ?

— Nu vrei să mergem ?

— Unde ? o întreb zăpăcit și prost inspirat.

— Nu știu, la întîmplare...

Se ridică în picioare : hoinărim mai departe, pe alei, pe țărmul lacului și, lucru rar la Ozana, îmi îngăduie să o țin de mînă. De cîte ori n-o acuz — cînd, poate, din pudoare sau pur și simplu din delicatețe sau discreție, *nu suportă pe stradă s-o țin de mînă* — că e rigidă, și asta e o mască, și prea mult preocupată de ceea ce cred „ceilalți" despre ea !... Străbatem acum drumul înapoi, spre șosea. Și ne prinde o ploaie cu tunete și picături mari. Și începem să alergăm, ținîndu-ne de mînă, prin ploaie, pe sub castanii uriași. Și cînd ajungem la mașină, deși răsare iar soarele, sîntem uzi leoarcă. Eu, la volan. Ozana, în dreapta mea.

— Trebuie să ne adăpostim undeva să ne uscăm, altfel toată după-amiaza e ratată, spune Ozana.

— Stau la hotel „Union", în cîteva minute sîntem acolo.

— E foarte bine...

Urcăm în camera de la etajul al doilea, cea pe care eu o rezerv prin anunț telefonic din timp, întotdeauna cînd vin în București. Și Ozana e în continuare de nerecunoscut. Uită, adică, să urmărească crispată un scop imediat. Să-mi pregătească o capcană. Poate nu sînt în stare să gîndesc dialectic, să înțeleg că fata dinaintea mea renaște, în fond, în fiecare clipă, devine alta rămînînd aceeași. Oricum, mă uimește candoarea cu care fata asta, deși nu acceptă căsătoria cu mine, încropește acum la repezeală o expoziție din lucrurile ei cele mai intime. Le pune să se usuce prin cameră într-o hazlie dar și tulburătoare dezordine. Curajul ei este pe muchie de cuțit. Dar nu se teme. Mă întîmpină liniștită cu un zîmbet ironic. Voioșia ei calmă atît de firească, de inocentă poate face să se simtă ridicolă orice îndrăzneală lipsită de delicatețe, dar și orice rezervă, ezitare din prea multă bunăcuviință. Mai nimic nu-mi amintește de ceea ce știu eu despre Ozana. Poate zîmbetul ironic... A, da, și parfu-

mul ! Singurul semn de statornicie rămîne totuşi atît de inefabil. Parfumul. Toate lucrurile din cameră, lustrele ca nişte gîturi de lebădă încrucişate, reproducerile înrămate — Palady ! —, de o rece senzualitate, draperiile roşii, noptierele, covoarele, iar roşii, şifonierul negru, masiv, telefonul, cana cu apă, absolut toate sînt impregnate de, exală parfumul ei delicat, discret dar insistent...

II

ŞI DUPĂ DOUĂZECI ŞI PATRU DE ore, uite, stăm îmbrăcaţi la lumina altei zile sau mai bine zis seri, în aceeaşi cameră. Eu mă rad în faţa oglinzii. Ozana vorbeşte la telefon. Sînt fericit. Mă gîndesc că totul e încă posibil. Ce explozie de gesturi tandre revăd în oglindă... Văd secvenţa cînd ne odihnim, cu ochii deschişi, pironiţi în tavan. E cald, sau mi se pare, şi pe ferestrele deschise vin şi ne înlănţuie brize răcoroase. Şi văd, cînd întorc capul, cum i-albesc în întuneric dinţii mari şi puternici, triumfători. Văd, mai ales, cu cîteva ore în urmă, scena cînd stau întins în cadă. Mă plîng, mai mult în glumă, că mi-e frig şi, probabil, de cînd ţinem fereastra deschisă, am răcit. Şi Ozana îmi cere să intru în apa fierbinte, pînă la gît, chiar dacă e roşie de rugină — nu e nimic, o fi un rest de apă de pe fundul cazanului —, mă sileşte cu gesturi gingaşe. Cu ce poznaşă delicateţe îmi ţine ca capul înfofolit în prosoape ; să transpir. Altfel, nu scap de răceală. Trebuie să transpir... Revăd scena asta şi sînt fericit. Mă gîndesc că totul e încă posibil...

Dar despre ce vorbeşte Ozana la telefon ? Şi mai ales cu cine vorbeşte ? Cu o colegă, fără îndoială. Azi e 2 mai ; mîine are cursuri şi se interesează de ele... Are nevoie de un caiet... Nu cumva pune la cale o întîlnire fără să-i pese dacă eu sînt de acord ? Dar nu încep să mă rad, că, uite, a părăsit telefonul şi-mi taie calea spre oglindă. O privesc uimit : O umbră, căzînd într-un anumit fel, nu-mi îngă-

duie, o clipă, să-i deslușesc decît o jumătate a feţei. Gura care-mi vorbeşte cu jumătatea scăldată-n lumină e uscată, palidă. Jumătatea de nas, vizibilă, este tocmai cea cu nara dilatată de o aluniţă. În sfîrşit, cînd şi cealaltă jumătate a feţei iese din umbră, îmi dau seama că-mi vorbeşte altcineva, nu Ozana. E o tînără puternică şi mîndră, rece, distantă. Pare preocupată de un gînd ascuns sau de o problemă mai importantă decît simplul fapt că respir, că exist şi eu aici, în calea ei, şi că vreau s-o sărut. Nici nu mă lasă, dealtfel. Mă îndepărtează, mă împinge încet cu mîna stîngă... Numai un rest, un reflex de duioşie, imperceptibil, descopăr în apele ochilor, acum mai cenuşii.

Stabilim — adică, stabileşte Ozana — să ne vedem peste o oră cînd vom merge la rotiseria din apropiere. Ea se duce la coafor. Eu ? Eu am să stau cuminte aici, se îndreaptă spre uşă, scoate cheia din broască şi mi-o arată, pentru că ea închide şi mă lipseşte astfel de posibilitatea de a coborî şi de a umbla cu ochii după alte femei... O glumă, îmi zic, căreia nu-i acord atenţie. Dar Ozana răsuceşte cheia în broască, insensibilă la protestele mele întîrziate, slabe şi pleacă. După ce mă rad, nu mai am ce să fac. Şi sînt nervos că uşa e închisă şi sînt trist mai ales că după douăzeci şi patru de ore de dragoste mai pot avea senzaţia că n-o cunosc deloc pe Ozana. Cine răspunde cu adevărat la numele de Ozana ? Fata aia cuminte, melancolică, îngăduitoare, cu care mă plimb pe malul lacului Herăstrău ? Fata de azinoapte, atentă la cele mai subtile nuanţe ale bucuriei de a se dărui ? Sau băieţoiul ăsta cu nasul pe sus, rigid, preocupat să-şi facă un program cît mai riguros pentru restul zilei şi care cu o ironie rece respinge pur şi simplu cel mai mic gest de tandreţe ?

III

NU MAI AM RĂBDARE S-O AŞTEPT, deşi nu sînt nici 15 minute de cînd a plecat la coafor. Sun recepţia şi spun o minciună : nu ştiu ce s-a întîmplat cu cheia. Şi peste zece minute sînt liber. Nu iau liftul nici-

odată. Nici cînd urc. Cobor pe scări și, din întîmplare, în loc s-o iau spre recepție, deschid ușa care dă în holul alăturat. De aici, din hol, am în față barul. Îi cutreier interiorul cu o privire aruncată în grabă prin ușile masive, pliante, construite din cîteva panouri cu vitralii montate în rame de fier grilate, deschise larg. Mă gîndesc că n-ar fi rău să beau o cafea și fac deja cîțiva pași spre bar. Dar, stupoare ! La una din mesele scunde, roșii, octogonale, din fundul barului, așezată comod pe o canapea care ocupă în lungime peretele din față, se află Ozana. Nu e singură. Lîngă ea, cu mîna stîngă cuprinzîndu-i talia, un tinerel subțire și spălăcit, care nu poate fi decît Sever, după cum e descris chiar în agenda ei. Sever Iordan, sau cam așa ceva. Coleg de facultate. Ozana a renunțat la ultima mască, a tinerei energice, serioase, de care se folosește cînd se desparte de mine pentru a se duce la... coafor. Chipul îi este inundat, ca azi-noapte, de lumina unei bucurii inconștiente, strengărești. Ezit, înainte de a lua o hotărîre. Mai fac un pas spre bar. Sînt sigur că nu sînt văzut. În hol e aproape întuneric. Dar renunț, poate din lașitate, și mă întorc îndreptîndu-mă glonț spre recepție. Nu mai am nevoie de nici o explicație. Achit costul camerei. Nu-i las Ozanei nici un bilet și plec. Unde ? Mai întîi spre Constanța. Dar mă răzgîndesc : fără neliniștea mării ! Am nevoie de un alt decor, să mă gîndesc, să mă regăsesc. Am nevoie de seninătatea și statornicia munților. Și peste o oră și jumătate sînt pe culmea Zamorei. Rezemat de unul din cei nouă fagi uriași doboriți, împrejmuit de mirosmele și sunetele pădurii, privesc în amurg piscurile înzăpezite și crestine ale Bucegilor...

8

MĂȘTILE OZANEI... ESTE LIMPEDE că în spatele acestor măști, conștientă sau nu, ea își apără libertatea de a-și satisface orice dorință, orice capriciu. Dar nu este limpede deloc ce simte Ozana pentru mine, ce așteaptă de la mine. Multe gesturi, reacții

divergente, imprevizibile — nu mai spun de cuvinte —, atîtea măști într-o desfășurare de sabat în jurul meu ! Luat izolat, faptul că drumul Ozanei spre coafor trece prin barul „Union", în după-amiaza aia, ar fi fost suficient pentru orice bărbat ca să se despartă de ea cu conștiința împăcată. Nu și pentru mine. N-am puterea să mă decid nici acum. Ca de obicei, cînd „developez", de zeci de ori, o scenă o leg de altele care o contrazic, pînă nu mai rămîne nimic clar și mă scot tot pe mine vinovat. În primul rînd — în ziua cînd Ozana îmi dă un telefon la Constanța ca să afle de ce am plecat de la hotel și eu, din orgoliu, nu-i spun adevărul — mă întreb de ce plec fără să am o explicație cu ea ? În al doilea rînd — în ziua cînd primesc o scrisoare de la Ozana în care mă somează, alintîndu-se, să nu uit de ziua ei de naștere și nu cumva să nu vin în București... — mă întreb : dacă în chestia asta cu coaforul nu e vorba de o minciună ? Dacă Ozana se întîlnește, să zicem, în fața hotelului, din întîmplare, cu Sever — ce, nu sînt colegi de facultate ? — și nu poate să-i refuze invitația de a bea împreună o cafea, înainte de a se duce la coafor ? Ce, ar fi trebuit să-i răspundă la invitație cam așa :

„— Nu pot, Sever ; i-am zis lui Banu că mă duc la coafor. Și el, e drept, e închis în cameră, dar dacă iese, totuși, și ne vede împreună ? Ar însemna să-i mai ofer un argument pentru suspiciunile lui..."

Cert e că peste două săptămîni alerg să mă întîlnesc din nou cu Ozana. Mă așteaptă ; și e atît de plăcut să te aștepte o fată... Și alerg și deși alerg foarte repede ajung foarte tîrziu pentru că întîlnesc pe drum două mașini accidentate și trebuie să le acord răniților primul ajutor.

Opresc val-vîrtej în fața intrării ultimului bloc al complexului studențesc din Splaiul Independenței. Apare Octavia, în hol, binevoitoare ca de obicei. Are un bilet pentru mine. Sînt așteptat la ora 22.00 — mă uit la ceas, mai am cinci minute — în fața Statuii aviatorilor. Ce caută Ozana la ora asta acolo ? Începe promițător... Alerg, ce să fac, și ajung la timp. Ozana, pentru prima oară, nu

întîrzie : apare de pe o stradă laterală, înfundată probabil, dar paralelă cu șoseaua Kiseleff. O văd de departe cum vine spre mine, legănîndu-se, cu mîinile vîrîte în buzunarele largi ale unui sacou alb, plictisită, apatică.

— Ce se întîmplă, Ozana ?

— Nimic. Ne-am adunat cîțiva colegi, la unul dintre ei acasă, și învățăm pentru examenele de sfîrșit de an. Acum avem o mică agapă. Sînt așteptată...

— Bine, dar m-ai chemat, dacă am înțeles bine... — și încep să simt cum mă înfurii — pentru a petrece seara asta amîndoi...

— Unde dormi ?

Înregistrez inflexiunile ironice ale glasului, provocatoare, de parcă ar spune : „ne-o petrecem, n-avea nici-o grijă, dacă avem unde să dormim" ; înregistrez vulgaritatea întrebării și intenția de a mă jigni și îi răspund umilit :

— N-am avut timp să ma ocup... Dar asta n-are importanță... De-abia ne vedem și-mi spui că ești așteptată ?

Nu-mi răspunde. Tace.

— Nu putem intra măcar pentru o jumătate de oră aici, la „Doina" ?

Nu-mi răspunde. Tace. Dar mă urmează cînd intru în grădina aproape pustie, abia luminată. Ne așezăm la aceeași masă de sub scorușul ăla roșu, la care am mai stat. Tace tot timpul și mă privește. O întreb dacă vrea să bem ceva. Îi e indiferent. Se ridică deodată în picioare.

— Ce faci, Ozana ?

— Plec.

— De ce ?

— Ți-am spus ; sînt așteptată.

Și-mi întoarce spatele și se îndreptă spre ieșire. Mă ridic imediat și eu și alerg s-o prind din urmă :

— Și cu noi cum rămîne ? Și cînd o întreb asta sînt deja furios.

— Ne vedem mîine !

Ieșim din grădină și acum sîntem deja în mijlocul străzii. Tremur de furie, și ea tace, pășește atentă parcă la felul cum sînt așezate pietrele cubice și eu îi vorbesc :

— Știu de ce te grăbești, știu cine te așteaptă. Un lucru nu înțeleg : de ce m-ai pus pe drumuri, să alerg sute de kilometri, dacă seara asta aveai de gînd s-o petreci cu Sever ?

E palidă, e urîțită subit de mînie, se oprește și îmi răspunde, totuși, cu voce moale, scăzută :

— Ascultă, Banule ; pînă acum am făcut întotdeauna numai ce-ai vrut tu. Acum vreau să fac ce vreau eu.

Și mie, în ciuda faptului că sînt atît de ostenit și hărțuit, îmi vine să rîd, pentru că, de fapt, întotdeauna a făcut *numai* ce a vrut ea ; dar n-am timp să-i spun asta, pentru că e gata să plece și, o secundă, încerc s-o rețin c-o ultimă privire, disperată. Și-n secunda asta, ca-ntr-un stop cadru, mă uimește masca Ozanei : are pe buze un zîmbet subțire ca o lamă de cuțit ; pupilele îi joacă, rupte una de alta, sașii ; nasul i s-a lățit, i s-a strîmbat și-i văd, din nou, ascunsă de un strat de pudră, alunița — sau negul ? — de pe nara stîngă ; buzele îi sînt veștede ; bărbia îi iese grosolan înainte, bărbătește... O secundă, după care îmi întoarce spatele fără să-mi spună nici *bună seara*, nici *la revedere*. Mai apuc să-i strig că plecînd astfel trebuie să rețină că ne despărțim pentru totdeauna. Și privind-o, cu lacrimi în ochi, cum dispare în întuneric, îmi dau seama că sînt pentru prima oară stăpînit de un sentiment de ură, de parcă am băut o licoare miraculoasă ; o ură pe care n-o deosebesc de dragoste, întrucît îmi sporesc deopotrivă puterea și, o clipă, în pavăza lor, încetez să mă simt mediocru, întîmplător, muritor...

9

A DOUA ZI E DUMINICĂ ȘI SÎNT trist, n-am pic de voință, de ambiție, și o caut pe Ozana la cămin. Apare Octavia și-mi spune că Ozana nu e în cameră ; dar s-o aștept, se întoarce repede. Și-o aștept, eu cel umilit și jignit. Ea își petrece noaptea cu Sever, și, uite, tot eu o caut și-o aștept aici, pe o bancă, în parcul din fața căminului. Sînt gata să renunț, începe să-mi pară rău c-am

venit, dar cînd mă ridic descopăr că Ozana se află la cîțiva pași înaintea mea, înaintează spre mine cu o mare lumină de biruință și mulțumire pe chip. Vasăzică, pare să-mi spună masca ei, *despărțirea pentru totdeauna* n-a durat mai mult de-o noapte. Se uită într-un fel ciudat la mine ; își ține capul puțin aplecat spre umărul stîng și mă privește pieziș. Și rîde, nu se poate abține. Asta, cînd se află la o distanță mai mare de mine ; acum, cînd se află numai la cîțiva pași, își clatină capul într-un fel dojenitor și mîndru. Și, deodată, cînd îmi întinde mîna, se uită în ochii mei și, cînd mă-plec să i-o sărut, se prefac că vrea să-mi întoarcă spatele — caricatura gestului ei de azi-noapte — și izbucnește în rîs. Eu zîmbesc rece.

— Unde mergem, mă întreabă ridicînd brațele, o clipă, ca două aripi, și lovindu-și cu palmele coapsele ; și asta cerîndu-mi : „Gata, să nu ne mai gîndim la ce-a fost !"

— Să ne plimbăm, mă bilbîi.

Coborîm pe cheiul Dîmboviței. Intrăm într-un parc. Ne așezăm pe o bancă sub o tufă de măr sălbatic. Pe ramurile încă uscate, printre primii muguri de frunze, strălucesc mici și stafidite merele de anul trecut. Stăm așa, pe bancă, unul în fața celuilalt, preț de o oră și nu ne spunem nimic. Ne privim cu îngăduință, încă rece. Și deodată am senzația că mă privește *nu numai* cu ochii, care, iată, și-au schimbat culoarea, acum sînt verzi. *Mă privește și cu gura !* Sau, mă rog, gura Ozanei capătă subit o viață aparte, străină de masca ei din clipa asta. Ușor întredeschise, umezite și roz, de un roz pal, ca altădată, buzele Ozanei se arcuiesc imperceptibil și se destind, parcă spre a-mi spune ceva, o taină numai a lor, fără cuvinte. Rup o ramură subțire furnicînd de muguri, din mărul aplecat deasupra noastră, și cu o infinită grijă, încet, o întind și-i ating buzele. Ozana tresare, dar nu-mi respinge gestul. Continui să-i urmăresc cu vîrful ramurii conturul superb al gurii.

— Acum, desigur, vrei să mă săruți...

— Nu, îi spun, după cîteva clipe de tăcere, vreau să-i dau ramurii ăștia uscate o șansă de a fi sărutată de tine.

Și aud deodată marea deasupra tufei de măr sălbatic. Și peste noi se prăbușesc primele valuri. Sîntem acoperiți de ape. Și gura Ozanei trimite spre mine mici baloane de aer... Și apele se retrag tot atît de repede cum au venit. Și ramura subțire din mîna mea se leagănă împovărată de frunză și floare...

XIII

1

ÎN DIMINEAȚA ASTA CÎND OZANA vrea să plece eu continui să întîrzii liniștită în culcușul meu din ierburi uscate de mare, din trestii și din ramuri de mierea ursului. Întîrzii somnolentă, cu pleoapele închise — așa fumez... —, înainte de a spune sau face ceva, și doar ochiul îmi hoinărește nestingherit prin viscerele pămîntului. Recunosc în fiecare cotlon de umbră contururile fosforescente ale gesturilor lui Șerban, ale Ozanei. Deosebesc în peșteri brusc înzăpezite răsuflarea lui Șerban de răsuflarea Ozanei. Descopăr în freamătul rămurișului a mii de izvoare pulsațiile surde, îndepărtate ale sîngelui lui Șerban care, uite, ajung pînă la mine — sau pînă la Ozana ? — printr-o mare aortă de nisip, de la inimă la inimă...

Poate ezit să am o atitudine limpede pentru că mă tem de acele gesturi sau întîmplări care ne privesc pe toți trei și n-au încă, în mine, un contur lămurit. Dar pe măsură ce-mi biciuiesc șovăiala și inerția, înțeleg că de fapt nu acționez cum simt sau gîndesc, prefer să stau deoparte, să tac, pentru că nici Șerban nu procedează altfel. Tace și el și prin asta amînă, evită o înfruntare clarificatoare. Ca întotdeauna ; de aceea, orice gest al lui care fie că ne-ar

avantaja numai pe una dintre noi, fie că ne-ar dezavantaja deopotrivă, oricît de surprinzător, mai este încă, în dimineața asta, perfect posibil.

Nu altfel procedează într-o seară de septembrie, cu două-trei zile înainte de a-mi încerca norocul la Filosofie, cînd sîntem iar singuri — după escapada lor în Deltă, Ozana pleacă la București pentru a se înscrie în anul I — și mergem pe jos prin ploaie... Evită, amînă o părere, un comentariu, deși de data asta sînt mai îndreptățită ca oricînd să i le cer. Pentru că, după ce mă întreabă, cu un ceas în urmă, la Camelia acasă, de ce *i-am dat* scrisorile alea Ozanei, și eu îi răspund că nu i le-am dat, ci ea *mi le-a luat*, el nu mai spune nimic. Adică, după ce aștept atît să-mi ceară o explicație, și cînd mi-o cere în sfîrșit și explicația nu-i este nici ei, nici lui favorabilă, el se mulțumește să tacă. Mă rog, n-avem condiții la Camelia acasă, unde e lume multă, să vorbim, să ne înțelegem, în sfîrșit. Dar acum, cînd înaintăm prin ploaie, pe bulevardul Lenin, spre centrul orașului, el nu găsește altceva mai potrivit de spus decît că trebuie să luăm un taxi. Nu, nu vreau să luăm nici un taxi ; ar însemna să ne rămînă doar cîteva minute de stat împreună. Mergem pe jos, prin ploaie. Drumul e destul de lung și avem timp, în sfîrșit, asta vreau, să discutăm, să ne bucurăm că sîntem împreună. Vreau în primul rînd să-mi spună cu ce scop mă întreabă de scrisorile alea. Oare numai așa ca să se disculpe, să-mi amintească, răutăcios, că din vina mea și-a reprimat dragostea, s-a despărțit de mine ? Sau pur și simplu pentru a afla dacă Ozana i-a spus adevărul în legătură cu ele ? Și apoi aștept să-mi spună ce are de gînd să facă după ce știe adevărul ? Sau mai bine zis ce rol are de gînd să-mi acorde în continuare dacă reușesc la facultate și rămîn în Constanța, în timp ce Ozana va fi „la zi", în București ? Dar el se mulțumește în continuare să tacă ; iar eu n-am curajul să-l întreb toate astea. Plouă mărunt și un taxi oprește chiar lîngă noi. Dar eu îl iau de braț pe Șerban și insist să mergem pe jos. Îl întreb după ce scăpăm de taxi cu totul altceva, încerc, adică, pe ocolite să ajung la ceea ce mă

interesează. Cum a fost în Deltă ? Și el îmi povestește, calcă însă ca un fachir pe vorbele mai primejdioase, lăsînd gîndului care trebuie să ne păstreze în preajma lui, deopotrivă, pe mine și pe Ozana — de ce trebuie ? ; nu știu —, suficient timp să alunece pe lîngă ele. Nu se înțelege din ce spune dacă e îndrăgostit și cu atît mai puțin de cine anume. Despre Deltă, despre mănăstirile din nordul Dobrogei, despre fantasticul drum dintre dealurile cu vii ale Niculițelului, de unde se vede Dunărea în toată măreția ei — cîteva vorbe firave, fără culoare. A fost desigur și Ozana cu el, dar asta nu prea are importanță. Puteam foarte bine să fiu eu, Roua, în locul Ozanei. Dar așa s-a întîmplat... Îmi dau seama că sînt stupidă : între mine și acest bărbat n-a existat nimic, dar absolut nimic. Și, uite, totuși, îl silesc — din orgoliu, din invidie, din gelozie ? —, profitînd de delicatețea lui, scoțîndu-i ochii cu „acel mic trecut al nostru", să mintă cu iluzia că mai poate evita să fie cauza unui conflict direct între mine și Ozana.

Traversăm micul parc din fața Teatrului de Stat, pe o alee străjuită de castani bătrîni, uriași. Și, deodată, cînd ajungem în dreptul bazinului central, unde se ridică, înconjurat de ape, statuia lui Pan cîntînd din nai, cu o naiadă goală la picioare, observ că Șerban are o ușoară ezitare în glas, își pierde cuvintele... Dincolo de bulevardul Tomis se vede la etajul doi al blocului ridicat în locul magherniței cu grădină a restaurantului „Transilvania" o fereastră luminată. Exact deasupra literei „R", fluorescente, din firma magazinului de încălțăminte „Romarta", aflat la parter. Șerban nu-și poate stăpîni emoția și în timp ce înaintează cîțiva pași cu capul întors spre fereastra asta, se împiedică de bordura bazinului și e gata să cadă. Calmul și siguranța lui se pulverizează. Grăbește pasul. Deși Ozana se află atît de departe, la sute de kilometri, numai simplul fapt că arde lumina, la ora asta din noapte, în camera ei de aici, îl tulbură. Sau... Nu, nu se poate, abia a plecat...

Firește, din întîmplarea asta încep să înțeleg că sînt naivă dacă mai aștept un răspuns la întrebările mele. Și nu mă pot abține să nu zîmbesc — deși există riscul ca

Șerban să creadă că rîd de faptul că s-a împiedicat — la gîndul că el, tot privind, cînd o așteaptă pe Ozana, de aici din parc, nu poate să nu observe că sub fereastra ei se află acest „R" care este inițiala numelui meu și nu poate să nu blesteme coincidența asta...

2

IEȘIM DIN PARC ÎN ȘTEFAN CEL Mare, în direcția unde strada asta — Șerban mă conduce acasă, evident —, la cîteva sute de metri în față, rămîne suspendată brusc deasupra mării. Este poate cel mai înalt punct al falezei. Marea se vede undeva, jos, ca de pe un munte, retrasă mult pentru a face loc plajei. În spațiul dintre cele două diguri — cel vechi în formă de „T", cel nou, aproape paralel cu el, neterminat încă — i-arăt lui Șerban „copita albastră a apei", în care undele mici, egale, ca niște straturi de chitină par încremenite, sau se adună într-un ritm imperceptibil în adîncitura curbată a plajei.

— Unde naiba o fi calul ăsta care și-a lăsat copita aici ? exclamă el căutînd să pară vesel.

Coborîm pe strada Mircea — nu sînt resemnată încă, tot mai pîndesc o șansă —, trecem de biserica greacă. Prilej pentru el să observe că toate bisericile din oraș, sinagogile și geamiile își au altarele înălțate cu fața spre mare. Probabil că asta se explică prin faptul că orașul e ridicat pe o peninsulă care numai spre vest are legătură cu continentul. E aproape înconjurat de mare.

— Locuitorii acestui oraș cînd stau în genunchi, dacă mai stau cu adevărat, și cînd se închină, dacă se mai închină cu adevărat, au conștiința împăcată, credincioși sau necredincioși, pentru că cel puțin nu sînt ridicoli ; dacă nu există dumnezeu, aduc un omagiu mării, exclamă el.

Apoi intrăm, în stînga, pe Caratzalli, „strada lui Banu", cum ar zice Ozana, îngustă, coborînd spre mare. Lăsăm în urmă fostul teatru „Elpis" și ne oprim nu departe de țărm, de fapt, *mă opresc eu*, în dreptul casei pătrate, fără

etaj, dar cu demisol, îmbrăcată în iederă, în care locuiește Șerban. E surprins. Eu stau pe Marc Aureliu, o străduță care la numai cîțiva pași cade perpendicular pe Caratzalli. Dar la capătul ei, la o distanță destul de mare. Știu foarte bine de ce m-am oprit. Vreau, pentru prima oară de cînd ne cunoaștem, să mă invite în casă. Și pentru că ezită, nu știu, poate din timiditate, i-aduc aminte că mi-a promis mai de mult niște brățări de aramă. Iată, are prilejul să mi le dea. La orice ar fi rezistat, numai la asta nu. Șerban are un cîndat orgoliu al generozității. Îl îngrozește și-l revoltă cea mai mică bănuială, oricît de neîntemeiată, că el ar putea fi meschin sau zgîrcit. Înainte de a intra, mă gîndesc că sînt aproape fericită. Întrebările mele vor primi totuși un răspuns, dincolo de cuvinte, care de atîtea ori s-au dovedit înșelătoare. Păș'nd pragul acestei case, jur să învinș. Voi pipăi cu un suflet virgin misteriosele ei unghere, ticsite de gîndurile lui cele mai intime. Voi săruta geamurile aburite de respirația lui. Voi atinge unelte și lucruri pe care au întîrziat, într-o inconștientă mîngîiere, mult timp, mîinile lui mari și urîte. Îi voi răsturna aparatul lui de copiat, unde a întîrziat nopți întregi studiind pelicula a sute de filme care nu reproduceau altceva, dar nimic altceva, decît chipul Ozanei: Ozana în barcă, pe Dunăre, cu un crap uriaș în mînă, Ozana printre lanuri de stuf, Ozana mîncînd pepene, Ozana lîngă moara aia de lemn de lîngă mănăstirea Celic-Dere, Ozana pe plajă, la Mamaia, Ozana și iar Ozana. A împodobit cu chipul ei în bronz zeci de casete și de cupe... Îl voi privi în ochi, la lumina arcului voltaic de lîngă masa lui de lucru încărcată cu plăci subțiri de zinc sau de aramă. Voi scoate cele mai vesele sunete plimbîndu-mi pixul peste flacoanele și recipientele lui de sticlă cu acizi și otrăvuri din ferestrele zăbrelite de la subsol unde își are atelierul. Și iar îl voi privi în ochi fericită și mîndră că mi-am schimbat în putere sfiala și umilința.

Din vitraliul violent colorat, ca și cum dincolo de el se zbat flăcările unui foc fără odihnă, montat în rama metalică a ușii, Heifastos, care tocmai ajută cu uneltele sale la

naşterea Atheneî din ţeasta divinului său tată, pare să-şi întrerupă treaba asta pentru a te invita să intri în casă.

Dar Şerban nu găseşte cheia sub preş. E, pe rînd, mirat, speriat, derutat... Pune mîna pe clanţă şi observă că uşa nu-i încuiată. Nu spune nimic. Pătrundem în hol în care cade straniu lumina becului de la intrare reflectată prin vitraliu şi în stînga deslueşte limpede bara metalică a scărilor care coboară la subsol. Acolo, în atelier, e primul popas. Trebuie să-mi dea brăţările. Coborîm. Treptele sînt tot nişte mici vitralii, probabil, dintr-un material incasabil, prinse în rame negre dreptunghiulare, de fier. Nu vorbim. Parcă am intra într-o casă pe care urmează s-o jefuim. Atelierul este călduţ, asta se vede prin uşa deschisă, în lumina ‘ăptoasă a arcului voltaic. Iar cînd intrăm, din singurul fotoliu de piele, instalată confortabil, cu picioarele ei lungi întinse pe masa de lucru a lui Şerban, ne priveşte ironic Ozana.

3

FUMEZ LINIŞTITĂ ÎN CULCUŞUL meu. Nemişcată, sub plapuma sărată, de lumină, a dimineţii, aproape goală, prea lungă, fără sîni, asta-i, sau cu sîni mici, scheletică vietate marină, cu aripi în loc de mîini, scăpărînd de solzi — opera nisipului care prizează cu pielea fierbinte, de un bronz roşu, puţin transpirată —, descoperind la încheieturi porţiuni care scapă soarelui, uşor marmorate, nesuferit de albe.

Fumez şi mă gîndesc. Mă gîndesc că nici după vizita asta ratată, cînd o găsesc pe Ozana în atelierul lui Şerban, nu sînt descurajată. Continui să cred în Şerban, iar în săptămîna viitoare, cînd mă aflu în Capitală — îmi promisese înainte de examen că vine cu Ozana, — îi aştept, îi aştept cu înfrigurare. Singură în Bucureşti, aproape că-i bocesc de parcă n-am să-i mai văd niciodată. Mi-e dor de amîndoi ? Da, fără îndoială. Aş vrea să fiu cu ei, pe plajă, acolo, la Mamaia, lîngă solar, să ne bălăcim în apa aia uneori incredibil de albastră, de transparentă şi să nu

bat străzile unui oraş străin, pe căldura asta şi mai ales singură. Ajung la facultate, mă interesez de data examenului, mai am cîteva zile, şi la întoarcere, mereu cu manualul de psihologie al lui D. D. Roşca sub braţ, cobor într-o staţie, peste drum de Cişmigiu. Traversez bulevardul şi intru în parc. Mă las alintată de brize răcoroase în timp ce mă aşez pe o bancă, la umbra unui arbore uriaş de sofora. Şi aici, direct pe contrapagina manualului de psihologie, împrumutat din biblioteca lui Şerban, improvizez acest text pentru a scăpa de singurătate :

„Îmi albesc unghiile scormonind fiecare plecare a ta, frumoasă, pentru că mă învaţă să mă apropii de tine ca de o taină. Eu, care sînt născută pentru bucuria unor atingeri calme, trebuie să-mi apăr dorinţa — singura acceptată de tine — de a rămîne în umbra uneltelor pe care tu le mîngîi zilnic. Mă las, inconştientă, ca o gărgăriţă să mă plimb pe cîmpiile fără sfîrşit ale palmelor tale...

În foşnet inert se dilată aşteptarea. În aşternutul meu gol, scobitura rotunjită a genunchiului e mănăstirea la care mi s-au călugărit mîinile rugîndu-se să nu pleci niciodată decît în puterea unui răgaz, de întoarcere nouă. Curînd voi sfîrşi să-ţi desfrunzesc absenţa şi te voi primi cu mere roşii îmbrobonate de lacrimi şi cu struguri negri înveliţi în frunză de viţă şi o cană înflorată de lut, plină ochi, cu vin roşu".

Mai trece o zi şi se apropie examenul şi eu nu învăţ. Aştept telefoanele, scrisorile lor, pentru că aşa mi-au promis. Mă gîndesc la ei şi nu învăţ. Sînt nervoasă, mă port îngrozitor cu gazda mea, nu mănînc, stau ore întregi lîngă telefon, aştept şi nu învăţ. Singura mea salvare este să pot comunica cu ei. Aştept să mă sune Şerban, aşa cum mi-a promis, să precizeze ziua cînd vine cu Ozana în Bucureşti. Şi mi se pare ciudat, cînd, în sfîrşit, mă sună, că de fapt nu aştept numai asta. Aştept să-mi spună ceva extraordinar ! Mă bîlbîi de emoţie şi n-am aproape nimic să-i spun.

E îngrozitor să fii îndrăgostit şi să nu poţi face nimic altceva decît să aştepţi ! Şi să suferi. Da, să suferi ; pentru

că dragostea, la urma urmelor, nu este o vacanță pe care și-o ia inima ! Sînt după lucrarea scrisă și iar am luat o notă mediocră. Nu-mi mai rămîne decît o șansă : oralul. Și e cald, îngrozitor de cald. Și toate ar mai fi cum ar fi dacă nu mi-ar fi dor de ei. Mi-e dor să mă întrebe Șerban în felul acela tandru, ironic și copilăreș totodată : „Ce mai faci, Roua ?“ și eu să-i răspund, ca de-obicei, dar de fapt abia reprimîndu-mi un zîmbet trist : „foarte bine“. Dar aici nimeni nu mă întreabă ce mai fac. Numai eu pot și vreau să-i întreb, de aici de departe : Ce mai faceți voi aceia pe care vă iubesc ? Le trimit două texte și-i somez să vină odată în București, că altfel se duce totul de rîpă. Pentru Șerban :

„Sînt doar o geană rătăcită-n vin și nimeni nu mă știe vinovată, cum te cunosc, pînă la margini, dintr-o dată, și tot ce am deasupră-mi îți închin. Ești doar un vin rătăcitor, în gene, și nimeni nu te știe, tăinuit ; doar cine bea și cine nu se teme, îți află gustul dulce, otrăvit. E doar un vin și-o geană amintirea și nimeni n-o mai știe — exilată ; din tot ce proaspăt ne-a păstrat privirea, alegem calmul conservat în vată.“

Și pentru Ozana :

„Cu tine și cu ploaia-n geam mă regăsesc cu zbateri lungi de fluture captiv ; și pe cornea ta eu aburesc în umbra unui ochi mai inventiv. Pe grind se mistuie, de foc, pumnale pe care calc ca un fachir bătrîn ; îmi sîngeră călcîiul prin sandale, dar, roșii, urmele nu îmi rămîn. Cu zgomot surd se surpă-n gol nisipul ; în mine, ploaia tot a devastat ; iar tu zadarnic ai îngenuncheat să-ți cauți răbdătoare-n baltă chipul.“

I

EI VIN, ÎN SFÎRȘIT, ÎNTR-O SEARĂ, în ajunul examenului oral. Și mi se pare ciudat că Ozana, chiar din gară, unde-i aștept la tren, spune că e obosită și ne cere s-o conducem la o prietenă. Parcă ar vrea, generoasă, să mă lase singură cu Șerban. Cînd cineva e prea

binevoitor cu tine trebuie să te întrebi cu ce i-ai greșit, cum spune Giuglea. Și eu uit să mă întreb asta. Și sînt fericită că rămîn cu Șerban ; și după ce luăm masa la „Doina“, hoinărim prin parcul care însoțește șoseaua Kiseleff pînă cînd se pierde în uriașa piață a Victoriei. Aștept din nou să-mi spună ceva extraordinar, și el tace. Cînd vreau să mă urc într-un leagăn, de fapt un balansoar, de abia dacă m-ajută, îi e teamă parcă să mă ia în brațe, deși este evident că asta vreau. Părăsim balansoarul. Trecem pe lîngă albia secată a unui lac artificial. Ciudată întreaga priveliște și singurătatea lacului ăsta peste care bolțesc stejari și brazi uriași, parcă spre a-i răpi și cerul, ciudată este și senzația mea, în clipa asta, că abia am coborît pe o planetă străină și așteptăm să ne întîlnim cu ființe necunoscute...

Din piața Victoriei luăm un taxi și cînd Șerban îi spune șoferului : — Intrăm pe Calea Victoriei și mă lași la „Union“ ; pe domnișoara o duci mai departe în Balta Albă, mi-amintesc de altă seară, cu nici două luni în urmă, cînd, pentru a rămîne cu Ozana, procedează la fel. Nu zic nimic, dar în fața hotelului cobor odată cu Șerban.

— Ce se întîmplă, Roua ?

— Nimic, vreau să rămîn cu tine.

Șerban nu e atît surprins, cît speriat :

— Dar am plătit taxiul... Șoferul așteaptă...

— Ce importanță are ?

— Vrei să ne mai plimbăm ?

— Știu eu ?

— E tîrziu, Roua... Mîine ai examen... încearcă el să scape.

— Tocmai pentru că e tîrziu... și că am examen...

Ar trebui să-mi răspundă, să mă invite adică, dar el tace. Nu pentru că nu vrea, ci pentru că nu poate. Nici să mă invite la el în cameră, nici să-mi spună că nu poate. Și nu e adevărat că nu vrea să mă invite ; ar face-o măcar din amabilitate. El nu e niciodată grosolan, decît dacă e constrîns de ceva sau de cineva. Și dacă mi-ar spune că nu poate ar trebui să-mi spună și o minciună. Deși nerostită

— nu tot el mă învață ? —, minciuna rămîne tot minciună. Pentru că deodată fac o legătură între graba cu care se retrage Ozana în gară și faptul că Șerban acum nu poate nici să mă invite, nu poate nici să-mi spună de ce nu poate. Și nu mi-e greu să-mi închipui cam ce-i spune prietena mea Ozana lui Șerban : „Du-te și te plimbă cu smintita asta ; poate asta o ajută să-și ia examenul. Eu mă duc înainte.“ Îi întorc spatele și plec pe jos, fără să-mi pese de taxiul lui. Mă opresc însă la primul telefon public. Trebuie să-mi verific intuiția. Sun recepția hotelului și cer camera lui Șerban Magiru. Știu că el n-a avut timp să ajungă în cameră. Iar dacă Ozana e acolo, nu poate să nu răspundă. Și într-adevăr, după cîteva clipe, aud la capătul celălalt al firului vocea ei limpede și voioasă. Și închid, bineînțeles ; nu vreau să știe că știu. Cui i-ar folosi să le arunc în față adevărul că nu sînt loiali ? Mie, nu ; n-aș avea puterea să rămîn singură.

5

RĂVĂȘITĂ, DUPĂ O NOAPTE DE nesomn, nu știu cum m-am prezentat la examen ; dar știu că l-am luat. Primesc o notă care, socotită împreună cu cea de la lucrare, mai slabă, mă scutește de orice grijă pentru ziua cînd se vor afișa rezultatele. Cînd ies din sală, hotărîtă să mă duc direct la gară, nu mă întîmpină decît voci necunoscute de tineri care așteaptă să le vină rîndul. N-am cui să-i spun bucuria. Ba nu, mint ; vreau să spun că nu mă întîmpină cine aș fi vrut : Șerban și Ozana. Pentru că am, totuși, cui să-i spun : sora mea, Sonia, vine din Cluj la București pentru o consfătuire sau cam așa ceva. Firește, ei succesul meu i se pare normal ; nici măcar nu mă întreabă ce subiect am avut... Părăsim facultatea de filozofie ; pe drum, ea continuă cu ale ei ; eu tac. O nemulțumește repartizarea, după terminarea facultății de matematici, într-o școală. Ea n-are vocație didactică, să repete în fața unor mucoși ceea ce se știe. O interesează

zonele necucerite încă de gîndirea matematică. Să deschidă drumuri noi. Condiția creatorului. Eu tac. Și mă gîndesc cît de mult mi-a lipsit Sonia. Dar oare mi-ar fi fost într-adevăr utile sfaturile ei ? Poate, în privința pregătirii unui examen... În vacanțe nu stă niciodată de vorbă cu mine despre viața ei intimă. Poate nici n-are o asemenea viață cu pasiunea asta a ei de a ajunge „om de știință“. Iată, obrajii palizi i se împurpurează ușor, e mai veselă acum de cînd îmi vorbește despre primele ei „rezultate“ la cîteva luni după ce a obținut repartiția la Centrul de calcul din Cluj...

— Ascultă, Sonia, o întrerup eu, pentru că elanul cu care îmi vorbește despre toate astea, nu știu de ce, mi se pare fals ; ne aflăm pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej, cam prin dreptul florăriei „Codlea“ și privesc lung cum garoafele mari, roșii, abia așezate de mîinile vînzătoarei în două vaze de cristal, se clatină încă, parcă îmi fac temenele, ai douăzeci și cinci de ani și nu văd nici un bărbat să se țină după tine...

— Nu cumva te-ai scrîntit ? Ce-ți pasă ție de asta ?

— Îmi pasă ! Pentru că deși ești sora mea și eu nu mai sînt o puștoaică, nu te-am auzit niciodată — și ne vedem atît de rar — să-mi vorbești despre altceva decît despre matematici. Nu crezi că sînt la fel de încîlcite și merită să fie dezlegate și alte probleme... mai intime... ale sufletului ? De ce în fața acestor probleme m-ai lăsat așa de singură ?

— Prostii ... Pentru asta există mama ; mai sînt și cărțile...

— Da, prostii. Mama ? Ai avut tu curajul să-i spui că ești îndrăgostită ? Dacă ai fost, bineînțeles, vreodată ! Sau tata ? Ți-ar fi ars el vreo două... Și eu am avut nevoie, înainte de a citi o carte „Despre dragoste“ de Stendhal sau despre „Meseria de a trăi“ de Cezare Pavese, am avut nevoie să discut cu cineva impresiile vii, imediate, proaspete ale clipei, am avut nevoie să aud vocea unei ființe, s-o văd în timp ce mă aprobă sau mă contrazice, mă ceartă sau mă înfruntă cu experiența ei. Și apoi o carte nu dă nici-

odată un răspuns — asta în cel mai bun caz — decît la întrebarea pe care și-o pune ea... și care nu-i și întrebarea mea...

Și, după o pauză :

— Uite, nici acum nu știu de ce mă ocolește dragostea pe mine, Roua Caraoglu, care respir în clipa asta, care am o anumită grupă de sînge și nu sînt o slută, poate cam slăbănoagă pentru că de-o săptămînă nu mă hrănesc decît cu cafele și fum de țigară, care mă găsesc în situația dificilă, cel puțin așa mi se pare acum, de a munci într-o tipografie și de a încerca să fiu și o studentă bună, care am o anumită prietenă mai fericită decît mine și o soră care s-a nimerit să fie cinci ani departe de casă, tocmai cînd începeam să deschid ochii... De la paisprezece ani, nu ? Iată, am nouăsprezece acum... Și sînt încă virgină... Poți să-mi spui de ce ? Pentru că sînt o proastă...

— Nu înțeleg ce vrei...

— Vreau ca dragostea, dragostea mea pentru un bărbat, să nu se mai întoarcă împotriva ei însăși, parcă spre a-mi spori neputința. Vreau ca un anumit bărbat — vreau să știu ce trebuie să fac — să-mi răsplătească firesc dragostea cu dragoste ; și în loc să mă simt meschină, umilită și atît de singură, să fiu fericită ! E mult ? E prea mult ?

Sînt gata să izbucnesc în plîns și, cu gîndul la Șerban și Ozana care probabil și-au petrecut noaptea împreună, o apuc furioasă de umeri, de parcă ea ar fi de vină, și încep s-o zgîlțîi privind-o crunt pînă cînd simt că-i sfîșii, pe rînd, pînzele albastre, spălăcite ale ochilor ei prin care o moștenește pe mama :

— Și știi ce mai vreau ? Nu numai să muncesc, să-mi termin facultatea... E și asta. Vreau, Sonia, să am copii. Vreau să am copii, mulți copii ! Să am casa mea. Să nu mai fiu singură. Dar cum să ajung la toate astea fără dragoste ? Cum, Sonia ?

Evident, un răspuns imediat nu există... Îngrozită, Sonia abia găsește putere să mă conducă la gară și să aștepte clipa cînd trenul se pune în mișcare. De la fereastra

compartimentului meu o privesc brusc înseninată, aproape liniștită...

Mi-amintesc și mă gîndesc la toate astea mai tîrziu, anul acesta, într-o seară de aprilie, cred că nu întîmplător, pe terasa Căminului de bătrîni din Constanța. Ne aflăm aici în vizita pe care noi tinerii tipografi, grupați cîte doi-trei, o facem în fiecare lună. Ne-am întrebat prin ce trăsături morale, în afara programului de muncă, ne definim ca înfăptuitori ai unei revoluții socialiste și am hotărît, între altele, să ne consacrăm o parte din timpul nostru liber parcului din fața tipografiei și Căminului de bătrîni. Să se numere, adică, printre preocupările noastre personale grija asta pentru viața copacilor prea tineri, firavi și pentru viața oamenilor prea bătrîni și singuri. În aceeași zi în care ne petrecem cîteva ore în parc, curățăm copacii, îi stropim, sau săpăm gropi și plantăm alții tineri, cu mîinile încă mirosind a pămînt și a iarbă ne facem vizita asta, Șerban și cu mine — Șerban pentru prima oară —, la Căminul de bătrîni. Îi cunosc deja pe mulți dintre ei. Le duc mici daruri : o carte, un pachet de țigări. Stăm acum în niște fotolii de paie, pe terasă. Portul, în noapte, se desfășoară în toată strălucirea lui misterioasă la picioarele noastre. Șerban discută cu nonagenarul Anton, o rudă îndepărtată a lui Dan Giuglea... În întunericul tot mai des nu ne vedem fețele... Poate de aceea bătrînul vorbește mai tare decît trebuie...

Și eu, un timp, nu-i ascult, închid ochii, mă gîndesc, mi-amintesc cît de singură mă simt, deși mă-ntîlnesc totuși cu sora mea Sonia, cît de părăsită și neputincioasă, pentru că atunci, după examen, nu mă întîmpină ei, Șerban și Ozana, pe care îi știu împreună puternici și fericiți. Cît de confuze rămîn relațiile dintre Șerban și mine, sau mai bine zis, cît de mult se complică, după ce mă întorc la Constanța, în sfîrșit, victorioasă. Sînt studentă ca și Ozana, nu ? Nu discutăm niciodată despre faptul că în ziua examenului ei nu vin la facultate. Relațiile dintre noi, de vreme ce lucrăm în aceeași tipografie, devin tot mai sobre,

strict oficiale. Se poartă ca și cum rezistența lui e o chestiune de demnitate, ca și cum ar avea să-mi reproșeze sau să-mi pedepsească păcate grele. În același timp, se simte, cînd ne vedem, cînd ne întîlnim și nu mai e nimeni de față, cum ne învăluie un nor de pulbere foarte fină care ne asigură o comunicare, o intimitate secretă, dincolo de cuvinte.

Din nefericire, nici după plecarea Ozanei la București nu ne vedem pentru alte probleme decît cele ale tipografiei. Inginerul Șerban nu trece prin secția unde lucrez decît cînd se blochează un linotyp sau cînd trebuie schimbate casetele cu seturi de litere prea uzate. Mă arăt gata, pentru a-i cîștiga stima și admirația, să realizez o anchetă sociologică despre tinerii tipografi. Ideea îi place și chiar mă sfătuiește să mă ocup în special de aspectele legate de „pasiunea și satisfacțiile muncii". Ideea îi place pentru că vine în sprijinul proiectelor lui de a face din tipografie o „celulă economico-socială" extrem de sensibilă, de vie, de utilă, prin cantitatea și calitatea produselor ei, pentru viața orașului, a Dobrogei. O pregătim în cele mai mici amănunte împreună, îi analizăm primele date în biroul lui ; dar nu obțin, sau așa mi se pare, nici cel mai mic progres pe plan intim. Rezistența lui — nimic în afara unor relații de serviciu — pare de neînvins. El are grijă întotdeauna să-și compună o înfățișare de bărbat care n-are decît sentimente civice, copleșit de răspunderi. Moartea lui Dan produce o breșă în sistemul lui de apărare, ne apropie. Petrecem — dacă se poate spune astfel — o zi întreagă împreună dincolo de zidurile tipografiei ; dar ne însoțește și Ozana. Abia azi, cînd îi facem o vizită bătrînului Anton, pentru prima dată, după aproape două sute de zile, sîntem iar cu adevărat împreună. Azi, la prînz, cînd ne întîlnim în parcul tipografiei, mă întreabă surprinzător : ce mai fac ? Îi spun...

— E vorba de bătrînii ăia care n-au pe nimeni ?

— Da, sînt singuri...

Și cînd spun asta știu ce ecou au cuvintele pentru el. Nu este și el singur, foarte singur ?...

Deschid ochii, mă ridic din fotoliu și fac cîțiva pași. Șerban și Anton tot mai vorbesc. Mă reazim de balustrada terasei. De aici se vede strada... Strada Ovidiu, care mărginește faleza înaltă, abruptă a peninsulei, deschisă spre zona portuară a Gării Maritime. Blocul în care se află Căminul, masiv, cenușiu, n-are număr. Așa cum este construit, în trepte, cu un singur etaj la nivelul orașului și trei-patru, privit de jos, de la nivelul mării, practic îngropat în pămînt, blocul acesta, pe partea lui de stradă, este solitar, izolat ca o cetate. Numai edificiul cu mozaic roman, la o oarecare distanță, îi ține tovărășie. Reținpoate, toate aceste amănunte, ori de cîte ori îl vizitez — chiar înainte ca tinerii tipografi să ia vreo hotărîre —, pentru că, am impresia, se potrivesc perfect cu viața ciudată a acestui bătrîn rămas, după moartea lui Dan, ultim vlăstar al unei familii risipite prin lume, fără urmași pe pămînt românesc.

Om vesel și petrecăreț, acest Anton Giuglea, în tinerețea lui, și mai ales nestatornic, independent ! N-are o meserie sigură, în afară de cea de șofer, de camionagiu. Aleargă toată viața cu hodoroaga lui pe patru roți, oferindu-și unde poate și cînd poate serviciile, neispitit nici o clipă de gîndul de a-și întemeia o familie, fără să-i pese de felul cum va urma să se descurce cînd nu va mai fi în stare să țină volanul în mîini. În pragul revoluției este deja bătrîn, are peste cincizeci de ani. Și cînd țara se mișcă, se primenește în toate privințele, el trebuie să înceapă să se retragă. Dar cum ? Încearcă să muncească mai departe, fără să se angajeze undeva. Întîrzie în special prin preajma depozitelor de lemne, toamna, iar primăvara, prin preajma magazinelor de mobilă, la mica înțelegere cu un client sau altul. Vreo zece ani. Este găsit lîngă hodoroaga lui, răsturnată într-un șanț, iarna, afară din oraș. Scapă cu viață și municipalitatea îi oferă, generoasă, o șansă de a trăi la bătrînețe liniștit aici, în acest cămin.

Acum cînd vorbește cu Șerban pare destul de ramolit. Rîde din nimic. Respiră gîfîit, astmatic. Vorbește un timp fără șir, cu dificultate. Dar își revine dintr-o dată, iluminat, vorbește coerent, logic, convingător. Verva uluitoare

contrastează cu imobilitatea trupului. Nici un gest ; parcă ar fi o statuie care vorbește :

— Eu n-am avut frînele bune, să știți. Opream unde vrea camionul. D-aia nici n-am avut o casă, o singură casă. Uneori toată treaba depindea de un cauciuc. Promiteam să ajung la timp, și aveam o pană. Cum eram de obicei, spre seară, mahmur, și nu reușeam să cîrpesc camera, că nici faruri n-aveam, dormeam acolo în cîmp în brațe cu cauciucul. Mi-a spus cineva odată că m-a găsit legănînd și sărutînd cauciucul. În război m-am dus tot cu camionul meu. Le-am spus că de nu mă primesc cu el, dezertez. Am fost, bineînțeles, la spate ; nu sunt un erou. Era o bucătăreasă acolo ; hi, hi, ca fata asta, ochioasă — arată spre mine —, poate puțin mai grasă. Noaptea, făceam dragoste în cabină. A rămas și borțoasă ; dar i-am spus că cu mine nu ține, c-am văzut-o și cu plutonierul de companie... hi, hi, hi...

Ori de cîte ori vin să-l văd fără Dan nu mă întreabă de el. Îi e frică probabil de ceea ce aș fi silită să-i spun. Bănuiește ceva, dar nu mă întreabă. Nu mă întreabă nici acum cînd vin cu Șerban, de care se atașează spontan. Cînd plecăm, ne roagă să mai venim...

Pe drum, nu vorbim despre bătrîn.

— Îmi place această zonă a orașului, mă îndeamnă Șerban să privesc în jur, cînd ajungem în strada N. Titulescu, pentru că, iată, pe distanța a cîteva sute de metri dintre turnul cilindric al moscheii și cel pătrat, din cărămidă roșie, în stil roman, al bisericii catolice, trecem ușor de la o civilizație la alta. Întreaga peninsulă ar merita să fie socotită, și ocrotită ca atare, drept un muzeu în aer liber. Eu n-aș permite accesul mașinilor pe aceste străzi...

În dreptul curții largi, deschise, dintre mitropolia ortodoxă și clădirea muzeului de arheologie ne oprim. Nu intrăm ; privim din stradă uriașul sarcofag antic țîșnind dintre tufe de urzici și tulpine de păpădie. N-a ajuns, din motive necunoscute, să fie folosit în scopul pentru care a fost adus dintr-o țară îndepărtată. Pămîntul l-a acoperit totuși fără ca mîna meșterului să apuce să dăltuiască în piatră vreun nume. Mormînt pustiu, poate pentru că orgoliosul proprietar antic, mort subit pe cîmpul de luptă, n-a mai avut pe nimeni care să-i adune oasele.

— Om singuratic, lipsit de dragoste și prieteni tomitanul ăsta, dacă n-a avut parte nici de propriul lui mormînt... Dragostea să fie acel cap de taur care ține între coarnele lui balanța vieții și a morții ? arată Șerban cu o mișcare a mîinii spre una din reprezentările simbolice ale sarcofagului.

Și cînd ne îndepărtăm, înaintînd cu pași rari, potriviți, de parcă am defila, spre mare, în timp ce cîțiva puști de șapte-opt ani, care se joacă în stradă, ne înconjoară de cîteva ori, alergînd unii după alții, Șerban mă ia de braț și îmi spune deodată cu tandrețe, de parcă m-ar face părtașă la o taină în care este cuprinsă și o promisiune de îndrăgostit, prea mult amînată ca să fie crezută într-o exprimare mai puțin obscură :

— Dacă ne gîndim la puterea vieții, n-ar trebui să ne simțim niciodată cu adevărat disperați sau neputincioși. Iată o plantă atît de banală cum e urzica... Semințele ei rezistă peste șapte sute de ani. După șapte sute de ani, puse în pămînt, încolțesc. La fel, semințele de păpădie... Rezistență simplă, strict biologică. Semințele vieții, dacă pot — și pot — fi socotite și acele uluitoare scîntei ale spiritului, ale inteligenței transmisibile, pentru noi oamenii, tot prin dragoste, prin urmași, sînt practic fără moarte...

6

NU SÎNT DECI PREGĂTITĂ SĂ sufăr, nici resemnată, hotărîtă să înțeleg și să iert, să fiu îngăduitoare cînd Șerban ne propune să venim aici în golf. Încerc să fiu fericită, să mă bucur ca altădată, cînd sînt cu ei. Și sînt fericită oricît ar părea de necrezut ! Și-mi dau seama de asta abia acum cînd Ozana vrea să plece. Dar nu sînt fericită pentru că vrea să plece ; ci abia acum înțeleg că sînt fericită cînd vrea să plece. Și sînt fericită pentru că abia în dimineața asta înțeleg că nu sînt singură

în toți acești ani în care mă zbat chiar cînd mi se pare că nu mai am de ce, șovăind între prietenia mea pentru ea și dragostea mea pentru el. Da. Nu sînt singură ; mai gîndește ca mine, cu mine, chiar dacă nu vrea să știu asta, Șerban. Pentru că dacă nu spune nimic, și nu spune, acum cînd Ozana vrea să plece și nici măcar nu se arată surprins, asta înseamnă că se gîndește de mult, că dorește de mult ca ea, și nu el, să se decidă într-un fel. Asta e. Acum înțeleg. Fire paradoxală, cînd e indiferent suferă, cînd e imparțial luptă. Și nu neapărat pentru că e laș, ci pentru că e prea blînd, generos. Încearcă probabil să-i cîștige definitiv dragostea, prietenia Ozanei ; dar pe măsură ce constată că nu reușește decît fragmentar, trecător, întîmplător, se gîndește și la eventualitatea ca unul dintre ei să plece. Și el așteaptă să decidă Ozana ; pentru că dacă ar decide el, cum a procedat cînd a încercat să se despartă de mine, l-ar obseda toată viața incertitudinea dacă a greșit sau nu, dacă avea dreptul să decidă el înaintea ei, sau nu... Asta e. Sîntem tot mai solidari, deși aparent, și numai aparent, ne înstrăinăm tot mai mult. Dar o lege — a dragostei ? — acționează în așa fel încît, cu cît relațiile dintre el și Ozana sînt mai intime, cu atît ei se înstrăinează mai mult unul de altul ; și invers ; cu cît aparent noi ne înstrăinăm, cu atît mai mult sîntem mai legați, conștient sau nu, în realitate, unul de altul.

Toate astea le văd și le judec prin inimă...

O simt, dealtfel, ca pe o lentilă enormă, prea groasă și prea grea. Uneori totul în jurul meu transpare în culori și dimensiuni nefirești. Și mă tem. Ca-n clipa asta cînd ferigi mărunte, sălbatice se prăvălesc ca niște arbori uriași în spațiul dintre mine și Ozana. Liane primitive, cu flori exorbitante, se încolăcesc în jurul trupului meu întins la soare. Mici pietre rostogolite pe țărm, în clipa asta, ridică spinări aurii de monștri somnoroși din spuma mării ca dintr-un așternut gigant. Și chiar acum Șerban este aproape un zeu abia coborît din forjeria soarelui și am senzația ciudată că dacă ar întoarce o singură privire spre lentila asta, eu, rămasă dincoace de ea, aș fi schimbată în cenușă. Și iată că el mă privește, într-adevăr, pentru prima

oară în dimineața asta. Și prin lentila inimii ajunge pînă la mine un val care nu e de foc. Și deodată valul ăsta parcă mă saltă, plutesc. Și în răsfățul trupului, o clipă, am senzația că pot orice. Am certitudinea, eu care urăsc certitudinile, că pot orice. Că totul mi se cuvine...

XIV

I

TOATĂ DIMINEAȚA SE LEAGĂNĂ, mă îmbracă în sunete lanul ăla de trestii, verde-pal, verde-auriu. Un pui de vînt se rostogolește în vîrtej leneș, tot mai leneș, — i se vede doar urma pe care o lasă în lanul de trestii, exact ca albia goală a unui rîu care s-ar învîrti în jurul lui însuși —, alunecă așa încet, foarte încet, pînă cînd adoarme. Alt pui de vînt îi urmează și din loc în loc cîte un fir de papură, mai înalt, dă semnalul :

— Vine !

Și, într-adevăr, noul sosit se repede la început ceva mai puternic ; dar îl cuprinde și pe el toropeala de atîtea mîngîieri — ale lanului — și începe să se încolăcească încet, foarte încet într-un vîrtej care mai alunecă, în virtutea inerției, leneș, tot mai leneș, făcîndu-și loc pe deasupra spinărilor de trestii încovoiate ca un rîu nevăzut, pînă adoarme...

Ca puiul ăsta leneș de vînt, cînd vin aici în golf, nu știu de ce vin. Deși, cînd vin îmi spun : nu plec pînă nu aflu de ce vin. Nu-i un joc de cuvinte. Pentru că numai știind de ce vin aici, în ciuda celor întîmplate între mine și Banu, pot înțelege și care e sursa erorilor, neînțelegerilor noastre. Și invers ; adică, descoperind sursa aceasta, pot înțelege de ce vin, pot să plec.

Nu e vorba de o sursă oarecare, întîmplătoare, legată de faptul că îmi scapă din trecut un amănunt sau un detaliu. Ci de sursa aceea unică, inefabilă și permanentă,

e re nu se află undeva, în afara mea, în gesturile sau acțiunile mele, așa cum au fost sau îmi închipui c-au fost, ci în mine, zăvorîtă în mine și rămasă necunoscută, deși, de un an încoace, simt că există, dar nu știu s-o numesc, s-o definesc într-un fel sau altul. Nu-i neapărat o sursă de tensiune, deși, rămînînd necunoscută, nu poate duce, în final, la altceva ; ci, dimpotrivă, la început, de cînd simt că există, și mult timp după aia, e una de liniște și abandonare lenevșă, de toropeală stranie, surdă, cînd, lipsită de voință, devin imponderabilă, de parcă trupul mi-ar deveni subit gol pe dinăuntru, sau plin, ca un balon, cu aer piclos și plutesc și sînt uneori voioasă, în ciuda faptului că se dă cu piciorul în mine, sau tocmai din cauza asta, mă îndepărtez, țopăind, în salturi elastice, atît cît vrea Banu și, izbită de un trunchi de copac sau de un zid, mă întorc la el tot voioasă și liniștită, în brațele lui. Și sînt mulțumită, doamne ; cît de lașă și de mulțumită sînt !

Îmi petrec zilele și nopțile aici în golf gîndindu-mă la asta. Scotocesc adînc în mine, caut dincolo de cuvinte, de imagini, de gesturi, atît de contradictorii, că, uneori, nici eu nu știu ce vreau, dacă vreau ceva, sursa asta latentă, care poate fi și un sentiment reprimat, refulat și care, din cauza asta, se răzbună, dar care, numit cu atare, și-ar pierde puterea asupra mea. Bîjbîi și acum fără să știu cu certitudine care este sursa asta, deși sînt gata să plec, deși aproape că știu de ce vin.

Un timp mă gîndesc că sursa asta inefabilă este poate *mulțumirea* că dincolo de neînțelegeri, de erori există sentimentul lui de dragoste, adînc și tulbure. O mulțumire inconștientă, de fată orgolioasă, care pedepsește și iartă prea ușor, tocmai pentru a nu-și trăda lipsa de experiență, că a trezit pentru prima oară unui bărbat o pasiune atît de puternică.

Dar mulțumirea asta nu e permanentă. Ea se manifestă mai ales la început. Iar în ultimul timp îi ia locul spaima. Pentru că nu era posibil să nu observ că dragostea asta a lui se transformă tot mai mult într-o capcană. Lui nu-i pasă decît de pasiunea lui și în toate inițiativele mele, de a scrie, de a publica un articol sau altul, pentru a-mi verifica, încă din primul an de facultate, vocația de ziaristă, nu vede preocupări profesionale, ci tot atîtea încercări de a avea relații cu bărbații din redacțiile vizitate și de a scăpa de sub tutela lui intelectuală. Nu. Nefiind permanentă, mulțumirea asta nu mă poate ajuta să înțeleg de ce vin aici în golf, după ce practic, la Iași, cu nici o lună în urmă, ne despărțim.

Un timp mă gîndesc că sursa asta, ascunsă în inima mea, și prin care se pot explica erorile, certurile noastre și împăcările aproape ciclice, sporind ca verigile unui lanț, unele din altele și amenințînd să mă lege, fără scăpare, de Banu, nu este alta decît *îngăduința* mea, mediocră și lașă. Îngăduință față de păcatele lui, îngăduință față de păcatele mele. Îngăduință sub toate aspectele ei ; cu nostalgia armoniei și a înțelegerii, cu superficialitatea iertătoare a bunăvoinței sau a blîndeței, cu meschinele ei învoieli și compromisuri, cu perfidele ei amînări și răgazuri, cu bîlbîitele ei reveniri și împăcări

2

REPET, ESTE VORBA DE ÎNGĂDUința mea, mediocră și lașă. Dar cum poate fi îngăduința o sursă permanentă pentru certuri și neînțelegeri? Poate, de vreme ce e lașă, adică iartă prea ușor, pentru că se teme de urmări, o greșeală sau alta și prin asta le încurajează să se repete și cînd se repetă iar le iartă și le permite o proliferare aproape monstruoasă. Și în numele cui ? În numele înțelegerii și al armoniei, în numele dragostei...

N-am să uit niciodată călătoria pe care o facem împreună, vara trecută, în nordul Dobrogei.

Spre mănăstirea Celic-Dere, printre dealuri, de pe care ici-colo pădurile de brazi se retrag pe culmi să lase loc viilor, străbatem un drum scăldat în lumina grea ca mierea. Stejari, de-o parte și de alta a drumului, ne salută

cu toată frunza lor verde de-o vară, dar și cu frunza lor galben-roșcată de încă o vară. Frunze mai vechi și frunze mai noi se leagănă pe aceleași crengi aplecate deasupra drumului. Uneori drumul ăsta părăsește firul văilor și se îndreaptă curajos să escaladeze unul din dealurile uriașe care, de departe, seamănă cu niște femei uriașe, goale, întinse la soare. Ajuns pe culme, drumul o ia brusc la stînga sau la dreapta, pentru a ocoli o prăpastie, ceea ce sporește senzația, pentru o clipă, că mașina plutește în cer. Niciodată nu mă simt mai bine lîngă Banu ca-n dimineața asta ; eu veselă, el îngîndurat, serios. Ce folos ; pentru că de îndată ce ajungeam la mănăstire și coborîm din mașină, Banu are o inițiativă de o grosolănie de neînchipuit. Îi spune stareței, ieșită în întîmpinare, că am venit să ne căsătorim ! Nici în glumă nu i-aș fi îngăduit cuiva să spună asta, fără să mă prevină, darmite în serios.

Toată afecțiunea pe care, cu grijă și delicatețe, o construiește în mine o vară întreagă, după ce intru la facultate, reușește într-o clipă s-o răstoarne, s-o întoarcă spre ură. Mă stăpînesc cu greu și-i spun, zîmbind verde, cuvioasei :

— Domnul Banu Magiru glumește, bineînțeles, maică stareță.

Îl pedepsesc oare într-un fel pentru asta ? Cînd pășim pragul mănăstirii, înaintea noastră merge stareța, Banu îmi caută mîna. O clipă vreau să mi-o retrag. Reacție firească ; dar, privindu-l în ochi și înțelegînd că mă roagă să-l iert, renunț, îmi las mîna moale. Iar cînd plecăm, mă urc în mașină, lîngă el, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Mai mult, accept cu ușurință propunerea lui de a ne petrece după-amiaza la un camping cu un nume promițător : „Popasul căprioarelor".

3

POPASUL ASTA, UNDE E „RĂSPUNsabil" un bătrînel care la început ni se pare șleampăt și vulgar — are obiceiul să se scobească în nas fără nici o jenă cînd stă de vorbă cu noi —, se găsește într-o poiană,

la marginea unei păduri de stejari și a drumului spre Tulcea. Mă surprinde de la început familiaritatea cu care i se adresează Banu : Papa Goldștein în sus, Papa Goldștein în jos. Din cînd în cînd, pentru a-i face plăcere sau pentru a-i persifla visul lui Papa de a-și vedea „Popasul" vizitat de turiști din toată lumea, i se adresează în engleză.

Căsuța din povești pe care ne-o laudă Papa este mai în adîncul pădurii, înconjurată de bălțoace ; aproape că nici nu se poate ajunge la ea. N-are decît o cameră cu două paturi înguste și tari de lemn. După ușă, un cazan cu canea de alamă, agățat de perete, cu un lighean sub el vîrît în scobitura unei măsuțe care ține loc de chiuvetă. Rezemate de același perete, sub fereastră, o masă, cu un picior mai scurt, și două scaune pătrate, de bucătărie. Dau aceste amănunte pentru că, aici, printre lucruri atît de umile și urîte, ne petrecem o noapte de groază.

Ne spălăm și ne întoarcem în bufetul din poiană, unde mă surprinde faptul că între bătrîn și Banu există parcă o înțelegere mai veche :

— V-am pus, domnu' Banu, știți dumneavoastră, doi pui la ceaun. Acum sînt gata. Deși nu i-am auzit să vorbească despre asta. Apoi, adresîndu-mi-se :

— Vedeți stejarul ăla de-acolo ? În el veți lua masa. Să vă conduc.

Îl urmăm și după primii pași îl întreb :

— Cum „în stejar", papa ?

— Păi nu se vede ? Ia priviți acolo sus, printre crengi... !

Mă uit și descopăr, într-adevăr, printre crengile stejarului cu trei trunchiuri, pe o platformă de lemn, o masă și două scaune la care se ajunge urcînd o scară îngustă protejată de balustrade. Sînt încîntată... Și ne simțim într-adevăr destul de bine aici, sus, și puii rumeniți pînă cînd pielea e gata să le plesnească, tăvăliți prin usturoi, sînt delicioși, și sîntem veseli chiar dacă vinul pe care îl bem nu e alb, „Papa n-are decît roșu", și aproape am uitat incidentul de la mănăstire.

Dar iată că Papa, care abia ne întrebase cînd plecăm strigînd de jos, de sub stejar, și cînd află că dimineața — „dimineața de tot ?", „da, dimineața" —, aleargă spre bufet, se întoarce, urcă gîfîind scările și ne pune pe masă un pachet nu prea mare :

— Domnu' Magiru, cu măinc dimineață nu sînt aici. Mă duc după marfă. Fiți bun și nu uitați să luați și asta. Și îi face cu ochiul.

Familiaritatea lui Papa mi se pare și mai ciudată. Iar povestea cu pachetul ăsta misterios mă neliniștește. Sau am început să fiu suspicioasă ca Banu ? Îl întreb, în drum spre căsuță, melancolică, speriată de curajul meu :

— Dar ce-i cu pachetul ăsta ?

— Nimic... O fi vreo surpriză de-a lui Papa...

Dar are o șovăială în glas și asta mă face și mai curioasă. Banu nu știe să mintă. Cînd intrăm în căsuță, îi spun că am chef să mă spăl ceva mai mult și nu mai e apă nici în căldare, nici în cazanul din perete. Și asta înseamnă că trebuie să se întoarcă la bufet, unde se află o fîntînă. În absența lui desfac pachetul : dacă e o surpriză, înseamnă că avem dreptul să ne bucurăm amîndoi de ea. În pachet sînt două lucruri de neconceput împreună în eventualitatea că Papa ar fi vrut să ne facă o surpriză : un casetofon și o cămașă de noapte largă, albă, stropită cu flori mici, albastre. Familiaritatea lui Banu cu Papa ; discreția cu care încearcă Papa să ne pună pachetul pe masă, ezitarea din glasul lui Banu, și acum mărturia mută a lucrurilor din pachet, toate astea mă îndreptățesc să trag, furioasă, o singură concluzie : Banu îndrăznește să mă aducă aici unde a mai fost cu o femeie.

Așez, la vedere, pe podeaua de plastic casetofonul și cămașa de noapte. Și ies în întunericul de-afară. Fără un gînd precis. Dacă aș putea, dacă aș avea cu ce, aș pleca chiar în noaptea asta... Calc prin bălțoace, nu văd nimic, simt cum mi se înfundă picioarele în noroi pînă la glezne uneori, înaintez și simt că m-am îndepărtat de cărarea care duce în poiană. Îmi dau seama că plouă, la flacăra palidă, îndepărtată a unei lanterne — probabil e Banu

care se întoarce —, cînd văd cum șiroiește apa, cu spumă, pe scoarța stejarilor. Frunzișul e atît de des deasupra mea, încît ploaia nu poate ajunge pe pămînt decît pe calea asta. Sînt descurajată și cînd observ că lanterna se apropie amenințător de mine, cu o mișcare bruscă încerc să-mi smulg picioarele din noroi și să mă ascund după un trunchi uriaș, dar alunec și cad și nu-mi pot reține un țipăt. Aud pași grei plescăind în bălțoace și două brațe mă ridică din noroi. E Banu, îi simt, în timp ce mă duce așa, pe sus, mirosul spray-ului pe care îl folosește după ras. Dar cînd naiba s-o fi ras ? Probabil la bufet. Intrăm în căsuță, și deschid ochii numai puțin să nu mă orbească lumina. Mă așază în patul din fundul camerei și cînd se întoarce observă pe podea casetofonul și cămașa de noapte pe care se văd acum și urmele mari de noroi ale pantofilor lui. Înțelege ce s-a întîmplat. E dezolat. Tace. Se îndreaptă spre patul rămas liber, de lîngă ușă. Continuă să tacă și după ce lumina se stinge — aici, în pădure, lumina electrică e obținută cu ajutorul unui motoraș care nu funcționează decît cînd și cît crede Papa — și eu zac în patul meu și mi-e indiferent dacă noroiul de pe glezne, de pe rochie, de pe brațe începe să se usuce. Îi aud dinții cum îi clănțăne, e furios probabil și pentru faptul că simte de ce nu mă ridic, de ce nu vreau să mă spăl, e ca și cum, aducîndu-mă aici, unde a venit și cu femeia aia care și-a uitat cămașa de noapte, el m-ar fi murdărit cu noroi, înțelege că nici eu nu dorm — cum aș putea să dorm după ce știu ce conține pachetul ăla nenorocit ? — și, uite, cît sînt de rea, mi-e indiferent ce simte el, ce crede el, cum stă acolo, în întuneric, singur în patul lui. Ce înseamnă el pentru mine aici la popasul ăsta care numai „al căprioarelor" nu e, ci mai degrabă al mizeriei lui sufletești, al umilinței și al zădărniciei oricărui sentiment, al neputinței lui, mai ales, de a se rupe de un trecut anume și de a rămîne curat și întreg în dragostea lui pentru mine. Și măcar dacă ar avea curajul să-mi vorbească, să se disculpe. Și deodată am senzația că el, acolo, în colțul camerei, plînge. Și nu mai pot suporta tensiunea ; mă ridic și mă îndrept, bîjbîind spre el. Și el mă găsește ușor — cum îmi spune mai tîrziu, într-o scri-

soare menită să-mi evoce clipele cînd sîntem fericiți împreună — în întunericul fulgerat brusc de pielea gîtului meu, albă, ușor sidefată. Și se înfioară ca niciodată cînd mă îmbrățișează ; pentru că părul îmi miroase a pămînt, a crengi uscate, umede, iar carnea are gust dulce-amar, deopotrivă, de frunze galbene, somnoroase, abia căzute și de muguri ageri abia iviți în lumină...

I

PĂRĂSIM POIANA UNDE STEJARII cresc cîte doi, cîte trei îmbrățișați, abia a doua zi la prînz. Nu înainte de a ne reîntîlni cu Papa, care se arată surprinzător de schimbat ; e posomorît, rezervat. Dar cu cît e mai tăcut, cu atît e mai amabil și nu se dezlipește de la masa noastră cît timp mîncăm dintr-un crap uriaș rumenit la protap. În drum spre Tulcea Banu îmi spune că Papa e un sentimental. Se atașează repede de oameni și îi vine greu, îi e teamă să se despartă de ei. De asta ne și anunțase că se duce „după marfă" dimineața. „Ce știu eu cînd o să vă mai văd și, nemaivăzîndu-vă, nu este ca și cînd aș fi murit pentru voi" ? Asta e filozofia lui. Și cînd precizează că „asta e filozofia lui", Banu se întoarce spre mine, cu un zîmbet ironic pe buze, și îmi cercetează chipul. Și acum îmi dau seama că, probabil, el încearcă astfel să-și bată joc — și asta e încă o grosolănie — de îngăduința cu care mă grăbesc să-i iert toate grosolăniile, îngăduință care, pe atunci, se explică, chiar dacă din alte motive decît cele ale lui Papa, tocmai pentru că mi-e teamă și mie de despărțire. Nu mă întreabă el cu o lună în urmă, după ce reușesc la facultate, dacă n-ar fi mai bine să ne despărțim ? Cum știe Banu să întrețină această spaimă a mea de despărțire ! Dar toate astea nu-mi trec prin cap atunci în mașină, în drum spre Tulcea. Și el abia urmează să-mi pună la încercare îngăduința printr-o nouă grosolănie, un fel de încununare a celorlalte, care nu sînt de fapt decît niște mici provocări.

Nu-l mulțumește să vadă cum reacționez cînd îi spune stareței, fără să mă întrebe, fără să vorbim de asta pe drum în nici-un fel, că am venit să ne căsătorim. I se pare încă prea puțin, pentru a-mi verifica cu adevărat rezervele de îngăduință, cînd îmi propune să ne odihnim la un camping unde poate chiar el regizează povestea cu pachetul... De aceea, cînd ajungem la Tulcea, de îndată ce are prilejul, Banu inscenează chiar o despărțire.

Cînd ajungem la Tulcea e seară deja. Ne instalăm la ultimul etaj al hotelului „Delta" și după o baie n-avem altceva mai bun de făcut decît să coborîm pentru cină. Restaurantul e la parter, cu două terase largi, etajate în trepte, deschise spre Dunăre. Preferăm prima terasă, cu balustradă, și o masă de unde putem vedea revărsarea vastă, calmă, și totuși tulbure, a fluviului. Cina începe în liniște ; deși, ca de obicei, Banu hotărăște, fără să mă întrebe, ce mîncăm. Mă rog, nu ca de obicei ; uneori mă întreabă, ba este chiar excesiv de ceremonios și așteaptă visător pînă cînd consult eu tradiționala listă, din care, ce-i drept, nu știu niciodată ce să aleg. Dar acum nu mă întreabă. Mîncăm somn fript la grătar, Banu spune: „pană de somn", și abia acum înțeleg rostul acestei precizări care închide în ea o metaforă : din coada peștelui ăsta, curățată de carnea cu adevărat delicioasă, cînd e stropită din belșug cu lămîie, nu mai rămîne în farfurie decît șira spinării care are, într-adevăr, aspectul unei pene. Ciocnim primul pahar de vin alb chiar în clipa cînd orchestra atacă un cîntec care nu mai e la modă, lansat de Celentano, dar care de la primele acorduri mă învăluie, mă îmbată. Sau vinul e de vină ? Un băiat din orchestră, cu mustăcioară, îl imită pe celebrul cîntăreț, aproximînd cuvintele : „Mi stringero a suo corpo / Mi donava la suo bocca / Mi diceva : sono tuo"...

Cîntecul ăsta îl mai ascultăm împreună de cîteva ori, și Banu ar trebui să-și aducă aminte. E ca un mic decor muzical al unor clipe fericite. Atunci la Cherhana, la Mamaia... Dar nu ; el mă plictisește vorbindu-mi grav, doct, despre Sulina, ținta expediției noastre de a doua zi, despre istoria acestui oraș, despre farul, despre cimitirul de-acolo, despre Jean Bart...

Nu aud. Îmi atrage atenția exuberanța bărbaților de la o masă apropiată care rîd tot timpul, aproape din nimic. Mai ales unul dintre ei se remarcă și prin faptul că aruncă priviri, spre masa noastră, tot mai insistente. Banu observă. Presimt primejdia ; dar nu pot să mă abțin cînd vecinii noștri încearcă să se înțeleagă cu ospătarul într-un amestec de italiană și franceză ; și cînd ei izbucnesc în rîs, rîd și eu... Asta îi îndreptățește, după ce pleacă ospătarul, să fie și mai veseli — au atras atenția unei femei, nu ? —. Iar cel mai tînăr, creol, cu dinți mari, frumoși nu-și mai ia ochii de la mine. Deodată îmi dau seama că Banu nu-mi mai vorbește. Asistă calm, tăcut la jocul ăsta. Speriată, le întorc spatele, ostentativ, celor de la masa vecină. Orchestra tocmai se lansează într-un alt cîntec din repertoriul lui Celentano. Și atunci creolul are proasta inspirație de a se apropia de masa noastră să mă invite la dans, cerîndu-i, evident, permisiunea lui Banu cu gura deschisă pînă la urechi. Banu, punîndu-și palmele mari pe masă, să se ridice la nevoie, și fără să-l privească măcar, i se adresează flegmatic în engleză pentru a-l deruta :

— You're not at the dentist's to show your teeth. (Aici nu sînteți la dentist să vă arătați dinții.)

Și acesta, într-adevăr surprins, se retrage mormăind un *I'm sorry*...

Dar Banu nu se oprește aici. Mă consideră pe mine vinovată și regizează pe loc, drept pedeapsă, scena despărțirii. Cheamă ospătarul, achită nota și, fără să-mi spună nimic, e deja în picioare, gata să plece. Îngrozită de grosolănia lui, n-am timp să chibzuiesc cum trebuie să reacționez și mă ridic și eu de la masă. Coborîm, unul în spatele altuia, scara dintre cele două terase și în cîteva clipe sîntem pe cheiul Dunării.

— Banule ! îl strig umilită, cu lacrimi în ochi...

El continuă să tacă și să meargă cu pași mari înaintea mea. Se oprește. Între noi e mașina lui roșie. E deja la volan. Sîntem despărțiți, îmi spun, zgîlțîind clanța ușii din partea mea. Și cînd mașina pornește, sînt lîngă Banu. Plîng și el aleargă nebunește și tace. Viteza mă liniștește

și încep să gîndesc. Îmi dau seama că nu putem alerga așa în noapte la nesfîrșit. Trebuie să ne întoarcem. Doar avem bagajele la hotel ! Îmi dau seama că am procedat prosteste. Și sînt furioasă. Ca și Banu dealtfel, care, acum, probabil, regretă. Iar îngăduința asta lașă... Nu cumva încep iar să-i justific comportarea odioasă ? Urcăm printre dealurile împădurite ale Babadagului.

— Oprește ! îi strig deodată. Și sînt gata să cobor să mă întorc pe jos pînă la prima gară. Și el oprește, pentru că drumul e barat de două femei, de un bărbat și un copil care ne fac semne cu niște felinare din pepeni. Și din nou întîmplarea îl ajută pe Banu. Acum nu mai pot să cobor și s-o iau înapoi pe jos. Mi-e rușine de oamenii ăștia. Rămîn în mașină. Dar ce se întîmplă ? Cele două femei i-arată lui Banu o potecă care urcă pe o pajiște din marginea drumului. Acolo, alte felinare aprinse, agățate de cîte un par, în jurul unei piramide din pepeni verzi. Și Banu le urmează. Bărbatul înaintează ținînd copilul de mînă spre mașină. E un țăran bătrîn cu pielea feței solzoasă, neagră, arsă de soare și părul scurt, alb. Asta se vede la lumina farurilor. Cînd îmi deschide ușa, fața îi rămîne în întuneric ; mă îndeamnă cu o voce blîndă :

— Poftiți să gustați un pepene..

Pot să nu cobor ?

Pajiștea, scăldată într-o lumină aburoasă, parcă fierbe. E aici un joc permanent, o încovrigare de forme zburătoare, cînd luminoase, cînd întunecate. Felinarele din pepeni din mîinile femeilor și cele agățate în parii uriași, înfipți în pămînt, se rotesc întruna azvîrlind lumina prin orificii care, abia acum observ, reprezintă capete de animale, un lup, un țap, un iepure... În fața piramidei din pepeni cu coaja lucioasă verde-neagră, vărgată, domină pajiștea o masă lungă și îngustă. La un capăt, Banu așteaptă în picioare. La celălalt capăt al mesei, mă opresc eu și mă așez pe o buturugă. De îndată ce mă așez se așază și Banu. Înțeleg că are loc un ceremonial poate chiar improvizat de Banu. Nu e masa simbolul celei mai subtile bucurii prin care doi oameni se simt legați unul de altul ? Femeile aduc pepeni mari. Țăranul, mai întîi, îl despică

cu un cuțit mare, lat, pe cel din fața mea în două jumătăți perfecte. Dintr-o singură lovitură. Cînd pepenele și-arată în lumină carnea roșie scăpărînd de semințe mici, negre, copilul începe să sară în sus de bucurie. Apoi țăranul procedează la fel și cu pepenele din fața lui Banu. Schimbă, între ele, o jumătate din pepenele lui cu o jumătate din pepenele meu, probabil să nu fim despărțiți nici prin ceea ce gustăm fiecare. Mîncăm în tăcere. Ne folosim de linguri mari de lemn. Și Banu mai cere un pepene. Și femeile aduc unul cu coaja mai verde, parcă smălțuit cu frunze subțiri de ferigă. Țăranul de data asta îl așază la mijlocul mesei, iar cele două jumătăți pe care urmează să ni le întindă au miezul de un roșu mai întunecat și semințele mai mari, galbene. Spun *urmează*, pentru că ne face un semn să așteptăm o clipă. Scotocește într-o ladă și se întoarce cu o ulcică soioasă și abia acum îl lasă pe copil să ni le așeze dinainte. Trebuie să beau mai întîi o gură din ulcica asta, înțeleg. În ea e țuică tare, fiartă de două ori. Și miezul de pepene are alt gust, mai catifelat, mai aromat. Banu bea după mine, din aceeași ulcică. Și are deodată curajul să mă întrebe după ce terminăm de mîncat pepenele și de băut ulcica :

— Nu ne întoarcem la Tulcea ?

Și eu nu-i răspund ; dar e limpede, ostenită și amețită cum sînt, că n-am de gînd să mă împotrivesc. Mă ridic în picioare și ăsta e un răspuns. El are ideea să-i ceară țăranului unul din felinarele alea din pepeni. Și plecăm. Ajungem noaptea tîrziu în Tulcea. Recepționera, somnoroasă, nu e deloc surprinsă. Zîmbește plictisită. N-o impresionează nici măcar felinarul nostru care a ars tot timpul în mașină.

Și toată noaptea, în camera noastră de la ultimul etaj, cu ferestrele deschise spre Dunăre, n-avem nevoie de cuvinte să ne împăcăm. Ne culcăm, dar inimile ne bat treze înotînd în arome subtile de parcă am locui în miezul unui pepene. Și trupurile noastre ne sînt biciuite toată noaptea de flăcările felinarului ăla care se rotește dezvăluind, pe rînd, întunericului, un cap de lup, un cap de țap, un cap de iepure...

5

DAR AȘA-ZISA MEA ÎNGĂDUINȚĂ — pe care o numesc așa, un timp, în lipsa altui cuvînt mai exact — nu este legată numai de grosolăniile lui Banu care, se pare, mă amenință că se desparte, pentru ca eu, Ozana, călăuzită de spaimă, dacă nu de bucurie, să mă cuibăresc fragilă, supusă, bună și iertătoare în brațele lui puternice. Uneori îngăduința asta, chiar dacă tot în momente de panică, este legată de deciziile, de inițiativele mele — de a mă despărți de Banu, pe care le anulez cu ușurință, iar împăcarea n-are loc neapărat sub semnul dragostei, ci sub cel al prieteniei.

Un timp, după ce aflu ce reprezintă Camelia Mitoșeru în viața lui, sînt hotărîtă să mă despart de Banu. Chiar cînd e internat în spital — deși întîmplarea asta iar îl ajută —, nu-i fac decît o vizită foarte protocolară, rece, ținîndu-l, în mod ostentativ — sau demonstrativ ? — de braț pe doctorul Dan Giuglea. Iar după ce iese din spital, la începutul lui iunie, rezist unui îndelung asediu, pentru că își reia plimbările prin parcul de peste drum de blocul meu.

Îl observ aproape o săptămînă de la fereastra camerei mele cum se plimbă nervos pe aleile străjuite de castani, cum se oprește în fața statuii lui Pan cu o naiadă la picioare și cum se uită lung implorîndu-mă să deschid fereastra. Uneori nu-l văd în parc, dar atunci vine mama și-mi spune, ca din întîmplare — deși înțelege că între noi e un război — că ducîndu-se, peste drum, la „Miorița, să cumpere niște lapte, s-a împiedicat de mașina lui Banu. Și cînd nu e în parc cobor să văd ce mesaj mi-a mai pus în cutia poștală. Și găsesc acolo, pe lîngă un bilet, o dată o pană de păun prin care trebuie să înțeleg ce crede el despre mine, pentru că nu vreau să-l văd ; și altă dată găsesc un pui de crab delicat și roz, încă viu — tot atîtea simboluri prin care încearcă să mă înduplece. Îi rezist eroic pînă într-o seară, cînd mă întorc de la Dulcești — unde predau provizoriu franceza — într-o stare de panică...

(Din agenda ei de tînără profesoară la școala din satul Dulcești este de reținut această însemnare oarecum lămuri-

toare : „7 iunie, 1971 — Ce întîmplare ! Un copil din clasa a VI-a a găsit, înfipt într-un gard de piatră, un proiectil de tun antiaerian. L-a adus la școală și a început, chiar în ora mea, să se joace, ținîndu-l ascuns sub bancă, să-i înțepe capsa cu un cui. Proiectilul ăsta, gusloff, după cum aflu apoi că se cheamă, tras cu mult înainte de a se naște nefericitul băiat, explodează și-i retează beregata..." — Roua Caraoglu).

Cînd intru în camera mea îl găsesc pe Banu instalat într-un fotoliu, cu o ceașcă de cafea în mînă, stînd de vorbă cu mama. Descumpănită de îndrăzneala lui — e prima vizită pe care mi-o face — și mulțumită că punem capăt războiului nostru, nu din inițiativa mea, dar cu îngăduința mea, și chiar bucuroasă că pot, dînd dovadă de înțelegere, să-mi încheie ceva mai plăcut o zi îngrozitoare, îi întind mîna :

— Ce mai faci, domnule ? Nu ne-am mai văzut de un an de zile !

Și ne înțelegem — uit să-i aduc și cel mai mic repros — foarte bine în seara asta, ca doi înțelepți. Nu știu, poate faptul că ne împăcăm acum nu se explică numai prin îngăduința sau superficialitatea mea, ci și prin întîmplarea că deasupra sentimentului pe care îl am pentru el, de dragoste, sau de prietenie, plutește o Umbră...

Ajung să gîndesc așa nu în seara asta, ci peste șapte luni mai tîrziu — la cîteva zile după ce îi dau o scrisoare lui Banu în care-i spun limpede, pentru prima oară, că n-am curajul să mă căsătoresc cu el, — cînd îl caut la telefon, deși sîntem practic despărțiți, pentru că mă aflu din nou sub semnul acestei Umbre. Îl caut la telefon și-i propun să ne întîlnim la statuia lui Ovidiu, exact acolo unde cu 7 zile în urmă ne întîlnim, eu senină și împăcată, cu scrisoarea aia în poșetă, el crispat, neliniștit, presimțind probabil că am luat o hotărîre importantă. Și acum de ce îi propun să ne întîlnim în același loc ? Vreau să întorc timpul înapoi ? Să trăiesc iluzia că, uite, n-a trecut nici o clipă de cînd ne-am întîlnit în același loc și nu i-am înmînat încă nici o scrisoare, și nu ne-am despărțit și n-am

de unde să știu că peste o săptămînă, acum, deci, urmează să mă întorc de la cimitir, mai singură și mai tristă ca oricînd... Sau vreau să ne întîlnim, poate, nu pentru a-i arunca în față durerea mea care înseamnă mult mai mult decît durerea lui — iată noi ne-am despărțit și ne putem revedea ; dar eu m-am despărțit de cineva pe care n-am să-l mai văd niciodată ! —, ci pentru a ne împăca, pentru că am nevoie de el, de prietenia lui. Sau poate nu vreau decît să mă vadă ; da, să mă vadă. Nu știu cum se întîmplă, dar tocmai cînd trebuie să fiu mai tristă și mai copleșită de faptul că m-am despărțit pentru totdeauna de cineva, mă gîndesc la lucruri năstrușnice, dacă nu vesele, am reacții banale și mă las tîrîtă de cele mai stupide satisfacții, cum ar fi plăcerea asta de a mă vedea Banu — nici măcar nu știu cu ce scop! — cît de bine îmi stă într-o rochie neagră.

Ajung înaintea lui Banu la statuia lui Ovidiu. Și el, ca de obicei, întîrzie. De cîte ori ne întîlnim, întîrzie. Nu știu dacă urmărește ceva cu asta ; dar așteptarea îmi sporește dorința de a-l vedea. Apare în sfîrșit și cînd mă vede îndoliată încremenește la cîțiva pași înaintea mea.

— A murit tata...

Și iar ne înțelegem — și cum pot să fiu dacă nu îngăduitoare ? — în după-amiaza asta ca doi prieteni înțelepți.

(Nu mult mai tîrziu, în primăvară, Ozana îmi reproșează, totuși, într-o scrisoare, că din cauza mea neglijează să-i ofere o parte din dragoste sau, mai bine zis, toată dragostea acelui bărbat infinit mai bun, mai puțin egoist decît mine și mai ales înțelegător care a fost tatăl ei. Iată cîteva fragmente în care uimește caracterul mereu contradictoriu al felului cum gîndește Ozana: „Mă năpădesc imagini vechi și remușcarea că am lăsat loc altor gînduri decît cele legate de el. Era cel care merita cel mai mult dragostea mea. Cui să arunc dragostea asta, acum cînd el nu mai e ? Am descoperit și descopăr la fiecare pas, în orașul ăsta, locuri unde am fost împreună cu el și unde nu m-am purtat așa cum s-ar fi cuvenit ca el să se bucure de toată dragostea mea. Nu pot fugi, și nici n-am unde, de gîndul că am greșit imens față de el. Chiar în ziua cînd mă despart pentru tot-

deauna de el mă întîlnesc cu tine ! Cine m-a mînjit atunci cu liniștea aia jucăușă și resemnarea aia odioasă ? Te-am urît din adîncul ființei mele în tot timpul care a urmat după ce m-am despărțit de el. M-am gîndit că de multe ori te-am preferat în defavoarea lui, că ți-am dăruit ție un car de zîmbete și de mîngîieri, iar lui numai neliniște. Te-am judecat și am pus sub semnul îndoielii tot, cinstea, dragostea, loialitatea ta. M-am tot întrebat cine a fost orb în căutarea unui drum care ducea spre dragostea celuilalt și dacă amîndoi am căutat, într-adevăr, acest drum. N-am găsit un răspuns și nici nu vreau un răspuns. Ți se pare ridicolă scrisoarea mea, nu-i așa? Ți se pare că mă joc, ca de obicei, nu-i așa ? Te înfurie, nu ?, scrisoarea asta, care, la urma urmei, vorbind mai puțin despre tine, n-are de ce să te intereseze. Iartă-mă, te rog ! De fapt, știi că singurătatea mea de acum și dintotdeauna — în ciuda suspiciunilor tale de tot felul — nu poate decît să-ți dea puteri și mai mari asupra mea. Am obosit.

Cînd voi fi vindecată definitiv — grație influenței tale binefăcătoare, dacă nu vei abandona munca asta plicticoasă — de prezumtivul meu păcat, *minciuna*, eu voi fi clădit deja în tine un munte de *delicatețe*" — Șerban Magiru).

6

ÎNGĂDUINȚA SĂ FIE SURSA INEfabilă, latentă, a erorilor, certurilor și împăcărilor noastre ciclice, în lanț ? Dar cum se poate explica chiar ea, îngăduința asta, și mai ales cum se poate justifica, nu lașitatea, nu faptul că mă întorc la el în ciuda comportării lui grosolane, umilitoare, ci faptul că Banu, vreme îndelungată, continuă să rămînă *singurul* bărbat la care mă gîndesc aproape cu venerație ?

A trebuit să ajung să gîndesc ca el, să mă comport ca el, să mă îndoiesc ca el, să mă ridic împotriva mea și, deci, implicit, împotriva lui și peste toate astea să-mi regăsesc teribila mîndrie de fată frumoasă, de care uitasem, să fiu

trufașă și rece, pentru ca abia aici și acum, în golful ăsta, să înțeleg, să descopăr care este sursa asta inefabilă.

N-am să uit niciodată noaptea cînd Banu mă trezește speriat, transpirat — eu nu-l văd în visele mele decît puternic și calm, sigur de el... — și îmi spune că nu știe ce se întîmplă — el să nu știe ce se întîmplă ? el care e în stare să-mi explice întotdeauna orice ? —, că trebuie să ne adăpostim între stînci. Și în timp ce alergăm să ne adăpostim — e și Roua, bineînțeles, cu noi — și ne dăm seama că în golf se prăbușește, de pe coastele înalte de calcar, o turmă dezlănțuită de porci, am ideea, în ciuda învălmășelii și a zgomotelor murdare care pur și simplu rănesc, umilesc puritatea senină a nopții, sau poate tocmai din cauza asta, am ideea de a-l urmări cu o privire lucidă și rea numai pe Banu. Bărbatul ăsta aproape gras, probabil din cauza pijamalei largi, care aleargă să-i aducă Rouei țigările din cort cu gesturi puțin caraghioase, de paiață, bărbatul ăsta care ne dă tîrcoale, aici între stînci, în fond plin de bunăvoință, vrea să ne apere, dar atît de zăpăcit, de stîngaci, puțin șchiopătînd, cu un picior gol și altul vîrît într-un ciorap, bărbatul ăsta parcă este alt Banu ! Bărbatul ăsta care nu înțelege că vreau să mă amuz — unde sînt intuiția, abilitatea lui ; și le-a pierdut așa dintr-o dată ? — cînd îi spun, replică la dorința Rouei de a-i aduce țigările, că mi-e sete, da, mă sufoc, să-mi aducă un pahar cu apă, și se duce, și cînd se întoarce, se împiedică de cîțiva porci rămași în viață care aleargă înnebuniți de colo pînă colo, pe plajă, răscolind nisipul, și cade și ajunge la noi mai mult de-a busilea, cu paharul numai cioburi înfipte în palme, bărbatul ăsta care tremură de frig sau cuprins de panică nu este nici pe departe bărbatul pe care îl cunosc eu !

Bărbatul ăsta care, întrebat de ofițerul de miliție, dimineața — cînd ne dăm seama că invazia asta de porci n-are nimic supranatural în ea, că e o întîmplare oarecare, banală, chiar dacă în spatele ei se ascund interese murdare, dă răspunsurile cele mai normale din lume : „Da, desigur, am auzit la început niște bubuituri de armă" ; „apoi turma parcă s-a întors spre mlaștină" —, bărbatul

ăsta care o pune la punct cu o privire de stăpîn sau de șef de trib pe Roua cînd începe să rîdă văzîndu-l pe Ribidon cum coboară din barca miliției, bărbatul ăsta care i se adresează rece și ironic individului gras din barcă, demascat că își mînase spre pieire turma : „ți-am spus că ți se-nfundă, Biliboacă!", *bărbatul ăsta nu este decît un om ca toți ceilalți*. Un om normal care, iată, poate fi și caraghios, poate fi și banal, poate fi previzibil. Un om care îmi rămîne doi ani necunoscut pentru că înaintea realității pun ceea ce îmi închipui despre el! Doi ani acest om îmi rămîne inaccesibil — și iată cum tot el mă ajută să-l înțeleg ; îmi spune într-o seară de august, cînd ne plimbăm ca doi prieteni regăsiți, după cearta noastră de la Iași, mai înțelepți și poate resemnați: „și idealizarea este o cale prin care se ajunge la minciună" —, pentru că mă încăpățînez să nu-l văd, să nu-l judec decît așa cum îl visez, cum îl vreau pe bărbatul ales.

Acum înțeleg de ce el, de nenumărate ori, îmi spune, și nu pentru a mă descuraja, ci pentru a mă preveni, că nu-i decît „un biet om". Eu nu văd decît zeul ascuns în el ! Acum înțeleg că așa-zisa mea îngăduință merită să se cheme, de fapt, fascinație.

În starea asta de mirare, de așteptare continuă a unui miracol, cred, își află sursa cele mai multe dintre erorile mele. Starea asta de supunere copilăroasă... despre care el de atîtea ori îmi spune că nu e dragoste... Oare ceea ce simțim pentru un bărbat nu merită niciodată să se cheme dragoste ? Sentimentul ăsta nu-i decît „proiecția noastră", a eului nostru, a bucuriei de a ne descoperi așa cum am vrea să fim, în celălalt ?

Iată, deci, că mă țin de cuvînt ; și acum cînd plec, după cele întîmplate între noi, pot spune că știu de ce vin aici în golf. Acum cînd trebuie să plec — aud plescăitul ritmic al vîslelor, aud cum sfîșie apa ciocul smolit al bărcii lui Sari ; deși n-o văd încă pentru că a plouat și e pîclă —, înțeleg că în acești doi ani nu sînt decît un copil capricios și rău, care la început nu vrea să accepte că e îndrăgostit, cînd este mai îndrăgostit, de un bărbat imaginat puternic ca un zeu, un copil care apoi se încăpățînează să creadă că este îndrăgostit cînd nu mai este de mult îndrăgostit.

Defect al unei adolescențe întîrziate. Poate că am greșit sfidînd, am întors spatele relațiilor constante, n-am meditat asupra micilor evenimente care revin ciclic în viața unui sentiment pentru a trage o concluzie călăuzitoare. Deși, în dragoste, nimic din ceea ce s-a întîmplat și aparține unui teritoriu incert al memoriei, chiar dacă se repetă, nu te poți aștepta să declanșeze aceeași stare de spirit în timpul care abia începe; iar ceea ce e permanent e de neînțeles...

XV

1

SOARELE SE AFLĂ DEASUPRA mea. Îmi șade pe creștet ca un coif ; dacă e să mă iau după ceea ce văd în apa care îmi clipocește la picioare. Mi-e cald. Mă uit la culoarea pielei de pe brațe : arămiul a căpătat reflexe intens roșcate. Asta prevestește ploaia. Da, poate e o întîmplare, dar vara — se mai poate vorbi de vară în septembrie ? —, cînd e cald și pielea începe să-mi ardă... Uite, dealtfel, nori negri departe în largul mării. Acolo plouă deja. Roua, întinsă pe nisipul fierbinte, își ține numai trupul în soare, iar capul în umbra falezei înalte de calcar. Fumează și citește. În șoaptă. Din Dylan, ca de obicei. Ozana a obosit să aștepte în picioare, rezemată de stînca aia albă care săgetează cerul. Șade acum pe rucsacul ei roșu, cilindric. Ce-o să facă dacă vine ploaia ? N-o să intre în cort ? Poate. Cu ea nu știi niciodată... Mă uit la nisipul plajei. Sînt semne de neliniște ; vîntul încet, încet îl spulberă și deodată se iscă din senin un vîrtej de sub stejarul ăla moțat și începe să traverseze leneș țărmul, înghițind tot ce întîlnește în cale : fire de papură, scoici, pachete goale de țigări, mărăcini, cocoloașe de hîrtie, schelete de pești, muguri de trandafiri cărora le-a plesnit crusta de solzi, dar s-au veștejit de cînd i-a adus aici, Ozana i-a adus, n-au mai vrut să înflorească ! Dar acum s-au des-

chis brusc și vîrtejul s-a schimbat într-un nor de petale mici, galbene, ofilite. Asta mi-amintește de înmormîntarea lui Dan Giuglea și de primul dar straniu al Ozanei...

Îl însoțim pe ultimul drum pe Dan Giuglea într-o zi viforoasă de martie, anul acesta. Convoiul pleacă din piața Ovidiu. Se află de față lume multă. Atrage atenția, cu părul galben fluturînd în vînt, în mare ținută de doliu, Camelia Mitoșeru. O salut. Ochii albaștri, bulbucați, privesc dincolo de mine. A plîns. Acum nu mai plînge. Pistruii din obraji — poate pentru că lacrimile i-au șters pudra — i s-au înmulțit și sînt și mici și palizi. Ai zice că s-au adunat, așa cum au fost inițial, mari și cărămizii, numai pe buzele groase, frumos răsfrînte.

E frig și viscolește ; însă micul grup format din cincisprezece-douăzeci de persoane pare hotărît să-l însoțească pe doctor pînă la groapă. Carul funerar pornește. Este vorba chiar de carul tradițional, sufocat de ornamente grotești reprezentînd îngeri jupuiți, liane de flori, tras de patru cai mascați. Morții încă nu sînt transportați ca azi, în mare goană, ca niște obiecte oarecare într-o furgonetă comercială vopsită în negru și cu ușile închise.

Mulți din micul grup sînt doctori de la spitalul central. Îi cunosc. Uriașul doctor Alexandru Gurnă îi domină pe toți, de parcă cineva i-ar ține capul înfipt într-o suliță. E jovial și vorbește mult. Probabil despre Dan Giuglea. În perioada cînd stau în spital, la o săptămînă după ce-mi face operația, îl întîlnesc într-o dimineață pe culoar împreună cu o soră care duce pe o tavă un rinichi. Mă salută vesel, ca de obicei. „Ei, cum ne simțim ? Bine ?“ Și cînd observă spaima cu care privesc la rinichi, îmi aruncă din mers :

— Asta e un caz fericit. A avut trei rinichi. Mai rău e cînd rămîi cu unul. Și nu mori nici atunci...

Lîngă el, și mai pierdut, insignifiant, slăbănogul ăla cu mutră de șoarece, cu ifose de mare specialist, dar în realitate un impostor, Ion Cățuneanu. E în stare să meargă și în patru labe dacă prin asta își poate păstra funcția. Din cauza lui moare un bărbat încă tînăr, Gigi Ganciu, directorul Liceului de artă din Constanța

Zice că se ocupă personal de el. Chipurile, sînt cunoștințe vechi. Îi prescrie bietului Gigi Ganciu, deși are clar simptomele unui infarct — este adus cu salvarea după ce urcă scările a două etaje și cade în fața casei —, un tratament pentru nu știu ce boală nervoasă. Nu ia nici măcar măsura elementară de a lăsa, peste noapte, lîngă el, o soră. Este găsit dimineața, căzut din pat, cu mîna întinsă și gura deschisă. Singur, deși are familie și trei copii, fără nimeni lîngă el în clipa morții, părăsit într-una din rezervele spitalului patronat de acest om de nimic. Toate astea le știu de la Dan Giuglea...

Ceva mai răzleț de grup, calcă în strachini, probabil beat, un țigan pirpiriu, cu vioara. Are falca stîngă jupuită de sus pînă jos, aproape însîngerată. Zice că él e cel mai bun prieten al lui Dan Giuglea și i-a promis să-i spună cînd îl îngroapă un „cîntec milos“ de-al lor, de-al țiganilor. Îl văd și acum, aplecat deasupra gropii, din care groparii scot pentru a doua oară zăpada, scîrțîind din vioară și bolborosind printre lacrimi cuvinte de neînțeles. Un cîntec, fie el și „milos“, la o înmormîntare ? Dar așa a vrut Giuglea... După ce-și face „datoria“, țiganul îmi șoptește, sînt lîngă el, suflînd zăpada de pe limba viorii și vîrîndu-și degetele înghețate în gură :

— Castraveții merg și acum mișto...

— Castraveții ?

— Degetele — și le scoate stafidite și negre, dar foarte fine, din gură și mi le flutură pe sub nas — degetele... Ce, mata nu ești gagiu de-al nostru ?

În sfîrșit, printre cei cîțiva care încheie micul grup funerar se află Lurian Bujeniță, jovial, povestind ultimele bancuri la modă. Are un talent special de a le povesti. Îl ajută probabil și mutra lui ușor comică, cu bărbia întoarsă spre vîrful nasului, mare, ceea ce îi accentuează înfățișarea, mai ales cînd deschide gura fără dinți, de babă, deși e încă tînăr. Acum caută să strălucească în fața singurei persoane oficiale aflată în grup, Ionică Pișpirică, un uriaș înfofolit într-o haină de blană cu firul lung, cum poartă numai femeile — chiar croiala nu este bărbătească —, cu

părul sur, de lup, cu ochii încercănați care îi dau un aer misterios. Peste puțin timp va fi mazilit pentru că în calitate de șef de secție sanitară la Consiliul municipal se ocupă mai mult de nevoile și necazurile femeilor tinere. Se nimerește să facă drumul ăsta plicticos pînă la cimitir în compania Rouei și a Ozanei.

În spatele micului grup, la cîțiva pași, înaintează smucind și frînînd inutil, un taxi gol, o Pobedă, care, așa cum e acoperită de zăpadă, cu ferestrele mici și ovale, seamănă cu un bordei pe patru roți. În spatele Pobedei, Dacia mea. Am sosit cu întîrziere, chiar în clipa în care s-a pornit carul funerar. Mi-e frig și nu vreau să cobor. Mă observă Ozana și o aduce aproape cu forța și pe Roua. Urcă amîndouă pe canapeaua din spate. Aflată la căldură și adăpost, Roua izbucnește într-un plîns cu hohote. Le văd prin oglinda din parbriz. Ozana e senină și rece. Indiferentă. Ea, care primește ultimul mesaj din partea lui Giuglea, ea, Ozana, nu știe să plîngă. Se vede limpede că nu e vorba decît de neputință. Zăpada, viforul de afară, pot sugera totuși o stare de neliniște, de zbucium. Ea însă e calmă și transparentă ca o statuie de gheață.

Deodată, de pe platforma carului mortuar acoperit de flori mari de seră, și de zăpadă, cade un trandafir, un mugure galben, abia plesnit. Viu și strălucitor se rostogolește sub picioarele alaiului mortuar. Cineva îi dă un șut. Apoi grupul dispare pentru o clipă sub un vîrtej de zăpadă spulberată. Frînez brusc și cînd pot să văd, în sfîrșit, îl descopăr la numai cîțiva pași înaintea mașinii pe un mic ochi de gheață : galben, viu și nevătămat. Ozana coboară sprintenă și îl culege. Îl mai miroase încă după ce primii bulgări de pămînt înghețat bubuie pe scîndurile de brad și ne îndepărtăm de mormîntul proaspăt. Iar cînd ieșim în strada largă, sfîșiată de claxoanele și de farurile aprinse ale automobilelor, îmi întinde — un gest pe care n-am să-l uit niciodată —, îmi întinde acest mugure de trandafir ! Senină și aproape indiferentă, melancolică. Și eu, inconștient, mă grăbesc să-l iau și el deodată se deschide, în mîna mea, și în aceeași clipă încep să-i cadă, pe rînd, petalele galbene...

2

AȘA SÎNT TOATE DARURILE OZANEI... Vîntul fluieră acum printre stînci. S-a retras acolo. Nisipul plajei așteaptă lins, netezit cu grijă, primele picături de ploaie. Iată-le : mari, rare ca niște buline negre pe o stambă aurie. Acum plouă cu soare, acum stă. La primul pas pe care îl fac spre cort îmi ridic repede talpa însîngerată. Calc pe o ramură cu două măciulii spinoase de cornaci, sau de colții dracului. Culeg ramura asta și intru în cort. O așez pe masa pliantă. Îmi îngrijesc rana. O curăț cu votcă, mi-o bandajez. Gata. Acum pot să privesc în voie ramura. Pare îmbrăcată într-o piele neagră-verzuie, lucioasă de șarpe. Cu o ramură ca asta în mînă Ozana îmi face pe neașteptate o vizită anul acesta ; știu și data precisă: 22 iulie. Abia răsare soarele, eu mă pregătesc să plec la tipografie, cînd îi deschid ușa, intră repede în casă, coboară la subsol — și în timp ce coboară și-aruncă pantofii, geanta, jacheta —, ea după ea, așază o ramură ca asta cu două fructe solzoase, pline de țepi roșcați pe masa mea de lucru și continuă să se dezbrace... Mult timp după asta m-am gîndit cît de ciudate sînt darurile ei, prevestitoare parcă de primejdii — în dimineața asta vine, se dezbracă și se întinde pe canapeaua din atelierul meu, pentru a-i ierta, nemărturisite, cel puțin două păcate mari, grele, unul înfăptuit cu o seară înainte, altul urmînd să fie înfăptuit de îndată ce pleacă de la mine... — ca ramura asta căzută parcă dintr-un copac al infernului.

Daruri ? La început, simple gesturi, îndeplinite pe jumătate, în grabă, țăndări de zîmbete, de săruturi, de îmbrățișări... Mă bucur și de ele, desigur ; dar cît de puțin ! Aproape imediat Ozana se simte parcă jefuită de aceste sărmane avuții ale iluziei și are nevoie de importante despăgubiri sentimentale, și de obicei nu mi le pretinde mie, ci altcuiva. Și îi place să știu de aceste recuperări și îi place să audă cum îmi picură în suflet sîngele alb al visului și al speranței.

Cruzimea Ozanei sporește cu timpul, pe măsură ce-i sînt mai importante darurile. Și în dimineața asta trebuie să mă aștept la necazuri și suferințe foarte mari. Și

într-adevăr, deși e mai tandră ca oricînd. Ozana pleacă peste cîteva ore, la prînz, într-o călătorie de cîteva săptămîni cu „mașina unchilor ei". Cel puțin așa mă anunță într-un bilet care-mi parvine peste două zile ; pentru că n-are curajul să-mi spună asta în față, la mine acasă. O și văd, în timp ce privesc, pe rînd, biletul și ramura cu fructe țepoase, o și văd pe Ozana în mașina asta — a unchilor ei ? — care aleargă printre munți, și-i aud, îi aud pur și simplu gîndurile : „Sărmanul Banu nu va înțelege, ca de obicei, de ce dimineața mă duc la el, iar la prînz plec pe Valea Prahovei, fără să-i spun nimic. Poate am fost la el pentru ultima dată." Și Ozana e convinsă, desigur, că după ce știu că a petrecut, tot în vacanța asta, o săptămînă cu Sever pe litoral, nu mi-e greu să deduc și cu cine pleacă. Nu îi este prea greu nici ei să-și imagineze ce sînt : că înainte de orice, de furie și ură, sînt bolnav pentru că își bate joc de cel mai curat și cinstit gînd, cel mai puternic și curajos sentiment pe care l-am avut vreodată față de o fată. Sînt descurajat pentru că citindu-i biletul și privind ramura cu fructe țepoase înțeleg, ceea ce ea prevăzuse deja, că dragostea mea agonizează, moare. Dar nu-i pasă de nimic, pentru că nu respectă nimic, și nici pe mine deci, măcar în numele prieteniei de care face atîta caz. Comportarea ei nerațională nu se mai explică, de data asta, decît printr-o sete neomenească de putere. Ozana speră, fără să piardă nimic, nici pe mine, să obțină libertatea de a face numai ce vrea, în orice împrejurare. Și orgoliul ăsta al ei o va condamna pînă la urmă la singurătate. Fiindcă nu va fi posibil să găsească mereu înțelegere, într-o împrejurare sau alta, pentru patima asta a ei de a începe prin a lupta cu orice preț să cîștige ceea ce pare iremediabil pierdut și a sfîrși prin a dispretui ceea ce îi aparține tot mai mult...

3

DAR AR FI PREA PUȚIN, PENTRU a-mi justifica mînia, faptul că Ozana, deși vine la mine acasă dimineața, îmi ascunde că pleacă și cu cine pleacă după-amiază. Ar fi prea puțin pentru a justifica starea

mea de uluială, de disperare din clipa cînd îi citesc biletul mincinos pe care îl așez pe masă lîngă ramura uscată de colții dracului. Este vorba în primul rînd de ceea ce înseamnă pentru mine momentul cînd Ozana se hotărăște să plece și de urmările echivocului care plutește asupra itinerariului și scopului acestei plecări !

„O plecare neprevăzută", hotărîtă chiar în dimineața aia, de mama ei, în timp ce se afla acasă la mine, cum încearcă să-mi explice tîrziu biletul ? Dintr-un șir de minciuni — nici chiar faptul că pleacă cu Sever n-are însemnătate ! — aceasta este cea mai gravă. *Cînd* se hotărăște Ozana să plece ? Cînd ? Să răspund la întrebarea asta înseamnă să răspund și la întrebarea : *de ce ?* Sînt convins că Ozana știe cu cel puțin o zi înainte de această plecare. Pe 21 iulie, marți seara, cînd ne întîlnim, după obișnuitul meu pelerinaj prin parcul din fața blocului și obișnuita ei apariție la fereastră, Ozana este puțin încurcată, distrată, melancolică.

— Ce-i cu tine, Ozana ? O întreb eu care am motive să fiu neliniștit, care aștept seară de seară să-mi dea un răspuns ciar : vrea mama ei să mă primească să vorbim de posibilitatea perfectării unei căsătorii ?

— Nimic, îmi răspunde ea. Sau aproape nimic — și eu sînt numai urechi ; și ea știe ce răspuns important aștept la o întrebare atît de banală —, m-a certat mama pentru că n-am vrut să-mi fac pantofii !

Și răspunsul ăsta nu mai puțin banal, acum înțeleg, ascunde, din păcate, adevărul. Marți seara Ozana știe că trebuie să plece ; pentru că probabil i-a vorbit deja mamei despre intenția mea de a-i cere permisiunea să mă căsătoresc cu ea. Dar prezența lui Sever cu propunerea lui de a face o călătorie pe Valea Prahovei o stînjenește, o neliniștește ; mama a și găsit soluția : să plece acum cu Sever, „și vom vedea noi, mai tîrziu, ce-i de făcut cu domnu' Magiru". Mi-amintesc atitudinea ei încordată, solemnă, misterioasă și totuși jucăușă, plină de bunăvoință... Cum să te porți altfel cu un om căruia îi amîni,

pentru a doua oară, o vizită cu un scop atît de important ? Dar eu, fără să bănuiesc nimic din toate astea, îi spun marți seara :

— Știi. sînt gata să mergem chiar acum ; și îmi spionez cu coada ochiului poziția impecabilă a batistei în buzunarul de la piept al hainei...

— Unde ? se preface Ozana că nu înțelege.

— Cum unde ? La tine acasă. Știi prea bine pentru ce.

— Dar nu se poate...

Sînt furios. Protestez. Mă duc să vorbesc cu mama ei chiar acum și fără ea ! Îmi taie calea — sîntem la cîțiva pași de blocul ei — îngrozită :

— Nu se poate în seara asta, Banule. E multă zăpăceală la noi. Avem musafiri, ca în fiecare vară. Te rog să mai aștepți. *Mai dă-mi o șansă.* Crede-mă. Totul va fi cum trebuie pînă la urmă. Un lucru să știi : *că nu mai pot trăi fără tine. Te iubesc foarte mult.*

Cine ar fi rezistat unor astfel de vorbe ? Cine să bănuiască ce se ascunde în spatele lor ? Ce lumină frumoasă de sinceritate și de bucurie are în ochi ! Și cum îmi ascunde faptul atît de crud că a doua zi pleacă.

Să admitem că Ozana nu știe nimic marți seara de plecare. Dar miercuri dimineața cînd vine la mine acasă ? Știe mama și nu știe fiica ? Aflu, mai tîrziu, de la Roua, care în dimineața asta o caută acasă, că mama Ozanei îi spune : „Pleacă într-o călătorie la Tulcea". „La Tulcea ?", insist eu mirat. „Da, la Tulcea", repetă Roua, și mama Ozanei îi spune și cu cine : „cu un coleg de facultate". Faptul că mama Ozanei nu cunoaște miercuri dimineața itinerariul călătoriei poate fi trecut cu vederea. Probabil nu s-au decis încă în privința asta. Sau poate îl cunoaște și nu i se pare necesar să-i spună ceva Rouei în privința asta... Dar să admitem că Ozana află de plecare abia miercuri la prînz — după ce-și petrece dimineața cu mine — cînd se „hotărăște în zece minute", cum îmi spune în bilet. Să admitem că Ozana nu minte. Ce-mi rămîne limpede în schimb ? Că plecarea asta nu e chiar rezultatul unei decizii neraționale ; sau nu are loc numai ca o demonstrație de forță din partea unei fete obsedate de independența ei. Ozana urmărește de fapt să scape și de confruntarea mea cu mama ei, să scape — pentru a doua sau a treia oară — de povestea asta cu căsătoria ! Și cînd spun că „Ozana nu minte" — poate nu-i decît o întîmplare că soarele, înainte de a se ascunde după un nor, pătrunde o clipă în cort și-și revarsă lumina pe masă... —, ramura neagră de colții dracului izbucnește deodată în flăcări...

4

TREC DOUĂ SĂPTĂMÎNI. NU PRIMESC scrisori. Cînd nu mai am nici o speranță, poștașul mi-aduce, totuși, un plic. Găsesc în el un bilet în care Ozana se trădează că este destul de conștientă de confuzia, de neliniștea și furia pe care le-a stîrnit, le-a lăsat în urmă plecînd.

(Într-adevăr, Ozana îmi trimite un bilet la întoarcere, ca și la plecare. Iată-l : „3 august 1972 ; Dragă Banu, periplul ăsta lung și neașteptat, în care o întîmplare și mai neașteptată m-a aruncat, se apropie, cred, de sfîrșit. Ne întoarcem pe Valea Oltului în Țara Românească și apoi coborîm spre marea cea mare. Am uneori sentimentul fetei americane, din romanele sentimentale, trimisă la momentul oportun într-o călătorie în Europa... Mi-e ciudă că n-am avut răgaz nici măcar să-ți dau un telefon înainte de plecare. Te simt de departe neliniștit și pus pe pozne, ca întotdeauna tu cel mai puțin înțelept dintre cei înțelepți. Mă rog munților și apelor și pădurilor pe lîngă care trec să-ți dea putere și răbdare și *îngăduință* să ierți și să aștepți. Mi-e tare dor de tine și nu doresc decît să te revăd. Ozana".)

Îmi cere *îngăduință*. Dacă n-ai pentru ce, nu-i ceri nimănui îngăduință. Și Ozana nu-mi cere „să iert și să

aștept" pentru prima oară. În biletul pe care mi-l trimite, la plecare, promite „soluții pentru toate". În biletul de acum, la întoarcere — se putea altfel ? —, a uitat șubit de asta. Sînt un copil dacă mai cred în vorbele unui copil. Și mă așez furios la masă să-i scriu cea mai lungă și mai gravă scrisoare de cînd o cunosc. O aștept înarmat cu scrisoarea asta pe care i-o trimit de îndată ce revine în Constanța și-mi dă primul telefon. Îi spun acolo, pentru prima oară, limpede, că m-am săturat de minciunile ei, că nu mai vreau s-o văd. Telefonul, după primul „alo" îi recunosc vocea, i-l închid fără o vorbă. Decizia mea o îndîrjește probabil, chiar dacă îmi dă dreptate ; nu admite să se despartă așa, părăsită, disprețuită, umilită. Nu-i pasă de adevăr, de felul cum este ea în realitate. Ci de imaginea ei ideală. Și trebuie să lupte pentru asta. Nu-i pasă că sufăr în primul rînd eu că am luat o astfel de decizie. Ci de presiunile pe care le exercită asupra conștiinței ei gîndul că poate rămîne odioasă pentru totdeauna în memoria unui bărbat. Îmi răspunde la scrisoare și, act de mare perfidie, nu mai are încotro, aruncă în joc ultima carte ! —, *recunoaște că minte*. Da, minte, îmi strigă Ozana pentru prima oară în față, minte, dar asta nu înseamnă că trebuie să cred că n-a spus niciodată adevărul, că toate gesturile, sărutările, îmbrățișările ei au fost ale minciunii, că adevărul nu înseamnă decît că m-a înșelat. Nu, nu m-a înșelat niciodată, îmi strigă Ozana. Și știu pentru ce luptă.

(Scrisoarea Ozanei : „5 august, 1972, noaptea tîrziu ; M-am străduit să întocmesc un răspuns lucid și rece, cît mai exact, pentru a evita orice confuzie și, deci, încă o învinuire posibilă. Nu vreau să spun că toate învinuirile tale sînt nedrepte...

De n-aș fi recitit azi scrisorile mele... — Scrisorile Ozanei către mine pe care mi le ceruse înainte de a pleca pe Valea Prahovei, pentru a înțelege mai bine ceea ce i se întîmplă, ceea ce i s-a întîmplat. — Cum de n-ai văzut că în aceste scrisori sînt neliniștită ca un rîu ale cărui ape n-au încă o matcă ? Numai de tine depindea să le faci

diguri, să le îndrepți spre mare ! De n-aș fi citit astăzi scrisorile mele, m-aș fi întors în mine covîrșită de toate păcatele și n-aș mai fi îndrăznit să-ți ies înainte niciodată !

Să ne înțelegem bine : nu mai vin să-ți cer *îngăduință* și nici să te înduioșez nu vreau. Minciuna, și eu am mințit, nu trebuie să rămînă nepedepsită, indiferent ce justificare ar avea, indiferent dacă păcatul pe care îl ascunde e mai mult sau mai puțin însemnat !

Dar scrisorile mele care, în numele ceasului dintîi, îți jur că nu sînt mincinoase, mi-ar fi dat poate dreptul să-ți spun că nu mă pot lipsi de tot ceea ce însemnai, de tot ceea ce însemni pentru mine. Ele, scrisorile acestea, și numai ele, mi-ar fi dat poate dreptul să mă disculp, să încerc să te conving că nu merit disprețul tău, să lupt pentru a-ți recîștiga respectul, dragostea și prietenia.

Iartă-mă, dragul meu ! Nu voi pretinde nimic din toate astea ; nu voi pretinde nimic în numele a ceea ce a fost. Știu că te vei despărți ușor de mine de vreme ce ești convins că demnitatea te obligă la asta sau adevărul. Nu voi trece peste ceea ce urmează să hotărăști !

Dar, lasă-mă să-ți spun încă o dată cinstit că te-am prețuit și respectat întotdeauna, că te-am înțeles de cele mai multe ori. Că te-am iubit uneori și am răspuns gîndurilor tale curate și drepte cu gînduri și porniri la fel de curate și drepte, că te-am așteptat și dorit de cele mai multe ori, că te-am socotit totodată un prieten neprețuit, că ți-am greșit poate și ți-am ascuns lucruri pe care trebuia să le știi, *dar nu te-am înșelat niciodată, cu nimeni !*

Poate așteptăm mereu altceva unul de la celălalt, altceva decît înțelege celălalt că vrem...

Nu știu, Banule, nu știu... Și acum hotărăște !)

Îmi cere să hotărăsc, ca și cum nu hotărîsem deja, ca și cum ea ar avea, abia acum, inițiativa să ne despărțim. Tac cîteva zile. Îmi dă un telefon și mă întreabă dacă poate să mă vadă. De ce nu-i închid telefonul ? Nu știu. E limpede că vrea să se împace. Îi răspund ursuz, dar protocolar, să nu creadă că dacă totul s-a sfîrșit între noi,

sînt o fiară. Asta mă pierde. Vine ! Are lacrimi în ochi. Aproape că îmi cade în genunchi. Cine-i poate rezista ? Nu sînt un idiot ; cînd o fată frumoasă recunoaște că minte n-o descos ca să aflu de unde și pînă unde minte. Important este că nu se poate, deocamdată, lipsi de mine. Rămîn rece ; dar nu mult timp ; sînt atît de fierbinți, răscolitoare sărutările printre lacrimi ! Și iată, scoate din traista ei roșie pentru mine *un dar*, acum cînd ne vedem după călătoria ei : două păpuși magnetice, nu mai mari decît două vrăbii, reprezentînd un bărbat și o femeie, pe care, dacă îi desparți, se atrag imediat și se sărută. Și asta mă face să rîd. Și la urma urmei cui folosește atîta intransigență și înverșunare pentru a afla cît adevăr este în ceea ce spune sau face o fată care uneori se poartă ca un copil ? Ca un dulce copil...

5

ȘI CÎND MĂ GÎNDESC LA TOATE astea aud cum plouă afară, de parcă ar alerga și ar lipăi cu tălpile goale sute de copii pe nisipul plajei. Iat-o pe Roua care vine să se adăpostească aici, în cort. Ozana nu se desprinde de stînca aia albă. Rămîne acolo, deși e limpede că de data asta ploaia nu-i trecătoare. Soarele s-a ascuns după un nor ciudat care alunecă, răzleț, mai repede decît ceilalți, alunecă și e aproape albastru, de un albastru vînăt, ca o cabină de teleferic sau ca... un lift. *Da, ca un lift.* Cred că bănuiești de ce seamănă, pentru mine, cu un lift... *Nici nu e greu.* Mi-amintesc de ultima noastră ceartă, înainte de a veni aici în golf. *Da, știu foarte bine, la Iași, într-o seară cînd vă întoarceți de la Borta Rece, ...Vă despărțiți în holul hotelului „Unirea" și după ce Ozana urcă la etajul 15 cu liftul... Dar nu-i vorba de-o ceartă... De un scandal.* Nu i-am aruncat în față decît un cuvînt, spus aproape în șoaptă, între patru ochi... *Un cuvînt... Ce cuvînt ? ; spus la furie ; dintre cele care nu se uită toată viața...* Ei și ? Nu i-am spus adevărul ?

Parcă asta e important ? Atunci ce e important ? *Să nu crezi că în numele adevărului nu s-a făcut nici o crimă !* Cuvinte mari. Aici e vorba de dragoste. *De dragoste...* Nu mă îngîna ; Să „developăm" scena. *Treaba ta.* Ne întoarcem, deci, în seara aia, de la „Borta Rece"... unde petrecem și ne înțelegem foarte bine. Abia am sosit în Iași — este primul meu concediu de cînd m-am angajat la tipografia din Constanța — și urmează, a doua zi, să mergem mai departe spre mănăstirile din nordul Moldovei. Ideea excursiei cu acest ocol prin Iași aparține Ozanei. Mai ales că are și un mesaj de transmis revistei studenților de aici, „Alma Mater" mi se pare, din partea revistei studenților bucureșteni, „Universitas". Bem obișnuita noastră fetească de Cotnari și mîncăm o tochitură moldovenească. Nu mi-amintesc dacă încheiem masa cu o cafea. Și nu întîmplător precizez asta. *Știu de ce... Ca să nu cumva...* Parcă ai spus că e treaba mea ? *Mă rog...* Ne întoarcem deci pe jos și, pe drum, ne simțim iar bine, mai ales că Ozana mă întreabă, în glumă bineînțeles, dacă nu mi-ar place să ne căsătorim aici la Iași și cununia să aibă loc la „Trei Ierarhi" ; asta mai șterge din impresia neplăcută pe care mi-o lasă faptul că la prînz, cînd sînt gata să cer o cameră rezemat de uriașul „bar" al recepției hotelului, Ozana intervine și precizează :

— Două camere, Banule. Două !

Adică vom dormi separat !

Cînd ajungem în piața Unirii, limbile ceasului public indică ora 20 ; intrăm în hotel ascultînd melodia cunoscutei hore. Și eu am curajul, pășind în holul vast, s-o întreb pe Ozana dacă nu vrea să-mi facă o vizită. Și la invitația asta făcută pe cel mai blînd ton posibil, Ozana îmi întoarce spatele — exact ca în noaptea aia, în București, cînd îmi spune că nu mai are de gînd să facă decît „ce vrea ea"... — și se îndreaptă spre lift. Și urcă în lift fără să aștepte, fără să-i pese dacă o urmez sau nu. Și ușile mari ale liftului se închid cu zgomot de ghilotină în urma ei. Și eu rămîn uluit în hol, și de emoție mă așez într-un fotoliu, cu ochii pe ușa liftului, mai precis, pe șirul de dreptunghiuri mici care se luminează pe rînd, în scară, pe măsură ce liftul

mai urcă un etaj. Ce vrea, Dumnezeule, ce vrea Ozana? Iată, s-a luminat dreptunghiul ăla care indică etajul la care ar trebui să coboare Ozana : 12 ; dar liftul, care pe parcurs nu s-a mai oprit nicăieri, urcă mai sus : 13, 14, 15... Aici se oprește, în sfîrșit. N-are încotro. Dar ce caută Ozana la ultimul etaj ? Și asta după ce-mi întoarce spatele, aproape fără nici un motiv... Și sar ca ars din fotoliu. Chem liftul. Urc, dar parcă aș coborî în infern ; transpir de emoție și simt cum îmi ling tălpile primele flăcări. Repet ca un robot dereglat aceeași întrebare : ce caută Ozana la ultimul etaj ? Ajung, în sfîrșit. În hol, nimeni. Îmi plimb privirea peste ușile camerelor de la acest etaj. Toate întunecate, ursuze, nu-mi spun nimic. După care dintre ele se ascunde ? Și de ce ? Nu, nici chiar așa ; de-abia ne-am despărțit! A, iată o scară ; asta probabil urcă la micul bufet de pe terasă. Aici trebuie să fie. Dar de ce, cînd abia am cinat împreună ? Gîfîi urcînd cele cîteva trepte de marmură ale scării și împing ușa de lemn, destul de îngustă. Constat că nu e vorba decît de un local fără identitate precisă ; două camere puse cap la cap în formă de „L". Din prima cameră nu se poate vedea în cealaltă și invers. În prima cameră, aproape pustie, liniște ; Ozana nu-i aici. Ajung la cotul pe care îl face camera asta cu cealaltă, aflată la stînga. Mă uit și aici. La o masă, cu fața spre mine, Ozana. Bea o cafea. Nu e singură, bineînțeles ; cu spatele la mine, un bărbat. Îl recunosc ; l-am mai văzut la „Union", tot la o cafea, ținînd-o de umeri, după ce Ozana mă încuiase în cameră și plecase... la coafor. E Iordan, fără îndoială. Deci ia masa cu mine și cafeaua cu el, comentez eu ironic scena în gînd, în timp ce-i fac Ozanei un semn cu mîna, discret. De ce mi-a ascuns că se află și el în Iași ? Nici aici nu scap de el ! Gînduri care îmi trec prin minte în cîteva secunde ; cam atîtea cîte îi sînt necesare Ozanei să se ridice de la masă și să apară după colțul unde o aștept. O iau de mînă, ea se supune, și o conduc pînă la ușa rămasă deschisă. Ies primul și mă opresc pe ultima treaptă a scării și Ozana rămîne cu mîna întinsă, îngropată în mîna mea, dincolo de prag, tăcută, palidă de emoție. Și nu-i

spun, înainte de a-i da drumul mîinii să cadă și de a-i întoarce spatele, decît un singur cuvînt... *Dar ce cuvînt!*

Și cobori liniștit scara și ajungi iar în fața liftului...

Și ce vrei să spui cu asta ? *Nimic. Nu este ciudată liniștea care te cuprinde după ce-i demonstrezi cît ești de abil și că nu te poate înșela așa de ușor ?* Nu e adevărat ! Asta e o insultă ! Sufăr crunt ; și beau în noaptea aia, hoinărind... *și împărțind cu o generozitate suspectă de băut unor oameni străini cum nu ți se întîmplă decît cînd trăiești o mare bucurie.*

De ce-mi iei vorba din gură ? Amintește-ți că mă întorc la hotel, dimineața, și-i dau un telefon, de jos, de la recepție și o întreb dacă, în ciuda celor întîmplate, nu vrea să mergem mai departe spre nord. *Da, dar îi spui să fie gata în zece minute... Și apoi, cînd îi dai telefonul ? E ora 4 dimineața. De asta Ozana îți spune că nu poate merge...* Poate, dar eu pot foarte bine să-mi închipui că ea se află cu Sever în cameră. Și asta îmi închipui și mă urc în mașină și pornesc spre Constanța. Furios. Nu mai cred în Ozana, nu mai cred în nimic. Și plouă de parcă tot cerul s-a pornit să-mi plîngă dragostea și, în parbriz, agățate de un șnur elastic, cele două păpuși magnetice, dăruite de Ozana, se leagănă și din cînd în cînd se ciocnesc cu un mic sunet metalic și se sărută și iar se desprind una de alta. Și mie îmi vine să rîd și să plîng...

6

AFARA NU MAI PLOUĂ DE MULT. Roua, care și-a împachetat toate lucrurile dar nu s-a îmbrăcat încă, șade acum în picioare în fața cortului. Șade cu capul puțin dat pe spate și cu ochii închiși, despicînd cu fruntea primele raze anemice ale soarelui abia ieșit dintre nori...

Din șezlongul meu văd limpede prin spărtura ușii, barată de trupul Rouei, de fapt prin cele două triunghiuri pe care brațele ei le formează în timp ce și le ține în

șolduri, văd marea calmă, mai galbenă parcă — sau mai verde ? —, din cauza ploii probabil, și, legănîndu-se, foarte aproape de țărm, barca lui Sari...

Din clipa cînd văd barca acționez ascultînd, pe rînd, de impulsuri contrare. Mai întîi sar și încep precipitat, nervos să adun cele cîteva unelte de fierar risipite ici-colo prin cort, pe jumătate îngropate în nisip. Le-am adus degeaba cu mine aici în golf... N-am avut decît răgazul să le scot din sacul lor de piele... Zile pierdute sau cîștigate ? Dacă sîntem mai puțin încîlciți și nesiguri de ceea ce simțim sau gîndim unii despre alții, dacă nu mai dăm dovadă de îngăduință — cuvîntul Ozanei ! —, cînd trebuie să rămînem inflexibili, dacă nu mai bîjbîim cînd e necesară o atitudine clară înseamnă că... Și deodată mă înfurii — al doilea impuls — fără să știu exact de ce, și arunc uneltele, abia adunate, într-un colț al cortului. Roua își întoarce capul și mă întreabă aproape înspăimîntată de zgomot :

— Plecăm, Șerban ?

Nu-i răspund. Dar pentru că Roua se îndreaptă spre primul țăruș și începe să dezlege funia, crezînd că e timpul să strîngem cortul, îi strig aproape răgușit :

— Lasă-l... Ce nu putem pleca și fără el ?

Nedumerirea ei sporește cînd ies din cort. Șchiopătez evident. Știu ce simte : are senzația că abia am sosit aici în golf. Șchiopătez ca-n prima dimineață cînd abia cobor din barcă și-mi prind piciorul între pietre. Barca e într-adevăr trasă la țărm, ca atunci. Dar pescarul o ajută pe Ozana să urce, nu să coboare...

Sari scotocește apoi în barcă stînd cu spatele la noi. Și deodată se întoarce cu minciogul în mîini în care se zbat pești mari, argintii albăstri.

— La prînz, îi spun s-o liniștesc, mîncăm saramură de lufar... Dar Roua e și mai uimită și izbucnește într-un rîs scurt, nervos... Apoi se întristează subit. Se uită fix la ramura de colții dracului pe care o țin în mînă din clipa cînd ies din cort. O arunc. Și-i spun :

— Dă-mi mîna... hai să-l întîmpinăm cum se cuvine pe Sari...

Înțelege, în sfîrșit, că nu se înșeală, că nu vreau, într-adevăr, să plecăm cu Ozana și-mi întinde curajoasă mîna.

Și cînd facem primii pași împreună, spre mare, eu ușor șchiopătînd, Roua cu obrajii în flăcări, zîmbetul ironic al Ozanei, care ne privește din barcă, trece pe lîngă noi, rază ucigătoare, greșit orientată, de vreme ce auzim, undeva, departe, în spatele nostru, cum se prăbușește una dintre stîncile golfului...

Vocile romanului :

ROUA CARAOGLU
(I, IV, VII, X, XIII)

OZANA ORGHIDRAN
(II, V, VIII, XI, XIV)

ȘERBAN MAGIRU
(III, VI, IX, XII, XV)

Lei 5,25

Colecția
«Romanul de dragoste»
140

Nicolae Motoc tinde să recupereze un spațiu pierdut, un teritoriu incert al memoriei, să-l actualizeze, să-i dea consistența unei ambianțe încă posibile. El practică în serviciul acestei recuperări un stil abrupt și uneori dificil, un stil al fragmentării, al intermitențelor, al decupărilor energice. Dar acestuia i se asociază de ajuns de curios un altul, de tendință direct opusă, o notă oriental ceremonioasă. Poetul iubește vorbirea aleasă, întorsătura frumos adusă din condei, ritualul însuși al vorbirii, dar figurația la care apelează e plină de elemente vii și de reprezentări materiale. Simțul pentru elementar, percepția materiei foșnitoare, a tumultului vital ademenitor se asociază gustului pentru puritate.

LUCIAN RAICU

Poetul Nicolae Motoc, născut în 1935 în Feteşti, Ialomița, își petrece copilăria și adolescența în Constanța. Licențiat al Facultății de filosofie din București. Autor, între altele, al volumelor *Ceasul umbrei* — 1969, *Elementele* — 1974, *Poem scris pe suflarea pământului* — 1975.

ULTIMELE APARIȚII

131 Victor Hugo — Han din Islanda
132 Alecu Ivan Ghilia — Nopțile Negostinei
133 Herman Bang — Tine
134 Jane Austen — Emma
135 Henry Castillou — Furtuna din iulie
136 Claude Spaak — Ordinea și dezordinea
137 Xavier de Montépin — Lumină în amurg
138 Ion Vlasiu — O singură iubire
139 Henri de Régnier — Șarpele cu două capete